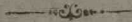

13653
DUBLET

ACADEMIA ROMANA

JUSTIȚIA SUB IOAN CARAGEA

DE

V. A. URECHIA

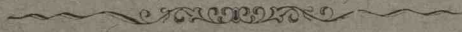
MEMBRU AL ACADEMIEI ROMÂNE

ESTRAS DIN

ANALELE ACADEMIEI ROMÂNE

Seria II. — Tom. XX.

MEMORIILE SECȚIUNII ISTORICE.

UNIVERSITATEA BUCUREȘTI
CENTRUL DE ISTORIA LITERATURII ROMÂNE NOBILITATE

• 1918.1

BUCUREȘCI

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE CAROL GÖBL

Furnizor al Curții Regale

16 STRADA DOMNEI, 16

1898

Prețul 1 leu 60 bani.

ANALELE ACADEMIEI ROMÂNE

Analele Societății Academice Române. — Seria I:

Tom. I—XI. — Sesiunile anilor 1867—1878: procesele-verbale ale ședințelor, comunicări, notițe și memorii.

L. B.

Analele Academiei Române. — Seria II:

Tom. I.	— Sesiunea extraordinară din anul 1879	3,50
» II.	— Sect. I. — Desbaterile Academiei în 1879—80	5.—
» III.	— Sect. II. — Discursuri, memorii și notițe (Sfârșit)	5.—
» III.	— Sect. I. — Desbaterile Academiei în 1880—81	2.—
» III.	— Sect. II. — Memorii și notițe	3.—
» IV.	— Sect. I. — Desbaterile Academiei în 1881—82	3.—
» IV.	— Sect. II. — Memorii și notițe (Sfârșit)	3.—
» V.	— Sect. I. — Desbaterile Academiei în 1882—83	3.—
» V.	— Sect. II. — Memorii și notițe: (Sfârșit)	3.—
	Despreuciderea lui Michaiu-Vodă Vitezul, documente noue istorice.—Manuscript despre crudițiile lui Vlad Dracul.—Relațiune de Nicolae Ionescu.	
	Vięta și operele lui Petru Maior. — Discurs de recepțiune de At. M. Marienescu,—cu Ręspuns de V. A. Urechia.	1,20
	Raport asupra cęlătoriei la ruinele Sarmisegetusei și a informațiilor adunate la fața locului în anul 1882, de G. Barițiu.	—30
	Grigorie Ureche. Contribuiri pentru o biografie a lui, de Ioan Sbiera	1.—
» VI.	— Sect. I. — Desbaterile Academiei în 1883—84	2.—
» VI.	— Sect. II. — Memorii și notițe: (Sfârșit)	2.—
	Vięta și scrierile lui Grigorie Tamblae, de Episc. Melchisedec.	1,20
	Despre Alexandru Mavrocordat Exaporitul și despre activitatea sa politică și literară, de A. Papadopol-Calimach	—20
» VII.	— Sect. I. — Desbaterile Academiei în 1884—85	3.—
» VII.	— Sect. II. — Memorii și notițe:	4.—
	Cuvint despre expedițiunea lui Igor Sveatoslavići, Principele Novgorodului nordic, contra Polovților sau Cumanilor. Traducere și note, de A. Papadopol-Calimach.	—40
	Inscripțiunea de la mănăstirea Răsboeni, județul Némțului, comentată de Episcopul Melchisedec.	—40
	O viziță la câte-va mănăstiri și biserici antice din Bucovina, de Episcopul Melchisedec.	
	Câte-va inscripțiuni și documente din Bucovina, adunate de S. Fl. Marian.	
	Dunărea în literatură și în tradițiuni, de A. Papadopol-Calimach.	1.—
» VIII.	— Sect. I. — Desbaterile Academiei în 1885—86	3.—
» VIII.	— Sect. II. — Memorii și notițe:	6.—
	Amintiri despre Grigorie Alexandrescu. Serisore către V. Alexandri, de Ion Ghica	—30
	Apulum, Alba-Iulia, Belgrad în Transilvania. Studiū de G. Barițiu.	—30
	Schițe din vięta Mitropolitului Ungro-Vlachiei Filaret II-lea, 1792, și ale altor persoane bisericesci cu cari el a fost în relațiuni de aprópe, de Episcopul Melchisedec	1.—
	Notiță istorică despre orașul Botoșani, de A. Papadopol-Calimach.	
	Rapórt asupra cător-va mănăstiri, schituri și biserici din țeră, prezentate Ministeriului Cultelor și Instrucțiunii publice, de Gr. G. Tocilescu.	1.—

346

ACADEMIA ROMANA

JUSTIȚIA SUB IOAN CARAGEA

DE

V. A. URECHIA

MEMBRU AL ACADEMIEI ROMÂNE

ESTRAS DIN
ANALELE ACADEMIEI ROMÂNE
Seria II. — Tom. XX.
MEMORIILE SECȚIUNII ISTORICE.

UNIVERSITATEA BUCUREȘTI
SEMINEARUL DE ISTORIA LITERATURII ROMÂNE

A. Curșii

BUCURESCI
INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE CAROL GÖBL
Furnizor al Curții Regale

16, STRADA DÔMNEI, 16

1898

13653
ACADEMIA ROMANA

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ
BUCUREȘTI

Cota *13653 Dublet*
Inven ar *448872*

B.C.U. Bucuresti

C448872

JUSTIȚIA SUB IOAN CARAGEA

DE

— V. A. URECHĂ

Membru al Academiei Române.

—
Sedința de la 17 Martie 1897.
—

Domnilor colegi,

Am arătat în alt memoriu cum avenirea la tronul țării muntenești a lui Ioan Caragea a fost ocasiunea revenirii la putere, în Divan, a lui Const. Filipescu și a mai multor din boeri, vechii lui partizan, pe lângă câte-va din chiar rudele lui.

Încă din 25 Novembre 1812, Ioan Caragea adresază țării obicinuitul manifest de domnie nouă. Acastă «carte deschisă» e adresată nu numai către țără, ci și către toți ispravnicii de județe, vătașii de plaiuri, zapciții de plasă și celor-lalți dregători, pârcalabi. Noul Domnitor asigură țera, că nu numai vorbe deșerte, după obiceiul noilor Domni, sunt acele ce el grăesce de astă dată, ci «să fiți încredințați, fără de îndoială, că cele ce poruncim sunt *înfințate* (reale), iar nu numai cuvîntate, și temeiu neclătit al acestora fie-vă sciut că avem *urmarea dreptății*». Caragea se jură pe «*vięța fiilor sęi*» că, dacă, după primirea cărții acesteia, se va mai aduce supęrare ori vătęmare sau necuviósă smăcinare a raelelor, nu o să trecă fapta cu vederea nici odinióră. «Hrăpirea și nedreptatea, a căroră nu numai fapta, ci și singura numire glăsuindu-se în ęilele Domniei Mele», exclamă Domnitorul, «atâta ne sël-bătăcesce, în cât milostivirea o șocotim drept greșală și, pe cât avem

rîvnă să fim blândi și milostivi, într'atât nu putem tăgădui că în puțința noastră nu este de a nu fi strașnic și nemilostiv, în cât mărturisim că fără de sațiu vom adăoga cea mai strașnică pedepsă.» Să se silască toți a nu aduce pe Vodă la necesitatea de a pedepsi. Domnitorul se adresază apoi la popor, la locuitorii de obște, și-i îndemna, ca «pentru cea mai mică năpăstuire și cel mai ușor jaf, ce veți cercă, să veniți fără de sfială și fără de învoială a vă jăluu către înșine Noi, găsind totdeauna uși deschise și aușul Domniei Mele de-apururea gata de a da ascultare jălirilor vóstre.» Manifestul se termină recomandând și locuitorilor «*mai cu prisos*» să păzescă și din parte-le datoriile lor și nu cum-va, comptând pe părintésca dorința a lui Vodă, să-i supere aușul «*alcătúind cele ce nu vor fi în ființa și jăluindu-se fără de cuvînt*», sub amenințare de pedepsă.(1)

(1) Iacă actul în întregimea lui :

Publicațiñ ce s'aú făcut la tóte județele, după buna venire a Măriei Sale lui Vodă, pentru buna petrecere a locuitorilor, a fi feriți de jafuri.

Dumnea-vóstre ispravnicilor ot sud....., vătașilor de plaiú, zapciilor plășilor i celor-lalți dregători, i voué părcălabilor și voué sușilor locuitorii ai domnescei Nóstre țeri, de ori-ce tréptă, mare și mică, sănătate.

Printr'acéstă a Nóstră domnescă carte (a căreia asemenea prin tóte județele s'aú trimis), vi se fac sciute tóte cele de mai jos arătate, adecă vă este sciut că, îndată ce se ivesce aici în țera domnie nouă, este obiceiú a se trimite prin tótă țera cărți însciințátore de cugetările Domnului, cum că adecă îngrijirea domniei privese de a se păzi întru tótă dreptatea și precurmarea a tot felul de năpăstuirii și nedreptate. Aceste însă însciințări, ca unele ce sunt obiceiuite a se face, póte să socotiți iarăși ca nisece obiceiuite cuvinte și, de aceea, acest fel de chibzuire făcend Domnia Mea, iată într'adins scriem acéstă hotărítă poruncă a Nóstră, ca să fiți încredințați fără de îndoială că cele ce poruncim sunt înființate, iar nu numai cuvîntate, și temeiu neclătit al acestora fie-vé sciut că avem urmarea dreptății, și ori-ce vrednicie saú cea mai mare destoinicie veți arată spre săvîrșirea poruncilor Nóstre nu Ne va fi plăcută când se va urmă cu supărarea ori vătămarea saú necuviósă smăcinare a raelelor; pe vieța prea iubiților Noștri fii vă încredințăm pe toți dregătorii că, după trimiterea acesteia domnesci porunci, de vă veți abate cătuși de puțin din cele poruncite și cele de mai jos arătate..... nici odiniórá nu vom trece cu vederea. Fie-vé sciut că, cunoscend Domnia Mea cât de lesne alunecă abătend din calea cuviinței și se înșală toți ómenii de obște, suntem și porniți după cuviința spre ertare a fie-căreia altei groșeli, afară nu-

Primul Divan al lui Ioan Caragea este ast-fel compus:

Mare Ban Dinu Filipescu, Radu Golesecu Vel Vornic al Țării-de-sus, Grigorie Brâncoveanu Vel Vistier, Grigorie Ghica Vel Logofăt de Țăra-de-sus, Iordan Slătineanu Vel Logofăt de Țăra-de-jos, Radu Slatineanu Vel Vornic de Țăra-de-jos, Costache Suțu mare Hatman, Dumitrascu Racoviță Vornic al 3-lea, Istrati Crețulescu al 4-lea Vornic, Vornic al obștirilor cevă mai apoi (1814) Iordache Slătineanu, Michaelache Manul Vornic de politie, mare Căminar este Alex. Mavrocordat, Dumitrache Manu e mare Comis, Ștefan Nestor este mare Clucer cu drept de scaun în Divan imediat înainte de Vel Căminarul Mavrocordat, Iordache Tufeanu mare Stolnic, mare Postelnic Vlahuț.

mai din învinovățirea hrăpirii și a nedreptății, căroră nu numai fapta, ei și singura numire glăsuindu-se în zilele Domniei Mele, într'atâta Ne sëlbatăcesce, în cât milostivirea o socotim drept greșală și, pe cât avem rîvnă să fim blândi și milostivi, într'atât nu putem tăgădui că în putința Nôstră nu este de a nu fi strașnică și nemilostivi, în cât mărturisim că fără de sațiu vom adăogă cea mai strașnică pedepsă, întru care poftim a nu fi siliți să ajungem; și pentru ca să nu Ne mustre cugetul că pedepsim mai înainte până a nu face cunoscută domnésca Nôstră voință și hotărîre, iată într'adins vë poruncim cu strășnicie cele mai sus arătate: îngrijiți dar eu bună luare aminte a nu Ne aduce în stare ca aceea de a nu puté să ertăm pe cei ce se vor abate și nu vor urmă hotărîta și nestrămutata domnésca Nôstră poruncă, care acum urméză a se pune în faptă de înșivé după datorie; fiind însă că acésta voim a se face cunoscută și către toți locuitorii de obște, vë poruncim Domnia Mea ca să orînduiți într'adins o di întru care să adunați într'un loc pe toți bētrâni și fruntașii de la fieș-care sat, și întru auđul tuturoră să se cetéscă acéstă carte a Domniei Mele, ca să le fie și lor sciută porunca Nôstră, adecă voué tuturor de obște supușilor locuitori, și să nu se tainuiască voința ce avem că, pentru cea mai mică năpăstuire și cel mai ușor jaf ce veți cercă, să veniți fără de sfială și fără de îndoială a vë jăluî către înșine Noi, găsind tot-deauna uși deschise și auđul Domniei Mele apururea gata de a da ascultare jăluirilor vóstre, și fiind încredințați că atunci domnim cu mulțămire, când suntem către voi ca nisce firești părinți. Acest cuget al Nostru, carele este înflințat, se cuvine negreșit a vë îndemnă mai cu prisos ca să păziți și din parte-vă mai cu osirdie datoriile vóstre, ferindu-vă însă nu care cum-vași, avēnd pricină domnésca Nôstră îngrijire și părintésca dorire, să supērați în zadar auđul Nostru, alcătuiind cele ce nu vor fi în ființă și jăluindu-vă fără de cuvint, pentru că, de o veți dovedi prin amănuntă cercetare că ați arătat lucruri neadevurate, atunci negreșit și după dreptate vë veți luă cuviinciósă rēsplătire. In tocmăi dar pe cele mai sus arătate se așteptă și cea din parte-vă cuviinciósă urmare și fiți sănătoși. 1812 Noemvre 25.

(Cod. LXXIV, fila 1.)

Abiã este instalat acest prim Divan și Ioan Caragea nu întârzie, ca mai înainte de finea anului 1813 să introducă în el schimbări. Așa Grigorie Brâncoveanu, care fusese chemat de Vodă ca mare Vistier și carele erã — după arătarea cronicei lui Zilot — ales ca cel de la care țera așteptã mai cu încredere *îndreptare*(1), nu împlinește nici jumătate de an de vistiernicie și este înlocuit prin marele Ban Const. Filipescu, pentru că Brâncoveanu «țineã domnia în frâu, de nu se puteã mișcã la rele». (2) Constantin Filipescu, devenit Vistier, în 15 Iunie 1813, este înlocuit în Bãnie de Radu Golescu. În locul acestuia, ca mare Vornic de Țera-de-sus, aflãm pe Isac Ralet, vechiũ partisan al lui Dinu Filipescu. În locul lui Radu Slãniceanu ca Vornic de Țera-de-jos, vine îndatã C. Filipescu, ruda marelui Vistier și apoi, în 1814, gãsim pe Barbu Vãcărescu, iar C. Filipescu trece Logofet de Țera-de-jos, în locul lui Iordache Slatineanu, care acesta va trece apoi Vornic al obștirilor (Iunie 1814). Grig. Bãleanu ieã locul lui Grig. Ghica ca Logofet de Țera-de-sus, însã în anul 1813 Costache Suțu cedezã marea Hãtmãnie lui Gr. Ralea și se mulțãmesce a fi Spãtar, cãci postul erã mai bogat în havaeturã. (3)

În Aprilie 1814, C. Vlahuț semnãzã ca Postelnic îndatã dupã marele Ban Radu Golescu, care acesta ține al doilea rang dupã C. Filipescu. În 1814 Februarie, Fotache Știrbeiũ este numit Vel Logofet de obiceiuri. În locul lui Michalache Manu se face Vornic de politie Alex. Nenciulescu. N. Suțu este în 1814 Vel Comis. Alex. Ghica e Vel Clucer, în locul lui Nestor legistul. (4)

În 15 Iulie 1814, în urma neînțelegerilor dintre C. Filipescu și Domnitor, Radu Golescu trece Vistiernic și Bãnia mare este datã lui C. Crețulescu. Bãleanu devine Vornic al 3-lea, Iordache Filipescu ocupã postul de Logofet de Țera-de-sus. Cei-lalți rãmân neschimbați în 1814, afarã de Mavrocordat, în locul cãruia vine un Bibicã Constantin. Ce s'a întâmplat cu Vlahuț nu putem spune, dar îl aflãm în Iulie 1814 înlocuit prin Iacovache Rizu.

Iacã Divanul în 28 Ianuarie 1815:

(1) Grigorie Brâncoveanu, serie Fãnuțã, erã pe vremea aceea cel mai numit și ales boer al patriei despre tôte, adecã împodobit cu înaltã învãțaturã, firesce blajin și tcnit, bogat fórte și dupã nãm mai slãvit decãt toți, carele și îmbrãțișã trãba Visteriei și a țerii cu bune întocmiri și rostiri. (Pag. 109.)

(2) *Idem*, pag. 109. C. Filipescu se deducise la Visterie din timpul Muscalilor. Acestã o dice și Fãnuțã, *loc. cit.*

(3) Cod. LXXVII, fila 28.

(4) Cod. LXXVII, fila 175.

R. Golescu Vel Vistier, C. Crețulescu Vel Ban, Părintele Gh. Arghiropulo biv Vel epistat Spătar, Barbu Văcărescu Vel Vornic de Țera-de-sus, C. Băleanu Vel Vornic de Țera-de-jos, Michalache Manu biv Vel Vornic de Țera-de-jos nazirul (epistat) Vornicieii obștirilor, Gr. Băleanu Vel Vornic al 3-lea, Teodorache Văcărescu Vel Vornic al 4-lea, Iordache Filipescu Vel Logofăt de Țera-de-sus, Scarlat Grădișteanu Vel Logofăt de Țera-de-jos, Fotache Știrbeiŭ Vel Logofăt al obiceiurilor, Iacovache Rizu Vel Postelnic, Grigorie Ralea Vel Hatman, Alex. Filipescu Vel Vornic al politiei, Atanasie Hristopol Vel Vornic al străinelor pricinii, Al. Ghica Vel Clucer, Bibică Vel Căminar, N. Suțu Vel Comis. (1)

În Iulie 1815 se schimbă Vistierul: în locul lui Radu Golescu, aflăm pe Grigorie Ghica. Asemenea pe D. Racoviță la Vornicia Țerii-de-sus, în locul lui Barbu Văcărescu.

În anul 1816 (5 Ianuarie) sunt schimbați în Divan următorii boeri: C. Vlahuț redevine mare Postelnic în locul lui Iacovache Rizu, D. Racoviță e Vornic de Țera-de-sus, M. Manu ieă Vornicia obștirilor, Gr. Filipescu devine Vornic de Țera-de-jos, Teodor Văcărescu din al 3-lea Vornic se face al 4-lea, Michaiŭ Racoviță e Vel Logofăt de Țera-de-sus, Toma Crețulescu e numit Vel Logofăt de obiceiuri.

În luna Aprilie 1816 Arghiropulo este întărit titular al Spătăriei. La 28 Aprilie Iordache Golescu succede lui Sc. Grădișteanu ca Vel Logofăt de Țera-de-jos, iar Pană Costescu înlocuesce pe Al. Filipescu în Vornicia politiei, Mateiŭ Cantacuzino devine Vel Clucer, iar Scanavi, ruda lui Vodă după nevastă, este Vel Comis.

În 1817 Novembre, găsim Divanul compus din Radu Golescu Vel Ban, Grigorie Brâncoveanu Vel Spătar, Barbu Văcărescu Vel Vistier, D. Racoviță Vel Vornic de Țera-de-sus, M. Manu Vel Logofăt de Țera-de-sus, Gr. Băleanu Vel Vornic de Țera-de-jos, Alex. Mavrocordat Vel Postelnic, Const. Dudescu Vel Vornic al 3-lea, Petrache Retorides Vel Logofăt al străinelor pricinii, Ioan Știrbeiŭ Vel Vornic al obștirilor, N. Golescu Vel Logofăt de obiceiuri, Al. Filipescu Vel Logofăt de Țera-de-sus.

Divanul la 1818 Maiŭ 4:

Isac Ralet Vel Ban, Gheorghe Arghiropulo Vel Spătar, Barbu Văcărescu Vel Vistier, Dumitrașco Racoviță Vel Vornic de Țera-de-sus, Constantin Bălăceanu Vel Logofăt de Țera-de-sus, Iordache Slătineanu Vel Vornic de Țera-de-jos, Alex. Mavrocordat Vel Postelnic, Const.

(1) Cod. LXXVII, fila 220 verso,

Dudescu Vel Vornic al 3-lea, Petrache Retorides Vel Logofăt al străinelor pricină, Grigore Ralea Vel Logofăt de obiceiuri, Ioan Știrbeiu Vel Vornic al obștirilor, Alex. Ghica Vel Logofăt de Țera-de-jos, Dumitrache Hrisoscoleo Vel Vornic de politie.

Trei luni aproape după aceea, iarăși schimbări, la 1818 August 28. Iacă noua compunere în parte a Divanului:

Radu Goleșcu Vel Ban, Arghiropol rămâne ca Spătar, Grigorie Ghica Vel Vistier, D. Racoviță rămâne Vel Vornic de Țera-de-sus, Const. Bălăceanu Vel Logofăt de Țera-de-sus. În locul lui P. Retorides, este Nestor Vel Logofăt al străinelor pricină. Mich. Cornescu este Vel Vornic de politie.

La 1 Septembrie 1818 Istrate Crețulescu e Vel Vornic de Țera-de-sus, iar Ștefan Bălăceanu Vel Hatman.

Cu referință la administrațiunea țării sub Ioan Caragea posedăm documente inedite, cari se pot clasifica ast-fel:

I. Relativ la Divanul domnesc:

a) Pitac din 5 Martie 1813 adresat Mitropolitului și Episcopilor, ca să nu mă lipsescă de a asista la ședințele Divanului în zilele hotărâte. (1) Cu pitacul din 14 Novembre, Domnitorul provocă pe toți boerii divaniți să-și facă mai bine datoria, să vină regulat la Divan. (2)

(1) *Pitac către Mitropolit și către Episcopi pentru ca să vie la Divan în zilele cele orînduite.*

Prea Sfinția Ta Părinte Mitropolit și Sfințiilor Vostre iubitorilor de Dumneșeu Episcopi și orînduiala domnescului Divan când se face la zilele cele orînduite și datoria obrazelor ce se cuvine a se afla în Divan într'aceleși zile fiindu-vă bine știute, mirare având Domnia Mea vedând din partea Preaosfinției Tale și a Sfințiilor Vostre neurmăre la această netăgăduită datorie, lipsind mai în toate acele zile de la domnescul Nostru Divan, de aceea iată, printr'acest domnesc al Nostru pitac, scriem Preaosfinției Tale și Sfințiilor Vostre poruncim, ca de astăzi înainte în toate zilele cele orînduite ale Săptemănei când facem Domnia Mea Divan, urmând datoriei ce aveți către haractirul domniei, să îngrijiiți a veni negreșit, ca să vă aflați față, după cum s'a urmat din vechime și așa este și voința i porunca Domniei Mele. Tolco pisah gpd.—1813 Mart. 5.

(Cod. LXXIV, fila 31 v.)

(2) *Pitac a se strînge boerii veliți ca să facă judecățile.*

Cinstit și credincios boerul Domniei Mele dumné-ta Vel Logofete de

b) Introducerea între divaniți, fără funcțiune activă, de membri dintre foștii divaniți, cu misiunea de a lua și ei parte la judecată. Așa fură boerii: biv Vel Banul Radu Golescu (1), Vornicul Barbu Văcărescu și Logofătul Țării-de-sus Constantin Dudescu. (2)

Țăra-de-sus Iordache Filipescule, am luat Domnia Mea însciințare că dumné-lor veliții boeri nu urmăză datoria dumné-lor a se strînge la locul cel orînduit în tóte cele-lalte ȓile afară din Dumineci și sêrbători și ȓilele în cari facem Noi Divan, ca să caute pricinile de judecări ale norodului, din cari pricinî se prăpădesc sáracii și alții ce au judecări în cheltueli, perȓend vremea în zadar, precum am luat Domnia Mea pliroforie din multele jálbi ce ni se dau, și zapcii se îndreptéză cu dumné-lor boerii, că nu se strîng, și dumné-ta, ca un îndatorat ce ești a griji de acestea, ca să nu vie tréba a auđi de la alții, o cunóscem cusur al dumi-tale; ei dar poruncim strașnic, ca să arăți porunca acéstă a Domniei Mele la toți dumné-lor veliții boeri, ca de acum înainte, în tóte ȓilele cele orînduite pentru căutarea pricinilor să vie des-de-diminéță la locul cel orînduit și să stea până la prânđ a se căută pricinile și să nu mai auđim de acum înainte că staū ómenii perȓendu-și vremea în zadar din pricina nestrîngerii dumné-lor, și cari din dumné-lor boeri nu vor urmă a veni, te îndatorăm pe dumné-ta să vii să Ne arăți, deosebit să dai strașnică poruncă și zapciilor ca să aducă și pe ipotesiari cu tóte sineturile, ca să nu facă vre-o ză-tienire și din pricina lor, că se vor pedepsi strașnic. Tolco pisah gpd. 1814 Noemvre 14.

(Cod. LXXIV, fila 155.)

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

(1) Cinstit și credincios boerule al Domniei Mele, d-ta biv Vel Bane Radule Golescule, pentru bun ipolipsis ce avem asupra d-tale, ca un boer bătrân și cu sciință de pricinî și obiceiuri de ale pămîntului și cu praesis îndestulă asupra judecăților, spre a se descoperi dreptul fieș-căruia, ca pe un boer destoinic întru acestea, iată printr'acest domnesc al Nostru pitac te orînduim între d-lor veliții boeri împreună judecător, și ca un boer divănit, poruncim a te află tot-dea-una și la domnescul Nostru Divan în ȓilele cele orînduite, când se caută pricinî de judecări înaintea Nóstră. Tolco pisah gpd. — 1816 Fevruar 3.

Asemenea pitac s'au făcut, orînduindu-se și d-lui Vornicu, Barbu Văcărescu. — Fevruar 6.

(Cod. LXXIV, fila 237 v.)

(2) Cinstit și credincios boerule al Domniei Mele, d-ta biv Vel Logofete de Țăra-de-sus Constantine Dudescule, fiind-că și d-ta, ca boer

Acestor divaniți suplementari Ioan Caragea le fixeză anumită léfă, neavënd *iraturî*, ca boerii divaniți *halea*, adecă în activitate. (1) Cu acest scop Domnitorul ordonă nazirului cassei lefilor să servescă léfă dișilor judecători divaniți suplementari.

b) La 1 Iulie 1814, Ioan Caragea adaoge lefile și fixeză, printr'un nou chrisov, sporite *havaeturile* Logofeților mari și unora din veliți Vornici. Catalogul sumelor de percept este destul de mare și se pôte vedé în notă. Cum să fie stabilitate în funcțiuni, când de la schimbarea funcționarilor eșiă căștigul marilor Logofeți? (2)

patriot ce ești, se cuvine a te arătă cu slujbe în trebuințele patriei dintre cari una fiind și tréba judecăților norodului, ce se caută de către d-lor veliți boeri, iată printr'acest domnescul Nostru pitac iată te orînduim împreună divanit și judecător la Divanul d-lor veliților unde să urmezî a te află tot-deauna la orînduitele dîle, ca cu toții împreună să căutați după cuviință și după dreptate pricinile de judecări ce se orînduesc de către Domnia Mea la acest Divan, precum și la domnescul Nostru Divan să te afli iarăși împreună cu d-lor cei-lalți boeri veliți în dîlele cele orînduite. Tolco pisah gpd. — 1816 August 20.

(Cod. LXXIV, fila 265.)

Vel Logofet.

(Pecetea gpd.)

Cinstit și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta biv Vel Bane Grigorie Brâncovene, nazirule al cassei lefilor, fiind-că pe dumné-luî Logofetul Constantin Dudescu l'am orînduit Domnia Mea boer divanit între cei-lalți dumné-lor veliți boeri, de aceea poruncim d-tale ca léfa ce se da de la acéstă casă dumné-luî Vorniculuî, mai înainte până a nu se cinsti cu cinul vornicieii al treilea, să se dea de acum înainte dumné-luî Logofetuluî Dudescu, începédu-se de la 20 ale acestii luni. Tolco pisah gpd. — 1816 August 21.

(Cod. LXXIV, fila 265 v.)

Vel Logofet.

(Pecetea gpd.)

(2) *Orînduiala avaeturilor Logofețiilor mari de Țéra-de-sus și de jos, precum s'aú întocmit acum de către Domnia Mea.*

tal. bani

28,— de la cărțile de judecătoriale Divanuluî și de la departamentele Craiovei.

28,— de la cărțile judecătorilor de prin județe.

Din «*Orînduiala avacturilor Logofeților*» adusă în notă, se pôte

tal. bani

- 28,— de la cărțile condicarilor de prin județe.
 3,75 d-lui Vel Logofetul de Țera-de-sus } de la cărțile de căpităni
 3,75 » » » » » » jos } spătăresci.
 8,90 » » » » » » sus } de la cărțile de polcovnici
 8,90 » » » » » » jos } de județe.
- 34,— de la cărțile vătășeilor de plaiū.
 de la cărțile de egumenie de cele dintâiu, al doilea și al trei-
 lea, să se ieă după puterea mănăstirilor.
- 14,— de la cartea de huzmet boeresc greci,
 de la chrisóvele isnafurilor celor de frunte,
 asemenea de al doilea mână,
 asemenea de al treilea mână.
- 34,— de la cărțile stărostiei cavafilor, i a cuingiilor, i a telalilor și
 a bragagiilor.
- 28,— de la cărțile de al 3-lea Logofet de Craiova.
 28,— asemenea de la cărțile de al 3-lea Logofeți ai departamen-
 turilor Craiovei.
- 28,— de la cartea de polcovnicie de Craiova.
 28,— de la cartea polcovnicului de Cerneți.
 28,— de la cartea lui al 2-lea armaș de la Craiova.
 28,— de la cartea lui al 2-lea portar de la Craiova.
 10,— de la cărțile Logofeților Divanului Craiovei.
 10,— de la cărțile Logofeților Mitropoliei, i ai Episcopiiilor și a scu-
 telei scaunelor.
- 5,— de la cărțile pentru obiceiurile moșilor, fiind-că se fac în do-
 sul jălbilor, aū rēmas.
- 3,60 de la cărțile vătășilor de țigani.
- 26,— de la cărțile protopopilor.
- 4,— de la cărțile vorniceilor.
- 78,— de la cartea starostei de neguțători.
- 34,— de la cărțile de tîrg.
- 11,— de la cărțile de cercătură, dijmărit i oerit.
- 32,— de la cărțile ispravnicilor.
- 5,— de la cartea de postelnicel, ce se înnoesce.
- 15,— » » » » » ce se face nou.
- 1,— de la fieș-care jalbă cu pecete.

Iō Ioan Gheorghe Caragea Voevod i Gospodar zemle vlahscoie.

Poruncim Domnia Mea ca avacturile ce se arată mai sus la fie-care madaea să se urmeze a se luă de acum înainte după mijlocul ce s'a întocmit acum de către Domnia Mea și dumné-vóstre veliților Logo-
 feți să îngrijiti a se pune în orînduială.—1814 Iulie 9.

(Cod. LXXV pag. 26.)

vede cum n'a rămas serviciu de ori ce specie, de la care marii dem-

*Chrisovul de iraturile noue ce s'au întocmit a luă Logofeții cei mari,
i Vorniciii al 3-lea și al 4-lea.*

Domnii și oblăduitorii, căroră de la Dumneșeu li se încredințază stăpâniri de țeri și popore, datorie netăgăduită au ca prin dréptă chibzuire să cumpenescă, și cu cât este de grea sarcina slujbei ce se săvârșese de către cea dintăi stare de boeri dregători ai lor, cum și de către toți cei-lalți de obște slujbași ai Domniei și ai țerii, cu atăta și dregătorii pentru drepte slujbe și strădăniile ale lor să dobândescă cuviincioșă răsplătire, spre a-și avé adecă fieș-carele folosul seș potrivit cu sarcina și greutatea slujbei și spre a simți o analogă mângăere din rodurile ostenelilor sale; după ce dar dumneșeșca providență ne-au învrednicit și ne-au miluit cu domnia și oblăduirea acestei de Dumneșeu păzită țeră a Valachiei și am sosit aici în domnescul Nostru scaun, între alte nepotrivite întocmiri ce le-am găsit trecute cu vederea și neîndreptate, găsit-am și câte-vași din dregătoriiile cele mai dintăi ale țerii curgând întru o învederată năpăstuire, adecă cu totul nepotrivite la venituri cu alte asemenea dregătorii mari ce sunt de aceeași stare, căci doue din Vorniciile cele mari adecă Vel Vornicul al treilea și Vel Vornicul al patrulea, tot venitul și folosul ce au nu privesce la alt decât numai la léfa ce li se dá po câte taleri 500 pe lună, iar greutatea slujbei și a strădăniei merge înjugată și de o potrivă ea și cele-lalte dregătorii mari cari se folosesc și se dobândesc cu îndestulate venituri; așijderea și trei din Logofețiile cele mari, adecă Vel Logofet de Țera-de-sus, i Vel Logofet de Țera-de-jos și Vel Logofet de obiceiuri, tot venitul și folosul ce au iarăși nu privesce la alt decât la léfa ce li se dá po câte taleri 350 pe lună și la nu prea puțin folos al înnoirii chrisóvelor, ce se urméză numai la domnie nouă, cum și la altele ce se apropie a se socoti drept nimica. Acéstă dar vėdută năpăstuire ce cėrcă aceste mai sus numite dregătorii, luându-o întru bună cunoscința Nóstră și vėdend că aceste dregătorii sunt mari numai cu numele și cu greutatea slujbei, ci de o potrivă fac la trebile Divanului gpd. și ale maslahatului țerii, iar la folos nu numai neasemenate cu cele-lalte, ci încă cu mult mai puțin și decât chiar unele din cele mai mici dregătorii, cari aceste dregătorii fiind-că sunt de starea cea dintăi de o potrivă cu cele-lalte, judecând dimpreună tóte pricinile ce se orinduesc de Domnii în cercetarea dumné-lor veliților boeri și ședători iarăși împreună la tóte judecățile pricinilor câte se înfățișeză la Divan înaintea Domnului, cu iubire de dreptate judecând Domnia Mea și vėdend că nu este cu cale a se lăsă acest fel de mari dregătorii ale domniei și ale țerii întru o așa mică și próstă răsplătire a slujbelor sale, cu a se folosí adecă numai cu o puțină léfă ce li se dá, fiind mai virtos sciut că eștinăta-tea lucrurilor vremii întru care s'a făcut rinduelile acestor lefi n'are întru nimic asemănare cu cumplita scumpete ce curge acum întru tóte

nitari ai Divanului să nu culégă beneficii: administrațiunea, justiția,

felurimele de lucruri, precum de față este vădută; iată printr'acest domnescul Nostru chrisov, hotărîm și rînduim la aceste mai sus numite dregătorii această adăogare de venituri, care mai jos pe anume le arătăm: și mai întâiu pentru doi veliți Dvornici al treilea și al patrulea, rînduim ca de acum înainte, peste léfa de taleri 500 pe lună ce li se dă de la Visteria Domniei Mele, adăogăm să li se dea alți taleri 250, ca să aibă fieș-carele léfa pe lună po taleri 750, și, osebit de această léfă, să aibă a luă și de la tóte povernile sau velnițele *neguțătoresci*, vericâte cazane se vor află făcënd rachiü de neguțătorie în tótă țera, de fieș-care cazan po taleri 15, din cari taleri 7 banî 60 să-i ieă Vel Dvornicul al treilea, iar cei-lalți taleri 7 banî 60 să-i ieă Vel Dvornicul al patrulea, iar velnițele i povernile sau cazanele, vericâte vor fi în tótă țera ori mănăstiresci, ori boeresci, până la Clucer de arie, acelea tóte să fie cu totul apérate și nedajnice întru nimic; iar când se vor da în arendă să plătescă arendașul acei taleri 15 de cazan, ca unul ce se neguțătoresce cu povarna, precum se urmază și la vama grîului; cazanele cele mici însă ale locuitorilor țeranî, ce le au pentru folosul și negoțul lor, să fie cu totul apérate de această răspundere. Al doilea pentru Logofetia cea mare de Țera-de-sus, această dregătorie fiind-că este însărcinată cu tótă tréba Divanului, protocolind atăt tóte hotărîrile câte se săvîrșese prin înfățișare la Divan înaintea d-lui, cum și altele câte sunt în partea acestei dregătorii, bez din cele ce se cuvîn în partea Logofetiei de Țera-de-jos, mai ales avënd și osebire la greutatea maslahatului mulțimii pricinilor, ce osebit în tóte i se orînduese de la domnie în cercetare, încă și îndatorată fiind a avé îngrijire de a nu se face cel mai puțin cusur la eftacia Divanului domnesc, i la judecătoria dumné-lor veliților boeri, i la Divanul de la Craiova cum și de a-și urmă și a-și păzi toți calemgii Divanului i zapecii, cum și toți slujbașii acestor mai sus numite judecătorii, datornica slujbă a lor în tótă vremea, cu cuviință și cu dreptate este dar a avé și la venitul ei ore-care deosebire, pentru aceea și rînduim ca, de acum înainte, peste léfa de taleri 350 pe lună ce i se dă de la Visteria Domniei Mele, adăogăm să i se dea alți taleri 150, ca să aibă léfa pe lună po taleri 500; să aibă a luă încă câte taleri unul la pungă de la tóte huzmeturile, peste taleri 2 ce luă până acum, ca să fie de acum înainte po taleri 3 la pungă, cum și de la ale cutiei să aibă a luă iarăși câte alți taleri unul la pungă, să aibă a luă și havaet de la pricinile câte se hotărêse prin judecată la Divan înaintea Domnului, însă de la pricinile ce vor fi pentru împliniri de banî sau pentru lucruri mișcătore să se ieă avaet pentru întărirea anaforalei în trei stări, după cum va fi și puterea pricinei, adecă de la starea dintăiu să ieă taleri 150 și de la starea al doilea să ieă taleri 75, iar de la al treilea să se ieă de la taleri 35 și până la taleri 15, și acest havaet să-l ieă jumătate Vel Logofetul de Țera-de-sus, iar jumătate să se ieă de cel după vremi care se va află însărcinat și orînduit ostenitorul, cel care cetesce înain-

biserica, breslele, comerțul, finanțele, sunt contribuabili marilor Logofeți și ai marilor Vornici.

tea Domnului, fiindu-i trépta sa în numirea locului Logofeției al doilea, ca unul ce slujesce năpristan în fața Domnului și se ostenesce de cetesce, sintescesce și serie domnescile hotărîri; asemenea să se urmeze și la pricinile ce se vor întîmplă pentru lucruri stătătore, cum moșii, hanuri, prăvălii, vii, pămînturi, iarăși după starea ce vor fi, să se îndoiască havaetul ce mai sus se arată, adecă de la starea întăiu să se ieă talerî 300 și de la starea al doilea să se ieă talerî 150, iar de la al treilea să se ieă de la talerî 75 până la talerî 30, și să se împartă jumătate să se ieă de Vel Logofét pentru protocolit și jumătate orînduitul ostenitor, iar câte vor fi de preț puține, cum: delnițe de moșie, bucăți de loc, pogon de vie și alte asemenea lucruri stătătore mici, de la acestea să nu ieă mai mult decât talerî de ce și să se împartă pe din două: jumătate adecă Vel Logofétul și jumătate orînduitul ostenitor, și aceste havaeturi orînduim să se ieă numai când se împlinesc bani sêu lucruri, orî acaret și nu-l va câștigă, ci se va judecă că fără dreptate îl cere și se va hotărî a rămâne cel pîrit nesupêrat de cererea banilor sau lucrurilor mișcătore și nemișcătore, dându-se hotărîre a rămâne în stăpânirea celui pîrit, atunci să nu se urmeze acestea de mai sus cereri de havaeturi, ci numai un puțin filotimos să fie dator a da acel pîrit, pentru că și-au câștigat judecata și i se dă domnesca hotărîre la mână întru apêrare de către pîritul sêu. Al treilea, pentru Vel Logofétul de Țera-de-jos asemenea rînduim, ca de acum înainte, peste léfa de talerî 350 pe lună ce i se da de la Visteria Domniei Mele, adăogăm să i se dea alți talerî 150, ca să aibă de acum înainte léfa pe lună po talerî 500; să aibă a luă și din tóte huzmeturile încă câte talerî unul la pungă, peste talerî doi ce luă până acum, ca să fie de acum înainte po talerî 3 la pungă, cum se urmă un irat al Logofețiilor celor mari, după cum cum s'a vêdut din condicele Divanului, care de la o vreme încóce s'a acoperit, trecêndu-se cu vederea, cum de la cărțile domnesci ce se dau judecătorilor Craiovei, adecă divaniții, departamentari, i judecătorii de pe la județe și condicari, i de la cărțile polcovnicilor și ale căpitanilor, i de la cărțile vâtașilor de plauri, i de la cărțile egumenilor și de la cărțile huzmeturilor boerilor greci, i chrisóvele isnafurilor, i de la cărțile logofețiilor Craiovei, ai Mitropoliei, ai Episcopoiilor și a scaunelor celor scutite, i pentru cărțile scutiței moșiilor și pentru altele tóte câte se vor coprinde în deosebită fóie, ce se va da pecetluită de Domnia Mea, prin care se arată anume, orînduim să se ieă havaetul după tot cuvîntul dreptății, după cum s'a urmat din vechime, și aceste havaeturi Vel Logofétul de Țera-de-sus să le ieă de la acei ce vor cădê în partea județelor ce se numesc ale Țerii-de-sus, și Vel Logofétul de Țera-de-jos, iarăși de la județele ce cad în partea Țerii-de-jos. Al patrulea, pentru Vel Logofétul de obiceiuri, asemenea rînduim, ca de acum înainte, peste léfa de talerî 350 pe lună ce i se da de la Visteria Domniei Mele, adăogăm

Aducem în note și diverse acte de rînduire în slujbe subalterne ale Divanului: a) postelniceî, b) logofeteî de Divan, iuz-bașa de Divan, Vornici al 2-lea. (1)

să i se dea alți taleri 150, ca să aibă de acum înainte léfă pe lună po taleri 500; să aibă a luă încă câte taleri unul la pungă de la huzmeturi, peste taleri 2 ce luă până acum, adecă la pungă po taleri 3, cum și de la ale cutiei precum s'a dis mai sus la Vel Logofetul de Téra-de-sus, i de Téra-de-jos; să aibă a luă pentru fôia mehterhanelei de la Vel Ban până la Vel Logofet al departamentului străinelor po taleri 50, de la Vel Clucer po taleri 40, de la Vel Paharnic până la Vel Comis po taleri 30, de la Vel Serdar și până la Vel Sluger po taleri 20, de la Vel Pitar până la Vel Clucer de arie po taleri 15, și de la cele-lalte po taleri 10, căci de la acéstă dregătorie se cuvine a se da fôie pentru mehterhanea boerului ce va îmbracă caftan, ca de la un Vel Logofet al obiceiurilor, iar nu de la ecstractarul Visteriei, precum fără orînduială s'a urmat până acum; aceste mai sus arătate adăogiri de venituri ce orînduim Domnia Mea la mai sus numitele cinci dregătorii, poruncim ca să se urmeze și să se păzescă cu nestrămutare. Rugăm dar și pe cei din urma Nôstră frați Domni să binevoiască a întări și Domnia Lor aceste rîndueli de venituri ca nisce cuvînciose și după dreptate adăogate la aceste dregătorii; și am întărit chrisovul acesta cu însăși domnésca Nôstră iscălitură și pecete, i cu credința prea iubiților Domniei Mele fiî: Gheorghe Caragea Voevod, Constantin Caragea Voevod și cu sfatul dumné-lor cinstiților și credincioși boerilor veliți ai Divanului Domniei Mele: pan Constantin Filipescu Vel Vistier, pan Radu Golesecu Vel Ban, pan Constantin Vlahtu Vel Postelnic, pan Isac Ralet Vel Vornic de Téra-de-sus, pan Barbu Văcărescu Vel Vornic de Téra-de-jos, pan Dumitrașco Racoviță Vel Vornic al treilea, pan Iordache Slătineanu Vel Vornic al obștirilor, pan Dumitrache Racoviță Vel Vornic al patruea, pan Grigorie Băleanu Vel Logofet de Téra-de-sus, pan Constantin Filipescu Vel Logofet de Șéra-de-jos, pan Fotache Știrbeiû Vel Logofet de obiceiuri, pan Constantin Suțu Vel Spătar, pan Grigorie Ralea Vel Hatman, pan Atanasie Hristopulo Vel Logofet al străinelor pricinî, pan Alexandru Ghica Vel Clucer, pan Alexandru Mavrocordat Vel Căminar, pan Nicolae Suțul Vel Comis, și Ispravnic pan Grigore Băleanu Vel Logofet de Téra-de-sus, și s'a scris chrisovul acesta la anul al doilea dintru întâia domnie a Domniei Mele, aici în orașul scaunului Domniei Mele Bucuresci, la anul de la nascerea Domnului Dumneđeû și Mântuitorului nostru Isus Christos, 1814 Iulie 1, de Chiriță Logofet de Divan.

(Cod. LXXVII, fila 187.)

(1) *Carte de postelniceî.*

Fiind-că am miluit Domnia Mea și l'am făcut postelniceî, i-am dat la mâinile lui acéstă domnéscă a Nôstră carte, ca să fie sciut și cu-

d) Am arătat în urmă importanța ce ieă afacerea supușilor străini în Principate. Orîcât, după pacea de la 1812 din Bucuresci, Pórta

noscut că este în orînduiala postelniceilor și să aibă privilegiul cel obiçnuit. — 1814 Martie 20.

(Cod. LXVII, pag. 303.)

(Pecetea gpd.)

Fiind-că am miluit Domnia Mea pe și l'am făcut postelnicel, i-am dat la mânile lui acéstă domnésca Nóstră carte, ca să fie sciut și cunoscut că este în orînduiala postelniceilor și să aibă privilegiul cel obiçnuit al scutelei pe drepte vitele sale de dijmărit și vinăriciù, după orînduiala ce aù și alți postelniceî. Drept aceea, poruncim la toți câți se cuvine, ca să cunóscă pe mai sus numitul boerul Domniei Mele de postelnicel, i saam receh gpd. — 1814 August.

(Cod. LXXV, fila 129 v.)

12 cãrți la 12 postelniceî ce se află slujind.

Dat-am domnésca Nóstră carte boerului Domniei Mele ce se află slujind postelnicel, ca să aibă privilegiul ce din vechime aù avut postelniceî, adecă să fie apêrat el și casa lui de rîndul dăjdiilor Vistieriei și de alte orîndueli și podvedî ce vor eși pe țeră și pe tîrg, de nici unele supêrat să nu fie, așijderea și ale lui drepte bucate să scutescă de vinăriciù i dijmărit, ca unul ce Ne slujese; Ne-am milostivit asupra-i ca să aibă și osebită milă, adecă să scutescă și o cãrciumă aici în Bucuresci de fumărit, de cãminărit, de vamă și de alte angarii ce vor fi pe alte cãrciumi, să ție și lude doi ómeni străini și fără de pricină de dajdie, scutiți cu pecetluituri după orînduiala Visteriei, ca să fie de poslușania casei sale. De care poruncim la toți câți se cuvine întocmai să fiți următori și supêrare împotrivă să nu faceți, i saam receh gpd.—1814 Decembre 10.

Ilie Pruțescu din mahalaua Vergului.

Gheorghe Puhos tot de acolo.

Dinul sin Ioan din Scaunele (aù murit Iulie 26 let 1818 și s'aù orînduit în loc Gheorghe sin Iorga Polcovnic, 1818 Iulie 27).

Grigorie de la Sărindar sin Armașu.

Diamandi Angri din mahalaoa Fântâna Boulu.

Gheorghe Didiță de la biserica Amzei.

Teodor Vătafu din mahalaoa Michaiu-Vodă.

Mihale Călăfitenul din mahalaoa Antimului.

Iosif de la Michaiu-Vodă.

Costi sin Ioan din hanul lui Constantin-Vodă.

Gheorghe Dudaș Tîrgoveștenul.

12 adecă doi-spre-dece postelniceî.

orisă pe Domni să nu recunoscă de bunii sudiți pe acei făcuți dinlocuitorii țărilor, tot rămân un număr foarte mare de sudiți. Iacă

mpreună cu acestea s'a mai făcut încă o carte cu numele Gheor-Logofețel, că s'a făcut postelnicele cu acest privilegiu de cârnă i scutelnice, lipsind «că se află în slujbă».

(Cod. LXXV, fila 116 v.)

fiind-că am miluit Domnia Mea și l'am făcut postelnicele pe Con-ntin sin Andronache ot sud Dimbovița ot satu Tărăcen, i-am dat nămile lui această domnesca Năstră carte, ca să fie sciut și cuno- t că este în orînduiala postelniceilor și să aibă privilegiul cel ănit a scuteleii pe drepte bucatele sale de dijmărit și vinăriciū, ă orînduiala ce au și alți postelniceii, să fie o pivniță i o prăvălie în orașul Domniei Mele Bucuresci, scutită și apărată de tôte ile ce dau alte pivnițe și prăvălii, cum și pentru ajutorul poslu-iei casei sale să fie și lude doi ómeni străini și fără de pri- i de dajdie, scutiți și apărați de rîndul dăjdiilor i de alte podveđi, ora să li se dea și pecetluituri de la Visterie după orînduială. pt aceea, poruncim la toți câți se cuvine, ca să cunoscă pe mai sus nitul boerul Domniei Mele de postelnicele, i saam receh gpd.—1815 uar 30.

(Cod. LXXV, fila 117.)

Carte de logofețel de Divan.

s'a dat această domnesca Năstră carte pe carele, după gerea d-lui Vel Logofețel de Tăra-de-sus Grigorie Ghica, l'am făcut nnia Mea logofețel de Divan, deci să aibă privilegiul carele au și alți logofeți de Divan, adecă să fie apărat atât el cât și tótă a lui de rîndul dăjdiilor Visteriei i de alte angarii și podveđi, i și drepte bucatele lui scutite și apărate, stupii i rîmătorii de nărit și vinul ce-l face în viile lui de vinăriciū, precum și o ciumă să fie în orașul Bucurescilor scutită și apărată de fumărit, căminărit, de vamă, de vinul domnesc, i de ortul vătășesc și de angariile și dările ce vor eși pe pivnițe i căreiume, urmându-se tēla căreiumilor logofeților precum din vechime s'a urmat până m; asemenea să fie și lude un om fără pricină de dajdie, pen- poslușania casei sale, care și acela să fie apărat de rîndul dăjdi- Visteriei; asemenea să fie și lude doi după catastihul Visteriei cum au și cei-alți logofeți; pentru care și poruncim Domnia Mea toți câți se cuvine, ca pentru tôte câte se coprinde mai sus întoc- i să fiți următor, că așa este porunca Domniei Mele.—1813 Fe- iar 11.

(Cod. LXXV, fila 64.)

pitacul cu care, în 27 Ianuarie 1813, Ioan Caragea VV. ordonă Vistierului anchetă asupra sudiților și trecerea între birnicii țerii a acelor cu nedreptul sudețiți:

Pitac către dumné-lui Vel Vistier pentru sudiți.

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta Vel Vistier, fiind-că prea înălțatul Devlet s'aŭ însciințat că aici în țeră se urmază o mare catachrisis cu facerea sudiților decătre Consulaturile străinelor Curți ce se află aici, într'adins Ni s'aŭ trimis prea înalt împărătesc firman coprinđător și poruncitor de nizamul ce urmază a se pune în lucrare de acum înainte pentru sudiți, adecă: câți vor fi locuitori ai țerii de la strămoșii lor sau vor fi supuși ai prea puterniceii Impărății și, avându-și locuința lor la alte părți, se întâmplă de vin aici în țeră pentru vre-o vremelnică trebuință a neguțătoriei lor (afară din cei cari în curgétore diastimă de opt-spre-dece luni ale sorocului ce se coprinde în al șeptelea cap al celor din urmă încheiate tractaturii ale păcii între prea puternica Impărăție cu Impărăția Rusiei, lăsându-și patria lor, vînđându-și averea și precurmându-și ori-ce înclinare vor fi avut cu patria lor, se vor înstrăină la Rusia și de acolo vor veni aici în țeră ca nisce străini cu neguțatoria lor) toți, dicem, cei-lalți, afară din cei mai sus arătați prin osebite, să se dea în dajdie, spre a rămâne iarăși ai prea puterniceii Impărății și a se urmă orînduiala cea veche. Drept aceea poruncim Domnia Mea, ca îndată ce vei primi acest domnesc al Nostru pitac, care este următor coprinderii prea înălțului firman, numai decăt să se facă poruncile Domniei Mele către ispravnicii județelor din tótă țera i către dumné-lui Vel Dvornic al politiei, ca să cerceteze cu scumpătate și, pe câți îi vor găsi că nu se cuvine a fi sudiți, după noima ce s'aŭ đis mai sus, și vor avé patente, fără de a ține în sémă acele patente, îndată să-și și așezi la dajdie, ca și pe cei-lalți locuitori ai țerii și supuși ai prea puterniceii Impărății, și să trimiți aici însciințare de numele fieș căruia câți se vor

După pliroforia ce Ni se dă printr'acéstă jalbă de către dumné-lui Vel Vistier, poruncim dumné-tale Vel Ispravnice za Curte, să i se dea de acum înainte jăluitoifului iuz-bașai acest tainat de bucate și de lumînări ce se arată mai jos. — 1813 Martie 10

Prea Înălțate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale de la acéstă jalbă, făcend cercețare, m'am pliroforit că în đilele celor mai dinainte luminați Domni iuz-bașa de Divan avea tain câte trei patru feluri de bucate pe đe de la cuhnia gpd. și câte trei oca de lumînări de seŭ pe lună, pentru care nu lipsiŭ a arătă Măriei Tale. — 1813 Martie 4.

Vel Vistier.

găsi la fieș-care județ, sa să se trecă la catastihul Visteriei între ceilalți birnici, ferindu-se însă ispravnicii fórte, ca nu care cum-vași cu pricinuirea acestii porunci să facă cea mai mică catachrisis a supără și pe vre-un sudit din cei adevărați, căci cuvînt de îndreptare nu le va rămâne. Tolco pisah.—1813 Ianuar 27. (1)

În favórea sudiților fórte mulți rămași, Ioan Caragea înființază o autoritate judecătórescă *ad-hoc*, sub nume de: *Departamentul străinilor pricină*. Căpetenie acestui departament numesce, în 30 Novembre 1812, pe boerul Căminar Atanasie Hristopolo. Acest demnitar nou ieă loc în Divanul domnesc în urma lui Vel Vornic al politiei. Până în 1817 Hristopolo nu este schimbat. În acel an îi succede Petru Retoride și în August 1818 este Stefan Nestor.

Noul acest tribunal are a judecă afacerile dintre sudiți și raele, dar și dintre sudiți și suditi, cari vor voi să cêră judecata noiei autorității. (2)

Acest departament al străinilor pricină a fost mutat în 1815 August 14 în camerele ce ocupă înainte Doctorul Hristache, în mănăstirea Sf. Ioan, cea desființată în 1895, de lângă Cassa de deposite. (3)

e) Dacă Hătmănia nu e o nouă slujbă, cel puțin ea dobândește un adaos de attribute și ieă și adaosul de numire de: *Hătmănia Diva-*

(1) Cod. LXXIV, fila 14 v.

(2) *Porunci pe la ispravnici pentru înlesnirea judecăților acelor străini de alte Curți.*

Dumné-vóstre ispravnicilor din sud... sănătate. Fiind-că pentru înlesnirea căutării trebilor și pricinelor celor adevărați sudiți ale străinilor Curți câți se află aici în tot ținutul domnescei Nóstre țeri, am întocmit *Domnia Mea un osebit departament, numindu-se al străinilor*, și căpetenie al acestui departament am orînduit pe dumné-lui cinstitul și credinciosul boer al Domniei Mele biv Vel Căminar Atanasie Hristopolo, de aceea iată într'adins vi se face cunoscută acéstă întocmire și vă poruncim *Domnia Mea*, ca de astăzi înainte, pentru veri-ce pricină va avé sudit cu raia dintr'acést județ, orî sudit cu sudit de sub altă protecție, și vor alergă la judecătória pămîntescă, și în scurt pentru orî-ce pricină ce privesce asupra sudiților dintr'acést județ, să aveți a corespondarisî cu dumné-lui mai sus numitul boer, și iarăși prin dumné-lui veți luă cuviinciósele răspunsuri și povățuirî, după voința și porunca Domniei Mele; ci dar într'aceastăși chip să urmați negreșit.—1812 Noemvre 30.

(Cod. LXXIV, fila 30.)

(3) Veđi cod. LXXIV, fila 214.

nului, în 26 Decembre 1812. Domnitorul Ioan Caragea dice chiar că a întocmit o nouă dregătorie, numind-o *Hătmănia Divanului*, la care «am și orînduit acum pe dumné-luî cinstitul și credinciosul boerul Domniei Mele Hatmanul Costache Suțul Hatman al Divanului și căpitanie al zapciilor Divanului (bez vătafuluî de Visterie); iar datoria acestii dregătorii să fie acésta, adecă: în dîilele ce se vor căută judecăți la domnescul Nostru Divan, să se afle numitul boer față în Divan, stînd în picioare cu bățul în mîna, și ori-cîte pricinî de judecăți se vor ivi prin jălbî date către Domnia Mea, de la talerî una mie cincî sute în sus, tôte acelea să se orînduiască la judecată prin dumné-luî mai sus numitul boer Hatmanul al Divanului, și hotărîndu-se de Domnia Mea, iarăși prin dumné-luî să se facă și împlinirea lor, iar cele-lalte madele cîte adecă vor fi pîna la talerî 1.500 să-i orînduiască după obiceiul prin zapcii Divanului și prin ei să se și îplinească, care acest nizam poruncim dumné-ta Vel Logofet de Țera-de-sus să se trecă în condica Divanului, ca să se urmeze întocmai de acum înainte.—1812 Decembre 26.» (1)

Am văzut cum încă în secolul XVIII s'a creat și în Muntenia demnitatea de *Vel Hatman*, deși nu cu atribuțiunile ce erau date în Moldova la acésta funcțiune. Caragea mai dă, în Ianuarie 1813, mare-luî Hatman atribute nouă, cu totul străine hătmăniei moldovene. Prin chrisovul de la 8 Decembre 1816 Caragea fixă din nou atributele *hătmăniei de Divan*. (2)

(1) Pecetea gpd. Cod. LXXIV, fila 9.

(2) Iacă chrisovul de fixarea atribuțiunilor Hatmanului de Divan:

Chrisovul de orînduelile și iratul Hătmăniei.

Sfînt și dorit lucru ar fi fost cînd s'ar fi putut păzi între omenire obștescă frăție și unire și ar lipsi cu totul zavistile, turburările, patimile și prigonirile, cari acestea aduc împreună mulțime de alte rătăți și mîhnesc necontenit pe ticălôsa omenire; dar fiind-că o acest fel de fericită petrecere, ce se povestese din vécuel cel aurit, nici a fost vre-odinióră, nici este de cređut că va puté fi vre-odată de acum înainte, de aceea datorie mare și neapărată aú toți aceia cărora de către dumnezeesca pronie li s'aú încredințat domnia și oblăduirea de noróde, ca să se osîrduiască din tótă virtutea întru cât privesce spre potolirea prigonirilor ce se ivesc pe tôte dîilele, spre aflarea și descoperirea dreptății, spre împotrivirea celor ce voesc a năpăstuî și spre îndestularea celor năpăstuîți, pentru care judecătorii s'aú întocmit, orînduindu-se la dînselle din partea stăpînirii judecătorî, ca să desco-

f) Dintre logofeții ai 2-lea ai Divanului se rînduesce unul însărcinat

pere și să hotărască dreptatea după pravilă și zapcii, ca să pue în lucrare hotăririle judecătorilor și să supue pe cei ce năpăstuesc, ca să întorcă înapoi la cei năpăstuiți cele luate fără de dreptate. Dintr'această dar pricină îndemnându-ne și Noi, îndată ce am sosit într'această creștină și domnescă a Năstră țeră (întru a căruia otcărnuire suntem orînduiți după dumneșcească voință), am orînduit pe unul din dumne-lor cinstiți și credincioși boerii Domniei Mele epistat asupra împlinirilor și dărilor dreptului fieș-căruia, după ce se hotărêșce, numind pe acest boer Vel Hatman al domnescului Nostru Divan, iar sfîrșitul acestei orîndueli a fost ca să dăm tărie și putere acestui săvîrșitor al pravilnicilor hotăriri, spre a puté face cădutul mumbașiret asupra năpăstuiților și spre a-i face cu mai multă înlesnire și mai mare străjnicie pe cei năpăstuiți stăpân asupra dreptului lor, și tot către acest sfîrșit privind și voind ca să dăm la cel după vremi Vel Hatman al domnescului Nostru Divan trebuincioșele mijlôce spre înlesnirea săvîrșirii pravilnicilor hotăriri și tot-de-odată să leguim și cât se cuvine a luă pentru ale d-sale ostenele și să-i poruncim cu deslușire câte se cuvine a se păzi pentru buna orînduială a domnescului Nostru Divan, iată întocmim și leguim printr'acest domnesc al Nostru chrisov orînduiele de mai jos arătate:

1. Zapcii domnescului Nostru Divan, ce au fost până acum, să fie supuși de acum înainte la dumne-lui Vel Hatman, numindu-se *zapcii ai Hătmăniei*, alegându-se de către dumne-lui, și iarăși prin dumne-lui să se arăte la Domnia Mea, spre a se îmbracă cu caftane, când atunci au a li se da de către Noi și pitacuri.

2. Numiții zapcii să fie șese la număr, adecă vâtaf de aproși, vâtaf de păhărniceii, vâtaf de Divan, céuș de aproși, céuș de păhărniceii și céuș al Hătmăniei.

3. Tóte jălbile de obște, câte sunt pentru pricină de judecăți și se orînduesc la departamenturi, la veliții Vornici, la veliții Logofeți și la domnescul Nostru Divan, să se buiurdisescă de acum înainte la dumne-lui Vel Hatmanul Divanului, ca să le înfățișeze la acele judecători prin zapcii ce sunt sub dumne-lui.

4. Zapcii Hătmăniei să aibă venit deciuiala acelor pricină câte nu vor trece peste taleri 2.000, iar la pricinile câte vor trece peste taleri 2.000, deciuiala să o ieă dumne-lui Vel Hatmanul.

5. Fieș-carele zapci, când își va luă deciuiala de la vre-o pricină din cele până la taleri 2.000, să aducă acea deciuială a o pune la obștesca cutie, ce are a se păstră la Hătmănie, și la fieș-care două luni, deschidându-se acea cutie, să împartă banii ce vor fi strîns toți zapcii de o potrivă.

6. Toți aproși, păhărniceii și copiii din casă de Divan să fie supuși la Hătmănie și dumne-lui Vel Hatmanul să aibă a da dintr'înșii câți va voi fieș-căruia zapci, ca să se slujască cu ei la pricinile ce se vor orîndui la fieș-care.

7. Dumne-lui Vel Hatmanul, jălbile ce se buiurdisesc la dumne-lui

special cu afacerile Vorniciilor de sus și de jos. Divanul, la 27 Ia-

să le orînduiască cu pitacele d-sale către zapcii, ce sunt sub dumné-lui și zapcii, înfățișându se la judecătore, să fie datorî a arătà pitacul dumné-lui Hatmanului, spre încredințare că acea pricină s'aũ orînduit la acel zapciũ.

8. Hătmănia să aibă un logofăt cu caftan, carele să fie dator a ține condică cu bună deslușire de tôte jălbile câte se orînduiesc la Hătmănie, cu numerile lor de tôte buirdismele și hotărîrile lor.

9. Când se va face împlinire de dumné-lui Vel Hatmanul i de zapcii ce sunt sub dumné-lui de banî i de lucruri mișcătore, să ieà deciuală pe deplin, făcendu-se prețuire acestor lucruri cât va fi prin puțință mai adevărat.

10. Când vor fi pricinî de lucruri nemișcătore, cum am dice case, prăvălii, locuri, morî și moșii, atunci pentru tôte cele dintâi patru felurimi de lucruri să se facă cea adevărată prețuire a lor și să ieà dumné-lui Vel Hatmanul a treia parte din deciuală, iar pentru moșii să ieà drept deciuală talerî trei de stîjnen; însă numai când se va face mutare de stăpânire a acestor nemișcătore lucruri de la unul din prigonitele părți la cel-lalt, iar când va rămâne stăpânirea tot la același obraz, atunci de la acele dintâi felurimi de lucruri să ieà aplos filotimon, iar de la moșie drept filotimon să ieà talerî unul de stîjnen.

11. Când se va dovedi prin judecată că unul din prigonitele părți din rēul seũ cuget și în pismă munceà să năpăstuiască pe cel-lalt, după pravila ce s'a întocmit de Domnia Mea mai dinainte, se va îndatorà acel cu rēũ cuget de a plăti pagubele și cheltuelile părții ceî năpăstuite; atunci, de va fi acea pricină pentru banî sau pentru lucruri mișcătore și nu se vor împlini, ca unele ce fără dreptate se cer de către cel ce s'a arătat pîriș fără de cuvînt, acel mîcinos și cu rēũ cuget să plătescă, spre osînda sa, jumătate deciuală, iar de va fi pricina pentru lucruri nemișcătore, cu tôte că nu se face mutare la stăpânire, să se osîndescă a plăti, însă pentru case, prăvălii, locuri și morî a treia parte din deciuala prețului lucrurilor ce cereà, iar de va fi pentru moșii să plătescă talerî trei de stîjnen.

12. Să fie dator dumné-lui Vel Hatman a păzi căđuta orînduială asupra înfățișării pricinilor la domnescul Nostru Divan i la cele-lalte judecătorei, adevă să înfățișeze tot-deauna pricinile cele mai vechi, iar mai virtos ale locuitorilor țeranî, ca să nu-și pērdă vremea și să se păgubescă, lipsindu-se de trebile lor și cheltuindu-se.

13. Dumné-lui Vel Hatman să facă cuviinciōsa strășnicie, ca să aducă înaintea judecătoreiilor pe tôte părțile și, când vre-unul din prigonitele părți se arată cu îndērētnicie să prelungească înfățișarea lor la judecată, să-l îndatoreze pe acela, ca orî însuși să se înfățișeze, sau vechil să-și orînduiască, spre a luà sfîrșit pricinile. Către acēsta, să fie dator a trimite aprođi cu ale domniei-sale volnicii, ca să aducă pe aceia ale căroră pricinî vor fi orînduite la judecătorei și ei, îndērētnicindu-se, zăbovesc pe afară și dosesc de judecată; precum asemenea, și după hotărîrea judecătii, să fie dator a arătà îndată anaforoa la

nuarie 1813, cere Domnitorului spor de lăfă și de scutelnici pentru

amîndouă părțile și, când unul din ei nu va fi mulțămît, să-l îndatoreze a-și da apelație în vreme, ca să înfățișeze pricina la cele mai mari judecătoriai.

14. Dumné-luî Vel Hatmanul, aflându-se față la judecățile dumné-lor velișilor boeri, să îngrijescă a se păzi căduta bună orînduială prin zapciîi ce sunt sub dumné-luî și, când va fi a se face domnesc al Nostru Divan, să dea de scire mai înainte dumné-lor boerilor, ca să vie a se afla la Divan, după obicei, precum și dumné-luî să se afle tot-deauna la domnescul Nostru Divan și să aibă gata pe amîndouă părțile prigonite, ca să nu se întimple hazmodii.

Poruncim încă și domniei-tale Vel Hatmane al Divanului, să aibă a urmă întru tóte întocmai precum mai sus se arată.

Drept aceea am întărit chrisovul acesta cu însăși domnesca Nóstră iscălitură și pecete și cu credința prea iubișilor Domniei Mele fii: Gheorghe Caragea Voevod, Constantin Caragea Voevod, martori fiind și dumné-lor cinstiți și credincioși boerii veliți ai Divanului Domniei Mele: pan Radu Golescu Vel Ban, pan Grigorie Brâncoveanu Vel Spătar, pan Constantin Vlahuță Vel Postelnic, pan Grigorie Ghica Vel Vistier, pan Isaac Ralet Vel Vornic de Téra-de-sus, pan Michalache Manu Vel Logofăt de Téra-de-sus, pan Grigorie Băleanu Vel Vornic de Téra-de-jos, pan Constantin Caliarh Vel Vornic al treilea, pan Iordache Golescu Vel Logofăt de Téra-de-jos, pan Toma Crețulescu Vel Logofăt de obiceiuri, pan Pană Costescu Vel Vornic al politiei, pan Atanasie Hristopol Vel Logofăt al străinelor pricină, pan Mateiș Cantacuzino Vel Clucer, pan Gheorghe Scanavi Vel Comis, și ispravnic pan Michalache Manu Vel Logofăt de Téra-de-sus, și s'au scris chrisovul acesta întru al cincilea an dintru întăia domnie a Domniei Mele aici în scaunul orașului Domniei Mele Bucuresci, la anii de la născerea Domnului Dumneșu și Mântuitorului nostru Isus Christos, 1816 Dechemvre 8, de Chiriță dascălul slovenesc.

Michalache Manu Vel Logofăt de Téra-de-sus, procitoh.

(Pecetea gpd.)

Io Ioan Gheorghe Caragea Voevod i Gospodar zemle vlahisocie.

Cinstit și credincios boer al Domniei Mele dumné-ta Vel Vistier, fiind-că dumné-luî Hatmanul Costache Suțul, ce prin osebit pitac al Domniei Mele s'au orînduit Vel Hatman al Divanului și căpetenie al zapciilor Divanului, precum este sciut, urmază dar ca, spre împlinirea datoriei acestei dregătorii cu care s'au însărcinat, să aibă și trebuincioșii slujbași, spre săvîrșirea pricinilor câte prin zapciile domniei-sale se orînduesc în cercetare de judecată; de aceea poruncim domniei-tale, ca din ómenii fără pricină de dajdie să i se dea ómenii cinci-deci, numindu-se ai Hătmăniei Divanului, cari, găsindu-se, să li se dea și pecetluiturile Domniei Mele; iar pe lângă cei-lalți cinci zapci ai Di-

acest slujbaş. (1) Adevărat e că acest funcționar aveà de lucru.

vanului (bez Vătaf de Divan) să rămâe numai câte 20 ómeni la fieș-care din suma ce erà sciută Visteriei. Tolco pisah.—1813 Ianuarie.
(Cod. LXXIV, fila 13.)

(1) Iacă actul relativ :

*Anaforaoa velișilor Vornici de a se orîndui logofet Vorniciei
Gheorghe Logofetul.*

Cât pentru adaosul lefei de taleri 30 pe lună de a se face acestui Gheorghe Logofet al dumné-lor velișilor Vornici, peste cei-lalți taleri 20 ce au cei-lalți logofeși ai Divanului, i câte taleri 30 a luà de la fieș-care Vătaf de plaiu când se orînduesce, priimită fiindu-Ne arătarea dumné-lor velișilor Vornici, o întărim Domnia Mea, și ea întocmai să se urmeze precum s'au đis mai sus; iar pentru scutelnici, porocim ca numai lude doi să se mai adaoge pe lângă cei-lalți trei ce sunt orînduiți la fieș-care logofeșel de Divan, și orînduiala ce mai sus se arată hotărîm să fie nestrămutat dintr'acéstă slujbă a logofeșiei dumné-lor velișilor Dvornici în câtă vreme se va purtă cu destoinicie și cu cre-dință spre împlinirea datoriei slujbei lui.—1813 Ianuar 30.

(Cod. LXXIV, pag. 119.)

Vel Logofet.

Prea Înălțate Dómne,

Cu plecată anafora arătăm Înălțimii Tale că la dregătoriile Vorniciilor, iar mai virtos a Țerii-de-sus și de jos erà orînduit și un logofet dintre logofeșii Divanului, cel care erà mai practicos și păzià napristan la Vornicie nu numai la pricinile ce se orînduià de luminații Domni în cercetare, ci și pentru nizamul plaiurilor erà îndatorat a face obicnuitele porunci la vremea lor, ținea și condică pentru ori-ce pricină ale vătășeilor, cât și ale hotărnicieilor ce se făcea, i trageri cu îndreptări la împresurări de locuri i de ulițe și la faceri de binale aici în politie, și din pricină că acest logofet aveà lefșóra și scutelnicii aceia ce are un logofeșel de Divan, după scumpetea vremii, neputend să-și urnescă greutățile, cel vrednic și practicos logofet s'au tras după alte chiverniseli și s'au orînduit altul iarășî vrednic, care și acela, fiind un an de đile, s'au tras și une-orî rămân Vornicieile fără de nici un logofet, alte-orî și de are câte un prost logofet și într'acéstă neorînduială au fost Vornicieile de câtă-va vreme și se află și acum și pătinesc discoliu la săvirșirea poruncilor Măriei Tale, ci fiind-că bună voința Înălțimii Tale o cunoscem că este spre tóte a se păzi întru înființarea ce se cuvine și este cu cale a fi și la acéstă dregătorie un logofet practicos, am ales de vrednic pe Gheorghe Logofetul ce a mai fost. Ne rugăm Măriei Tale, ca pentru o bună orînduială

g) Ioan Caragea, amintind vechiul obiceiul de a se *buiurdisi* jalbele norodului, fără ca acele jalbe să fie cetite în fața lui Vodă, numai de calemgiul Divanului în unire cu un boer rînduit *ad-hoc* de Domnitor, rînduesce pe biv Vel Post. Constantin Suțul cu această funcțiune, hotărînd ca *buiurdismele* să fie pe viitor semnate de acest funcționar și contra-semnate de calemgiul Divanului, Medelnicerul Chiriac. (1)

h) Marea preocupare a lui Ioan Caragea, venind după administrațiunea rusescă, fu de a da și Craiovei și celor 5 județe o mai bună

ce se cuvine a se ține, să bine-voesci Înălțimea Ta a se prostichi le-fușoarea acestui logofet, peste taleri 20 ce ieă logofetii de Divan, încă taleri 30, precum și peste orînduiții scutelnicii alți lude patru sau pe cât Înălțimea Ta te vei milostivi, să ieă și de la fieș-care vătaf când se face taleri 30, spre a fi pentru ostenelele și ajutorul casei sale și de a fi îndatorat cu paza înființării slujbei acestui logofet, să i se dea și luminat sinet spre a fi nestrămutat.—1813 Ianuarie 27.

Radu Goleșcu Vel Vornic, Dumitrache Racovița Vel Vornic, Istrate Crețulescu Vel Vornic.

Cod. LXXIII, pag. 119.

Tagma logofetilor Divanului al Țerii-de-jos ce li s'au înnoit cărțile.

Biv Vel Pitarul Ioniță Rafailă, Constantin David III logofet, Manolache Constantinescu, Ioniță zet Nițul, Constantin Drăghici, Gheorghe sin Clucer Gheorghe, Costea Agiescu, Stanciu Popescu, Alecu Mateescu, Nicolae Șoimescu, Sava Periețeanu, Constantin Brăileanu, Toma Petrescu, Dumitrache Priotescu, Nicolae Diculescu, Costache Dafulescu, Neagu Vrăbiescu, Dumitrache, Mihalache sin Medelnicerul Gheorghe Marințeanu este logofet de taină fără caftan, Marin sin Constantin Corceanu ot Grigorie, e numit condicar în locul lui Arghirie.—1817 Iunie 1.

(Cod. LXXV, fila 269 v.)

(1) Cinstit și credincios boerul Domniei Mele dumné-ta biv Vel Postelnice Costache Suțu, fiind-că cele mai multe din jălbile norodului ce s'au dat către Domnia Mea, obiceiul este de se *buiurdisesec* după condica și caidul Divanului, fără a se ceti înaintea Nôstră, și fiind-că este sciut Domniei Mele că cei după vremi frați Domni orînduiă câte un boer al Domniilor Sale, carele împreună cu calemgiul Divanului cetiă, teorișă și *buiurdisi*ă jălbile norodului, de aceea iată te orînduim și Domnia Mea pe dumné-ta cu această epistasio și îți poruncim că pe tôte dăilele, avînd împreună și pe Medelnicerul Chiriac, calemgiul Divanului, să teorișiți și să *buiurdisiți* tôte acele jălbii după orînduiala și caidul Divanului, care *buiurdismale*, protocolindu-se mai întăiu de dumné-ta, să le iscălescă apoi și numitul calemgiu Medelnicerul Chiriac, îngrijind

administrațiune. Nu credem că a reușit în această dorință, căci prea dese sunt schimbările Caimacamilor Olteniei și ale Banilor ei.

Iacă principalele schimbări:

a) La 19 Decembre 1812, Caragea Voevod numesce Ban al Craiovei pe Vistierul Filipescu Constantin, «ca pe un boer bătrân al țerii, pământén dintru cei dintâi prahticos, cu ipolipsis la domnia lui Vodă Caragea.

Incă din primele zile ale noiei domnii, Caimacam fusese rinduit cunoscutul boer Gheorghe Arghirovulo. Acestuia se vestesce noua Bănie a lui C. Filipescu.

b) Bănia lui C. Filipescu dură până la 1814.

c) Succede Radu Golescu în Aprilie 1814.

d) La 1 Iulie 1815 aflăm mare Ban pe C. Crețulescu.

e) In 1817 iarăși e Ban Radu Golescu.

f) Succede lui Golescu Isaac Ralet în Maiu 1818.

g) Scurtă fu și această Bănie. La 12 Iulie 1818 Ralet este iar înlocuit în Bănie prin Radu Golescu. (1)

însă dumné-ta de a nu se întârziă jălbile norodului, ca să nu ședă aici să cheltuiască.—1813 Ianuarie 13.

(Cod. LXXIV, fila 11.)

(1) *Cărți pentru vestirea Băniei a dumné-lui Vistierului Filipescu.*

Cinstit și credincios boerule al Domniei Mele dumné-ta Gheorghe Arghirovule biv Vel Bane Caimacamule, i dumné-vóstre boerilor de la Craiova, sănătate. Vă facem în scire că la 18 ale acestei luni am cinstit Domnia Mea pe dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele Constantin Filipescu biv Vel Vistier, făcându-l halea Vel Ban, ca pe un boer bătrân al țerii, pământén dintre cei dintâi (prahticos, cu ipolipsis la Domnia Mea), decî nu lipsim a însciința pe dumné-vóstre, ca să-l sciți și să-l cunoșteți pe dumné-lui halea Vel Ban și pentru tóte pricinile părții locului, câte după obiceiú se cuvîn la dregătoria Băniei, să aveți a însciința pentru tóte acelea pe dumné-lui, și dumné-lui va arătà Domniei Mele, ca să se dea poruncile cele cuviinciose de urmare (+), de care suntem nădăjduiți la silința și vrednicia dumné-lui, că va odihni pe Domnia Mea și veți fi și dumné-vóstre mulțamiți pentru curgerea și urmarea pricinilor părții locului cu bună orînduială, după dreptate și după însuși scoposul și voința Domniei Mele.—1812 Dechemvre 19.

(+) Până la semnul acestei cruci ce este arătată mai sus în carte, s'a făcut cărțile cele către ispravnicî.

Caimacam al Oltenicî este reîntărit la 1 Ianuarie 1813 tot G. Arghiropulo, ca un boer înțelept, cu bun ipolipsis și cercat în slujbele domnesci. (1)

Asemenea cinci cărți s'a făcut la cinci județe ot peste Olt de vestirea Băniei, scrise până la semnul crucii.

1817 Dechemvre 5. După acest ifos s'a făcut cărțile de vestirea Băniei dumné-lui Vornicului Isaac Ralet, încă la 12 s'a făcut Ban.

1818 Iulie 15. După ifosul acestei cărți dinapoî s'a făcut cărțile la 5 județe ot peste Olt de vestirea Băniei dumné-lui biv Vel Banului Radu Golescu, încă la 12 s'a făcut Ban.

(1) *Carte de Căimăcămie a dumné-lui Banul Gheorghe Arghiropol.*

Cinstiților și credincioși boerilor Domniei Mele i dumné-vostre divaniților și tuturor boerilor de la Craiova, sănătate. Facem dumné-vostre în scire, că am orînduit Domnia Mea Caimacam aci la Craiova i la 5 județe ot peste Olt pe dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Ban Gheorghe Arghiropol (boer înțelept și cu bun ipolipsis către Domnia Mea), fiind cercat în slujbele Domniei Mele, căruia i-am dat pe larg domnescile Nostre învățături și cuviincioșele porunci, după care și suntem nădăjduiți pentru ocârmuirea trebilor din partea locului, că prin silința și sirguinta dumné-lui se va urmă întru tôte întocmai după voința și bun eugetul Domniei Mele, care asemenea privesce și asupra dumné-vostre i a obștiei celor credincioși locuitori. Drept aceea vă poruncim Domnia Mea ca să-l cunoșceți pe dumné-lui mai sus numitul boer de Caimacam, dându-i căduta cinste și ascultare, ca unuî episcop al Domniei Mele, și sirguintă-vă împreună cu dumné-lui de a se păzi buna orînduială la căutarea trebilor de judecăți ale Divanului Nostru de acolo, ca prin silința dumné-lui și a dumné-vostre divaniților cu unirea cea cuviincioasă să se urmeze dreptatea norodului, întru tôte cu durere către locuitorii cei năpăstuiți și fără de întârziere, ca să nu se zăbovescă cheltuindu-se și perdându-se vremea muncilor, i saam receh gpd.—1813 Ianuarie 1.

(Cod. LXXV, fila 21 v.)

Cinci cărți la cinci județe de vestirea Caimacamului.

Dumné-vostre ispravnicilor ot sud sănătate. Vă facem Domnia Mea în scire că am orînduit Domnia Mea Caimacam la Craiova i la cele cinci județe ot peste Olt pe dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Ban Gheorghe Arghiropol (ca un boer înțelept, cu bun ipolipsis și cercat în slujbele Domniei Mele), căruia i-am dat pe larg domnescile Nostre învățături și cuviincioșele porunci, după care și suntem nădăjduiți pentru ocârmuirea trebilor din partea locului, că prin silința și sirguinta dumné-lui se va urmă întru tôte întoc-

La 7 Ianuarie 1813, Ioan Caragea ordonă lui Vel Vistier să înscrie pe Caimacamul Arghiropol cu léfa de lei 1000 pe lună. (1)

mai după voința și bun cugetul Domniei Mele, ca și dreptatea locuitorilor să se păzescă întru tóte; drept aceea vè poruncim Domnia Mea ca să sciți și să-l cunoseceți pe dumné-lui mai sus numitul boer de Caimacam și epitrop al Nostru, dându-î cuviincioasa ascultare și supunere, spre săvîrșirea trebilor și poruncilor Domniei Mele, cari prin dumné-lui se vor da dumné-vóstre.—1813, Ianuarie 7.

(1) *Pitac la dumné-lui Vel Vistier a da talerî 1000 léfa Caimacamului.*

Cinstit și credincios boerule al Domniei Mele dumné-ta Vel Vistiere, fiind-că pe dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Ban Gheorghe Arghiropol l'am orînduit Domnia Mea Caimacam al Craiovei cu talerî 1.000, adecă una mie pe lună, să aibî dar a-l așeză pe dumné-lui în catastihul lefilor Visteriei cu suma acésta.—1813 Ianuarie 7.

(Cod. LXXV, fila 22.)

De vreme ce dumné-lui Vel Vornic de de Țera-de-sus Ne dă pliroforie printr'acéstă anafora pentru jăluitorul Negoită, că a slujit multă vreme între ai doilea Vornici ai Țerii-de-sus, avënd și atâtea sineturi domnesci, poruncim dumi-tale Vel Logofete de Țera-de-sus să-î facă jăluitorului cartea Domniei Mele de a se orîndui iarăși al 2-lea Vornic, precum a fost, și acel Bănică, ce erà orînduit până acum în locul séu, să lipsescă din slujbă.—1813 Ianuarie 29.

Vel Logofët.

(Pecetea gpd.)

Prea Înălțate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale de la acéstă jalbă a lui Negoită Goran al 2-lea Dvornic, făcënd cercetare, arăt Măriei Tale că în doué rînduri ale dvornicieii mele l'am sciut și l'am avut pe numitul al 2-lea Dvornic de Țera-de-sus, are și cinci sineturi domnesci la mână, cari îl mărturisesc al 2-lea Vornic de Țera-de-sus de ani 20, însă 1793 Martie 6 cartea Măriei Sale Alexandru Moruz, i 1797 Februarie 2 cartea Măriei Sale réposatului domn Alexandru Vodă Ipsilant, i 1798 Iulie 29 cartea Măriei Sale réposatului Domn Constantin Vodă Hangiarliu, i 1799 Maiu 14 cartea Măriei Sale Alexandru Vodă Moruz întru a doua domnie, i 1803 Iulie 29 cartea Măriei Sale Constantin Vodă Ipsilant; destule doveđi sunt sineturile ce se arată mai sus. Acum jăluitorul dice, că în létul 1811, avënd epistasia Dvornicieii de Țera-de-sus dumné-lui Vel Logofëtul de Țera-de-jos Slătineanu, din ce pricină s'a mahnit asupra-î nu scie, că s'a pomenit scos și s'a orînduit în locu-î un Bănică de aici.

h) G. Arghiropulo se îmbolnăvesce «din pricina aerului» (!) și cere să fie înlocuit, ca venind la București să-și caute de sănătate. Domnitorul numește Caimacam pe biv Vel Postelnicul Nicolae Scanavi, «boer înțelept și cu bun ipolipsis către domnie, fiind cercat în slujbele domniei».

Acastă înlocuire se face în 5 Iulie 1813. (1)

Ci fiind-că jăluitarul la această trebă este și cu ore-și-ce praxis, osebit din cei-lalți, găsește cu cale, cu luminată porunca Măriei Tale, să se orînduiască a fi în locul său cum a fost și să i se facă și luminată cartea Măriei Tale, sau cum va fi luminată porunca Măriei Tale.—1813 Ianuarie 20.

Radu Goleșcu Vel Vornic.

(Cod. LXXV, pag. 117.)

Ertare din slujba slujitoriei.

După pliroforia ce Ni se dă printr'acastă anafora de către dumné-lui Vel Agă, milostivire făcând Domnia Mea asupra jăluitarului Stan, poruncim să fie ertat de slujbă.—1813 Februarie 8.

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

Prea Înălțate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale, cercetând pricina jălbii acestuia, însciințăm Înălțimii Tale că acest jăluitar Stan slujitorul, aflându-se neputincios și pentru bătrânețele lui, de la o vreme încóce a fost neșupêrat de slujbă și, la cercetarea ce se face bresleii agiei, spre a se împlini lipsa slujitorilor, gășindu-se și acesta, l'a trimis vornicia politiei la Agie, ca să se pue iarăși în slujbă și, fiind bătrân și neputincios, nu este de nici o slujbă; am cercetat de are vre-un fecior de vîrstă și mă adeveriui că parte bărbătescă nu are nici decum, și rămâne precum va fi porunca Înălțimii Tale.—1813 Februarie 1.

Grigore Filipescu Vel Agă.

(Cod. LXXIII, pag. 155.)

(1) *Carte de căimăcămie la Craiova.*

Cinstiților și credincioși boerilor Domniei Mele, dumné-vóstre divaniților și tuturor boerilor de la Craiova, sănătate. Facem dumné-vóstre în seire că dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Ban Gheorghe Arghiropulo, pătimind întru ale sănătății din pricina aerului din partea locului și neîndeletnicindu-se a se căută acolo din pricina trebilor dregătoriei căimăcămiei, cu care

Noul Caimacam rămâne în post — mirabile dictu! — de la 5 Iulie 1813 până la 17 Marte 1815. Tot din cauza de trupescă slăbiciune, în două trei rînduri a cerut Scanavi să fie descărcat de căimăcămie.

eră însărcinat, în multe rînduri Ne-aŭ făcut rugăciune ca să-i ridicăm această sarcină, dându-i voe de a veni aici; deci priimind Domnia Mea această cerere și rugăciune a dumné-lui, iată că am orînduit în locul domniei-sale Caimacam aci la Craiova i la cinci județe ot peste Olt pe dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Postelnicul Nicolae Scanavi, boer înțelept și cu bun ipolipsis către Domnia Mea, fiind cercat în slujbele Domniei Mele, căruia i-am dat pe larg domnescile Nôstre învățături și cuviinciósele porunci, după cari și suntem nădejduiți pentru otcărnuirea trebilor din partea locului, că prin silința și sirguința dumné-lui se va urmă întru tóte întocmai după voința și bun cugetul Domniei Mele, care asemenea privesce și asupra dumné-vóstre i a obștiei celor credincioși locuitori; drept aceea vă poruncim Domnia Mea ca să-l cunoșteți pe dumné-lui mai sus numitul boer de Caimacam, dându-i căduta cinste și ascultare ca unui epitrop al Domniei Mele și sirguindu-vé împreună cu dumné-lui de a se păzi buna orînduială la căutarea trebilor de judecăți ale Divanului nostru de acolo, ca prin silința dumné-lui și a dumné-vóstre divaniților, cu unirea cea cuviinciósă, să se urmeze dreptatea norodului întru tóte, cu durere către locuitorii cei năpăstuiți și fără de întârziere, ca să nu se zăbovescă cheltuindu-se și perđându-se vremea muncéi lor; i saam reche gpd. — 1813 Iunie 5.

(Cod. LXXV, fila 69.)

Cinci cărți la cinci județe de vestirea căimăcămiei.

Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud . . . sănătate. Vă facem Domnia Mea în scire că dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Banul Gheorghe Arghiropulo, pătimind întru ale sănătății din pricina aerului din partea locului și neîndeletnicindu-se a se căuta acolo din pricina mulțimii trebilor dregătoriei căimăcămiei, cu care eră însărcinat, în multe rînduri Ne-aŭ făcut rugăciune ca să-i ridicăm această sarcină, dându-i voe de a veni aici; deci priimind Domnia Mea această cerere și rugăciune a dumné-lui, iată că am orînduit Domnia Mea Caimacam la Craiova i la acele cinci județe ot peste Olt pe dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Postelnic Nicolae Scanavi, ca un boer înțelept și cu bun ipolipsis și cercat în slujbele Domniei Mele, căruia i-am dat pe larg domnescile Nôstre învățături și cuviinciósele porunci, după cari și suntem nădejduiți pentru cărmuirea trebilor din partea locului, că prin silința și sirguința dumné-lui se va urmă întru tóte întocmai după voința și bun cugetul Domniei Mele, ca și dreptatea locuitorilor să se păzescă întru tóte. Drept aceea vă poruncim Domnia Mea ca să sciți și să cunoșteți pe mai sus nu-

De-ocamdată Domnitorul numește numai ca vechil, ori epistat, ad. locotenent, pe Vornicul C. Samurcaș, conservându-î și serviciul «memurietului» oștirii. (1)

mitul boer de Caimacam și epitrop al Nostru, dându-î cuviinciosă ascultare și supunere spre săvîrșirea trebilor și poruncilor Domniei Mele, cari prin dumné-lui se va da dumné-vóstre, și fiîi sănătoși. — 1813 Iulie 5.

(Cod. LXXV, fila 69.)

(1) *Carte de vechiletul căimăcămiei Craiovei al dumné-lui biv Vel Dvornic Costache Samurcaș.*

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta biv Vel Dvornice Costache Samurcaș, sănătate. Fiind-că dumné-lui biv Vel Dvornicu Nicolae Scanavi, pentru trupésca slăbiciune a domniei-sale sănătate de câtă-va vreme, în două trei rîndurî aû scris către Domnia Mea, rugându-se a i se da voe a veni aici la Bucuresci, spre a se căută, iată acum primindu-i-se rugăciunea, i-am dat ceruta voe, depărtându-l din tréba căimăcămiei, precum prin deosebita domnésca Nóstră carte se face cunoscut; iar pe dumné-ta printr'acéstă domnescă a Nóstră carte te însărcinăm cu vechiletu căimăcămiei Craiovei i acele cincî județe ot peste Olt și îți poruncim ca, împreună cu meemurietul oștirilor, asupra căreia ești orînduit de Noi, să aibi de acum înainte epistasia și asupra meemurietului căimăcămiei, pentru care și suntem nădêjduiți că tótă otcârmuirea trebilor din partea locului, prin silința și sirguința domniei-tale, se va urmă întru tóte după voința și bun cugetul Domniei Mele, care asemenea privesce și către toți credincioșii supuși ai Noștri și locuitorî ai părții locului. Drept aceea poruncim Domnia Mea și dumné-vóstre cinstițitor și credincioși boerilor divaniți ai Divanului Nostru de acolo ca să cunósceți pe dumné-lui mai sus numitul boer de vechil al căimăcămiei, dându-î căduta cinste și ascultare ca unui epitrop al Domniei Mele și sirguindu-vé împreună cu dumné-lui de a păzi buna orînduială la căutarea trebilor de judecăți ale Divanului Nostru de acolo, ca prin silința dumné-lui și a dumné-vóstră, cu unirea cea cuviinciosă, să se urmeze dreptatea norodului întru tóte, cu durere către locuitorii ceî năpástuiți și fără de întârdiere, ca să nu se zăbovescă cheltuindu-se și perđendu-și vremea muncéi lor; i saam receh gyd.—1815 Mart 17.

(Cod. LXXV, fila 120.)

Carte legată ce s'aû scris către proin Caimacam Scanavi.

Cinstit și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta biv Vel Postelnice Nicolae Scanavi, Caimacamule al Craiovei, sănătate. Fiind-că în două rîndurî aî scris către Domnia Mea, plângendu-te că pentru

i) Biv Vel Vornicul Samurcaș succede epistasierii lui Seanavi. Și el — minune! — se îmbolnăvesce și la 24 Maiu 1816 este înlocuit prin biv Vel Spătar Costache Suțu; la 20 Novembre 1818 alt Caimacam: biv Vel Vist. Gr. Romanitis. (1)

trupésca slăbiciune ce pățimesc nu mai poți dăinuî spre urmarea acestuî meemuriet și spre săvîrșirea domnescilor Nôstre porunci și pentru această pricină cu de-adinsul ceri domnésca Nôstră voe ca să vii la Bucurescî de a te căută la ale sănătății; iată după a dumné-tale cerere printr'acéstă domnésca Nôstră carte și se dă ceruta voe ca după trei zile gătindu-te să și pleci a veni aici la Bucurescî spre a te căută, făcend însă mai întâiū tezlim tótă tréba căimăcămiei la dumné-luî cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Vornic Costache Samurcaș, pe carele prin osebită carte a Domniei Mele l'am orînduit vechil al căimăcămiei, și fii sănătos.—1815 Mart 17.

(1) *Carte legată de căimăcămie a dumné-luî biv Vel Spătaruluî Costache Suțu.*

Cinstiți și credincioși boerilor ai Domniei Mele, dumné-vóstre divaniților ai Divanuluî nostru ot Craiova, sănătate. Cu tóte că dumné-luî biv Vel Dvornicul Costache Samurcaș în diastima căimăcămiei domniei-sale s'a arătat cu credinciose și osîrdnice slujbe plăcute Domniei Mele, dar fiind-că starea sănătății domniei-sale îl silesce de a veni aici ca să se caute, neîndeletnicindu-se acolo a se căută din pricina necontenirii trebilor dregătoriei cu care eră însărcinat, și Ne-a făcut rugăciune ca să-i dăm voe a veni, spre răsplătirea slujbelor domniei-sale i-am primit această rugăciune și iată în locul dumné-luî am orînduit Caimacam pe dumné-luî cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Spătarul Costache Suțu, dându-i și domnescile Nôstre povățuirii și porunci asupra acestei dregătorii care i s'a încredințat de Domnia Mea. Drept aceea poruncim dumné-vóstre să-l cunoșteți de orînduit într'acéstă dregătorie și, dându-i cuviinciosul sevas și ascultare, să îmbrățișați cu toții pricinele și, trebile noroduluî ce se cercetază aici la acest al Nostru Divan, căutându-le cu osîrdie și cu dreptate și fără de zăbavă, ca să nu pățimescă ipotesiarii în vre-un fel de chip, ci fieș-care să-și afle cuviincioasa mângâiere cu îndestularea dregutuluî seű, și fii sănătoși.—1816 Maiu 24.

1816 Maiu 24. S'a făcut și cincî cărți legate către ispravnicii județelor ot peste Olt, scriindu-se asemenea ca cea de sus, până la: drept aceea, iar de acoalea înainte s'aű scris cum se arată mai jos:

«Drept aceea poruncim dumné-vóstre să-l sciți și să-l cunoșteți pe mai sus numitul boer de Caimacam, dându-i cuviincioasa ascultare spre savîrșirea trebilor și poruncilor Domniei Mele, cari prin dumné-luî se vor da, și fii sănătoși.—1816 Maiu 24».

(Cod. LXXV, fila 184)

j) La 19 Sept. 1817, fără să se mai îmbolnăvescă, după obicei, Caimacamul Const. Suțul e înlocuit la căimăcămie prin biv Vel Spătar N. Suțu, fiind cercat în slujbele domniei lui Ioan Caragea. Nu se mai spune că e boer înțelept și cu ipolipsis! (1)

(1) *Carte de căimăcămie a dumné-lui biv Vel Spătarul Nicolae Suțu.*

Cinstiților și credincioși boerilor Domniei Mele, dumné-vóstre divaniților și tuturor boerilor de la Craiova, sănătate. Vă facem dumné-vóstre în scire că am orînduit Domnia Mea Caimacam aici la Craiova i la cinci județe ot peste Olt pe dumné-lui cinstitul și credinciosul boerul Domniei Mele biv Vel Spătarul Nicolae Suțul, fiind cercat în slujbele Domniei Mele, căruia i-am dat pe larg domnescile Nóstre învățături și cuviincioșele porunci, după cari și suntem nădăjduiți pentru ocârmuirea trebilor din partea locului, că prin silința și sirguința dumné-lui se va urmă întru tóte întocmai după voința și bun cugetul Domniei Mele, care asemenea privesce și asupra dumné-vóstre i a obștiei celor credincioși locuitori. Drept aceea vă poruncim Domnia Mea ca să-l cunósceți pe dumné-lui mai sus numitul boer de Caimacam, dându-i căduta cinste și ascultare ca unui epitrop al Domniei Mele și sirguindu-vă împreună cu dumné-lui de a se păzi buna orînduială la căutarea trebilor judecății ale Divanului Nostru de acolo, ca prin silința dumné-lui și a dumné-vóstre divaniților, cu unirea cea cuviincioasă, să se urmeze dreptatea norodului întru tóte, cu durere către locuitorii cei năpăstuiți și fără de întârziere, ca să nu se zăbovescă, cheltuindu-se și perđându-se vremea muncii lor, păzindu-se și ponturile Domniei Mele, cari s'au trimes de s'au cetit aci în Divan, fără de strămutare; i saam rech gpd.—1817 Septembre 19.

(Cod. LXXV fila 184.)

Cinci cărți legate la cinci județe de peste Olt, de vestirea căimăcămiei dumné-lui biv Vel Spătarului Nicolae Suțul.

Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud . . . sănătate. Vă facem Domnia Mea în scire că am orînduit Domnia Mea Caimacam la Craiova i la cele cinci județe ot peste Olt pe dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Spătarul Nicolae Suțul, căruia i-am dat pe larg domnescile Nóstre învățături și cuviincioșele porunci, după cari și suntem nădăjduiți pentru ocârmuirea trebilor din partea locului, că prin silința și sirguința dumné-lui se va urmă întru tóte întocmai după voința și bun cugetul Domniei Mele, ca și dreptatea locuitorilor să se păzescă întru tóte și poruncile Domniei Mele să le împlinească. Drept aceea vă poruncim Domnia Mea ca să-l sciți și să-l cunósceți pe dumné-lui mai sus numitul boer de Caimacam și epitrop al Nostru, dându-i cuviincioasă ascultare și supunere, spre săvîrșirea trebilor și porunci-

k) Abia 15 luni împlinesce acest nou Caimacam și la 18 August 1818 este înlocuit prin Lucache Arghiropulo, «ca un boer practicos și vechi în slujbele altor frați Domni, petrecând cu bun ipolipsis, cercat și de însuși Caragea în domnia Sa.» (1)

lor domniei, care prin dumné-lui se vor da dumné-vóstre. — 1817 Septembre 19.

(Cod. LXXV, fila 184.)

(1) *Carte de căimăcămia dumné-lui biv Vel Postelnicul Lucache Arghiropulo.*

Cinstiților și credincioși boerilor Domniei Mele, dumné-vóstre divaniților și tuturor boerilor de la Craiova, sănătate. Vă facem dumné-vóstre în scire că am orînduit Domnia Mea Caimacam aci la Craiova i la cinci județe ot peste Olt pe dumné-lui cinstitul și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Postelnicul Lucache Arghiropulo, ca un boer practicos și vechi în slujbele altor frați Domni, petrecând cu bun ipolipsis, cercat și de înșine Domnia Mea, căruia i-am dat pe larg domnescile Nóstre învățături și cuviincioșele porunci, după cari și suntem nădejduiți pentru otcărmuirea trebilor din partea locului, că prin silința și sîrguința dumné-lui se va urmă întru tóte întocmai după voința și bun cugetul Domniei Mele, care asemenea privesce și asupra dumné-vóstre i a obștiei celor credincioși locuitori. Drept aceea, poruncim Domnia Mea ca să-l cunósceți pe mai sus numitul boer de Caimacam, dându-i căduta cinste și ascultare ca unu epitrop al Domniei Mele, sîrguindu-vă împreună cu dumné-lui de a se păzi buna orînduială la căutarea trebilor judecătii ale Divanului Nostru de acolo, ca prin silința dumné-lui și a dumné-vóstre divaniților, cu unirea cea cuviincioasă, să se urmeze dreptatea norodului întru tóte, cu durere către locuitorii cei năpăstuiți și fără de întârziere, ca să nu se zăbovescă, cheltuindu-se și perđendu-și vremea muncii lor, păzindu-se și ponturile Domniei Mele, cari s'au trimes de s'au cetit aici în Divan, fără de strămutare; i saam reech gpd.—1818 August 18.

(Cod. LXXV, fila 220.)

Cinci cărți legate la cinci județe ot peste Olt de vestirea căimăcămiei dumné-lui biv Vel Postelnic Lucache Arghiropulo.

Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud . . . sănătate. Vă facem Domnia Mea în scire că am orînduit Domnia Mea Caimacam la Craiova i la cele cinci județe ot peste Olt pe dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Postelnicul Lucache Arghiropulo, ca un boer practicos și vechi în slujbele altor frați Domni, petrecând cu bun ipolipsis, cercat și de înșine Domnia Mea, căruia i-am dat pe larg domnescile Nóstre învățături și cuviincioșele porunci, după cari și suntem

Avem de notat că sub Caragea Caimacamii Craiovei au perceput din nou un havaet important, dis: «*al undiței*». Tot individul care cu undițe prindea pește la țărmul Dunării, din hotarul Rușavei la Calafat, era dator să plătească o dare de un galben pe an. (1)

nădăjduiți pentru otcârmuirea trebilor din partea locului, că prin silința și sîrguința dumné-lui se va urmâ întru tôte întocmai după voința și bun cugetul Domniei Mele, ca și dreptatea locuitorilor să se păzescă întru tôte și poruncile Domniei Mele să se împlinescă. Drept aceea, vè poruncim Domnia Mea ca să-l sciiți și să-l cunoșceți pe dumné-lui mai sus numitul boer de Caimacam și epitrop al Nostru, dându-i cuviincioasa ascultare și supunere spre săvîrșirea trebilor și poruncilor Domniei Mele, cari prin dumné-lui se vor da dumné-vôstre.—1818 August 18.

1818 Noemvre 20, s'au orînduit vechil de Caimacam biv Vel Vistier Grigorie Romanitis.

(Cod. LXXV, fila 220.)

(1) Cu cale fiind anaforaia acésta a cinstitei Visterii, poruncim dumné-tale cinstit și credincios boerul al Domniei Mele, biv Vel Postelnice Nicolae Scanavi, Caimacamule al Craiovei, și dumné-vôstre boerilor divaniți de acolo, ca întocmai să faceți urmare.—1813 Iunie 17.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofët.

Prea Înălțate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale, intrând în cercetarea jalbei, am cerut mai întâiu de la jăluitor acea poruncă, ce dice că au avut înscris de la dumné-lui Logofëtul Dudescu, când se află Caimacam al Craiovei, ca să strîngă acel havaet al undiților, și o vèduiu scrisă din let 1812 Martie 18, iscălită de dumné-lui Logofëtul Dudescu și cu pecetea căimăcămiei, prin care orînduesce pe jăluitor ca de la toți locuitorii ce vinică cu undița pește în apa Dunării pe marginea țerii, din hotarul Rușavei și până la Calafat în dreptul Vidinului, să ieă avatul căimăcămiei de tótă undița câte un galben; după acésta, vrënd să mă pliroforisesc și de curgerea pricinei în ce chip s'au întîmplat între jăluitor cu acel Ionița Burileanu, carele lipsesce peste Olt, și aflându-se aici atât Constantin Alecu Bengescu, carele era atunci ispravnic acelu județ, cât și Șătrarul Calistrat, ce au fost orînduit cercetător pricinei aceștia, am cerut de la amîndoi să-mi dea acésta pliroforie, care prin acest alăturat taerir sub iscăliturile amîndurora fac arătare pe larg de tótă curgerea pricinei cum au fost dintru întâiu până în sfîrșit; ei fiind-că acésta pricină de aici nu se pôte precurmă, neaflându-se nici părțile față, și pentru ca și adevêrul să se descopere mai cu deslu-

l) Schimbări însemnate în Divanul Craiovei nu aflăm în domnia lui Ioan Caragea. În 18 Iulie 1816 Domnitorul acordă lui Const. Oteteleşanu «protia de a iscăli și de a ședé înaintea Clucerului Dincă Oteteleşanu și a Clucerului Ioan Gănescu». Acastă protie o acordă în același timp când numesce pe Const. Oteteleşanu ca judecător în Divanul Craiovei. (1)

Dăm încă în anexe o serie de acte relative la Logofeții II și III ai Divanului Craiovei și la alte servicii: Armaș, Polcovnici diverși. (2)

șire, să fie luminată porunca Măriei Tale către dumné-lui Caimacumul Craiovei, ca înaintea domniei-sale aducându-se tóte părțile față, unde cetindu-se mai întâiú acest tacrir al Sêrdarului Bengescu și Șătrarului Calistrat, carí aú fost față la acea întimplare și aú sciință de tótă curgerea pricinei, de care luând pliroforie să facă dumné-lui cercetare cu tótă scumpătatea și, pliroforisindu-se de dreptul adevêr, ori să facă îndreptarea cea cuviinciosă, cu îndestularea jăluitorului la dreptul ce va fi avênd, sau neodihnindu-se vre-o parte de acolo cu alegerea dumné-lui, în scris să-î sorocescă aici la luminat Divanul Măriei Tale, ca să se dea cea desăvîrșită hotărîre de către Înălțimea Ta. — 1813 Iunie 5.

(Cod. 76, pag. 388.)

Vel Vistier.

(1) Cinstit și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-tă biv Vel Spătare Costache Suțu, Caimacame al Craiovei, și dumné-vóstre boerilor divaniți de acolo, sănătate. Vê facem Domnia Mea în scire că pe Constantin Oteteleşanu (pe care l'am orînduit acum la Divanul nostru de acolo judecător divanit, după ce l'am cinstit cu cinul cluceriei cei mari, ca pe unul ce s'aú aflat vreme îndelungată în cinul păhărniceii), am găsit cu cuviință de am hărăzit și protia de a iscăli și a ședé înaintea Clucerului Dincă Oteteleşanu și a Clucerului Ioan Gănescu; ci spre a fi acastă sciută și dumné-vóstre, iată vè o facem cunoscută, ca să se urmeze și să se păzescă întru aceștași chip, și fiți sănătoși. — 1816 Iulie 18.

(Cod. LXXIV, fila 258.)

(2) Patru cărți la patru logofeții ot Divanul Craiovei.

S'a dat acastă carte a Domniei Mele ce se află slujind la Divanul Craiovei Domniei Mele logofețel, ca să aibă privileghiul ce a avut și mai înainte, adecă să fie în pace și ertat de tóte dăjdiile și orînduelile verî-câte ar eși de la Visterie și de la cămara Domniei Mele peste an în țeră; așijderea și ale lui drepte bucate să fie în pace și ertate, stupi i rimători de dijmărit și vinul ce va face în viile lui de vinăriciú și o pivniță în orașul Craiovei, apêrată de fumărit, de căminărit și de tóte dările ce sunt pe alte pivnițe; asemenea să aibă

m) Numirea lui Const. Filipescu ca Ban al Craiovei nu întârzie a

a ține și un lude scutit, om străin, fără de pricină, ca să fie de poslușania casei lui; pentru care poruncim Domnia Mea la toți câți se cuvine să fiți următorii de a păzi privilegiul acesta întocmai; i saam rezech.— 1813 Ianuarie 13.

(Cod. LXXIV, fila 12.)

Numele logofeților ot Craiova.

Petrică logofet, condicar al Divanului Craiovei.

Ioan Bulgarul, postelnic.

Ioan Stârciogă

Dinul

Iordache

} logofeți ai Divanului.

S'aũ mai făcut patru logofeți la Divanul Craiovei, însă :

Constantin sin Radu,

Niculae Bulgaru,

Ioan,

Stan.

Asemenea două cărți ca acestea s'aũ făcut și pentru doi logofeți la Departamentul de patru și de criminalion ot Craiova, cari cu loc deschis s'a trimis la dumné-lui Caimacamul a le pune numele acolo.

Carte de condicar la Craiova.

Dat-am cartea Domniei Mele lui Petrică logofetul, pe carele l'am făcut Domnia Mea condicar la Craiova, ca să aibă a ține condică și a trece într'insa toate poruncile ce se trimit de la Domnia Mea la Divanul Craiovei i cărțile de judecată i anaforalele și ori-ce trebă se caută, atât cari intră cât și cele cari es din Divanul Craiovei, ca să se afle în totă vremea sciut, spre a se păzi bună orînduială întru toate; și pentru a lui slujbă și ostenelă, Ne-am milostivit Domnia Mea asupra-i de l'am miluit cu milele ce se arată mai jos, adecă să fie în pace și eratat de rîndurile dăjdiilor țerii, să scutescă de dijmărit și vinăriciũ drepte bucatele lui i o pivniță să ție în orașul Craiovei scutită și apărată de fumărit, de vamă și de alte angariĩ ce sunt pe pivnițe, cum și lude trei să aibă a-și găsi, ómeni străini, fără pricină de dajdie, pe cari să-i aibă pentru poslușania casei lui, cu pecetluituri de la Visteria Domniei Mele, cu adeverința dumné-lui Caimacamului saũ a ispravnicilor că sunt străini cu adevărat; pentru care poruncim Domnia Mea tuturor celor ce li se cuvine, să aveți a da bună pace la toate câte se cuprinde mai sus, nefăcându-i nimeni nici un fel de supărare; i saam rezech.— 1813 Ianuarie 19.

(Cod. LXXV, fila 12.)

nasce óre-care neînțelegere. Boerul acesta ține să fie Ban cu óre-cari

Carte de condicar la Divanul Craiovei.

Dat-am cartea Domniei Mele pe carele l'am făcut Domnia Mea condicar al Divanului Craiovei, ca să aibă a ține condică și a trece într'insa tóte poruncile ce se trimit de la Domnia Mea la Divanul Craiovei i cărțile de judecată i anaforalele și ori-ce trebî se caută, atât cari intră cât și cele cari es în Divanul Craiovei, ca să se afle în tótă vremea știute, spre a se păzi buna orînduială întru tóte; și pentru a lui slujbă și ostenélă, Ne-am milostivit Domnia Mea asupra-î de l'am miluit cu milele ce se arată mai jos, adecă să fie în pace și ertat de rîndul dăjdiiilor țerii, să scutescă vinăriciú și dijmărit pe drepte bucatele lui i o pivniță să ție în orașul Craiovei, scutită și apêrată de fumărit, de căminărit, de vamă și de alte angarii ce sunt pe pivnițe, și lude trei să aibă a-și găsi, ómenî străini, fără de pricină de dajdie, pe cari să aibă a-î ține pentru poslușania casei sale, cu pecetluiturî de la Visteria Domniei Mele, după adeverința dumné-lui Caimacamului său a ispravnicilor că sunt străini cu adevêrat. Pentru care poruncim Domnia Mea tuturor celor ce se cuvine, să aveți a-i da bună pace la tóte câte se cuprinde mai sus, nefăcându-î nimenî nici un fel de supêrare; i saam reech gpd.—1813 August 31.

(Cod. LXXV, fila 73 verso.)

Fiind-că după înscințarea dumné-lui cinstitului și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Spătar Nicolae Suțul, Caimacamul Craiovei, am orînduit Domnia Mea logofețel condicar la Departamentul de patru ot Craiova sub III logofet al aceluî Departament pe Drăghichi Broscarul, în locul lui Tudorache ce a fost până acum, i-am dat dar Domnesca Nóstră carte la mână, ca să aibă privileghiul ce a avut și cel dinaintea lui, adecă să ție lude unul pentru poslușania casei lui, străin și fără de nici o pricină, pe carele acum să-l aducă din străinătate; așijderea să scutescă și drepte bucatele lui, stupî i rîmători de dijmărit și vinul de vinăriciú; pentru care poruncim Domnia Mea la toți căți se cuvine, nimenî nici un fel de supêrare să nu-î facă; i saam reech gpd.—1818 Iunie 8.

(Cod. LXXV, fila 209.)

1818 Iunie 9. Carte domnescă prin care s'au orînduit condicar la Divanul Craiovei Ioan Pleșoianu, ce a fost între logofeții Divanului, în locul lui Petre celui ce a fost până acum condicar, făcută după condică care este trecută înapoi.

Altă carte de logofețel de Divan al Craiovei, cu loc deschis de numele celui orînduit în locul lui Constantin ce a fost până acum.—1818 Iunie 8.

(Cod. LXXV, fila 209.)

puteri mai mari decât alți Bani. Domnitorul spune că nu admite

Carte de III logofet ot Divanul Craiovei.

Fiind-că după alegerea dumné-luî cinstit și credincios boerul Domniei Mele Vel Ban, am făcut Domnia Mea III logofet la Divanul Craiovei pe i s'a dat după obiceiă acéstă domnescă a Nóstră carte la mâni, ca să aibă a căută tréba ce se cuvine cinului acestuia al logofetiei, purtând grija și silindu-se a sluji cu dreptate și credință la tóte după cum se va povățui de către dumné-luî Caimacamul Craiovei i de către dumné-lor boerii divaniți de acolo și, slujind bine, păzind datoria ce i se cuvine la tóte, va fi miluit de către Domnia Mea, iar neurmând celor cu cale și cu dreptate și venindu-Ne vre-o jalbă de niscare-va nedreptăți sau jafuri și asuprele la judecări, cercetându-se și găsindu-se în vină, nu numai va fi lipsit, ci încă se va și pedepsi; pentru care scriem și dumi-tale cinstite și credincios boerule al Domniei Mele biv Vel Bane Gheorghe Arghiropule, Caimacamule al Craiovei, să-l scii de III logofet, dându-î tréba logofetiei asupra-î și povățuindu-l dumné-ta la tóte cele ce sunt după obiceiă ale slujbei lui, de a le urmă după scoposul Domniei Mele; i saam reech gpd.—1812 Decembre 28.

Asemenea două cărți s'a făcut și la Departamentul de patru și la criminalion ot Craiova.

(Cod. LXXV, fila 18.)

Carte de polcovnic ot Cerneți.

Fiind-că după alegerea dumné-luî cinstit și credincios boerul Domniei Mele Vel Ban, am făcut polcovnic ot Cerneți pe i s'a dat după obiceiă acéstă carte la mâni, ca să aibă a face zapt trebile polcovniciei și pe toți slujitorii polcovnicesci de la Cerneți, cu cari să slujescă spre săvîrșirea și urmarea obiçnuitelor trebî ale polcovniciei, silindu-se pentru nizamul orașului și pentru tóte cele ce sunt după obiceiă la datoria și purtarea de griją a slujbei lui, după buna orînduială ce i se va da prin dumné-luî Caimacamul Craiovei și prin ispravnicii județului, pentru care scriem și dumi-tale cinstit și credincios boerul Domniei Mele, Caimacamule al Craiovei, și dumné-vóstre ispravnicilor ai județului, să-l scii de polcovnic al Cernețului, dându-î slujitori în zaptul său și povățuindu-l la trebile ce sunt după obiceiă ale slujbei lui, de a le urmă după scoposul Domniei Mele, păzind întru tóte dreptate și ferindu-se de ori-ce lucruri împotriva voinței Domniei Mele. Poruncim Domnia Mea și voué slujitorilor de la acéstă polcovnicie să cunósceți pe mai sus numitul boerul Domniei Mele de polcovnic, dându-î supunerea și ascultarea cuviinciosă; i saam reech gpd.—1812 Decembre 28.

(Cod. LXXV, fila 18 v.)

acésta și, încă din Decembre 1812, se grăbesce a pune pe Marele Ban

Carte de polcovnic de Craiova.

Fiind-că după alegerea dumné-lui cinstitului și credincios boerului Dumnéi Mele Vel Ban, am făcut Domnia Mea polcovnic pe i s'a dat după obiceiă acésta domnéscă Nóstră carte la mâni, ca să aibă a face zapt trebile polcovniciei și pe toți călărașii Craiovei, cu cari să slujescă spre săvîrșirea și urmare obiceiurilor trebi ale polcovniciei, silindu-se pentru nizamul orașului și pentru tóte cele ce sunt după obiceiă la datoria și purtarea de grijă slujbei lui, după buna orînduială și povățuirea ce i se va da de către dumné-lui Caimacamul Craiovei; pentru care scrim și dumné-vóstre cinstiți și credincioși boerilor Dumnéi Mele, dumi-tale Caimacamule al Craiovei și dumné-vóstre boerilor divaniți de la Divanul nostru ot Craiova, să-l sciți de polcovnic, dându-î călărași în zaptul sêu și povățuindu-l dumné-vóstre la tóte trebile ce sunt după obiceiă ale slujbei lui, de a le urmă după scoposul Dumnéi Mele, păzind întru tóte dreptatea și ferindu-se de orî-ce lucru împotriva dorinței Dumnéi Mele. Poruncim Domnia Mea și vouë călărașilor de la acésta polcovnicie, să cunósceți pe mai sus numitul boerul Dumnéi Mele de polcovnic, dându-î supunerea și ascultarea cea cuviinciósă; i saam rekeh gpd.—1812 Decembre 28.

(Cod. LXXV. fila 19 v.)

Carte de Vel Armaș la scaunul Craiovei.

Fiind-că după alegerea dumné-lui cinstitului și credincios boerul Dumnéi Mele Vel Banul, am făcut Domnia Mea Armaș la scaunul Craiovei pe i s'a dat după obiceiă acésta domnéscă Nóstră carte, ca să aibă a face dat tóte trebile armășiei și pe toți armași și zapcii căți sunt la acésta bréslă, cu cari să slujescă spre săvîrșirea și urmarea obiceiurilor trebi ale armășiei, silindu-se pentru tóte cele ce sunt după obiceiă la datoria slujbei lui, după orînduială și după povățuirea ce i se va da atât de către dumné-lui Caimacamul Craiovei, cum și de către dumné-lor boerii divaniți; pentru care scrim și dumi-tale Caimacamule al Craiovei i dumné-vóstre boerilor ai Divanului nostru de acolo, să-l sciți de Vel Armaș, dându-î zapcii i armași asupra-î, spre a-î avé în zaptul sêu, și povățuindu-l dumné-vóstre la tóte trebile ce sunt după obiceiă ale slujbei lui, spre a le urmă după scoposul Dumnéi Mele. Poruncim Domnia Mea și vouë zapciilor i armășeilor căți sunteți la acésta bréslă, să cunósceți pe mai sus numitul boerul Dumnéi Mele de Armaș, dându-î supunerea și ascultarea cea cuviinciósă; i saam rekeh gpd.—1812 Decembre 28.

(Cod. LXXV, fila 19.)

sub mâna domniei, ba chiar întru cât-va și a Caimacamului, pe care Ioan Caragea îl declară «*vechil chiar al Domnului*», corespunzând în toate pricinile direct cu Domnitorul «*fără de mijlocirea altuia însuși*». Ioan Caragea, deși recunoscând că dregătoria băniei este căpetenia Olteniei și a Craiovei, totuși rezervă domniei dreptul de a pronunța în ultima instanță asupra anaforalilor de judecăți încheiate de Divanul Craiovei. (1)

VIII. Administrațiunea în județe continuă a fi după vechia organizare

Carte de Vel Portar ot Craiova.

Dat-am domnéscă Nóstră carte pe carele l'am făcut Domnia Mea Vel Portar la Craiova, ca să aibă a face zapt trebile portăriei și pe toți portăreii, cu cari să se slujescă spre săvîrșirea și urmarea obicinuitelor trebî ale portăriei, după poruncile Domniei Mele și după povățuirea ce i se va da de către dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Banul Gheorghe Arghiropol, Caimacamul Craiovei, și dumné-lor boerii divaniți de acolo; de care scriem dumi-tale, să-l scii de Vel Portar, dându-î portăreii în zaptul său, și să-l povățuesci la toate trebile portăriei câte sunt obicinuite, ca să le urmeze după scoposul Domniei Mele. Poruncim Domnia Mea și vouă portăreilor, să dați supunere și ascultare mai sus numitului boer Vel Portar, ca să pótă săvîrși trebile fără de cusur; i saam rezech gpd.—1812 Decembre 28.

(Cod. LXXV, fila 19)

Patru cărți la patru logofeți ce slujesc la Divanul Craiovei.

Fiind-că se află slujind la Divanul Domniei Mele ot Craiova logofețel, s'a dat acéstă domnéscă Nóstră carte, ca să aibă privileghiul ce a avut și mai înainte, adecă să fie în pace și ertat de toate dăjdiile veri-câte ar eși de la Visterie și de la cămara Domniei Mele peste an în țeră; așijderea și ale lui drepte bucate să fie în pace și ertate, stupi i rîmători de dijmărit și vinul ce-l va face în viile lui de vinăriciu și o pivniță în orașul Craiovei apărata de fumărit, de căminărit și de toate dăjdiile ce sunt pe alte pivniți; asemenea să aibă a ținé și un lude scutit, om străin, fără de pricină, ca să-î fie de poslușanie casei lui; pentru care poruncim Domnia Mea la toți căți se cuvine, să fiți următori de a se păzi privileghiul acesta întocmai; i saam rezech gpd.—1813 August 31.

(Cod. LXXV, fila 73 v.)

(1) Iată acest act important, merit a potoli a-tot-puternicia lui Dincă Filipescu:

a lui Alex. Ipsilante; al 3-lea ispravnic, înființat sub Muscali, nu dăinuiesc. Dăm în note un chrisov prin care se stabilește reședința județului Vlașca la moșia Michăilescă, în primele zile din Septembrie 1817. Cu întorcerea la Turci a Giurgiului și Brăilei prin pacea de la 1812, acele teritorii încetază de a fi administrate de statul român.

Câmpulung și Ocelele-Mari continuă și ele a fi administrate de județ și pârgari, sub controlul epistatului guvernului central. (1) Câmpulungului i se reinnoesce chrisovul de privilegii *ab antiquo*.

Cinstite și credincios boerul al Domniei Mele, dumné-ta Vel Logo-fét de Țera-de-sus, cu tóte că dregătoria băniei este căpetenia tuturor celor-lalte dregătorii, atât ot Craiova cât și de la tóte acele județe ot peste Olt, dar iarăși nu este îndoială, ci de toți sciut, că Caimacamul ce se orînduiesc la Craiova de către domnie este vechil chiar al Domnului și, precum întru tóte cele-lalte pricină corespondarisesce cu domnia fără de mijlocirea altui cui-vași, și iarăși de la domnie tot fără de mijlocirea altuia se dau cuviincioșele porunci și povățuiri, asemenea urméză și se cuvine ca și pricinele de judecăți ce se caută la Divanul ot Craiova de către dumné-lui Caimacamul, dimpreună cu dumné-lor boerii divaniți de acolo, să se cerceteze iarăși de către domnie, ca ori să le anerisescă, sau să întărăscă, fără de a mai da în cercetarea altei judecăți de aici. Drept aceea poruncim dumné-tale, ca de acum înainte ori-câte pricină de judecăți vor veni aici teoritate și cercetate de dumné-lui Caimacamul Craiovei, dimpreună cu dumné-lor boerii Divanului nostru de acolo, și una din prigonițorele părți va avé apelație împotriva, acea apelație a părții ce neodihnite să se buiurdisescă a se înfățișă drept la Divanul Domniei Mele, cu anafora a Divanului ot Craiova; care acéstă poruncă a Domniei Mele să o faci dumné-ta cunoscută atât calengiilor cât și zapciilor domnescului Nostru Divan, ca să fie întocmai următori; toleo pisah.—1812 Decembre.

(Cod. LXXIV fila 6.)

(1) *Carte de județie la orașul Câmpulung sud Muscel.*

Dat-am Domnia Mea acéstă domnésca Nóstră carte pre carele după cererea și după alegerea orașenilor ce au făcut de la Câmpulung sud Muscel în scris, sub iscăliturile lor, pecetluită și cu pecetea orașului, și prin scirea dumné-lui Vel Postelnicului, l'am făcut județ orașului Câmpului-Lung, ca să aibă a fi judecător și purtător de grijă la tóte trebile orașului, care se va porunci de către Domnia Mea și care se va serie de dumné-lui Vel Postelnic, să le săvîrșescă la vreme, fără de cusur, cum și ale orașenilor pricină și judecăți să le caute după obicei și după cuprinderea domnescului Nostru chrisov, care au orașenii, și fiind-că pentru ajutor și pentru buna pază a orînduelei orașului este orînduit de către Domnia Mea și deosebit epistat, să aibă numitul județ la tóte trebile orașului și la pri-

Prin chrisovul din 23 Iunie 1814 se păstrează neatinsse vechile drep-

cinele judecăților i la cisle și la ori-ce alte pricină a se uni întru tóte povățuirilor epistatului, și în mánile județului poruncim să se păstreze și domnescul Nostru chrisov de obiceiurile și privilegiurile lor, atât cel nou, cât și tóte cele vechi chrisóve, așezate sub pecetea epistatului județului și a trei patru din fruntașii mahalalelor, cât și pecetea orașului asemenea să se ție de județ, care pecete, fiind-că este, cum dicem, a orașului, ce se metahirisese la pricină și tréba obșteii orașului, pentru aceea poruncim ca să nu aibă voe județul de sineși numai a o metahirisi, ci la trebile și pricinele obștei orașului, când va fi trebuință, atuncea cu scirea epistatului i a pângarilor și câte un fruntaș din tóte mahalalele orașului față, fiind cu toții strinși, să se pecetluiască cartea cu scrisórea aceea în vederea lor. Decă să se ferescă orînduitul județ de jafuri și nedreptăți, atât el cât și orășanii cari vor căută a face niscare-va încureături în cisle și în orîndueli să nu se cuteze a îngădui, ci la tóte cislele să se facă dréptă cumpênire la toți după puterea și starea fieș-căruia. Pentru care poruncim Domnia Mea și voue tuturor pângarilor și orășenilor de obște, să sciți și să cunósceți pe numitul județ a orașului orînduit de Domnia Mea; i saam recheh gpd. — 1814 Martie 1.

(Cod. LXXV, fila 820.)

Carte de epistasie ot orașul Cămpulung.

Dat-am domnéscă Nóstră carte . . . pre carele l'am făcut Domnia Mea epistat la orașul Cămpulung, prin alegerea dumné-lui Vel Postelnicului, ca împreună cu județul orașului i cu pângarii să păzescă orînduiala orașului după vechiul obicei, precum prin chrisovul Domniei Mele ce am dat se cuprinde să păzescă, să petrécă orășanii și toți locuitorii feriți de ori-ce nedreptate și jafuri, precum și pricinele ce vor avé orășanii, cari nu le va puté îndreptă județul cu pângarii, să le îndrepteze mai sus numitul boer epistat și așa, luând de la cel din înainte epistat poruncile i ponturile, întocmiri și orînduelile, să îngrijescă de a le urmă și a le păzi întocmai, să se ferescă atât pe sine cât și pe alți să nu-i îngăduiască a face jafuri și mănătorii, că însuși va avé a da sémă, și, când se va găsi cu cât de puțin în vină, nu numai va fi lipsit din epistasie, ci se va și pedepsi. De care poruncim, județele i pângarilor și tuturor orășenilor ot Cămpulung, să cunósceți pe mai sus numitul boerul Domniei Mele de epistat al vostru, dându-i supunerea și ascultarea cea cuviincióasă la cele cu cale, ca să se pótă păzi dreptatea i ponturile și săvîrșirea poruncilor Domniei Mele fără de cusur; i saam recheh gpd.—1817 Martie 15.

(Pecetea gpd.)

(Cod. LXXV, fila 179.)

turi și privilegiu ale orașenilor din Câmpulung, privilegiu altă dată

Chrisovul orașanilor de la Câmpulung sud Muscel.

Județului cu doi-spre-dece pârgari și cu toți orașanii câți sunt din orașul Domniei Mele din Câmpulung, ca să fie în pace și ertați de lucrul domnesc și de vama mănăstirii din oraș și de vama pitarilor de la sborul Sfintului Ilie Proorocul, veri-ce vor vinde sau cine ce va cumpără, aș cal, aș boi, aș pătură, aș pește, aș veri-ce, să nu aibă a lua de la dinșii vamă, după cum aș avut obicei de n'au dat vamă acest oraș nici odinioară, și să nu aibă nimeni voe a cumpără loc de casă în oraș, nici boer mare, nici slugă domnescă, nici slugă boerescă, sau să ceră loc de la Domnia Mea în oraș, sau vad de mără, sau delniță în câmp, sau niscare-vași moșii sau vii, sau veri-ce de ale acestor orașani, ci numai orașanii să fie volnici a cumpără unii de la alții, și de vor fi și datori niscare-va orașani, aș pe la boeri, aș pe la alți omeni de țără, și li se va întâmplă acelor orașani morțe și nu vor avé cu ce plăti, să nu fie volnici acei datornici să vîndă la altă parte ori-ce ar rămâne după morțea acelor orașani, ci numai iar la orașani să aibă a vinde; așijderea și pentru rîndul judecăților orașului, numai județul cu pârgarii să aibă a judecă pe orașani, iar ispravnicul județului sau alt cinc-vași să nu aibă voe a se amesteca în judecățile lor; și să fie în pace și ertați de fumărit; veri-carele din orașani ar merge cu carele lor să încarce pește de la baltă să nu dea fumărit, fără numai să aibă a da la sf. mănăstire din Câmpulung de la un car de pește oca 5, după cum le-au fost obiceiul și mai înainte vreme; așijderea și pentru erbărit, încă să fie orașanii în pace și nesupărați; pentru vitele ce vor tăia la scaunele de carne din Câmpulung și pentru vitele ce vor tăia la scaunele de carne, cari fac tomna prin dél la vii și pentru alte vite ce vor strînge pentru hrana lor, nici decum erbărit să nu dea, precum n'au mai dat nici odinioară; cari din orașani se vor hrăni cu meșteșugul cismăriei, să nu dea ciohodărit, și pentru gostinărit încă să aibă a scuti orașanii rîmători una mie pe an; vrînd să-i ducă să-i vîndă la Brașov, să nu dea gostinărit pe această sumă de rîmători ce scrie mai sus; și ori-cari din orașani se va hrăni cu neguțătorie, vîndînd mătase și alte mărunțișuri pe la tîrguri, nici decum să nu aibă supărare de cotărit, după cum nici alte dăți n'au mai dat; așijderea să nu fie nimeni volnici să aducă vin să vîndă în oraș, nici din boeri, nici slugi domnesci, nici boeresci, nici țărani sau măcar veri-ce fel de om ar fi, fără numai înșiși orașanii să vîndă vin într'acest oraș, iar alt nimeni; și nici din țărani să nu fie volnici a încărcă ver-ce povară din oraș până se vor încărcă întâiu orașanii, atât pentru totă vremea, cât și la sborul Sfintului Ilie Proorocul; așijderea și pentru rîndul dijmăritului și al oeritului, veri-care boer ar merge cu aceste slujbe la acest județ al Muscelului să aibă a le da orașanii pentru cheltuiala lor numai un prînd de bucate, și care din orașani ar avé să plătescă oerit sau

motivate pe amintirea că acel oraș fusese când-va capitala țării. Am văzut că, în mai toate chrisóvele de această natură din secolul al XVIII, se amintesc de descălecătorea a doua a țării muntenesci la Câmpulung de Negru-Vodă. În chrisóvele mai noue se omite această amintire.

dijmărit, să dea de nume numai po bani 30, iar alt nimic mai mult supărare să nu le facă, după cum au avut obiceiul și mai dinainte vreme, și să aibă volnicie orășanii din Câmpulung să nu îngăduiască pe nimeni din cei străini a se hrăni în oraș cu nici un fel de neguțatorie, ci numai orășanii să se hrănescă într'acel târg; așijderea și pentru orășanii cari au vii în délul Pitescilor, pe moșia Radului-Vodă și pe moșia mănăstirii Nucetului în délul Ciocănescilor, să nu aibă voe egumenii nici odiniórá a le face alte obiceiuri noue, fără numai să aibă a plăti orășanii vinăriciul domnesc din zece vedre o vadră și otaștina pământului după obiceiul, și după ce va scóte vinăriciul domnesc afară, apoi să le ieă otaștina, și pentru pârpăr să aibă a da de cramă po bani 12, iar pentru putinele cu struguri ce vor face pentru tréba caselor lor să nu-i supere, nici alte deciueli din liveđile de pomi ce vor avé pe la viile lor să nu le ieă și să nu aibă voe slugile sau țiganii acestor mănăstiri să măsóre vinul ce vor luă din vinăriciul și de otaștină cu mâna lor, fără numai acela cu bucatele să aibă a-și măsúra vinul ce vor fi să dea cu mâna lor și cu vadră dréptă de deciuială, și să aibă volnicie orășanii să-și vîndă vinurile în dél pe la crămile lor, precum au avut obiceiul și mai înainte; și iar să aibă orășanii din Câmpulung a stăpâni nisece munți, ce sunt ai orașului, după cum i-au stăpănit și până acum; așijderea și pentru veri-cari din boerii Domniei Mele vor merge să fie ispravnicii acolo la acel județ al Muscelului, să nu aibă voe a supérá pe orășani pentru fin, sau pentru lemne, sau pentru cal de olac, sau pentru alte clăci, pentru că fiind acest oraș la loc de munte și cu anevoe a se hrăni, nefiind loc de arătură, au fost ertați de toate aceste câte scriu mai sus încă mai dinainte vreme, după cum am văzut Domnia Mea atât alte chrisóve domnesci de mai înainte, cât și chrisovul Domniei Sele fratelui Alexandru Vodă Moruz cu lét 1794 Mart 20, întărit și întru a doua domnie, lét 1799 Octobre 7, pentru aceste mili și obiceiuri ce se arată mai sus; de aceea dar și Domnia Mea m'am milostivit de i-am ertat, ca să fie de acesta în pace și nesuperați, întărind chrisovul acesta cu însăși credința Domniei Mele Io Ioan Gheorghe Caragea Voevod și cu a prea iubiților Domniei Mele fii: Gheorghe Caragea Voevod, Constantin Caragea Voevod, și cu tot sfatul cinstiților și credincioșii boerilor veliți ai Divanului Domniei Mele: pan Constantin Filipescu Vel Vistier, pan Radu Golescu Vel Ban, pan Constantin Vlăhuț Vel Postelnic, pan Isaac Ralet Vel Vornic de Țera-de-sus, pan Barbu Văcărescu Vel Vornic din Țera-de-jos, pan Dumitrașco Racoviță Vel Vornic al treilea, pan Iordache Slătineanu Vel Vornic al obștirilor, pan Dumitrache Racoviță Vel Vornic al patrulea, pan Grigorie Bălenu Vel Logofet de Țera-de-sus, pan Constantin Filipescu Vel Logofet de

Condicariile sunt mereu împiegați foarte utili și în județe. (1) Dăm

Țera-de-jos, pan Fotache Știrbeiū Vel Logofăt za obiceiuri, pan Constantin Suțul Vel Spătar, pan Grigorie Ralea Vel Hatman, pan Alexandru Nenciulescu Vel Vornic de politie, pan Atanasie Hristopulo Vel Logofăt al străinelor pricină, pan Alexandru Ghica Vel Clucer, pan Alexandru Mavrocordat Vel Căminar, pan Nicolae Suțu Vel Comis, și ispravnic pan Constantin Filipescu Vel Logofăt de Țera-de-jos; și s'aū scris chrisovul acesta în anul al doilea dintru întâia domnie a Domniei Mele, aici în orașul scaunului Domniei Mele Bucuresei, la anii de la nascerea Domnului Dumneđeū și Mântuitorului nostru Isus Christos 1814 Iunie 23, de Chiriță Logofăt de Divan.

(Cod. LXXVII, fila 183 v.)

Carte de județenie la orașul Vel Ocnă sud Vâlcea.

... pre carele l'aū făcut dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele Constantin Filipescu biv Vel Ban județ la orașul Domniei Mele Vel Ocnă sud Vâlcea, ca să aibă a fi județ și purtător de grijă la tóte trebile orașului câte sunt orînduite la datornia județului, să aibă a judecă și pe toți orașanii de la Oenele Mari de pricinele ce se cuvin după obiceiū a le căută județul. Pentru care poruncim Domnia Mea și vouē tuturor orașanilor, vedēnd cartea Domniei Mele, toți să aveți a-l sci de județ și a-i da ascultare la cele ce vē va da învățatură. Poruncim Domnia Mea și dumné-vóstre ispravnicilor aī județului, să aveți a-l sci de județ, păzind orînduiala lui; i saam recheh gpd.—1812 Decembre 26.

(Cod. LXXV, fila 18.)

(1) *Condicariū de prin județe și condicariū ce s'aū făcut la let 1817 Decembrie 5, în logofeția Logofătului Constantin Bălăceanu.*

Vâlcea, Armașu Constantin Boerescu.	Fără nume arătat, dumné-lui biv Postelnicu condicar.
Gorj, Barbu Polcovnicu.	Șarban Manolescu, vechiū, reînnoit la Fevruar 23 lét 1818.
Dolj, Nicolae Oteteleșanu.	Ioniță cel vechiū
Mehedinți, Șătraru Răducanu Sefendache.	Raicu logofăt.
Romanaf, Alexandru Palada.	Constantin Varlaam cel vechiū
Argeș, II Portar.	Ilie biv III logofăt.
Ilfov, Nicolae Bujoreanu.	Ioniță cel vechiū.

(Cod. LXXV fila 267 v.)

Condicariū din let 1816 Ianuar.

Muscel, Ilie biv III logofăt.
Slam-Rîmnice, Ioniță Șonțu.

în note instrucțiunile lor (1) și un act din 31 Maiu 1813 relativ la

Saac, Gheorghe logofăt Bilciurescu.
 Teleorman, III logofăt Sandul.
 Prahova, II vistier Barbu.
 Olt, Nicolae logofăt.
 Vlașca, Tănase Nanoveanu.
 Ialomița.
 Dîmbovița, postelnicelul Chivu.
 Buzău, Ioniță Budișteanu.
 Buzău, Constantin sîn sêrdarul Nicolae.
 Vlașca, Iancu Bădulescu.
 (Cod. LXXV, fila 268.)

(1) *Carte de condicărie de județ.*

Dat-am domnésca Nôstră carte pre carele după alegerea dumné-luî cinstitului și credincios boerul Domniei Mele Vel Logofăt de Țera-de- l'am orînduit condicar la sud deci mergênd la numitul județ, să aibă a luă în zaptul sêu, de la acel ce până acum aũ fost condicar, tôte condicele județuluî i orî-ce alte scrisorî, sineturî și zapise ale celor ce vor fi avut pricinî de judecătî la acel ispravnicat și se vor fi aflând la proin condicar, însă prin fôie anume, sub iscălitura numitului, și apoi să aibă a ținé condicele județuluî și a urmă la tôte întocmai după cuprinderea acestor de mai jos arătate ponturî:

1. Tôte poruncile Domniei Mele câte se trimit și se vor trimitte către ispravnicî saũ către judecător pentru chivernisirea locuitorilor, pentru paza și buna orînduală a județuluî, pentru judecătî i orî-ce pricinî de trebă ale Divanuluî, cu povățuirî și învățaturî, mai vîrtos cele ce sunt următore în tótă vremea, i pentru orî-ce dărî i zaherele vor eși pe țéră de la Divan și de la Visterie, să aibă a le trece tôte de rînd în condică cu vremea lor, ca și schimbându-se ispravnicî saũ judecătorul, viind alții, să găsescă acele porunci în condică, să le energhelescă și să le păzescă; și logofătul acesta să fie dator, la schimbarea boerilor ispravnicî, saũ a judecătoruluî, a arătă celor ce vin câte porunci sunt de mai înainte date, iar să nu fie uitată porunca ce se dă și să nu se scie în urmă de cel ce vine în urmă ispravnic, cu pricină că aũ rămas cărțile de acele porunci la boerîi ispravnicî ce aũ fost mai înainte.

2. Așijderea și urmarea ce va face ispravnicî după poruncile Domniei Mele, cărțile ce va scrie în județ de obște prin plăși, și acelea tôte să le trecă în condică; să se păzescă în mâna acestuî orînduit logofăt și pravilnicésca condică, întru care este povățuirile pe larg cum să urmeze ispravnicîi și judecătorulu la pricinî de judecătî i de cele obicînuite ale moșiilor.

3. La judecătîle ce se vor căută de către judecător saũ de către

havaetul ce sunt datorî condicarii a da Marilor Logofeți. Nu eră de ajuns

boerii ispravnicî, să se afle orînduitul logofet de față, cetind și ascultând, ca să facă practică de pricină, întru care să se scrie atît disele unuia i răspunsurile altuia, cât și hotărîrea ce s'au făcut de la judecată; după aceea să facă anaforoa sau carte de judecată; iar de nu se va precurmă pricina și va rămîne a aduce mărturii sau alte doveđi, iarăși să aibă a face *practică* și a o trece în condică, ca să fie pururea sciut ce au răspuns fieș-carele din cei ce s'au judecat? ce doveđi au arătat și la ce au rămas pricina? care la acestea să fie forțe cu luare aminte, ca să înțelgă și să facă zapt cum se cade pricina, cercetarea și hotărîrea judecătii, spre a scrie în condică însuși acelea ce se vorbesc și se hotărăesc la judecată, iar nu altele, și să adevereze în fieș-care carte sau anafora, că sunt trecute în condică, după care dându-se celui ce au căștigat dreptatea anafora sau carte de judecată, să dea și la mîna celui ce n'au rămas odihnit adeverință iscălită de ispravnicî sau de judecător, prin care să arate anume sorocul ce s'au pus în fața acelora ca să vie la Divan de a-și face apelația lor; să dea și cei cu pricina adeverință sub iscăliturile lor, întru care să arăte diua ce s'au pus soroc a veni la Divan iar cei ce au rămas mulțamiți și odihniți de hotărîrea de acolo, pentru aceea să scrie în carte că s'au mulțamit și s'au odihnit.

4. Să aibă datorie orînduitul logofet, ca pe totă luna să trimiță, prin dumné-lor ispravnicîi, la logofeția Divanului condică de câte judecătii și pricinî s'au căutat de judecător și de ispravnicîi județului, care în ce chip s'au hotărît sau la ce au rămas, de s'au mulțamit sau nu? ca, când vor veni cu apelație vre-unul și va cere ca să aducă pe pîritul seú aici, să i se cêră adeverința sorocului și să se caute în condică pricina aceluia, ca să se vadă la ce au rămas.

5. Lângă acésta, fiind-că s'au întîmplat și se întîmplă necurmate gâlcevuri și pricinî pentru foi de zestre, pentru diete, pentru așezămînturi, pentru zălogiri și vîndări de moșii, pentru venituri de moșii și alte lucruri, că s'ar fi făcut prin taină și cu economie, sau că s'au vîndut la ómenî străini, cari sunt opriți a cumpêră; spre a lipsi dar acestea, să aibă a trece în condica județului tóte foile de zestre, i dietele, i zapisele de orî-ce așezămînturi, i de vîndări de moșii i de venituri de moșii și de veri-ce, cum și de zălogiri, de vor fi cu orînduială făcute după cercetarea ispravnicilor, și să se adevereze de dînsul că sunt trecute în condică, ca la orî-ce judecată să se cređă de adevêrat a cel sinet; iar fără a se trece în condică să nu aibă statornicie nici un fel de vîndare sau zălogire, nici foile de zestre, nici dietele; care pentru acésta să aibă datorie mai întăiu a da în scire la tot județul, ca toți să scie a veni la condică să le arate acestea, ca să se trecă tóte în condica județului și să se adevereze de ispravnicî și de orînduitul logofet, ca să fie temeinic și cu credință de adevêrate.

6. Așijderea să se trecă și examenele de cercetările fieș-căruia vinovat și cădut în hoție, ca să se afle trecute și când ar avé trebuință numitul logofet de vre-o povățuire și învățatură, să aibă prin

ca bietul condicar să fie *destoinic*, priceput, *practicos*, harnic; mai trebuie să aibă de unde să plătească *havaetul* Marilor Logofeți. Apoi, ca să-l pótă plăti, de sigur că la rindul lor condicării «*sfanțuiaiu*» cât mai mult pe bieții «impricinați». (1)

dumné-lor ispravnicii județului a însciință la dumné-lui Vel Logofet și dumné-lui să arăte Domniei Mele și porunca ce se va primi iarăși prin ispravnicii să o trimită la orînduitul logofet.

7. Pentru slujba și obosela ce va face acest logofet, să aibă a luă léfa ce-î este orînduită, adecă talerî 20 pe lună; așijderea să aibă a ținé și trei lude scutiți, ómenî fără de pricină, cărora, după cercetarea ce li se va face de către dumné-lor ispravnicii, de vor fi cu adevérat fără de pricină, să le dea adevérințe de numele și chipul lor, spre a li se da și de la Visterie pecetluituri, ca să fie apérați, să scutésca de dijmărit și vinăriciú drepte bucatele lor.

8. Și deosebit să ieà și havaet de la cărțile de judecată saú anaforale ce se vor face de către ispravnicii, saú de către judecător, însă la pricină hotărîită de acolo, pentru scris i trecut în condică, de la 40 parale până la talerî 2,20, și ispravnicii saú judecătorul să aibă a însemná în carte acel havaet, ca să nu se îndrăsnésca a luă mai mult; de la răvașele ce se fac de soróce de către ispravnicii, să ieà de la 3 parale până la 6 parale; i de zălogiri, vii, țiganî saú alte așezămînturi, cum și de la vîndarea de venituri de moșii, să ieà pentru scris în condică de moșie mare talerî 5, iar de moșie mică talerî 2,20 și de țiganî de un suflet 10 parale.

9. La tóte aceste trebî câte mai sus s'aú arătat, dumné-vóstre ispravnicilor pe alți logofetei saú ómenî de ai dumné-vóstre să nu amesteacă, ci tóte să se caute de către dumné-vóstre și de judecător numai printr'acest orînduit logofet, ca să nu ajungă tréba la vre-un catachrisis. Către acésta să aibă a se ferî orînduitul acesta logofet a nu face niscare-va jafuri celor ce vor avé pricinî de judecăți, saú a cere rușfeturî și mită, că pentru aceea li s'aú orînduit léfă și ómenî scutiți, nici să zăbcvésca cu scrisul cărții saú trecutul în condică pe locuitorii ce vor avé pricinî de judecăți, ci cu grabă să le săvîrșésca tréba fieș-căruia și să le dea drumul, ca să nu li se pricinuiască periciune, cheltuială și perdere de vreme, pentru că de se va face vre-un cusur la vre-una din câte s'a đis mai sus, nu numai va fi lipsit și altă dată nu se va mai învrednici la acéstă slujbă, ci se va și pedepsi.

10. Poruncim Domnia Mea și dumné-vóstre boerilor ispravnicii i judecătorule al județului, vedënd acéstă carte a Domniei Mele, să sciți și să cunóseți pe mai sus numitul de condicar și logofet al județului și să-l metahirisiti în tóte trebile acestea, dându-î asupra-î tóte condicele județului; i saam reche gpd.—1813 Ianuarie 1.

(Cod. LXXV, fila 51.)

(1) După anafora dumné lui Vel Logofetului de Tera-de-jos, poruncim dumné-vóstre ispravnicilor ai județului, să faceți urmare întocmai

IX. Numerose sunt abuserile împiegaților în genere și ale celor din județe și plăși mai cu seamă. În anexele la acest capitol aducem amintire de câte-va din ele.

Cercetări rînduite de Domnitor sunt destule. Dar ce rezultate aveau acele cercetări? Mai adesea nici unele, ba pôte pedepsirea grea a jăluitoților, căci aũ calomniat pe un *cinstit* slujbaș!

iar neodihniindu-se de acolo vre-o parte, cu înștiințarea dumné-vóstre în scris să-ı sorociți la Divanul Dómniei Mele.—1813 Iunie 18.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofët.

Prea Înălțate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale ce mi se dă la această jalbă a lui III logofët Ilie condicarul din sud Muscel, următor fiind, am luat sēma arătării ce face, că în anul cu lét 1812, când s'a aflat vechil logofeției mari de Tēra-de-jos dumné-lui Căminarul Alexandru Ghica, orînduindu-se jăluitoțul condicar la numitul județ și în urmă tot atunci peste trei lunı făcēdu-se dumné-lui Căminarul Iordache Goleșcu vechil logofeției mari, pentru că n'a vrut a se desface între dumné-lor despre rîndul havaeturilor condicăriilor, i s'a cerut numitului al doilea havaet, după care, nedându-ı mâna a mai da și alți bani, s'aũ scris de la logofeția mare către dumné-lor ispravnicii județului ca să nu îngăduiască pe Ilie a se amestecă la trēba condicării și, viind aci spre a-și cere dreptul seũ, trēba condicării s'a căutat de un Gheorghe logofețelul ot Cămpulung, neorînduit fiind de stăpânire, iar mai în urmă arătādu-și dreptățile lui către dumné-lui Căminarul Iordache Goleșcu, vechilul logofeției mari de atunci, i-a dat carte către dumné-lor ispravnicii de a-l cunósce tot pe numitul de condicar, care carte o vėduiũ și eũ, cu lét. 1812 Dechembre 5, coprindētoře chiar așa: fiind-că aici la acel județ s'a aflat condicar Ilie biv III logofët și de acum înainte tot numitul are să fie condicar, după care, fiind-că jăluitoțul se cunósce de condicar, lui i se cuvine și iratul acesteı trebı, mai ales orînduita léfă; dar fiind-că acel Gheorghe logofețelul a ostenit și nu de sineși s'a amestecat la trēba condicării, după dreptate se cuvine să-și ieă léfa pe tot anul deplin, iar pıritul cel-lalt folos pe câtă vreme s'a aflat slujind, ei de se va găsi cu cale de către Măria Ta, să fie luminată porunca către dumné-lor ispravnicii județului să facă cercetare și, pe câte lunı vor dovedi că a luat acel Gheorghe logofețelul léfa condicării, să-l apuce a o întóree jăluitoțului înapoi, iar hotărîrea cea desăvırșită rēmāne a se face de către Înălțimea Ta.—1813 Maiũ 31.

Iordache Slătineanu Vel Logofët.

(Cod. LXXVI, pag. 489.)

În mai fie-ce an Ioan Caragea a dat circulări către ispravnicii în genere, ori către anumiți ispravnici, ordonându-le să fie ómenî de trébă. (1) Vătașilor de plaiuri le scrie Vodă, că pentru abuseri o *să-î spânzure*. Zadarnice formalități! Cu cât eră óre mai onest Domnul, ca să cêră

(1) *Carti deschise la tóte județele a se da nizam slujbașilor a nu mai jăfui pe locuitorî.*

Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud. sănătate. Măcar că Domnia Mea cea mai întâie datorie a Nóstră socotind ocrotirea și repaosul locuitorilor domnescei Nóstre țeri de către cei nărăviți jăfui-tori și jacășî, nu contenim prin feluri de mijlóce spre a desrăděcină cu tótl urmările lor, ca să dobândescă locuitorii o desăvîrșită liniștită petrecere și a se bucură folosindu-se însuși ei cu rodurile muncii și strădaniei lor; dar fiind-că dumné-lor cinstiți și credincioși boerii veliți ai Divanului Domniei Mele, pêntru odihna și buna petrecere a locuitorilor, Ne-au făcut acum rugăciune prin obștescă anafora că să pue în lucrare acest de mai jos arătat înlesnitor mijloc, spre a se urmă aceșai bun cuget și voință a Domniei Mele, de aceea iată printr'acéstă domnesca Nóstră poruncă vē însciințăm că de acum înainte, ca unii ce sunteți otcârmuitori ai județului orînduiți de Domnia Mea, sunteți datorî a da sêma pentru ori-ce jaf și năpăstuire se va face locuitorilor de către verî-cine, și într'adins vē poruncim să fiți napristan cu mare privighere și neadormită îngrijire asupra tutulor slujbașilor județului, precum sameșii, vătașii de plaiu, polcovnicii, căpitanii, dijmarii, oerii, vinăricerii, zapcii de plasă și cei-lalți slujbași de pe afară, de a se părăsi cu totul și a nu îndrăsnî să facă locuitorilor cel mai mic jaf sau luare nedrăptă peste domnescile Nóstre ponturi și porunci, și pe ori-care din ei îl veți simți cu vre-o urmare împotriva în vre-un fel de chip, să însciințați Domniei Mele, ca să-și ieă căduta pedépsă, bez însă de zapcii plășilor, pentru cari, fiind-că înșivē sunteți răspundători, aveți tótă voia, când îi veți dovedi într'acest fel de urmări, că, după ce veți împlinî de la dînșii tóte jafurile celor năpăstuiți, să-î și lipsiți apoi din trébă și să orînduiți în locu-le pe alții cinstiți și vrednici; iar când vom află că vē purtați cu neîngrijire la acésta, să sciți cu hotărîre că veți răspunde chiar din casele dumné-vóstre tótă paguba acelor jefuiți locuitori și veți cădē și în urgia Domniei Mele, care acéstă poruncă a Domniei Mele să o faceți cunoscută tuturor mai sus arătaților slujbași, ca să nu le rămăe cuvînt de pricinuire că doar nu le-au fost sciută, și de primirea și înțelegerea acestei domnescei Nóstre porunci să aveți a însciința Domniei Mele; i saam reech gpd.— 1815 Martie 25.

(Cod. LXXIV, fila 190 v.)

Vel Logofcť.

slujbașilor săi a fi onești? Vătașii de plaiu erau cu deosebire jăfuitorii ai satelor, cu toate că li se reinnoise nizamul la 1 Ianuarie 1813. (1)

(1) *Ponturile vătășiei de plaiu.*

Sluga Domniei Mele, vătășe de plaiu sud fiind-că mulți sunt în firésca răutate și pururea le este gândul la tâlhării, ca să se întovărășescă și cu alții din Ardél, iată de acum dintăiu îți poruncim Domnia Mea ca să pui paznicii la drumurile plaiurilor și poteci și să nu îngăduesci ómenii din vale a umblă prin plaiu, sau a trece înăuntru peste hotar fără de adeverința dumné-lui Vel Spătarului, că vei fi în primejdie, și prin toate satele plăeșesci să umbli singur, ca să te chezășuesci cu părcălabii a nu se întâmplă vre-un om de la vre-un sat din plaiu să se adape cu gândul spre tâlhării, cum și pentru cei ce vor veni din lăuntru orî cu pașusuri sau fără pașusuri în grabă să însciințezi la dumné-lui Vel Spătarul și pe cei ce vor fi cu pașusuri să-î lași să trecă, iar pe cei fără de pașusuri să-î popresci acolea și să însciințezi dumné-lui Vel Spătarul, și vei avé răspuns în ce chip să urmezî, căci de se va întâmplă a se sfeti hoții de dincolo cu cei de aici, sau de aici dincolo, în plaiu te vom spânzură și pe tine și pe câțiva din plăeși și potecași. Urmând precum într'aceste ponturi de mai jos se arată:

1. Vătaful de plaiu să aibă a păzi drumurile și potecile plaiului, ca să nu pótă nimeni fără de scirea lui a merge în lăuntru în Transilvania pe drumuri sau pe niscare-va poteci, nici prin satele plaiului a umblă fără de scirea lui.

2. În lăuntru în Ardél să nu lase vătaful pe nimenea să trecă fără de răvaș de la dumné-lui Vel Spătarul, cari răvașe să le strîngă și la sfîrșitul fieș-căreia lunii să le trimiță la dumné-lui Vel Spătarul, ca cu catastih să le arăte la Domnia Mea.

3. Om din Ardél ce va veni aici cu trebuință sau cu neguțătorie și va avé pașusuri de la Excelența Sa Gheneralul, să aibă voe a veni, prin scirea vătafului, povătuindu-se a merge la ispravnicii județului, ca prin scirea dumné-lor să mERGă unde vrea, și vătaful de plaiu în grabă să facă două însciințări: una la dumné-lui Vel Spătarul și alta la ispravnicii județului; iar pe care va găsi trecut peste plaiu fără de pașus, prindendu-l, să-l ție acolea poprit, și numai decăt să însciințeze la dumné-lui Vel Spătarul, ca dumné-lui să arăte Domniei Mele, cum și pe cei ce se vor cercă a trece fără de răvaș de drum, de vor fi dintr'acel județ, să-î trimiță la dumné-lor ispravnicii județului, iar de va fi din alt județ să-l trimiță prin ispravnicii la dumné-lui Vel Spătarul.

4. Prin toate satele plăeșesci să mergi însuți tu vătășe și, aducend pe părcălabi și pe preoții satului, să le arăți că este strașnică poruncă de la Domnia Mea, cu înfricoșare de mórte, pentru rîndul întercării hoților și a tâlharilor, cerendu-le chezășie că nimeni din acel sat nu vor eși în hoție și, pentru veri-care se va simți hoți sau gazdă, să răspundă părcălabii și acei chezași, și săteni, când vor merge unde-vași la vre-o

Regulamentul acesta al vătașilor de plaiu nu diferă mult de cel dat

trebuință a lor, să aibă datorie a arăta părcălabului și chezașilor, ca prin scirea lor să mERGă, și așa, încunjurând tu vătafe tóte satele plaiului odată pentru această trebă, apoi tu să te așezi la locurile de pază, fără de a lipsi de acolo, iar pentru strinsul banilor dăjdiei să orînduesci plăeși a umblă prin sate.

5. Nici un om din satele județului de la vale să nu aibă voe a merge măcar cu tréba lor pe la satele din plaiu fără de scirea ta, vătașe; iar pe care vei găsi umblând prin plaiu fără de scirea ta, să-l trimiți la ispravnicii județului, ca să-și ieă căduta certare.

6. In fie-care două săptămâni odată să însciințezi dumné-lui Vel Spătarului de ori-ce se va întîmplă în plaiu, precum și când nu se va întîmplă nimic, iarăși să însciințezi. Așjderea și pentru ori-ce veste vei auđi de aiurea din vecinătate, iarăși să însciințezi după datorie-ți, căci de nu vei păzi aceste porunci, hotărit să scii că vei fi spânzurat.

7. Către acesta poruncim Domnia Mea, mai sus numitule vătașe, să aibă purtare de grije pentru câți vor veni a se așeză cu locuința în țera Domniei Mele, să faci fóie de numele lor, câte familii sunt, care fóie pe fieș-care două săptămâni odată să o trimiți cu însciințare la dumné-lui Vel Spătarul, ca să arăte Domniei Mele.—1812 Decembre 18.

(Cod. LXXV, fila 48.)

Carte de vătășie de plaiu.

Dat-am domnéscă Nóstră carte slugei Domniei Mele pre carele l'am orînduit Domnia Mea vătaf de plaiul sud ca să aibă volnicie a face trebile vătășiei zapt. Să fie cu privighere și cu luare aminte ziua și nóptea și în tótă vremea, ca să păzescă plaiul și potecile cu plăiași și potecași, ómenii vrednici de slujbă și de bună pază de hoți, de tâlhari, de furt de dobitoce și de cele ce sunt oprite a nu eși din țeră afară, și ori-când se va întîmplă hoție sau tâlhărie, au prin poteci, au prin drumurile plaiurilor, îndată să sară cu plăiașii să-și prindă și, băgându-și în butuci, cu bună pază să-și trimiță la dumné-lor ispravnicii județului cu tóte pricinele hoțiilor în scris, și dumné-lor să-și trimiță cu bună pază la Domnia Mea, ca să și ieă căduta pedépsă; iar pentru cele ce se vor găsi asupra hoților când îi vor prinde, ori cal, arme, sau alt cevași borfe, câte dintr'acelea vor cunósce păgubașii și le vor dovedì cu bună dovadă înaintea ispravnicilor că sunt drepte ale lor, să și le ieă, iar câte va rămâne ale hoților, acelea după obiceiu să le ieă vătafu împreună cu plăiașii ce-î vor prinde, pentru ostenéla lor; iar de vor avé hoți case și alte bucate afară din ceea ce s'au găsit asupra hoților, pentru acelea să nu aibă a se amestecă vătafu de plaiu, ci ispravnicii să le ieă în zapt, să plătescă păgubașului, și pentru cele ce vor rămâne să însciințeze cu fóie Domniei Mele și Domnia Mea vom hotări. Să păzescă și satele plăeșesci ca să nu fugă sau să trecă peste plaiu, și așa să

lor încă de sub Alexandru Ipsilante. Este de notat latitudinea jude-

fie plaiul păzit nu numai de altele ce sunt a se păzi, ci nici om, nici muiere fără de răvaș să nu se slobodă, după cum prin deosebite ponturi este poruncit. Când se va întâmplă plăiaș de sub vătășia lui să aibă niscare-va pricină de gâlcevuri mai mici și curvii cu plăiași iar din vătășia lui, să-i judece vâtaful de plaiu și, măcar că la unele pricină ca acestea de vină urmă de luă vătășii glôbă, dar fiind-că aceea s'aũ ridicat, ca să nu mai fie glôbă, nici să se mai pomenescă, ca un lucru fără de cale ce se urmă rău, care nu eră pentru vre-o înfrinare a acelor ce făceă necuviincioșe făpte, ci numai o pricină de jaf, am hotărit ca acei ce vor căde în vină dovediți cu bună cercetare să-i certe vâtaful cu bătaie după măsura vinei lor, ca să se înfrineze; însă să nu se cuteze a face cine-vași pentru vre-o pismă sau interes, ci să fie vina aceluia în faptă de față și așa să-i certe; însă fiind-că Ne-am însciințat Domnia Mea cum că vătășii plaiurilor, cu acéști puțină slobođenie ce aũ de a face ôreși-care certare spre îndreptarea și înfrinarea celor ce cad în greșeli și în vină mici dintre locuitorii satelor plaiurilor, se întind a pedepsi pe ômenii cu bătaia strașnice și cu cazne nesuferite, cari ei nu sunt volnici și slobođi a le face acestea, iată cu hotărîre poruncim strașnic ca de acum înainte fórte să se ferescă vâtaful plaiului de nisce urmări ca acestea, să nu fie volnic vâtaful de plaiu a certă pe locuitorii satelor plaiului ce vor căde în pricină de vină mici mai mult decât cu 20 sau 30 bețe, care și acéști certare să nu se cuteze a o face cum-vași fără de vină de faptă dovedită, pentru vre-o pismă sau interes, că aflându-se în urmă, apoi se va pedepsi îndoit; iar pricină de vinovății mari, pentru cari li se cade pedepsă mai mare, aũ a le cercetă ispravnicii județului, cari aũ voe a judecă și pe vâtaful de plaiu.

Cheltueli orî pentru vînaturi, orî pentru șoimi, orî pentru altă verice, să nu fie volnic vâtaful de sineși fără de scirea și porunca Domniei Mele în scris a face cisle pe sate în plaiu, ci la vremea aceea după ce se trimit șoimii orî la vremea vînaturilor, vâtaful, făcînd fôie de cheltuală, cu arătare anume la ce și câte cât s'a cheltuit și printr'a cui mână, să se cerceteze de către ispravnicii județului și pe câtă se va dovedi dréptă vêdută de tôte satele, fără de altă încercătură mai mult, să se adevereze și de către ispravnicii județului și așa cu poruncă de la Domnia Mea se va face cislă pe sate și acea cislă, ce cu porunca Domniei Mele va face, să aibă a da vâtaful răvașul lui iscălit la fieș-care sat de câți bani a ajuns și a plătit satul acela cutăreia cheltueli, după care acest răvaș să putem luă sêma vâtafului la cercetări de jafuri. Poruncim ca vâtaful să nu lase locurile de pază și să lipsescă umblând după strînsul banilor dajdiei din sat în sat, ci strînsul banilor să-l facă el însă cu plăiași orînduiți de la dînsul, cari aceia să aibă a umblă prin sate după bani, iar vâtaful să străjuiască locurile de pază. Orînduim Domnia Mea și venitul vâtafului, anume: de la toți casnicii căți se află locuitori în plaiu să aibă a

cătorască ce nizamul lasă vătafului. El este oprit de a aplica pedepse corporale mai mari decât 20 până la 30 bețe, care și această pedepsă

luă clacă câte o ȝi pe an; așijderea să ieă și de la turmele de oi ce vin în țeră, de turmă câte un miel mic dintr'acea primăvară; așijderea să ieă și câte un caș de stână; să fie și de tôte dăjdiile și angariile apërat. Așijderea orînduim Domnia Mea și poclonul dumné-lui Vel Vornicului taleri care acești bani dându-i, de mai mult să nu fie supërat, ca să nu aibă vătaful în pricina acesta cuvînt a face vre-un jaf. Drept aceea poruncim, orînduitule vătaf, mergënd la numitul plaiu și arătând porunca Domniei Mele locuitorilor plăiași, să cauți să păzesci tôte acestea de mai sus arătate porunci, în tótă vremea a te ferî de jafuri și de mîncătorii, de încercături mai mult la cislele satelor, de glóbe, de cisle, de cheltueli fără de scirea și porunca Domniei Mele, de cazne, de bătăi fără de vină dovedită și fără de măsură, de la nimeni mai mult să nu te cutezi a luă cevași cu nume de venit al tēu, peste cele ce-ți orînduim mai sus, sau cu pricină că ai dat havaet mai mult la dumné-lui Vel Vornic și că ai căutat să scoți havaetul din spinarea săracilor, ci încă și pe vătașii satelor și pe pârçalabi să nu-i îngăduesci, ca să petrecă locuitorii cu dreptate, după cum este vrerea Domniei Mele, pentru că Domnia Mea după acesta avem a face cercări în plaiu peste tótă vremea cu feluri de mijlóce și, când te vom găsi cu cât de puțin cu vre-o luare mai mult, hotărîre avem a te pedepsi în plaiu cu bătaie, acolo la vederea tuturor, și apoi cu tîrgul și cu ocna, întorcënd și jafurile acelea îndoit. Poruncim Domnia Mea și vouç tuturor locuitorilor acestui plaiu să aveți a-l sci și a-l cunoșce de vătaf, să-i dați tótă supunerea și ascultarea la trebile plaiului și la împlinirea poruncilor Domniei Mele, cari se vor da printr'insul, cu silință și cu supunere să le urmați, pentru că cine se va arată cu nesupunere, împotrivor la trebile plaiului și la împlinirea poruncilor Domniei Mele, să știți că unul ca acela se va pedepsi; i saam receh gpd.—1813 Ianuarie 1.

(Cod. LXXV, fila 49.)

Dumné-ta Vel Vistiere, am vëđut Domnia Mea arătarea ce Ne faci printr'această anafora, ci dar de vreme ce acești bani ai jăluitorului se dovedesc asupra celor doi de mai jos arătați ce se află ispravnicî, poruncim ca fără de altă prelungire să-i împlinesci negreșit prin zapciu vătaf de Visterie.—1813 Maiu 22.

Vel Logofët.

(Pecetea gpd.)

Prea Înălțate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale, am cercetat această jalbă a locuitorilor din plaiul Prahova sud Prahova și, din cercetările ce cu scumpătate s'a făcut, s'a dovedit acești taleri 1.215 asupra Postelnicu-

să nu se cuteze a o face cui-vași fără vină de faptă dovedită, pentru vre-o pismă sau interes, că aflându-se în urmă, se va pedepsi îndoit.

Din câte-vă numiri de ispravnicii se pôte vedé că, aprópe în unanimitate, nu Grecii, ci Români trimite Domnitorul la administrațiunea județelor, ceea ce nu va împedica continuarea jafurilor, a abuzurilor și a nelegiuirilor. (1)

lui Costache Cozone și Costache Filipescu, ce atuncea se află ispravnicii numitului județ, și, aducându-se la Visterie arătații ispravnicii ca să dea banii jăluitorilor, a dat pricinuire. Ci pentru acei bani spre a se despăgubi locuitorii, rămâne a se da hotărîrea Măriei Tale.—1813 Maiu 20.

(Cod. LXXVI, fila 224).

Vel Vistier.

(1) *Ispravnicii ce s'a făcut, 1814 Iulie 16.*

Slam-Rîmnic	{ Paharnicul Cerchez, 1814 Iulie 16. Paharnicul Iordache Simu, 1814 Iulie 16.
Buzeu	{
Saac	{ Căminarul Michalache Cornescu, 1814 Iulie 16. Căminarul Iancu Cocorăscu, 1814 Iulie 16.
Prahova	{ Paharnicul Dumitrache Slătineanu, 1814 Iulie 16. Comis Michalache Ghica, 1814 Iulie 16.
Ialomița	{ Paharnicul Matache Niculescu, 1814 Iulie 16.
Ilfov	{ Căminarul Iancu Filipescu, 1814 Iulie 16. Paharnicul Costache Ralet, 1814 Iulie 16.
Dimbovița	{ Clucerul Scarlat Michăilescu în loc. Cost., 1814 Iulie 16.
Muscel	{ Serdarul Pavalache, Iulie 16. Serdarul Iancu Scordilie, Iulie 16.
Teleorman	{ Stolnicul Grigore Grădișteanu, Iulie 16. Serdarul Cantacuzino, Iulie 16.
Vlașca	{ Serdarul Olănescu, Iulie 16,
Olt	{ Clucerul Scarlat Ruset, Iulie 16, în loc. Grădișteanu.
Argeș	{
Gorj	{ Stolnicul Andronache, Iulie 16, în loc. Grădișteanu.
Romanați	{ Clucerul Haralambie în locul lui Brăiloiu.

(Cod. LXXVII.)

Când ispravnicii nu mai avură alt mijloc de a jăfui pe bieții locuitori, ei născociră o ciudată dare: *grosăritul*.

Chrisovul așezării scaunului ispravniciei Vlașcei la moșia dumné lui Căminarului Chiriac ot Michălesci. (Veđi la pag. 314.)

Tótă lucrarea pricinelor și trebuințelor ce privesc atât la cele în parte dreptăți ale fieș-căruia din locuitorii unei țeri, cât și la ale otcărmuirii stăpânitorilor acelei părți de loc, cum că se urmăze și se săvîrșese în vreme cuviinciosă și cu îndeletnicire, atât mai mult și otcărmuirea și cei ce se otcărmuiesc sunt apurarea întru fericire, repaos și laudă și oblăduitorii datorie neapărată avênd a întocmi ființa acestor bunătăți, se cuvine a nu trece cu vederea ori-câte mijloce va cunoșce că privesc spre întocmire, ci mai virtos prin dregătorii lor a le pune în lucrare; unii din dregătorii domnescéi Nôstre oblăduiri fiind și ispravnicii județelor, prin cari domnia se slujasce, nu numai la ale norodului pricinii, ci și la ale Visteriei neconținute trebuințe, cu cât se vor îndeletnici a primi mai adesea domnescile Nôstre porunci și povățuirii, atât mai mult se caută și se săvîrșesc trebile aceluia județ cu mai bună cumpănire și orînduială, iar mai ales când și locuința acelor ispravnici va fi așezată în loc cuviincios al județului, de unde mai cu înlesnire pot să cōprindă cu îngrijirea și privigherea tôte curgătoarele trebii ale județului, precum vedem la ispravnicatul județului Vlașcei, că fiind așezat mai înainte la Găesci, unde este cu depărtare și de Bucuresci și de serhatul Giurgiuului, siliți au fost din neîndeletnicirea ce aveă spre căutatul trebilor județului, iar mai virtos spre întîmpinarea trebuințelor numitului serhat, s'au mutat de acolo din loc în loc prin plasa Ogrădenilor, ca să fie cu apropiere de Bucuresci, iar în cele de pe urmă, în zilele trecutei rēzmerițe, s'a mutat la Michălesci, unde se află și acum, căutând și săvîrșind tôte trebile județului și ale serhatului în vreme cuviinciosă și cu mai multă îndeletnicire și îndemănare, din pricină căci are fôrte multă înlesnire a se corespondarisi și cu domnescă Nôstră Visterie, prin care li se trimite ispravnicilor domnescile Nôstre porunci și povățuirii, și cu serhatul, unde este și corespondența și săvîrșirea trebuințelor mai cu grabnică cerere, precum și dumné-lui Vel Vistierul Ne-a dat pliroforie prin anafora și înșine Domnia Mea prin cercare am cunoscut acēstă înlesnire; fiind însă că casele unde se află acum locuind ispravnicii acestui județ sunt străine și stăpânul lor nu îngăduesce a mai fi ispravnicatul într'insele, s'a aratat cu jalbă către Domnia Mea dumné-lui biv Vel Căminarul Chiriac Christopolu, cu făgăduială că cu a sa cheltuială va face casă de ispravnicat pe chiar moșia domniei-sale Michălesci-de-sus, de care s'a și apucat după îndemnarea și chiar a ispravnicilor și în scurtă vreme le și isprăvesce și le va da spre locuința ispravnicatului în tótă vremea, fără de a cere vre-o cătuși de puțină chirie, făcênd-o acēsta numai pentru a Visteriei înlesnire și pentru ca să-și aibă și însuși ôreși-care siguranță și netemere despre făcătorii de rele, când se va

Acest *grosărit* eră o dare de 4—5 taleri de fie-ce om, ca să fie scutit de *gros*, de închisóre adecă!

întimplă a ședé acolo la moșia sa, fiind isprăvnicat acolo, cum și un puțin folos la venitul moșiei; fără numai, fiind-că face atâta cheltuială cu zidirea binalei isprăvnicatului și avênd și pod stătător pe vase acolo peste Argeș tocmai în dreptul isprăvnicatului, pe unde aũ a trece adesea ispravnicii i slujitorii isprăvnicesci călări pentru trebuințele isprăvnicatului i ómenii domnesci pentru trebuințele ce se trimit în județ, fără de a le luă cătuși de puțin avaeet pentru trecétóre, cerũ mai sus numitul boer de a rămâne acest isprăvnicat în veci nestrămutat de acolo de pe moșia domniei-sale, și al doilea: ispravnicii să se îngrijescă de a înfrinã pe slujitorii și alți ómenii ai isprăvnicatului, ca să nu facă nici un fel de stricăciune atât zidirilor i îngrădișului isprăvnicatului, cât și semănăturile i împrejmuirile locuitorilor și altora ce vor fi pe acea moșie, și spre óreși-care ajutor la dregerea și meremetul podului de peste Argeș, iar mai virtos spre ferirea sa, când se întimplă de vine apa Argeșului mare și se revarsă, să i se dea și ceva ómenii podarii; decí chibzuind Domnia Mea îndelnicirea și a Visteriei și a isprăvnicatului ce i se pricinuesce la căutarea tuturor trebilor, aflându-se ispravnicii cu șederea pe mai sus numita moșie Michăilescii-de-sus, și că lipsesce și prigonirea dintre ispravnicii cu stăpânii caselor, precum din jălbile ce adesea vin către Domnia Mea de prin orașele altor județe vedem că se aștã nemulțămiri și davagélícuri despre stăpânii caselor unde se află isprăvnicaturile asupra ispravnicilor, unii din ei nemulțamindu-se a-șii da casele la ispravnicii, alții din ei cerënd a li se plăti chirie, de aceea dar, iată printr'acest domnesc al Nostru chrisov hotărím și leguim întâiũ, ca isprăvnicatul acestui județ al Vlașcei, așezându-se după săvirșirea zidirii isprăvnicatului la acea casă într'adins făcută de mai sus numitul boer biv Vel Căminarul pe moșia sa Michălescii-de-sus, să fie nestrămutat de acolo în tótă vremea, îngrijind însă și ispravnicii ce vor fi după vremi a meremetisi după cuviință pentru ale lor odihne acele case ale isprăvnicatului, ca să nu ajungă din vreme în vreme la derăpănare; al doilea, pe slujitorii și pe toți ómenii isprăvnicesci să-i înfrineze cu strășnicie a nu face cătuși de puțină supărare locuitorilor de acolo, orí stricându-le împrejmuirile i semănăturile lor, sau luându-le de la casele lor cel mai puțin lucru fără de plată, iar oricare din ei se va dovedi în vre-o acest fel de împotrivă faptă, de-o-camdată să se îndatoreze a plăti tótă acea stricăciune și pagubă; iar dovedindu-se și al doilea întru acest fel de faptă, atunci, după ce se va îndatoră unul ca acela la plata pagubei ce va face, apoi să se și pedepsescă, spre pilda i înfrinarea și a celor-lalți; al treilea hărăzim și numitul boer șese podarii pentru trebuința podului său de peste Argeș, cu scădămînt de lude trei, cărora să li se dea de la Visterie și pecetluiturile Domniei Mele, spre a fi aperați de rindul dăjdiilor și de orice podvedii și angarii; al patrilea, nici numitul să nu ieã vre-un

In 4 Martie 1814, Ioan Caragea ordonă, nu încetarea acestui *catachri-*

avaet pentru trecătoarea podului, nici de la ispravnică, nici de la slujitoră, nici de la ómenii domnescă ce va trece pe la acel pod pentru trebuințele județului și ale ispravnicăilor; și pentru ca să se păzescă nestrămutat tóte cele de mai sus arătate, am întărit chrisovul acesta cu însăși pecetea și iscălitura Nóstră i cu credința prea iubiților noștri fii martori și dumné-lor cinstiți și credincioși boerii veliți ai Divanului Domniei Mele pan și ispravnic pan Barbu Văcărescu Vel Vistier, care acest chrisov poruncim dumné-tale Vel Vistiere ca, trecându-se în condica Visteriei, să se trimită apoi copie de pe dînsul și la ispravnică județului, spre a se face cunoscut și a se trece și în condica ispravnicatului.

(Cod. LXXVII fila 274.)

După necontenitele jălbă ce aŭ venit la auzul Domniei Mele de la locuitorii județului Săcueni, arătătoare de multe jafuri ce în feluri de chipuri ar fi pătimind, ne mai putend suferi Domnia Mea plângerile lor, nici a-i lăsa năpăstuiți și, după neapărata datorie ce avem, apurarea cugețând buna petrecere și repaosul domnescei Nóstre țeri, de aceea iată, printr'acéstă domnescă a Nóstră carte, orînduim pe dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Logofétul Costache Caliarhi să mERGă la numitul județ și cu deplină voe i putere să aibă a face scumpă cercetare de ori-ce catachrisis, năpăstuiră și luări nedrepte se vor fi urmat asupra locuitorilor acestui județ în diastima trecută, de la Iunie din anul trecut cu let 1813 și până acum, peste poruncile Domniei Mele și să facă despăgubire fieș-căruia locuitor năpăstuit până la un ban de la însuși acei năpăstuitori și hrăpitori și spre înlesnirea săvîrșirii acestei domnescei Nóstre porunci, să aibă voe dumné-lui orînduitul boer a schimbă și din zapci unde va socoti că este trebuință de schimbare asupra cercetării, cum și ori-ce alte cuviinciose mijlóce va socoti a metaherisi spre descoperirea adevărului, îndatorim pe toți aceia ce vor fi fost în trebă într'acéstă diastimă ca să dea de față și să paradosescă la dumné-lui și tóte catastișele de orînduelile ce s'aŭ făcut asupra locuitorilor și de împlinirile ce vor fi făcut, pentru care poruncim și dumné-vóstre ispravnicăilor ai județului să dați negreșit dumné-lui orînduitului boer tot felul mână de ajutor, prin ómeni și slujitorii cei trebuincioși, de a nu cercă cea mai puțină discolie saŭ împotrivre la săvîrșirea poruncei, căci însciințându-Ne Domnia Mea de vre-o împotrivă urmare din parte-vé, nu veți avé cuvint vrednic de îndreptare. Tolco pisah gpd. — 1814 Iunie 13.

(Cod. LXXIV, fila 128 v.)

Carte legată la ispravnică ot sud Prahova pentru supărărea ce face polcovnicul la țirg.

Dumné-vóstre ispravnicăilor ot sud Prahova, sănătate. Vameșii de aici pin Ploescă, prin jalbă către Domnia Mea, aŭ făcut mare plângere asupra

sis, ci reducerea dării la 1 leu de om! «De acum înainte să se facă

polcovnicului de tirg, ce este orînduit acolo în oraş, pentru urmările lui cu cari se pörtă, luând de la locuitorii ce aduc acolo lucruri spre vîndare vamă mai multă decît ceea ce este orînduită în ponturi şi în catalog de a luă vameşii, şi cu acesta nu numai acei locuitori pătinesc, ci şi chiar vameşii se păgubesc de dreptul ce li se cuvine a luă; după a căror jalbă mirarea Ne-aŭ cuprins de această nebăgare de sémă ce aveţi la datoria vóstră, de vreme ce în ponturile vămii se cuprînde ritos că pe locuitorii ce merg afară pe la tirguri de prin judeţe cu lucruri de vîndare nici polcovnicii judeţului, nici căpitanii, nici zapcii, întru nimic supărare să nu le facă, precum nici beşliii să nu-î supere pe cei ce vin la tirg, ori călare, sau cu carul cu mărfuri de vîndare, iar celor împotriva următorii să li se facă căduta pedepsă; după care acest pont, iată vë încredinţăm mai întăiu pe înşivë, că de vor mai veni de acum înainte la auđul Domniei Mele unele urmări ca acestea, să sciţi că *dracul vë va luă*, iar pe de altă parte vë poruncim că, de vor fi adevărate arătările jăluitorilor vameşi, numai decît ridicând pe acel polcovnic în fiare să-l trimeteţi fără zăbavă aici la Domnia Mea. — 1818 Februar 17.

(Cod. LXXIV, fila 28.)

Fiind-că Ne-am pliroforisit Domnia Mea pentru un polcovnic Costache că, aflându-se zapciu în judeţul Vlăşcei, aŭ făcut multe jafuri şi mîncătorii locuitorilor, carele fiind-că acum se află la sud Vilcea, se dă volnicie să mērgă acolo la sud Vilcea, de unde, prin scirea ispravnicilor judeţului, ridicând pe numitul Costache polcovnicul, să-l ducă la judeţul Vlăşcei, unde, făcēdu-i-se cercetare de către ispravnic, de faţă cu cei năpăstuiţi de el păgubaşi, să le şi împlinescă tóte jafurile ce se vor dovedi asupra lui, şi apoi chiar acolo în faţa locului să-l certe prin bătaie în falangă cu una sută toege, în vederea acelor locuitori, spre a se face pildă şi altora asemenea lui; i saam reche. — 1813 Ianuar 27.

(Cod. LXXIV, fila 19.)

După arătarea ce Ni se face printr'această anafora a judecăţii Departamentului străinelor pricinii de urmarea pîrîtului, volnicim Domnia Mea pe de la zapciul cel orînduit, să mērgă şi, verî-unde va găsi pe pîrîtul, prin scirea şi marifetul ispravnicilor judeţului luându-l, să-l aducă aici. — 1813 Ianuar 15.

(Cod. LXXIII, pag. 74.)

(Pecetea gpd.)

Prea înălţate Dómne,

Ioniţă Olănescu, vătaful plaiului Argeşului, în judecata Departamentului aflându-se, după luminată porunca Măriei Tale, ce s'aŭ dat în dosul

cuviincioasa îndreptare la această madea a *grosăritului*, fie măcar pri-

jalbei suditorilor ardeleni, pentru nedreptățile ce le-a făcut în diastima vătășiei sale, s'a'u sculat și prin taină s'a'u dus de aici, dosind de judecată; ci fiind-că face trebuință a se află aici, spre a se da izbăvire pricinii de la judecată, se găsește cu cale să fie luminată porunca Măriei Tale cu mumbașir să mērgă acolo, unde se va fi aflând pîrîtul Olănescu, și, prin ajutorul dumné-lor boerilor ispravnicii ai județului ridicându-l, să-l aducă aici, spre a se da hotărîrea asupra pricinii. — 1813 Ianuar 13.

Vel Logofăt, Constantin Căminar.

Vasile Dvornic.

Carte legată la ispravnicii din sud Saac.

După jalba locuitorilor din toate satele plaiului despre Buzău, cari cereau a se schimbă vătaful ce este acum și a li se orîndui altul ce va fi credincios și cu ipolipsis, cum că Măriei Sale fiindu-i știut că vătaful ce se află acum este primit de tot plaiul, spre a se dovedi dar de este jalba numitorilor prin scirea sătenilor din toate satele plaiului, ori este numai din partea unora cari vor să se schimbe vătaful și să se orînduiască altul pentru vre-o pismă sau interes al lor, să cerceteze dar cu de-amăruntul și cu scumpătate pe toate satele acestui plai și să înștiințeze Măriei sale câți sunt la număr cei cari primesc de vătaf pe cel ce se află acum și câți se află la număr cei cari cer alt vătaf și pe cine anume cer a le fi vătaf? — 1813 Ianuar 13.

(Cod. LXXIV, fila 11 v.)

Volnicim Domnia Mea tot pe același mumbașir ce am orînduit la jalba locuitorilor ot plaiul Coziei după osebită anafora a dumné-lui Vel Vornicu de Tera-de-sus, ca, luând de aici pe pîrîtul, după ce va săvîrși cercetarea de la plaiul Loviscei, să mērgă împreună cu jăluitoarii, cu pîrîtul și la plaiul Coziei din sud Vilcea, unde, prin scirea dumné-lui Caimacamului Craiovei, să facă scumpă cercetare de toate câte arată jăluitoarii printr'această jalbă și, prin ajutorul ispravnicilor județului, ori să le facă îndestulare la dreptatea ce vor avé, sau neodihnindu-se vre-o parte de acolo cu aceeași cercetare în scris și cu înștiințarea ispravnicilor, să se aducă aici la Divanul Domniei Mele. 1813 Ianuar 4.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofăt.

Prea Înălțate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale, ce mi se dă la aceste două jălbi ale locuitorilor ot plaiul Coziei sud Vilcea, făcend cercetare, arăt Măriei Tale că pîrîtul Alexandru Olănescu, de carele se jăluesc, lipsesce din vătășie de este aprópe de un an, și două cereri fac locuitorii, una ca să nu se mai rînduiască pîrîtul vătaf, iar alta ca să se cerceteze la fața

gonirea pentru ori-ce fel de pricină, la gros nu are să se pună fie-ce

locului jafurile ce le-au făcut pîrîtul Alexandru în vătășia sa și să li să întorcă înapoi ceea ce le va fi luat rău cum și dreptate cer pentru bătaile și casnele ce au pătimit în vătășia sa; deci cât pentru vataf a nu se rîndui pîrîtul, după luminată porunca Măriei Tale le-am primit cererea, iar pentru ceea ce dic că i-au năpăstuit sau i-au bătut atunci în vremea răsmeriței Rușilor, de va fi luminată porunca Măriei Tale a se cercetă și acelea, se va orîndui cercetător la fața locului, sau cum va fi luminată poruncă.— 1813 Ianuar 3.

Radu Golescu Vel Vornic.

(Cod. LXXIII, pag. 55).

Dumné-ta Vel Vistier, vędënd arătarea ce Ne face printr'acéstă anafora dumné-lui Vel Dvornicu de Téra-de-sus, să se orînduiască mumbașir și cu acéstă poruncă a Domniei Mele mergënd la fața locului, să aibă a face cercetare, cu urmare întocmai precum mai jos se coprinde.— 1813 Ianuar 3.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofët.

Prea Înălțate Dómné,

După luminată porunca Măriei Tale de la acéstă jalbă, ce este din partea plaiului Loviscei sud Argeș, făcënd cercetare, arăt Măriei Tale că jalba lor este pentru Ioniță Olănescu ce le-au fost vataf, carele acum s'au scos și s'au orînduit altul, însă dic că le-au făcut pîrîtul multe jafuri și luări neobicinuite, cari le arată în jalba acésta, și cer a se orîndui cercetător la fața locului, a le întorce înapoi ceea ce le va fi luat rău, pentru care, de se va găsi cu cale de Măria Ta să se orînduiască un credincios al Măriei Tale cu carte de blestem să mérgă la fața locului să cerceteze de față cu pîrîtul și ceea ce va dovedi că au luat mai mult peste ponturile Divanului și peste obiceiii să-! supue a le întorce înapoi, sau fiind pricină de neodihnă la vre-o parte cu cercetarea din fața locului să-î aducă la luminatul Divan, iar pentru zahe-reaua rusescă, care dic că au plătit câte taleri 52 de lude și orînduesce să o ieă de la Dunăre, iar nu de la Pitesci, unde le vine mai cu aprópe, să se cerceteze la cinstita Visterie și, precum vor fi orînduiți, se va da poruncă de urmare, iar hotărîrea — 1813 Ianuar 2.

Radu Golescu Vel Dvornic.

(Cod. LXXIII, pag. 56.)

După pliroforia ce Ni se dă printr'acéstă anafora de către dumné-lui epistatul Visteriei, volnicim Domnia Mea pe copil din casă de Visterie, să mérgă și, luând pe Scarlat zapciul, să-l aducă aici, spre a-l înfățișă cel dintăiu al Nostru orînduit înaintea dumné-lui epistatului Visteriei.— 1812 Decembre 7.

(Pecetea gpd.)

om ce va avé judecată saũ altă pricină, ci numai pentru învinovă-

Prea Înălțate Dómne,

După luminată porunca Înălțimii Tale ce mi se dă la acéstă jalbă, am adus pe dumné-lui Clucerul Glogoveanu, ce a fost ispravnic la acest județ Ilfov, față cu jăluitorul și, pentru tóte cercetând, cât pentru madaua fínului ce în natură este făcut cu salahori după poruncile ce aũ fost, din care s'aũ dat la bună-venirea Măriei Tale la conac care 47, acest fin nu l'aũ dat de la ei, ci din finul împărătesc, după cum nu o tăgăduiră, iar finul ce l'a plătit cu bani, la extractul vatafului se găsește satul Hotar dați taleri 500, iar taleri 80 ce dice că aũ dat mai mult Clucerului Glogoveanu îi tăgăduesce, că Scarlat zapciul nu i-a răspuns la zărăfia județului, asemenea și alți taleri 80, ce dice că li s'aũ luat acum pe urmă de numitul Scarlat zapciul, iarăși nu sunt sciuți de Clucerul Glogoveanu; ci să fie porunca Măriei Tale ca să se aducă acest zapciũ, ca să stea față cu jăluitorii și, dovedindu-se asupra lui banii, să-i întórcă jăluitorilor înapoi; iar pentru oi 6 ce dice că li s'aũ luat, se vedũ poruncă ispravnicéscă la mâna Stoicăi zapciul, în care satul acesta este pus a da 10 oi pentru conacul Turcilor robí de la Afumați; deci încă nu și-a răspuns deplin orînduiala lor; cum și cele-lalte păsuri sunt sciute Visteriei, că după trebuință li s'a cerut.—1812 Decembre.

Constantin Filipescu.

(Cod. LXXIII, pag. 10.)

S'a făcut poruncă pentru Nițu proin vataf de plaiũ de la Pârscov sud Buzéu: pentru amestecăturile ce face în plaiũ, se face surghium la mănăstirea Sinaia din sud Prahova.—1813 Octombre 16.

(Cod. LXXIV, fila 91.)

Prea Înălțate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale ce ni se dă la acéstă jalbă, am trimes om credincios în fața locului, de a cercetat arătările jăluitorilor, și mi-a adus taerir în scris că zapciul plășei, anume Constantin Baltag, a luat câte taleri 38 în luna lui Maiũ de la scutiții ce se află într'acel sat, cu cuvînt ca să-i diiafendipséscă de podvedí, de care apoi în urmă nețiindu-se de fágăduială, i-a luat și cu carele în podvadă; osebit de acésta, iarăși numitul zapeiũ a luat taleri 50 de la birnicii numitului sat cu cuvînt de care de lună, neavênd sătenii a da carul în natură, apoi în urmă, apucêndu-i cu strinsóre, le-aũ luat și care de lună, fără a le mai întórcé banii înapoi; într'acestași chip mi-a adus taerir și, după poruncă, nu lipsim a arată Măriei Tale.—1812 Noembre 30.

Vel Spătar.

țire și datorie când nu are chezaș. Și om necercetat și nejudecat să nu se pună în gros». (1) Ast-fel «*grosăritul*» rămase în vigore!

Dar ce puteau «cărțile deschise» ori pitacele cerând încetarea abuzurilor! Se găsiau une-orî ispravnicî, cari, nu numai nu băgau în sémă asemenea ordine, dar încă le și rumpeau cu dispreț.

Așa fu cazul lui Iancu Cocorescu Sêrदारul, ispravnic de Buzău. El rumpse ordinul lui Vodă dat asupra jalbei unor mazili din județul administrat de el. Domnitorul trimite anume mumbașir, care să ridice

După pliroforia ce Ni se dă printr'acastă anafora de către dumné-lui Vel Spătarul, poruncim Domnia Mea dumi-tale epistatule al Visteriei, ca fără de altă prelungire să împlinesci negreșit prin vătaf de Visterie de la pîritul zapeiî tóte aceste jafuri ce sunt arătate într'acastă anafora și să se facă tezlîm în mânilor jăluitorilor păgubași, ca altă asemenea jalbă să nu ne mai dea.—1812 Decembre 2.

(Pecetea gpd.)

(1) *Cărți legate către ispravnicî pentru catachrisis ce se urmêză de la grosărit.*

Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud sănătate. Din multele jálbi ce aũ venit la auđul Domniei Mele din partea a multor locuitori dintr'acest judet, Ne-am însciințat Domnia Mea că încă n'a contenit de-asupra lor unele catachrisis și hrăpiri isvodite din vremea trecutei rêsmerițe, precum este și grosăritul acestui ispravnicat, carele se ieă câte taleri patru și până la cincî de om fără deosebire și pentru orî-ce fel de pricină, fie măcar madea și de taleri trei, care acastă urmare hrăpitóre cu totul fiind nesuferită la domnescul Nostru auđ, în vreme ce eugetul și voința Domniei Mele de la începutul domnescei Nóstre oblăduiri am făcut-o de obște cunoscută, că privesce mai întâiũ la isbăvirea locuitorilor de asemenea urmări și rele năravuri, ce se obicei-nuiă în vremea trecută a răsboiului, de aceea iată cu strășnicie vê poruncim Domnia Mea, ca de acum înainte să se facă cuviinciósa îndreptare la acastă madea a grosăritului și mai mult de un leũ să nu se ieă de om, fie măcar prigonirea pentru orî-ce fel de pricină, și la gros nu are să se pue fieș-ce om ce va avé judecată sau altă pricină, ci numai pentru învinováfire și pentru datorie, când nu are chezaș, și om necercetat și nejudecat să nu se pue în gros, căci de Ne va mai veni vre-o jalbă arătátóre de vre-o urmare împotriva acestei domnescei Nóstre porunci, să sciți că ca nisce împotrivorî veți fi judecați, care acastă poruncă a Domniei Mele să se trecă și în condica ispravnicatului, ca să fie sciută, și fiți sănătoși.—1814 Martie 4.

(Cod. LXXIV, fila 106 v.)

în fére pe ispravnic și să-l ducă surghiun la mănăstirea Mărginenii, unde în fére să fie ținut până la alt ordin. (1)

Grațiarea lui Vodă eră alt mijloc, prin care cei vinovați rămăneau în slujba în care făcuseră «catachrise». Așa fu cazul Clucerului Vlădoianul, care, pedepsit mai întâiu ca *jacaș*, peste puțin este grațiat de Vodă, sub pretext că dator este Domnul a pedepsi, dar iarăși datorie are de a fi milostiv și de a ertă. Decî ridică de-asupra-î pedépsa, care consistă mai ales în a nu mai fi primit în funcțiune. (2)

Cunoscem încă un cas, când un împiegat inferior, un al doilea ar-

(1) Fiind-că Iancul Cocorăscu Sărdarul, ce se află ispravnic la sud Buzău, aŭ îndrăsnit de aŭ rupt porunca Domniei Mele, ce s'aŭ fost dat la jalba unor mazîli de acolo, rumpënd împreună cu acea poruncă a Nóstră, după tot cuvîntul drept i se cuveniă mai strașnică pedépsă, dar cu milostivire și cu blândețe arătându-Ne către el, după măsura pedepsei ce i se cuveniă, volnicim pe ca, luându-l de aici în fére, să-l ducă surghiun la Mărgineni, unde poruncim Cuvioșiei Tale, egumene de acolo, să-l ții înăuntru în mănăstire în fére și bună pază și fără de al doilea poruncă a Domniei Mele să nu fie slobod nici din fére, nici din mănăstire a eși, și de primirea lui să dai adeverință în mâna orînduitului mumbașir subt iscălitura Cuvioșiei Tale. — 1813 Maiu 10.

(Cod. LXXIV, fila 46.)

(Pecetea gospod.)

(2) *Carte legată către Divanul Craiovei pentru greșala Clucerului Vlădoianu ce făcuse și acum s'aŭ ertat de acea greșală.*

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta biv Vel Dvornice Costache Samurcaș, vechilule al căimăcămiei Craiovei, și dumné-vóstre boerilor divaniți de acolo, sănătate. Datorie neapărată a stăpânirii este de a pedepsi greșalele fieș-căruia, dar iarăși a stăpânirii cei cu milosîrdie închîpuiere este de a-î ertă pe cei greșiți; drept aceea Domnia Mea, milostivindu-Ne către Clucerul Vlădoianu pentru sciuta vină și greșala sa, hărăzim domnésca Nóstră ertăciune, ridicându-î de-asupra-î pedépsa întru care l'am fost osîndit, de a nu mai fi adecă orînduit la nici o trébă de ale țerii, pentru care am poruncit și dumné-lui Vel Logofătului de Țera-de-sus de aŭ șters din condica domnescului Nostru Divan acea osîndă a numitului Clucer, a căruia urmare iată și dumné-vóstre o facem cunoscută.—1816 Ianuar 15.

(Cod. LXXIV, fila 23.)

maş din Craiova, fu pedepsit cu degradarea «în haine  erănesci și cu baterea prin oraş» pentru *catachrisis*. (1)

IX. Conuren a mare fac  mpiegaţilor de tótă m na în j fuirii bandele de ho i. Nizamuri pentru prinderea și st rpirea ho ilor destule sunt și de la Ioan Caragea. Actele se pot ceti în anexele la acest paragraf. (2)

(1) *Doc. 170, Pach. XLVI, Academia Română.*

Мілостиво Егозію. Їв Іван Геврїс Карау'к Боевд, господар земле Блалчїкоіе. Fiind-că Ne-am  nsciin at Domnia Mea că... vtore armaş ot Craiova, în urmă după ce s'a cetit domnescile N stre ponturi în Divanul de acolo pentru noul nizam ce am dat încă de la trecutul Iulie spre poprirea și contenirea catachrisului ce urmă în părțile locului, a  îndrăsnit și, fără c tuși de pu in  sfială și temere de stăpânire și cu nebăgare de s m  a domnescilor N stre porunci, a  trimis la sud Gorj volnicie, fără scirea căimăcămiei și a ispravnicatului, a ridică  meni, de aceea, ne mai put nd suferi Domnia Mea aceste obraznice urmări a unora r i nărăviți ca acesta și ca să cunóscă at t el c t și alții asemenea lui sfirșiturile celor neascultători și nesupuși la poruncile st p nirii și c t sunt datorii să le cinst sc  și să le păzéscă fără de strămutare, volnicim pe credincios boerul Domniei Mele biv Vel S rdar R ducuanul Dimboviceanul să m rg  la Craiova, unde poruncim domniei-tale cinstit credincios boerule al Domniei Mele biv Vel Spătar Nicolache Suful, Caimacamule al Craiovei, și dumn -vóstre boerilor divaniți de acolo, ca aduc nd orînduitul mumbaşir în Divan pe acel netrebnic armaş, după ce se va ceti în Divan ac st  poruncă a Domniei Mele, să-l *rum ni i  nt i *,  mbr c ndu-l în haine albe rum nesci, și apoi, luându-l de acolo orînduitul mumbaşir și sco t ndu-l din curtea căimăcămiei, să-l dea prin t rg, b t ndu-l ca pre un vinovat, ca să strige, arătându-și vina pentru care i se face ac st  os nd , și apoi, după s v rșirea poruncii, să aducă Domniei Mele orînduitul boer mumbaşir r spuns în scris de la dumn -ta Caimacamule și de la dumn -vóstre boerilor divaniți de acolo. — 1817 Octombre 8.

(Pecetea gpd.)

Vel Logof t.

Biv Vel Căminar.

(2) *Publica i la t te județele pentru nizamul ho ilor, ce se dă prim vara.*

Dumn -vóstre ispravnicilor ot sud sănătate, i polcovnicilor, i v tașilor de plai , i căpitanilor, i zapeiilor și altor

S'au înființat diverse căpitaniî noue în interesul stîrpirii ori a

slujbași și tuturor locuitorilor de obște. Fiind-că acum a sosit vremea primăverei, în care pôte a se ivi hoți și făcători de rele, din care pricină pătîmesce obștea și toți locuitorii și alții cari umblă cu trebile lor și acêsta fiind una din cele mari și delicată, supărătore și vătămătore, nu o putem suferi să o auđim Domnia Mea, pentru că unii din ispravnicî, neavînd îngrijirea ce li se cuvine, nici bîgînd în sîmă primedjia ce se întîmplă acelor ticăloși de ómeni cari cad în mîna făcătorilor de rele, se ameliesc; de aceea vî poruncim strașnic ca să fiți cu mare privighere și, ori-unde se vor ivi făcători de rele, numai decăt să porniți îndestule poterî după dinșii, ca vii sau morți să nu scape, și cînd vor veni făcătorii de rele în prîjma vre-unui sat, să săriți și voi locuitorilor cu toții, împreună cu poterile, să nu scape, și ori-ce se va găsi asupra hoților să fie ale acelor prindători, iar aici numai hoții sau capetele lor să le trimiți. Deosebit poruncim Domnia Mea dumné-vóstre ispravnicilor, ca pe toți locuitorii din fieș-care sat să-i îndatorați cu strașnice legături, ca nu numai pe locuitorii cari vor fi în vre-un chip de bănuială să-i aibă pe chezășie, ci și ori-ce om se va vedé că este cu pricină de bănuială să nu-l lase slobod, ci să-l arâte la zapciî sau la căpitaniî ce vor fi mai aprópe de sat, a se cercetá; și cînd vor veni făcătorii de rele în prîjma satului, să sară cu toții, împreună cu poterile, și, ori vii sau morți, să-i prindă negreșit, ca să nu scape, și ori-ce se vor găsi asupra hoților, afară de cele ce se vor dovedî ale págubașilor, să fie ale acelor prindători, și cînd locuitorii de prin sate vor fi cu acest fel de privighere, ferindu-se fórté a nu se arátá vre-unul din ei în faptă de hoție sau a fi gazdă de hoți, atunci urméză a se răspîndi negreșit și a se împuțină făcătorii de rele, căci tâlharii, cînd nu vor avé gazdă, nu pôte urmá nici tâlhăria, neavînd prin cine să-și agonisescă cele trebuincióse; iar cînd se va dovedî vre-unul din locuitorî gazdă de hoți în vre-un fel de lucru, acela să scie negreșit că va fi socotit și pedepsit întocmai ca un tâlhar și din casa lui se va împlini tótă paguba celui jăfuit; asemenea și ori-câtă erbă de pușcă și glónțe se va găsi la cei ce vînd să se poprécă și să se pecetluiască și la cine va fi cunoscută trebuința prin buna chezășie și scirea dumné-vóstre să se slobódă după trebuință cîte puțin, a vinde, precum și la alții cari vor fi avînd de prisos cu nume de trebuință a lor, iarăși acel prisos să se pecetluiască și să se pue la siguranță, iar de la ómenii cu bănuială să se ieá cu totul și să se deá cu scirea dumné-vóstre în păstrarea celor ce o vinde, ca cu acest mijloc să se zătienescă înlesnirea făcătorilor de rele, spre a nu puté cu înlesnire a găsi erbă de pușcă și glónțe, publicarisindu-se acêsta tuturor, ca să fie sciută, fiind-că ori-care se vor dovedî vîndînd sau metahirisind acest fel de lucru să scie că se va pedepsi întocmai ca un hoț; care acêstă poruncă a Domniei Mele în grabă și îndată să o faceți publică la toți de obște din județ și să o puneți în faptă, îngrijind a se urmá și a se păzi cu tótă strașnicia tot-deauna,

apărării de hoji a unor județe. Așa fu căpitănia de 30 de slujitori

și de primirea poruncei să avem Domnia Mea însciințare; i saam receh
gpd.—1816 Martie 16.

(Cod. LXXIV, fila 241.)

Fiind-că hoji și făcătorii de rele ce au tâlhărit în cele cinci județe ot peste Olț au făcut multe prădi și jafuri locuitorilor de tot felul de tréptă, cari păgubași jăfuiți neconținut fac cerere pentru despăgubirea de dreptul lor, și fiind-că hoji, fără a avé gazde, nu pot să tâlhărescă, pentru că prin mijlocul gazdelor se hrăpesc, se tănuesc și se ocrotesc, căci ei le fac scire de tóte cele ce se întâmplă și le dă cele trebuincioase ale hranei, cari gazde după dreptate și după pravilă sunt sub învinovățire de o potrivă cu tâlharii și se socotesc împreună lucrători faptelor, de aceea volnicim pe sluga Domniei Mele Logofet de Divan, să mérgă și, prin marafetul dumné-lui Caimacamului Craiovei i prin ajutorul dumné-lor ispravnicilor județului, apucând pe toți cei ce până acum s'au dovedit gazde de hoji, cărora facându-le catagrafie de tótă periusia ce vor fi avënd, mișcătore și nemișcătore, atât prin alte dovedii, cât și prin carte de blestem, în care perusie de va fi niscare-vași lucruri de zestre ale femeilor lor, cu bună dovadă, saū vor avé lipsă de zestre, încredințându-le prin jurământ, acele lucruri să se deosibescă și să se dea pe séma femeii, ca unele ce ele nu se învinovățesc a-și perde zestrea pentru relele urmări ale bărbaților lor, iar cea-laltă tótă perusie să se vîndă prin mezat și să se plătescă pagubele celor jăfuiți, câte se vor puté dovedii prin încredințare de blestem că sunt bune și adevérate, și acele gazde, de vor scii niscare-vași lucruri de ale păgubașilor la hoji saū vor fi avënd acei hoji periusia lor, să dea jalbă și să-și caute cu hoji, precum asemenea să se urmeze și cu cei ce se vor mai dovedii și de acum înainte gazde de hoji; i saam receh gpd.—1816 Iulie 7.

(Cod. LXXIV, fila 256 v.)

Pentru hoji.

S'a scris porunci către ispravnicii din tóte județele și către Divanul Craiovei pentru hoji, să-i prinďă orî vii saū morți, întocmai după poruncile ce s'a trimis și în anul trecut tot pentru hoji, mai prunsiindu-se și aceste, pentru cari s'a dat poruncile Domniei Mele și în anul trecut ispravnicilor județelor; dar iată și acum cu strășnicie vè poruncim Domnia Mea să fiți cu multă privighere și osirdie la acésta, de a se face urmare întocmai precum mai sus poruncim.—1814 Maiú 22.

(Cod. LXXIV, fila 129 v.)

Cărți legate la tóte județele pentru nizamul hoșilor.

Asemenea cărți deschise s'au făcut și către locuitori. Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud sănătate. Fiind-că a venit la auđul Domniei Mele

ce ordonă să se organizeze, prin decretul său de la 18 August

cum că la unele din județe s'a ivit tâlhari și făcători de rele, din care pricină pățimesc locuitorii și alții cari umblă cu trebile lor și ispravnicii, neavând îngrijirea ce se cuvine, nici băgând în seamă primejdia ce se întâmplă acelor ticăloși de oameni cari cad în mâna făcătorilor de rele, care acesta fiind una din cele mari și delicate supărări și vătămări, nu o putem suferi Domnia Mea, pentru care am dat Domnia Mea poruncă într'adins și la cinstita spătărie, de s'a trimis poteri, cum și căpitanilor li s'a poruncit, că unde se vor ivi făcători de rele să alerge în grabă să-i prindă ori vii sau morți, dar și dumné-vostre strașnic vă poruncim ca să fiți cu mare priveghere și ori-unde se vor ivi făcători de rele, numai decât să porniți poteri îndestule după dișii, ca vii sau morți să nu scape; deosebit vă poruncim ca pe toți locuitorii din fleș-care sat să-i îndatorați cu strașnică legătură ca, nu numai pe locuitorii din sat cari vor fi în vre-un chip de bănuială să nu-i lase slobozi, ci să-i arate la zapeii sau la căpitanul ce va fi mai aproape de sat a se cerceta, și când vor veni făcătorii de rele în préjma satului, să sară cu toții, împreună cu poterile, și ori vii sau morți să-i prindă negreșit, ca să nu scape, și ori-ce se vor găsi asupra hoților, afară din cele ce se vor dovedi ale păgubașilor, să fie ale acelor prindători, iar aci numai capetele hoților să se trimită, și când locuitorii de prin sate vor fi cu acest fel de privighere, ferindu-se foarte a nu se arăta vre-unul din ei sau a fi gazdă de hoți, atunci urmează negreșit a se răspândi și a se împrăști, fiind-că tâlharii, când nu vor avé gazde, nu-și pot avé nici ființa tâlhăriei, neavând prin cine a-și agonisi cele trebuincioase; iar când se va dovedi vre-unul din locuitori gazdă de hoți în vre-un fel de chip, acela să scie negreșit că va fi socotit și pedepsit întocmai ca un tâlhar și din casa lui se va împlini totă paguba celui jăfuit, și fiți sănătoși.—1813 Maiu 18.

(Cod. LXXIV, fila 46 v.)

Poruncă la sud Vlașca pentru hoții ce s'a ivit.

Fiind-că Ne-am înștiințat Domnia Mea că în județul Vlașcei s'a ivit o cetă de hoți, tâlhari, cari de față se înconjoră prin județ, prădând și jăfuind pe cine găsesc, volnicim printr'acastă domnescă a Noastră carte pe polcovnic de potera, ca, luând de la spătărie poterașii cei trebuincioși, numai decât să mérégă la numitul județ ca să le ieă urma și cu ori-ce fel de mijloc să se siléscă ca să-i prindă, iar când numiții tâlhari vor sta împotriva cu arme, atunci volnic să fie și orînduitul acesta cu potera a aruncă cu arme într'înșii, ei ori vii sau morți să-i prindă negreșit; pentru care poruncim și dumné-vostre ispravnicilor ai județului ca să-i dați orînduitului acestuia tot felul mână de ajutor cu căpitanii și poterași de ai județului, ca să potă săvârși porunca acésta a Domniei Mele; i saam receh gpd.—1813 Martie 7.

(Cod. LXXIV, fila 32.)

(Pecetea gpd.)

Vel Logofet.

anul 1816, ca fiind unul din județele de margine, în județul Mehe-

Publicație la toate județele pentru hoși.

Dumné-vostre ispravnicilor ot sud sănătate. Fiind-că pentru a se popri mijlócele făcătorilor de rele cu cari se pornesc la tâlhărie, cu trebuință este a se da nizam și la vîndarea glónțelor i a erbei de pușcă, cum și pentru cei ce nu li se cuvin a purtă arme fără de scirea și porunca dregătorilor părții locului, de aceea strașnic poruncim Domnia Mea, ca să faceți sciută și cunoscută în tot județul dumné-vostre, prin într'adins pristav, atât pe la tîrguri, cât și băcăniile orașurilor, ca oricine va avé érbă de pușcă sau glónțe, să nu care cum-vași să îndrăs-nescă a vinde la fieș-cine om nesciut, fără numai celor ce vor avé la mîni orî teșcheréua Spătarului său a isprăvnicatului, cum și arme nimenea să nu fie volnic a purtă până nu va da chezășie la isprăvnicat, căci cel împotrivă următor se va socoti întocmai ca un tâlhar; iar de primirea și punerea în lucrare a acestei porunci să trimiteti Domniei Mele răspuns. Către acésta, poruncim Domnia Mea, ca să aduceți înaintea dumné-vostre la isprăvnicat pe preoții i părcălabii și fruntașii fieș-căruia sat și, pentru căți din locuitorii acelu sat întrebându-se vor dice că sunt bine încredințați cum că nu sunt nărăviți și obicinuiți spre fapte de hoșii i tâlhării și nici că se vor abate la acest fel de urmări, să dea chezășie în scris sub iscăliturile lor la isprăvnicat și ei să ieă apoi osebită chezășie de la aceia că nu se vor abate în fapte rele; iar pentru căți din locuitorii îi vor fi sciind că sunt nărăviți spre fapte hoșesci i tâlhăresci sau vor avé bănuială măcar asupra lor, pe toți aceia numai decăt să-i arate pe nume la dumné-vostre, după care îndată să orînduiți a li se luă ori-ce fel de arme se vor găsi la dînșii și să le puneți în păstrare la isprăvnicat, cu fôie anume de la cine ce felurimi de arme ați luat, iar pe de altă parte să însciințați Domniei Mele de numele acelora și felurimea armelor, și apoi acei ipopti, de vor găsi în urmă chezași vrednici de a siguripsi isprăvnicatul, atunci li se vor slobođi acele arme; i saam receh gpd.—1813 Fevruar 23.

(Cod. LXXIV, fila 29 v.)

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta biv Vel Bane Gheorghe Arghiropole, Caimacamule al Craiovei, și dumné-vostre boerilor divaniți de acolo, sănătate. Aū venit la Domnia Mea însciințarea ce Ne-aū trimis-o de la 5 ale lunei acestei dumné-lui vechilul de Caimacam ce aū fost și cu dumné-lor boerii pentru două cete de hoși tâlhari ce s'aū aflat într'acele cincî județe, însă o cetă a lui Păun hoșul de opt inși și alta a lui Ioniță Hórcă de alți dece, ce s'aū fost prădați și, trimiși fiind de aici de stăpânirea de mai înainte, acum aū venit înapoi pe la casele lor, dar se sfiesc a umblă pe față, temendu-se a nu mai pătimi cevași și cere de la Domnia Mea ca să le trimitem hărăzire de ertăciune, ca să se apuce fieș-care cu silință de muncă, făgăduindu-se că nu se vor mai abate la niscai-va fapte necuviincióse;

dinți. (1) Altă căpitanie se făcù în județul Vilcei, de 20 de slujitori, dintre

după a căror rugăciune, milostivire făcând Domnia Mea asupra lor, iată că printr'acastă domnăscă Nóstră carte le trimitem hărăzirea ertăciunii, cu această hotărîre însă că, de nu se vor părăsi de fapte hoțesci i tâlhăresci saũ de cele mai mici urmări necuvióse și în urmă se vor prinde de Domnia Mea, atunci să scie că, fără de nici o altă milostivire, pedépsa lor va fi cu rēpunerea vieței lor, și fiți sănătoși.—1813 Ianuar 10.

(Cod. LXXIV, fila 10.)

(1) Fiind-că județul Mehedinților, după ce este județ de margine și are felurimi de vecinătăți, apoi este și mare și are treceri și locuri prea îndemânaticе spre a se tăinuți și a se încuibă acolo totdeauna hoți și făcători de rele, dintr'a căroră urmări nu puține prădi și cazne se pricinuesc locuitorilor și călătorilor drumași, de aceea, îngrijind Domnia Mea pentru a tuturor odihnă și liniștită petrecere, iar mai vîrtos pentru apărarea și ocrotirea locuitorilor și călătorilor drumași despre relele și tâlhărescile urmări ale hoților, iată printr'acastă Domnăscă a Nóstră carte am întocmit acum o nouă căpitanie la mai sus numitul județ, care să fie alcătuită de 30 slujitori poterași din pandurii cei prădați, asupra căroră, după alegerea dumné-lui Vel Spătaru, am orînduit și căpitan pe cu această orînduială însă, că această căpitanie cu ómenii ei să nu fie supusă la nici un fel de dare cu numire de havaet saũ de alt cevași către nimeni nici odiniórá, ci să fie cu totul apērată de orî-ce dare, spre a nu găsi căpitanul cu ómenii sēi cătuși de puțină pricinuire de zăticnire la datoria slujbei lor, ci totdeauna să fie cu neadormită privighere și, încunjurându-se prin tot județul, orî-unde și orî în ce vreme vor simți și vor află că s'aũ ivit niscare-va hoți și făcători de rele, numai decăt să se ieă după dînșii și să-ı vîneze, și orî vii saũ morți prindēndu-ı, numai decăt să-ı ducă la ispravnicatul județului, ca și ispravnicii să urmeze datoria lor după poruncile ce aũ, precum nici căpitanu să nu supere pe acești poterași cu nici un fel de cerere de vre-un avaet, ca să se afle totdeauna nelipsiți din slujbă; iar când orî căpitanul orî vre-o unul din poterașii sēi se vor abate din datoria slujbei lor și vor urmă niscare-va fapte împotrivotóre și netrebnice, atunci numai decăt ispravnicii numitului județ să însciințeze Domniei Mele prin dumné-lui Vel Spătarul, ca nu numai să se lipsescă din slujbă unul ca acela, ci încă să-ı ieă cuviincioasa pedépsă după mēsură vinei lui.

Poruncim dar și dumné-vóstre ispravnicilor ai numitului județ să cunóscēți pe mai sus numitul căpitan de orînduit într'acastă slujbă, dāndu-ı și tot felul mână de ajutor la cele ce va arătă, după cuviință, spre a fi următor întocmai după această poruncă a Domniei Mele și după povătuirile ce i se vor trimite după vremi de către dumné-lui Vel Spătarul; i saam receh gpd.—1816 August 18.

(Cod. LXXV, fila 163 v.)

(Pecetea gpd.)

pandurii ce slujiau la căimăcămia Craiovei (1), alta la Petroșani, la margine, în Maiu 1813. (2) La Vlașca se menține *polcovnicia* înființată

(1) *Carte ce s'au făcut pentru de a fi o polcovnicie în județul Vilcei.*

Fiind-că după jalba locuitorilor de la județul Vilcei și după însciințarea dumné-lui vechilului căimăcămiei Craiovei, i după anafora dumné-lui Vel Spătarului, trebuință fiind a se așeză o polcovnicie la acel județ, ca să fie îndatorată a priveghia numai pentru paza județului de hoți și de făcători de rele, iar ispravnicii să nu aibă voe a-l ridică de la acéstă trebă și a-l încarcă cu altéle, căci îndestul sunt celelate căpităni ale județului pentru străjuirea satelor, la care urméză a le porunci ispravnicii, căreia polcovnicii să i se dea și lude doué-deci slujitori, dintre pandurii ai acelu județ, cari slujesc la căimăcămie; deci cu acéstă orînduială am făcut Domnia Mea polcovnic de județ pe și deosebit poruncim și dumné-vóstre ispravnicilor ai județului să dați doué-deci de slujitori, dintre pandurii ce slujesc la căimăcămie, să fie statornici ai polcovniciei, cu cari în tótă vremea să fie gata, cu sirguintă, pentru străjuirea județului i apărarea locuitorilor și a călătorilor de tâlharî, de ómenî réi și de orî-ce alte pricinî împotriva nizamului și a buneî orîndueli, după povățuirea ce i se va da de dumné-lui Vel Spătar i de la dumné-lui Caimacamul Craiovei; poruncim Domnia Mea și voué slujitorilor numitei polcovnicii să dați supunere și ascultare, căci orî-carele se va arătă cu împotrivire, are voe a-l trimite cu însciințare către dumné-lui Vel Spătarul, ca să-și ieă căduta pedépsă; însă fiind-că polcovnicii sunt orînduiți, după cum am đis mai sus, pentru paza și străjuirea locuitorilor județului și a călătorilor de a petrece odihniți și fără de grijă de către hoți și făcători de rele și pentru alte trebî de paza nizamului, iar nu pentru a aduce greutate și supărare locuitorilor, poruncim dar ca nici ómenii lui nici polcovnicul să nu aibă a cere conace și a face cheltueli locuitorilor prin sate, precum nici cai de călărie, că pentru aceea își are polcovnicul léfa, iar slujitorii sunt scutiți. Fórte să se ferescă polcovnicul cu ómenii lui a nu prepune pe cine-vași cu pricină de hoție fără de a fi adevérat, pentru vre-o pismă veche saú pentru vre-un interes de dobândă nedréptă, ca să-î ridice și să-î pórte de colo până colo, precum și la umbtele lor să se pórte cu bună orînduială printre locuitori și cu cuvinte de omenie, fără de a ocări saú a înjură saú a bate și a căznî, că împotriva dovedindu-se, se va pedepsi cumplit și polcovnicul și slujitorii lui; i saam reech gpd.—1815 August 20.

(Cod. LXXV, fila 137 v.)

(1) Dumné-ta Vel Vistiére, de trebuință fiind a se sistisi la acel loc acéstă nouă căpitănie, după pliroforia ce Ni se dá printr'acéstă anafora de către dumné-lui Vel Spătarul, poruncim că, de nu se va puté face

la Pășcani de Al. Moruzi, din 40 ómenî. (1) Asemenea se menține căpi-

cu alt mijloc acești lude ȑece spre a fi slujitori, să se facă cu scăđămînt de lude spre a se întocmi acéstă căpitănie.— 1813 Maiu 4.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofet.

Prea Înălțate Dómne,

După acéstă însciințare a capuchehaelei de la Giurgiu, ce mi s'au dat de către Înălțimea Ta, poruncindu-mi-se a face cercetarea cea cuviinciosă, am scris de atunci boerilor ispravniciei ai județului Teleorman, unde se află acéstă gură a marginii deschisă, adecă Pietroșani, ca să facă cercetare și, după trebuința ce vor socoti că este, să însciințeze câți slujitori póte să ajungă la acéstă căpitănie, ce se va așeză acum nouă pentru paza aceștii guri a mărginii și cu ce mijloc se pot face acei slujitori? de care luaiú acum însciințarea dumné-lor boerilor ispravniciei ai numitului județ, cum că, după cercetarea ce au, póte fi îndestui lude ȑece slujitori a se așeză la acéstă nouă căpitănie și cu alt mijloc puțină nu este a se face ácești slujitori, fără numai cu scăđămînt de lude. Ci după datorie nu lipsiú și eu a face arătare Înălțimii Tale, ca de se va găsi cu cale a se așeză acéstă căpitănie după trebuința ce este, să se dea luminată poruncă către dumné-lui Vel Vistierul a se pune în lucrare.— 1813 Maiu 3.

(Cod. LXXVI, pag. 100.)

Vel Spătar.

(1) *Carte de polcovnic de Vlășia.*

Fiind-că pentru odihna i buna petrecere a locuitorilor țerii Domniei Mele de către hoți și făcători de rele s'au fost întocmit de Domnia Sa Alexandru-Vodă Moruz osebită polcovnicie nouă cu 40 de ómenî de slujbă, ca să fie stătătoare și nestrămutată de marginea pădurií la podul la Pășcani, în drumul cel mare, și să se numescă polcovnicia de la Vlășia, carele, cu slujitorii ce i s'au dat îndestui, așezând străjí pe la drumuri în 5 locuri, adecă la Ferbinți, la Țurlóia, la Móra Săracă, la Căldărușani, la Balotesci, să pázescă și să încunjóre nelipsit ziua și nóptea tóte locurile, ca să nu găsescă făcătorii de reu mijloc a se pripăși și a se încuibă în pădure, ci pricepënd și dovind pe unii ca aceia într'acest fel de urmări, să-i prinđă și în bună pază să se trimiță la dumné-lui Vel Spătarul; și fiind-că acéstă polcovnicie s'au întocmit a fi fără de nici o dare de plocon la spătărie și nici să se strămute întru cât va slují bine, de aceea dar nici numitul polcovnic să nu se cuteze a luă bani de la slujitorii, nici cu nume de ploconul seú, nici parale de septémână, ca să nu bage pe vre-unul de rînd, ci toți slujitorii deplin să-i aibă nelipsiți din slujbă, și pentru ostenéla lui i s'au orînduit léfă de câte taleri 20 pe lună, carele, de se va dovedi în urmă cu cât de puțină urmare împotriva, sau cu nesilnță și cu nevrednicie la

tănia de la Pasărea (act din 15 Iulie 1813). (1) Se mai sporesce numărul

slujbă, nu numai va fi lipsit, ci se va și pedepsi strașnic. Drept aceea s'aũ dat acăstă carte a Domniei Mele carele, după alegerea dumné-lui Vel Spătarului, prin scirea Domniei Mele, s'aũ orînduit polcovnic la Vlășia, prin care poruncim atât polcovnicului, cât și ómenilor sêi, să fie cu tótă sirguința spre acestea ce veți orîndui și să întîmpinați tot rēul, priveghiând ziua și nóptea cu nepregetare și neador-mire a nu trece prin ocolul acestei căpităni om cu bănuială neîntrebat și necercetat, ca să nu scape hoții saũ făcătorii de rēu neprinși. Către acăsta, să se ferescă și polcovnicul și ómenii acestei polcovnicii a nu cere conace și a face cheltueli locuitorilor prin sate saũ cai de călărie, că pentru aceea are polcovnicul lēfă, iar slujitorii sunt scutiți, ferindu-se iarăși polcovnicul și ómenii sêi a nu prepune pe cine-vași cu pricină de hoți saũ gazdă de hoți făr'de a fi adevărat, pentru vre-o pismă veche saũ pentru vre-un interes de dobândă nedréptă, ca să-l ridice și să-l pórte de colo până colo, precum și la umbletele lor să se pórte cu bună orînduială printre locuitorii și cu cuvînt de omenie, fără de a ocări ori a înjură saũ bate și a căzni; i saam receh gpd.— 1812 Decembre 12.

(Cod. LXXV, fila 5. v.)

(1) Pentru evlavia ce avem Domnia Mea către obștea părinților Cernicani, cari sihăstresc la acest sfînt schit Cernica, fiind rugători a pururea pentru sufletésca mântuire a obștiei pravoslavnicilor creștini, și pentru ca să-și pótă avé acești sihastri petrecerea lor acolo în liniște despre făcătorii de rele, primim cererea și rugăciunea ce Ni fac și poruncim cu hotărîre ca acel om al schitului, ce se află căpitan la Pasărea, să fie nestrămutat dintr'acea căpitănie și cu totul apărat de avaeul căpităniei, și poruncim dar și dumné-tale Vel Spătare ca nici o supărare să nu-ı faci cu cerere de vre-un avae.— 1813 Iulie 15.

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

Prca Înălțate Dómne,

După luminată porunca Înălțimii Tale, ce mi se dă la acăstă jalbă am cercetat pricina și m'am plioforisit că în adevăr acăstă căpitănie ce se numesce Pasărea, din vremea răsvrătirilor trecute, făcend cerere jăluitorii cu rugăciune către cinstitul Divan, s'aũ așezat, cunoscend-se a fi de mare trebuință, și de atunci s'aũ hărăzit schitului Cernicai, cu acăstă alăturată carte a cinstitului Divan, orînduindu-se căpitan omul numitului schit, carele să fie în tótă vremea nestrămutat, fără a se supără de vre-un avae, precum s'aũ și urmat până acum, și fac rugăciune, cerend a li se întări acest privilegiu de către Înăl-

slujitorilor la unele căpităni, ca la Tismana, cu actul din Aprilie 1813. (1)

Ca mijloc de stîrpire a hoșilor se ieau nise curioase măsuri: *a)* se ordonă ca la urmărirea hoșilor să sară nu numai slujbașii, dar și toți locuitorii, ba și arendașii de moșii (2); *b)* se

țimea Ta, pentru care după datorie nu lipsiui a face arătare Înălțimii Tale.—1813 Iunie 29.

(*Cod. LXXVI, pag. 583.*)

Vel Spătar.

(1) Dumné-ta Vel Vistiere, am văduț Domnia Mea arătarea ce Ne faci printr'acéstă anafora. Ci cât pentru adaosul ce cer ispravnicii de a se face slujitorilor ispravnicatului din sud Gorj, pe lângă acei 70 ce sunt acum, acésta nu este primită Dömniei Mele, ci precum dintru început au fost numai lude 70 și cu aceia s'au slujit ispravnicatul, asemenea se pöte slujî și de acum înainte tot cu aceeași sumă a slujitorilor; iar la căpitănia ot Tismana, fiind-că mai înainte au fost lude 30, precum Ne dai pliroforie, și loc de munte i lângă margine fiind, sunt în adevăr trebuincioși a se află pe deplin acéstă sumă pentru pază, poruncim să se facă acest adaos la numita căpitănie de alte lude 15, din ömeni fără de pricină, ca să fie de acum înainte acolo iarășî 30 slujitori.—1813 Aprilie 26.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofët.

Prea Înălțate Dömne,

După luminată porunca Măriei Tale, am teorisit arătarea și cererea ce face printr'acéstă anafora dumné-lui Vel Spătar, și cât pentru 15 slujitori ce se cere la căpitănia Tismana, peste alți 15 ce-î are, cu a se orîndui din ömeni fără de pricină de dajdie, din condicile Visteriei m'am pliroforisit că la acéstă căpitănie și mai din nainte vreme au fost orînduială de lude 30 slujitori și de la Domnul Hangérlüü la let 1797 s'au fost dat la dajdie acei 15 slujitori și acum sunt lipsă; iar pentru 30 de slujitori, ce se mai cere peste lude 70 slujitori, tot din ömeni fără de pricină, la ispravnicatul județului, orînduiala Visteriei au fost și este de lude 70, și cu a se protimisî atât acești 30 la ispravnicat, cât și 15 la căpitănia Tismanei, după trebuința ce arată dumné-lui Vel Spătarul că este, rămâne la hotărîrea Măriei Tale.—1813 Aprilie 24.

(*Cod. LXXVI, pag. 43.*)

Vel Vistier.

(2) Costo, arendașule al moșiei Ulcenî a sfintei mitropolii, din sud Dîmbovița, fiind-că am orînduit Domnia Mea pe căpitanul Vasile gonaciü asupra tâlharilor ce se încunjură pe afară prin județe, iată îți poruncim ca, îndată ce va sosî aci numitul căpitan, numai decât să te scoli a umblă împreună cu el ori-unde va fi trebuință, spre

prohibă vîndarea de érbă de pușcă și glónțe în tótă țera. (1)

góna, prinderea și desrădăcinarea hoților, dându-î cuviincioșa ascultare și ajutor la cele ce te va orînduî armașii a face, ori-cînd și ori-unde va fi trebuință, spre săvîrșirea aceștiî domnescii Nóstre porunci; i saam receh gpd.—1815 Iunie 12.

(Cod. LXXIV, fila 203.)

(Pecetea gpd.)

Vel Logofët.

(1) 17 cărți pentru hoți s'aũ făcut la tóte isprăvnicaturile, i polcovnici, vâtași de plaiu, căpitani, zapcii i alți slujbași și către toți locuitorii, ca cu toții să sară și ori vii saũ morți să nu scape, în coprinderea ce se arată:

Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud. sănătate, i polcovnicilor, i vâtașilor de plaiu, i căpitanilor, i zapciilor și altor slujbași și tuturor locuitorilor de obște dintr'acest județ, fiind-că aũ venit la auđul Domniei Mele cum că la unele din județe s'aũ ivit tâlhari și făcători de rele, din care pricină pătinesc locuitorii și alții cari umblă cu trebile lor, și ispravnicii neavînd îngrijirea ce li se cuvine, căci băgând în sémă primejdia ce se întîmplă acelor ticăloși de ómeni, cari cad în mîna făcătorilor de rele, care acésta fiind una din cele mari și delicată, supérătóre și vătémátóre, nu o putem suferi să o auđim Domnia Mea, de aceea vė poruncim strașnic ca să fiți cu mare privighere și, ori-unde se vor ivi făcători de rele, numai decăt să porniți indestule poterii după dînșii, ca vii saũ morți să nu scape, și cînd vor veni făcătorii de rele în préjma vre-unuĩ sat, să săriți și voi locuitorilor cu toții, împreună cu poterile, să nu scape, și ori-ce vor găsi asupra hoților să fie ale acelor prindători, iar aci numai hoții saũ capetele lor să se trimită; deosebit poruncim Domnia Mea dumné-vóstre ispravnicilor, ca pe toți locuitorii din fieș-care sat să-ĩ îndatorăți cu strașnice legături, ca nu numai locuitorii cari vor fi în vre-un chip de bănuială să-ĩ albă pe chezășie, ci și ori-ce om se va vedé că este cu pricină de bănuială, să nu-l lase slobod, ci să-l arâte la zapcii saũ la părcélabi ce vor fi mai aprópe de sat, a se cercetă, și cînd locuitorii de prin sate vor fi cu acest fel de privighere, ferindu-se fórte a nu se arătă vre-o unul din ei în faptă de hoție, saũ a fi gazdă de hoți, atunci urméză a se răspândi negreșit și a se imputinã făcătorii de rele, căci tâlharii, cînd nu vor avé gazdă, nu póte urmă nici tâlhăria, neavînd prin cine să-și agoniséscă cele trebuinciose; iar cînd se va dovedi vre-unul din locuitorii gazdă de hoți în vre-un fel de lucru, acela să scie negreșit că va fi socotit și pedepsit întocmai ca uu tâlhar și din casa lui se va implinĩ tótă paguba celuĩ jăfuit; care acéstă poruncă a Domniei Mele în grabă și îndată să o faceți publică la toți de obște din județ și să o puneți în faptă, îngrijind de a se urmă și a se păzi cu tótă strașnicia tot-deauna, și de primirea po-

Căpitanii de margine au un rol important în góna întreprinsă contra hoților. Paza marginii au s'o facă în vedere și cu împedicarea intrării ori a eșirii de hoți din țără. (1) Dăm în notă instrucțiunile

runcii să avem Domnia mea însciințare; i saam rezech gpd. — 1815 Iunie 7.

(Cod. LXXIV, fila 203.)

Publicații la toate județele pentru a se pecellui érbă de pușcă și glónțele de prin toate târgurile și orașele județelor pentru făcătorii de rele.

Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud sănătate. Fiind-că acum au sosit vremea primăverei, în care obicínuesc a se ivi și a se porni hoții și făcătorii de rele, de aceea, deosebit de îngrijirea ce sunteți datori a avé pentru străjuirea județului, iată într'adins și cu strășnicie vă poruncim Domnia Mea, ca îndată să se pue în fapt și să se urmeze nizamul de mai jos arătat: întâi, ori-câtă érbă de pușcă și glónțe și la ver-i-cine, din tot județul, ori din cei ce le vînd, sau din cei ce au pentru trebuința lor, să le popriți cu totul sub pecete, nefiind slobod nimenui nici a vinde nici a metahirisî, și deosebit să o publicarisiti această porpire, ca să fie tuturor sciută, fiind-că ori-care se va dovedî vîndînd sau metahirisînd acest fel de lucruri, să scie că se va pedepsi întocmai ca un hoț; al doilea, să se dea de către dumné-vóstre pe chezășie câți din locuitorii județului vor fi sciuti că după vremi s'au aflat în fapte de hoție, ori înclinați în vre-un fel de chip cu hoții, cum și pe cei ce au fost cu ipopsie de gazdă; al treilea, toate armele din toate satele județului să se strîngă și să se dea în păstrarea părcălabului fieș-căruia sat, cu strașnică legătură, din care fără de scirea ispravnicatului să nu se dea la nimeni, fiind-că de acum înainte s'au ridicat zăpada și se începe lucrul câmpului; al patrulea, să publicarisiti în tot județul cum că ori-care din locuitori va avé ca să mérgă ori în ce parte de loc pentru trebuința sa să aibă răvaș de drum, ori de la ispravnicat, sau de la zapcii plășii, cu chezășie, și așa să aibă voe a umblă în trebuințele lor, căci într'al chip găsindu-se, se va pedepsi întocmai ca un hoț; după care această poruncă a Domniei Mele scoțîndu-se copii și cetîndu-se prin toate satele i târgurile în auđul tuturor, să le iscălêscă în dos atât preoții i părcălabii și doi trei din căimăcamii fieș-căruia sat, că au înteles și au ascultat cele poruncite, cari acele copii să se trimiță aici la Divan, cu însciințarea dumné-vóstre de urmarea poruncii; i saam rezech gpd.—1816 Martie 5.

(Cod. LXXIV fila 184.)

(1) Carte de căpitanie din marginea dincóce de Olt.

Slugei Domniei Mele pre carele, prin alegerea dumné-lui Vel Spătarului, l'am făcut Domnia Mea căpitan de margine

reînnoite de Domnitor către vătașii de plaiuri după marginea despre

la căpitănia. sud. ca să aibă volnicie cu această carte a Domniei Mele de a face mai sus disa căpitănie zapt și pe toți slujitorii acestei căpitănie, și să fie următori cu tótă silința și privigherea cea cuviinciosă la săvîșirea trebilor acestei căpitănie, adecă să aibă datorie a străjui în tot poporul căpităniei sale de ómenî rēi, de hoți, de tâlhari, de borfași și de toți aceia ce vor pricinui pagube locuitorilor din satele ce se află în poporul căpităniei sale, și veri-când va simți că s'aũ ivit unii ca aceia, numai decăt să sară cu slujitorii acestei căpitănie, să-i prindă cu orî-ce mijloc va puté și să-i arăte la dumné-lor ispravnicii județului, ca să le facă egzamene și după orînduială să-i trimiță la dumné-lui Vel Spătarul, spre a se da în judecată la departamentul de criminalion; așijderea să aibă purtare de grijă și pentru tóte trebile mărginii din poporul căpităniei sale, de a se păzi nizamul cel bine întocmit după orînduială și după cuviință, precum și prin ponturile ce osebit îi sunt date de la dumné-lui Vel Spătarul se povățuesce; asemenea să aibă a urmă și după poruncile ce i se vor da de acum înainte în tótă vremea pentru orî-ce pricină, și mai sus disul căpitan, osebit de acésta, să fie cu privighere și cu multă luare aminte de toți cei ce trec prin poporul și schela căpităniei sale, ca să nu-i îngăduiască a trece, de nu vor avé orî porunca Domniei Mele, saũ răvașul dumné-lui Vel Spătarului de trecétóre, după obiceiul cel vechiũ, și de orî-ce tréptă și orînduială va fi acel trecétor numai decăt să-l opréscă și cu bună pază să-l trimiță aici, cu însciințare către dumné-lui Vel Spătarul; pe cei ce vor veni de decindea de peste Dunăre, cercetându-i de unde sunt și unde merg? să le dea teșcherele, după obiceiũ, de trecétóre și pe tótă săptămâna să însciințeze la dumné-lui Vel Spătarul de căți aũ trecut prin schela căpităniei sale, atât mergétor, cât și viitor, trimițend și răvașele acelora ce aũ trecut de decindea la dumné-lui Vel Spătarul, ca să-și dea séma, după obiceiũ; către acésta, să se feréscă de jafuri, de mănecătorii, de prăđi, ca nici el nici slujitorii căpităniei sale să pricinuiască la vre-un locuitor din poporul căpităniei sale, nici să céră căpitanul saũ slujitorii lui conace și să facă cheltueli locuitorilor prin sate, precum nici cai de călărie, că pentru aceea căpitanul își are avaetul lui, iar slujitorii sunt scutiți; asemenea să se feréscă căpitanul și slujitorii lui a nu prepune pe cinevași cu pricină de hoție saũ gazdă de hoți fără de a fi adevérat, făcend-o într'adins pentru vre-o pismă veche saũ pentru vre-un interes de dobândă nedréptă, ca să-i ridice și să-i pórte de colo până colo, precum și la umbletele lor să se pórte cu bună orînduială printre locuitori și cu cuvinte de omenie, fără de a ocări și a înjură saũ a-i bate și a-i căzni, căci când se va dovedi că aũ urmat împotriva, se va pedepsi cu grea pedépsă; de aceea să însciințeze la dumné-lui Vel Spătarul de veri-ce s'ar întimplă și s'ar simți în partea locului, aflându-se cu tótă purtarea de grijă următor și săvîrșitor fără de cusur la tóte poruncile Domniei Mele, ce i se vor da, orî prin cărți domnesci, saũ

Ardél, instrucțiunii date în Sept. 1813, pentru ca în mod riguros să se

prin dumné-lui Vel Spătarul, și pe slujitorii căpitaniei sale să-i aibă după orînduială nelipsiți din slujbă, cu cai, cu arme și cu portul lor, după poruncile Domniei Mele; căci de nu va urmă așa, va fi lipsit din mila Domniei Mele, și pentru slujba lui să aibă a luă adetuțl căpitaniei de la slujitorii, care din vechime este obicinuit, adecă câte 22 de parale poclon, ce se numesce al băltagului, și câte trei ȝile clacă pe an, iar nu mai mult. Poruncim și voue slujitorilor numitei căpitanii, să faceți supunere și ascultare căpitanului vostru, ca să pótă săvîrși poruncile Domniei Mele și trebile căpitaniei și povățuirile dumné-lui Vel Spătarului, căci veri-carele se va arătă cu nesupunere, se va pedepsi spre pilda și altora; i saam recheh gpd.—1812 Decembre 4.

(Cod. LXXV, fila 2 v.)

Carte de căpitanie de poteră ot preste Ott.

Sluga Domniei Mele pe carele, prin alegerea dumné-lui Vel Spătarului, l'am orînduit Domnia Mea căpitan de poteră de sud ca să aibă volnicie cu acéstă carte a Domniei Mele să facă slujitorii de poteră ai aceștii căpitanii zapt și, avendu-i după orînduială de apururea după dînsul, să fie nelipsiți de lângă dumné-lor ispravnicii județului, ca să pótă a-i trinite cu grabă veri în ce parte de loc într'acel județ se va simți făcători de rele și tâlhari, pentru ca să-i prinđă cu veri-ce mijloc de înlesnire va află, să-i ducă la dumné-lor ispravnicii, ca să le facă egzamenul, și după orînduială să-i trimită la Divanul Craiovei, ca să se dea la departamentul de criminalion; către acésta, să se ferescă de jafuri și mîncătorii, de prăđi, ca nici el nici slujitorii căpitaniei să nu pricinuiască la vre-un locuitor dintr'acel județ, nici să cêră căpitanul său slujitorii lui conace și să facă cheltueli locuitorilor prin sate, precum nici cai de călărie, că pentru aceea căpitanul își are avaetul lui, iar slujitorii sunt scutiți; așijderea să se ferescă căpitanii și slujitorii lui a nu prepune pe cinevași cu pricină de hoție sau gazdă de hoți fără de a fi adevărat, făcendu-o într'adins pentru vre-o pismă veche sau pentru vre-un interes de dobândă nedrêptă, ca să-i rădice și să-i pórte de colo până colo, precum și la umbletele lor să se pórte cu bună orînduială printre locuitorii și cu cuvinte de omenie, fără de a ocări și a înjură, sau a bate și a căzni, că veri-când se va dovedî că aŭ urmat împotriva, se va pedepsi cu grea pedepsă; de apururea să însciințeze la Cai-macamul Craiovei și la dumné-lui Vel Spătarul de veri-ce s'ar întîmplă și se va simți în partea locului, aflându-se cu tótă purtarea de grijă următor și săvîrșitor fără de cusur la tóte poruncile Domniei Mele, ce i se va da, sau prin cărțile domnesci, sau prin Divanul Craiovei, ori prin dumné-lui Vel Spătarul; pe slujitorii căpitaniei sale să-i aibă nelipsiți după orînduială, cu cai, cu arme și cu portul lor, după poruncile ce sunt date, iar să nu-i mituiască sau să-i facă

oprescă intrarea și eșirea din țară de indiviți fără de pașuș în regulă. (1)

și cu acest mijloc să-i lipsescă din slujba Domniei Mele, căci de va urmă așa, va fi lipsit din mila Domniei Mele; și pentru slujba lui, să aibă a luă adet căpitanul de la slujitorii care din vechime este obicei-nuit, adecă câte 22 de parale poelon, ce se numesce al baltagului, și câte trei ȝile clacă pe an, iar nu mai mult. Poruncim și voue slujitorilor numitei căpitanii să fiți cu supunere și a ascultare căpitanului vostru, ca să pótă săvîrși poruncile Domniei Mele și trebile căpitaniei și povățuirile Căimăcanului Craiovei și ale dumné-lui Vel Spătarului, căci veri-carele se va arătă cu nesupunere, se va pedepsi spre pilda și altora; într'alt chip să nu fie, căci așa este porunca Domniei Mele; i saam rezech gpd.—1812 Noembre 27.

(Cod. LXXV, fila 4.)

Carte de căpitanie de scaune.

Slugei Domniei Mele pre carele, după alegerea dumné-lui Vel Spătarului, l'am făcut căpitan de scaune la sud ca să se afle cu purtare de grijă la trebile acestii căpitanii, să fie nelipsit de lângă dumné-lor boerii ispravnicii ai județului, a-i da tot felul de ascultare la trebile căpitaniei ce-l va orîndui, după obiceiū, cum și osebit să fie dator a însciința la dumné-lui Vel Spătar adesea veri de ce s'ar întimplă și va simți în județ și, ferindu-se a face niscare-va jafuri sau supărări locuitorilor cu cheltueli și altele fără poruncă, că se va invinovăți nu numai a selipsi din căpitanie, ci și a se și pedepsi; și pentru slujba lui să aibă a luă obicei-nuitul avaet de la slujitorii, câte 22 de parale banii baltacului și câte trei ȝile clacă pe an. Poruncim drept aceea și voue slujitorilor, să dați supunere și ascultare căpitanului vostru pentru veri-ce pricină i se va orîndui de către dumné-lor ispravnicii județului, ca și el să pótă săvîrși tóte la vreme, căci carele se va arătă cu nesupunere, să scie că se va pedepsi spre pilda și celor-lalți; i saam rezech gpd.—1812.

(Cod. LXXV, fila 5 v.)

(1) *Publicații la toți vătășii plaiurilor.*

Sluga Domniei Mele vătășe de la plaiul sud Fiindcă pentru paza bunei orîndueli și ferire de cele împotrivotóre la nizamul marginii ești poruncit și povățuit pe larg din ponturile Domniei Mele, ce ți s'au dat la mână când te-ai orînduit vataf, în cari ponturi se coprinde ca, pentru cei ce vor veni din lăuntru, ori cu pașușuri sau fără de pașușuri, în grabă să-i trimiți la dumné-lui Vel Spătarul; în-lăuntru în Ardél să nu lași pe nimeni să trecă fără de răvașul dumné-lui Vel Spătarului, cari răvașe să le strîngi și la sfîrșitul fie-cărei luni să le trimiți la dumné-lui Vel Spătarul; om din Ardél ce va veni aici cu trebuință și va avé pașușuri să aibă voe a veni prin scirea ta

Căpităniile de mijloc sunt și ele însărcinate cu prinderea hoților. (1)

povățuindu-se a merge la ispravnicii județului, ca prin scirea ispravnicilor să mERGă unde va vrE, iar tu în grabă să faci două însciințări: una la dumné-luî Vel Spătarul și alta la ispravnicii; iar pe care îl vei găsi trecut peste plaiu fără de pașuș, prindându-l, să-l ții acolo poprit și numai decât să însciințezi la dumné-luî Vel Spătarul; în fieș-care două săptămâni odată ești dator să însciințezi la dumné-luî Vel Spătarul de orice se va întâmplă în plaiu, precum și când nu se va întâmplă nimic iarăși să însciințezi. Acum ne făcū arătare dumné-luî Vel Spătarul, că încă de când s'aū orînduit dumné-luî cu dregătoria Spătăriei, tu nu ți-ai păzit acésta datorie, arătându-te cu totul neurmător poruncilor și nizamului acestuia, pentru care eră a ți se face căduța pedépsă; dar iată astă una dată trecend-o cu vederea, cu strășnicie îți poruncim că de acum înainte, când nu vei fi următor întocmai ponturilor și nizamului acestuia, să scii cu hotărîre că nu numai te voiū pedepsi, ci vei fi și lipsit din vătășie.—1813 Septembrie 14.

(Cod. LXXIV, fila 86.)

(1) *Carte de căpitănie de mijloc dincóce de Olt.*

Slugei Domniei Mele, pre carele prin alegerea dumnéluî Vel Spătaruluî l'am făcut Domnia Mea căpitan la căpitănia sud. ca să aibă volnicie cu acésta carte a Domniei Mele de a face mai sus dîsa căpitănie și pe toți slujitorii acestei căpităniî zapt și să fie următor cu tótă silința și privigherea cuviinciosă la săvîrșirea trebilor acestei căpităniî, adecă să aibă datorie a străjuî în poporul căpităniei sale de ómeni rEi, de hoți, de tálhari, de borfași și de toți aceia ce vor pricinui pagube locuitorilor din satele ce se află în poporul căpităniei sale și, verî-când va simți că s'aū ivit unii ca aceștia, numai decât să sară cu slujitorii acestei căpităniî, să-î prindă orî cu ce mijloc va puté și să-î arate la dumné-lor ispravnicii județului, ca să li se facă egzamen, și după orînduială să-î trimiță la dumné-luî Vel Spătarul, ca să-î dea la departamentul de criminalion; mai sus dîsul căpitan să fie cu privighere și cu multă luare aminte de toți ceî ce trec prin poporul acestei căpităniî, mergend și viind, spre a-î sci cine sunt și de unde vin și unde merg, îngrijind ca să le fie călétoria cu liniște și nebântuită de către făcétorii de rele, și pe toți ceî ce vor veni de la Bucuresci călétorii străini și pe carele este orînduiala din început de a trece cu răvașe de drum de la dumné-luî Vel Spătarul, să-î cercezeze după vechiul obiceiū și pe cari nu vor avé răvașe să-î poprécă și să-î trimiță la dumné-luî Vel Spătarul cu însciințare; către acésta, să se ferécă de jafuri, de mîncătorii, de prădi, ca nici el, nici slujitorii căpităniei sale să nu pricinuiască supérare la un locuitor din poporul căpităniei sale, nici să cErá căpitanul sau slujitorii conace și să facă cheltueli locuitorilor prin sate, precum nici cai de călărie, că pentru aceea căpitanul își are avaețul seū, iar slujitorii sunt scutiți; așijderea să

Pe lângă puterile căpitanilor și ale polcovnicilor, Domnitorul mai volnicia și diverse persoane de încredere, cari, cu panduri, neferi, erau însărcinate a urmări anumite cete de hoți. (1)

se ferescă căpitanul și slujitorii lui a nu prepune pe cine-vași cu pricină de hoție sau gazdă de hoți fără de a nu fi adevărat, făcând-o într'adins pentru vre-o pismă veche sau pentru vre-un interes de dobândă nedreptă, ca să-i ridice și să-i porțe de colo până colo, precum și la umbletele lor, să se porțe cu bună orînduială printre locuitorii și cu cuvinte de omenie, fără a ocări și a înjură sau a bate și a căzni, că veri-când se va dovedî că au urmat împotriva, se va pedepsi cu grea pedepsă. De-apururea să însciințeze la dumné-lui Vel Spătarul de veri-ce s'ar întîmplă și s'ar simți în partea locului, aflându-se cu tótă purtarea de grijă următor și săvîrșitor fără de cusur la tóte poruncile Domniei Mele, ce se va da sau prin cărți domnesci, sau prin dumné-lui Vel Spătarul, și pe slujitorii căpitaniei sale să-i aibă nelipsiți din slujbă, după orînduială, cu cai, cu arme și cu portul după poruncile ce sunt date, iar să nu-i mituiască sau să-i facă locuri, și cu acest mijloc să-i lipsescă din slujba Domniei Mele; căci de va urmă așa, va fi lipsit din slujba Domniei Mele, și pentru slujba lui să aibă a luă adetul căpitaniei de la slujitori, care din vechime este obicinuit, adevă câte 22 de parale plocon, ce se numesce al băltagului, și câte trei dîle clacă pe an, iar nu mai mult. Poruncim și voue slujitorilor numitei căpitanii să fiți cu supunere și ascultare căpitanului vostru, ca să pótă săvîrși poruncile Domniei Mele și trebile căpitaniei și povăuirile dumné-lui Vel Spătarului, căci veri-carele se va arată cu ne-supunere, se va pedepsi, spre pilda și altora; într'alt chip să nu fie, că așa este porunca Domniei Mele; i saam rechei gpd.—1812 Decembre 3.

(Cod. LXXV, fila 1 v.)

(1) Dintre cetele mai repede prinse în 1812 a fost aceea a lui Jianu. La 30 Decembre 1812 Jianul cu șapte din ai lui erau în grosul din Romanați. Domnitorul trimite pe polcovnicul Gheorghe, «credincios boerul domniei», să urmărescă și să prindă restul bandei.

Iacă acest act:

Carte prin care se orînduesce un polcovnic pentru hoți.

Fiind-că dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele Vel Spătar au făcut arătare Domniei Mele că la județul Romanați s'au dovedit câți-vași dintre locuitorii, cari, făcându-se cete, metahirisese fapte tâlhăresci de vre-o câți-va ani încóce, căznind, prădând și arqënd lumea, dintre cari tâlharii s'ar fi prins acum un *Iancul Jianul* cu alți șapte ómenii ai lui, făcând un iaman de căpitan unul dintre davagii pe cari i-au dat la isprăvnicatul județului, drept aceea printr'acéstă volnicie a Domniei Mele se orînduesce credincios boerul Dom-

O măsură repetită și sub Ioan Caragea este aceea ca ispravnicii

niei Mele Gheorghe polcovnic za poteră, să mērgă la ispravnicatul numitului județ, ca atât pe tâlharii ce se află prinși la închisórea ispravnicatului să-i ieă cu tóte ale lor, cât și pe alții ce-i va arătã tâlharii de tovarăși ai lor, să caute ca să-i prindă cu or-ice mijloc cuviincios va puté, însă fără a face omor, și pe toți în bună pază, cu tóte ale lor, să-i aducă la spătărie, spre a se cercetă, dându-se în seire și davagiilor ce vor fi, ca să vie la spătărie spre a-și află îndestulare; poruncim Domnia Mea dumné-vóstre ispravnicilor ai județului să faceți teslim în mâna orînduitului Domniei Mele pe tâlharii de mai sus, cu tóte ale lor dimpreună, cu tacir și egzamenele lor, ce li se va fi făcut acoloa la ispravnicat, a-i aduce la spătărie; asemenea să dai și tot ajutorul orînduitului polcovnic, ce are trebuință, pentru prinderea celor-lalți tovarăși ai acestor tâlhari, ca să nu se cacirdisescă vre-unul, că apoi veți cădé la învinovățire. Tolco pisah. —1812 Decembre 30.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofët.

Carte deschisă.

Dăm acéstă domnescă a Nóstră carte lui Vasile căpitanul, prin care îl orînduim și-l volnicim ca, împreună cu ómenii ce i s'au dat, să esă pe afară prin județe și, ori în ce parte de loc va simți niscare-va hoți și făcători de rele, să se ieă după dînșii să-i isgonescă, ori să-i prindă vii sau morți, precum va puté, de care poruncim Domnia Mea dumné-vóstre ispravnicilor ai județelor, să-l cunoseți pe numitul Vasile de orînduit într'acéstă trebă, cum și voué tuturor căpitanilor de poteră i poterașilor ce sunteți orînduiți pe afară să-i dați cuviincioasa ascultare și ajutor la cele ce va avé trebuință, silindu-vé cu toții împreună cu mare osîrdie spre isgonirea și desrăděcinarea hoților și făcătorilor de rele; asijderea poruncim Domnia Mea și voué părcălabilor din satele unde va avé trebuință numitul căpitan Vasile să-i dați din sat în sat câte șepte cai de călărie, ca să încalece șepte panduri ce are împreună cu dînsul, i câte o căruță cu cai unde va avé iarăși trebuință, ca să i se înlesnescă săvîrșirea acestei slujbe, cu care este însărcinat și orînduit de Domnia Mea; i saam reche gpd.—1815 Iunie 11.

(Cod. LXXIV, fila 244.)

Vel Logofët.

(Pecetea gpd.)

Fiind-că acest s'au orînduit de Domnia Mea ca împreună cu panduri ce s'au orînduit să esă afară prin țeră ori unde va auți că s'au ivit niscăi-va hoți și făcători de rele, să se ieă după dînșii și, ori vii sau morți prindându-i, să-i trimiță aici, de aceea i s'au dat acéstă domnescă a Nóstră volnicie la mânile lui, prin care poruncim

să nu țină hoții prinși mai mult decât o zi, mult două, și imediat cu

și dumné-vostre ispravnicilor ai județelor, ori unde se va întâmpla a se afla numitul orînduit cu potera sa, să-i dați tot felul de ajutor la ori-ce discolie vă va arăta că are spre săvîrșirea poruncei, precum și vre-un cal, ori-când se va întâmpla a-i trebui ca să-i trimită unde-vași vre-o vestire, să i se dea fără zăbavă; asemenea poruncim și voue polcovnicilor, zapeilor și căpitanilor de prin județe, ca ori-când vi se va face scire de către acest orînduit pentru vre-o întâmplare și trebuință asupra acestei madele, îndată să săriți împreună cu omenii voștri spre ajutorul său; i saam reech gpd.—1814 Iunie 7.

(Cod. LXXIV, fila 126 v.)

Volnicie deschisă prin care se orînduiesc Vasilie Ghiulerea să intre în județ după hoți.

Fiind-că am luat Domnia Mea în scire că pe afară s'au ivit hoți și făcători de rele, de aceea dăm această domnescă a Nostă volnicie lui Vasilie Ghiulerea aga, pe carele îl orînduim și îi poruncim ca, împreună cu neferii săi, să eșă în județul Ilfov, Vlașca și în sud Ialomița, și veri-unde va simți că s'au ivit prin numitele județe ceva hoți, numai decât să se ieă după dinșii, să-i isgonescă, sau să-i prință ori vii sau morți de se vor împotrivi, și să-i trimită aici împreună cu toate ale lor; pentru care poruncim Domnia Mea dumné-vostre ispravnicilor ai numitelor județe să cunoșteți pe numitul Ghiulerea agă de orînduit într'această trebă, precum și voue tuturor căpeteniilor de poteri i poterașilor ce sunteți orînduiți prin numitele județe, să-i dați cuviinciosul ajutor la cele ce va avé trebuință, silindu-vé cu toții dimpreună cu mare osirdie, spre isgonirea și desrădăcinarea hoților și făcătorilor de rele; așijderea poruncim Domnia Mea și voue părcălabilor i sătenilor din satele acestor județe, unde va avé trebuință numitul Ghiulerea agă, să-i dați câte o căruță cu cai, ca să i se înlesnescă săvîrșirea acestei slujbe cu care este însărcinat și orînduit de Domnia Mea; i saam reech gpd.—1816 Aprilie 15.

(Cod LXXIV, fila 244.)

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

După pliroforia ce Ni se dă asupra pricinei, cu cale fiind anaforaoa această a cinstitei spătării, o întărim Domnia Mea, cu hotărîre ca întocmai să se urmeze, și poruncim dumné-tale Vel Spătare, cu câtă pagubă vor încredința, atât Serdarul Fărcășanu cât și acei de ce locuitori, prin blăstem, că i-au pricinuit tâlharii ce i-au călcat, să le-o împlinesci ori de la însuși pîritul căpitan sau (neavînd el stare) de la chezașul său, ca să fie și spre pilda altor asemenea următori. — 1813 Maiu 18.

(Cod. LXXVI, pag. 202.)

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

«egzamenul», adecă cu ceea ce mai apoi în Muntenia se dicea *tacrir*,

Prea Înălțate Dómnne,

Dumné-luî Serdarul Răducuanul Fărcășanul aú făcut arătare la spă-tărie că la moșia dumné-sale Coenii sud Vlașca, aflându-se la 25 Apri-lie într'o Vineri nóptea spre Sâmbătă, s'aú vedut impresurat de lude 8 tâlharî, carî atât pe dumné-luî, cât și pe din ómenii dumné-sale puindu-î în caznă în patru rîndurî, a trimis la Nicolae căpitanul de la Feleștióca ca să vie cu catanele, pe de-o parte adecă să scape pe dumné-luî și pe de alta să prindă pe tâlharî, și până nu l'aú pornit și cu sila dumné-luî Serdarul Iancul Călinescul, ispravnicul județului, ce se întîmplase atunci la Feleștióca, el nu s'aú arădicat de sineși să vie, când tocmai după ce îl lăsaseră hoții abiă aú venit și numitul căpitan, avênd cu sine șepte catane numai, fără de fișicuri și fără a avé vre-o gătire ca un căpitan, în care vreme, aflându-se hoții încă în sat la o casă și mijloc de a-î prinde fiind, l'aú silit destul ómenii Serdarului, arătându-î și locuri pe unde să-î impresóre, și numitul, ne-dând ascultare, aú început a aruncă focuri în văzduh și hoții, auđind slobođire de focuri, și-aú lăsat și mîncarea ce gătiseră și fugind aú scăpat, carî i-aú luat tot cu ce s'aú aflat pe lângă dumné-luî, abiă lăsându-l cu viéță, și afară din cele cu carî aú jăfuit pe dumné-luî aú mai jăfuit atunci încă de ce case din sat, cerênd despăgubire de la însuși căpitanul ca unul ce nu s'aú aflat sîrguitor la paza datoriei sale. Aducêndu-se apoi și căpitanul cu volnicie și la judecată înfățișându-se, s'aú întrebat căci n'aú sărit de loc cum aú luat scire și de ce nu-și are catanele în tótă vremea gata, cum și căci nu aú iconomisit să prindă pe hoți în vreme când și înlesnitóarele mijlóce i s'aú arătat, aflându-se hoții încă în sat? și aú rěspuns că pe loc, cum l'aú însci-ințat, cu câte catane s'aú găsit, zăbovind numai până a se găti, aú și venit la Coeni, când aú găsit pe dumné-luî Serdarul slobod și, în adevăr, cu tertipurî muncînd a-î prinde, aú luat hoții de scire și aú scăpat și, cu tóte că s'aú pornit după dînșii, aruncând și focuri, dar nóptea fiind, s'aú cacirdisit; iar căci să pîrăsece că n'aú avut nici o gătire pentru acésta, de se va și învinováți, dar până atunci ne mai ivindu-se hoți nicăiri, cum și catanele, ca nisce țeranî, aflându-se în munca câmpului, vremea i-aú întîmpinat fără a puté să aibă gă-tire și că, de-î va sili mai mult decăt le este lor cu puterea și voia, numai decăt fug în hazul turcesc (fiind aprópe), precum aú fugit și alții, apoi el singur numai ce póte face? datoria și-aú făcut-o, că cum aú luat scire, de loc, însciințând și pe dumné-lor ispravniciei, aú și venit la Coeni, unde după ce din sat aú scăpat hoții și vrênd să se ieă după dînșii, nu l'aú lăsat dumné-luî Serdarul, ce l'aú oprit lângă dumné-luî până a doua di, temêndu-se să nu se întórcă hoții să-l omóre. Decî căpitanii saú polcovnicii datorie avênd pururea să-și străjuéscă popórele despre rîndul făcétorilor de rele, ca unii ce pentru acésta trébă numai sunt orînduiți, și mai vîrtos numitul, că aú

iar în Moldova *dopros*, să se trimiță hoțul prins la Bucuresci, respective la Craiova, unde să fie iarăși neîntârziat judecat de departamentul criminalilor.

În 1813 Sept. 13, Domnitorul îngăduesce arestul preventiv în județ până cel mult trei zile. (1)

Vornicia obștirilor. Caragea întăresce din nou, la 18 Iunie 1813, an-

ajuns la vreme, când putea să prindă hoții, de puneă silință și avea oameni destui cu gătire de cele trebuincioase la o pricină ca acesta, mai ales fiind hoții încă în sat și arătându-i și mijlocele cu cari putea să-i prindă, și el împotriva, prin urmări de nedestoinicie, ca un nedestoinic purtându-se, s'aŭ cacirdisit hoții, judecata găsesce cu cale să plătescă numitul căpitan de la sineși totă paguba, atât a dumné-lui Șerdaru-lui, cât și acelor de ce locuitori, pe cât vor încredința cu blăstem la sfînta mitropolie că de către acei hoți prin jăfuire li s'aŭ făcut; iar neavând căpitanul mijloc de plată, să se apuce chezașul lui a plăti. Părerea judecății este așa, iar hotărîrea cea desăvîrșită rămâne a se face de către Înălțimea Ta.— 1813 Maiu 10.

(Cod. LXXVI, pag. 202.)

Vel Spătar Constantin Calistrat.

(1) *Publicații la toate județele pentru hoți, să nu-i fie la isprăvnicaturi, ci să-i trimiță aici.*

Dumné-vostre ispravnicilor ot sud sănătate. Am luat Domnia Mea în scire că pentru tâlharii hoți și făcători de rele, cari se prind pe afară pe la județe, cum și pentru gazdele lor, că dumné-vostre nu păziți datoria ce aveți, ca, după ce se prind acest fel de oameni în faptă de hoție sau gazdă, să le faceți egzamenul lor și să-i trimiteți aici la d-lui Spătar, cu însciințare către Domnia Mea, ei îi țineți la închisore acolea la isprăvnicat zile multe; așijderea ați fi obicînuind și altă urmare, adecă de globiți pe unii ca aceștia și-i sloboziți, fără de a-i trimite aici; pentru cari acestea, fiind-că sunt nesuferite la auzul Domniei Mele, iată vă poruncim strașnic ca, de acum înainte, când se prind hoți și făcători de rău, cum și gazde, să nu se fie acolo la județ mai mult decât trei zile, până să li se facă cercetarea și examenul lor după orînduială, și apoi cu acel examen și cu fôie de tot avutul lor cu bună pază să-i trimiteți aici la spătărie, cu însciințare către dumné-lui Vel Spătarul, iar mai mult să nu se fie acolea închiși, nici să se facă risipă avutului lor, luându-se de unii alții, căci împotriva de se va face urmare, nu numai de către dumné-vostre și de oamenii ce-i aveți, să sciți cu hotărîre că aveți a da sêma, și fiți sănătoși.— 1813 Septembrie 13.

(Cod. LXXIV, fila 85 v.)

terioara hotărîre a primului Divan din 1811, prin care se dispune că

Publicații în 12 județe de dincóce de Olt către ispravnicii, pentru hoții ce-i vor prinde, să-i trimită cu grabă aici la spătărie.

Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud. . . . sănătate. Cea mai întâiu silință și îngrijirea domnescei Nóstre oblăduiri fiind-că privesce spre liniștita petrecere și ocrotirea locuitorilor de obște despre orî-ce supărări de hrăpitori și făcători de rele, urméză după cuviință a se pune în lucrare și tóte mijlócele cele putincióse, spre a se ivi rodurile acestei bune-voințe a Domniei Mele. Una din cele simțitóre supărări a obștei locuitorilor fiind și urmările hoților i ale tâlharilor, ce se ivesc și se încunjură prin județe, nu puțină îngrijire trebuesce și pentru a lor înfrînare și desrădăcinare; de aceea dar, pe lângă cele-lalte privigheri ce urméză a se face napristan, spre paza acestui nizam al înfrînării și desrădăcinării tâlharilor și făcătorilor de rele, strașnic vă poruncim Domnia Mea, ca de acum înainte, orî-când se va prinde vre-un hoț prin județe, să vă feriți a nu-l ținé aci *mai mult decât o ȓi și a doua ȓi îndată*, fără de zăbavă, cu egzamenul lui, să-l trimiteți aici la spătărie, ca de acolo să se dea după orînduială în cercetarea departamentului criminalion, căci de vom află Domnia Mea că l'ați ținut mai mult *decăt o ȓi, să sciți* cu hotărîre că fără de milostivire vă vom pedepsi pe înșivé tot cu pedépsa la care s'ar osîndi acel hoț, fără de a vă fi primit nici un cuvînt de îndreptare sau pcrinuire.— 1812 Decembre 3.

(Cod. LXXIV, fila 4 v.)

Sése cărți, una către Caimacamul Craiovei și către dumné-lor boerii divaniți de acolo și cincî cărți către ispravnicii dintr'acele cincî județe ot peste Olt pentru hoți.

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele al căimăcămiei Craiovei și dumné-vóstre boerilor divaniți de acolo, sănătate. Cea mai întâiu silință și îngrijire a domnescei Nóstre oblăduiri fiind-că privesce spre liniștita petrecere și ocrotirea locuitorilor de obște despre orî-ce supărări de hrăpitori și făcători de rele, urméză după cuviință a se pune în lucrare și tóte mijlócele cele putincióse, spre a se ivi rodurile acestei bune-voințe a Domniei Mele. Una din cele simțitóre supărări a obștei locuitorilor fiind și urmările hoților i ale tâlharilor, ce se ivesc și se încunjură prin județe, nu puțină îngrijire trebuesce și pentru a lor înfrînare și desrădăcinare; de aceea dar, pe lângă cele-lalte privigheri ce urméză a se face napristan, spre paza acestui nizam al înfrînării și desrădăcinării tâlharilor și făcătorilor de rele, voim Domnia Mea de a se păzi și acest nizam de acum înainte, adecă orî-când se va prinde vre-un hoț prin județe, să nu se ție *mai mult de o ȓi, orî la ispravnicături* sau la căimăcămie, și a doua ȓi îndată, fără de

«calemul condicarului și al sameșului obștirilor» să rămână neschimbate, adecă Caragea face aceste funcțiuni inamovibile, cel puțin în persóna celor cari, la 1813 Iulie, ocupaú asemenea slujbe. (1)

zăbavă, cu egzamenul lui, să se trimită în cercetarea departamentului criminalal de aici, pentru care și poruncim ca îndată să trimiteti embereclisitele domnescile Nóstre cărți către ispravnicii acelor județe, ca să le fie sciut că de se va face urmare împotriva acestei domnescei Nóstre porunci, însuși acei împotriva următorii vor fi căduți în pedépsa aceea cu care s'ar osîndi acei hoți, fără de a le fi primit vre-un cuvînt de îndreptare sau pricinuire.—1812 Decembre 3.

(Cod. LXXIV, fila 5.)

Siguranța de hoți pare că nu erà mai mare în Bucuresci, mai ales în mahalale. Dovadă la acesta póte fi următorul act:

*Pitac la dumné-luî Vel Spătar, de a străjuî cu strășnicie
nóptea prin mahalale.*

Dumné-ta Vel Spătare, cum că cea dintăiú datorie a dregătoriei spătăriei este de a străjuî atât aici mahalalele politieî, cât și pe afară, de către cei netrebniei și făcători de rele, acesta îți este fórte bine sciută și Domnia Mea pentru aceea te-am orînduit într'acéstă dregătorie, dar împotriva audim că la mahalale pătinesc nóptea, făcându-se hoții, spargerî de case și de biserici, și făcătoriî de rele, cari se înconjură nóptea spre săvîrșirea rēului lor cuget fără de nici o sfială, vėdēnd că nu-î întîmpină nici un zabit prin căile lor; de aceea iată cu de-adinsul și cu strășnicie poruncim dumné-tale, ca de astăđi înainte să împănezî nóptea tóte mahalalele cu străji vrednice de zapciî și neferii spătăriei, de a se înconjură tótă nóptea spre pază, precum și însuți dumné-ta să te înconjuri, după datorie-ți, iar străjile să înconjure până la diuă, și să aibi negreșit mare privighere de a nu mai veni la audul Domniei Mele că s'au mai întîmpat unde-vași vre-o hoție, sau altă asemenea faptă prin mahalale, căci se va socoti neîngrijire și nedestoinicie a dumné-tale.—1813 August 9.

(Cod. LXXIV, fila 79.)

(1) Cât pentru condicarul și sameșul obștirilor, hotărîm Domnia Mea ca, în câtă vreme se vor află slujind cu osirdie și cu credință fără de a se abate în vre-o urmare împotriva, amîndoî să rămână neștrămutați dintr'aceste slujbe, iar pentru banii ce se strîng la cutia obștirilor, atât din iraturile cutiei, cât și de ai clironomiilor, întru tóte întărim anaforaoa acesta a dumné-luî biv Vel Vistieruluî Ioan Moscu, epistatul epitropiei obștirilor, și poruncim, sameșule i condicarele al epitropiei obștirilor, ca întoemaî să fiți următorî, căci împotriva urmând, de se

Numeróse orîndueli, întocmiri cu pitace și chrisóve avem de la Caragea vor perde cevași bani de la cutiî, veți fi îndatoriți de a-î plăti înșivé chiar din casele vóstre.— 1813 Iulie 3.

Vel Logofét.

(Pecetea gpd.)

Prea Înălțate Dómnne,

După luminată porunca Înălțimii Tale ce Ni se dá la acéstă jalbă a lui Michaiú biv III logofét, condicarul epitropiei obștirilor, făcend cercetare, cu tóte că vèdquíu anaforoa Vornicieî obștirilor din lét 1811 Mart 8, după ce și-aú dat obșteșea datorie Anton biv III logofét za taină, ce aú fost într'acéstă slujbă multă sumă de anș, și se întăresce a fi numitul Michaiú într'acéstă slujbă, vèdquíu și altă carte a Divanuluí țerii cu lét 1812 Iulie 28, prin care arată că, pliroforisindu-se de acest calem a fi din cele ce nu se pot schimbă, pentru că se păstréză condicele și chrisóvele și clironomiile copiilor sërmanî, că schimbându-se se face încurcăturá la acest fel de pricinî, zmăcinându-se din mână în mână, pentru care și hotărásce ca să fie Mihaiú jáluitorul neschimbat de la acéstă slujbă; mai vèdquíu și altă poruncă a dumné-lor boerilor Caimacamî, ce eră orînduíți de Înălțimea Ta, de la Octombre 6, prin care asemenea întăresce pe jáluitor să fie neschimbat la acéstă trébă. După acestea tóte, atát dumné-lor boerii ce se aflaú epistații epitropiei îl arată de vrednic, cât și însumi, cercetându-l, m'am îndestulat că se pórtă cinstit, vrednic, cu praesis, atát cât aú fost după vremi logofét la departament, cât și la calemul acesta, în diastimă de doî ani, de când se află într'acéstă slujbă și până acum, de când m'am orînduit de către Înălțimea Ta la acéstă dregătorie, nici un cusur la datoria slujbei sale n'aú făcut. De aceea dar, în adevér este că acest calem de se va schimbă pe tot anul, zmăcinându-se chrisóvele, condicele clironomiile copiilor sërmanî, din mână în mână, se face încurcături, de nu se póte luà pliroforie de vechile pricinî, mai virtos și pagubă clironomiilor, ce cu porunci și fără porunci se pun depositon la epitropie, și urméză ca să fie logofétul calemuluí acestuia nestrămutat. Drept aceea, găsesc cu cale ca nu numai pentru numitul să se deá întărire a fi neschimbat din tréba condicariei, ci încă nici sameșul epitropiei să nu fie strămutat, a nu se întimplă catachrisis din pricina schimbărilor, fără numai când se vor găsi învinováțiți la tréba datoriei lor, atuncî chiar de Înălțimea Ta, cercetându-se, de vor fi în vină, să fie lipsiți. Osebit de acésta, fiind-că am vèdquíu că dumné-lor Vornicii ce după vremi s'aú aflat la acéstă dregătorie, aú pus mâna și aú luat bani din epitropie și acum nu se pot împlinî, să li se poruncéscă, atát sameșuluí, cât și condicaruí, ca nici odiniórá să nu cuteze a da bani Vornicilor după vremi din clironomii saú din iraturile cutiilor, nici cu nume de împrumutare, nici măcar cu ori-ce cuvint, fără de porunca Înălțimii Tale, căci de vor cutezà a da într'acést chip bani, să se în-

cu referință la *iraturile* administrative, la veniturile «*Vornicieii obștirilor*». Acestea le vom aduce la capitolul *edilitați*.

Dăm aici o serie de acte relative la postelniceii și diverși slujbași subalterni ai Divanului. (1) Sunt numele acestor mici funcționari și scu-

datoreze a plăti sameșul și condicarul din casele lor; afară când vor prisosi bani, ori din clironomie, sau din ai cutiilor, prin sciința Vornicului se vor da în dobândă la locuri sigure, și la trebuință, când se vor cere, să-î răspundă cu dobânda prin logofetul calemului de unde s'au dat. De aceea dar arăt Inălțimii Tale, ca să se facă cea desăvirșită hotărîre de către Măria Ta.—1813 Iunie 18.

(Cod. LXXVI, pag. 507.)

Ioan Moscu.

(1) Iacă din ce feluri de ómenî se făceau postelniceii:

Cărțile postelnicilor ce se înnoesc de Măria Sa Prea Inălțatul nostru Domn Iw Ioan Gheorghe Caragea Voevod. 1813 Februarie.

Asanache Vornic, Sêrdar Costi Neculescu, după cartea Măriei Sale Constantin Ipsilant, 1813 Februarie 26.

Vlad sin Dinul ot Bucuresci asemenea, 1813 Februarie 26.

Bobo sin Gheorghe Bobu ot sud Slam-Rîmnic asemenea, 1813 Februarie 23.

Alexandru sin Constantin, 2-lea grămatic Notara din Focșani sud Slam-Rîmnic, 1813 Februarie 23.

Manole sin Andrei ot Focșani sud Slam-Rîmnic ipac, 1813 Februarie 23.

Petre sin Vasile din Focșani sud Slam-Rîmnic ipac, 1813 Febr. 23.

Andrei Botin . . . ipac, 1813 Februarie 23.

Toma sin Ioan Paraschivescul, sud Slam-Rîmnic ipac, 1813 Febr. 23.

Ivan Mășinoiu . . . ipac, 1813 Februarie 23.

Simion Țigănescul sud Slam-Rîmnic ipac, 1813 Februarie 23.

Sandul Munteanu ipac, 1813 Februarie 23.

Necula sin Constantin ipac, 1813 Februarie 23.

Băjanu sin Dumitrașco ipac, 1813 Februarie 23.

Călin sin Ioan ot sud Slam-Rîmnic ipac, 1813 Februarie 23.

Răducanu Iarca ot sud Slam-Rîmnic, 1813 Februarie 23.

Ianco Ianașco Bagdaltău sud Slam-Rîmnic, 1813 Februarie 23.

Michaiu zet Pastia ot Focșani sud Slam-Rîmnic, 1813 Februarie 23.

Zisul Goronescul sud Slam-Rîmnic, 1813 Februarie 23.

Alexandru Podean sud Slam-Rîmnic ipac, 1813 Februarie 23.

Teodorescu sin Băban sud Slam Rîmnic, cu sinet de la lét 1811

Februarie 26.

țiți minunate elemente, din cari mai târziu se va formă mica boerime,

Dumitru ot sud Slam-Rîmnic, cu doveđi isprăvnicesci vechi că a fost postelnicel, 1813 Februarie 26.

(Cod. XXXIV, pag. 168.)

Tot postelniciei de la sud Saac 1813.

Constantin sin Ioan Carpenișanu, după cartea Măriei Sale Ipsilant, 1813 Februarie 23.

Dumitrache Slăniceanu sud Saac ipac, 23 Februarie.

Vasile sin Dumitru ot Văleni sud Saac, Februarie 23.

Dragomir sin Constantin Bucasaci ipac, Februarie 23.

Dumitru Hristea sud Saac ipac, Februarie 23.

Gheorghe Bozianu sud Saac ipac, Februarie 23.

Ioan Păltineanu sud Saac ipac, Februarie 23.

Voicilă sin Stanco ot sud Ialomita ipac, Februarie 23.

Sava Logofetel ot Bucuresci ipac, Februarie 23.

Dumitrache sin Teodor Ursoianu sud Saac ipac, Februarie 23.

Nicolae sin Gheorghe Boeroiu ipac, Februarie 23.

Gheorghe Dragocin ipac, Februarie 23.

Vasile sin Mareș Mitcărescu ipac, Februarie 23.

Cu sineturile { Gavrilă sin Marin ipac, Februarie 26.

Divanului { Gherghe sin Popa Anghel din Bucuresci ipac, Februarie 26.

Aũ și câte { Gheorghe Țerculescu Sălceanu ipac, Februarie 26.

lude doi { Gheorghe sin Diaconu Ioan Domnescu ipac, Februarie 26.

Mateiũ Dulet ot sud Saac cu lude doi.

188

34 cărți noue deschise date dumné-lui Vel Logofetel, însă 30 la Maiũ 16 și patru mai înainte.

50 cărți noue făcute cu locul deschis la April 21, date la 1813.

12 cărți de postelniciei noi s'au făcut la Decembre 15 și s'au luat de grămăticel *Postelnicului*.

12 ipac s'au făcut la Februarie 25 anul 1813 și iscălit de dumné-lui Vel Logofetel, s'au luat de grămăticel Post.

5 ipac s'au făcut la 19 Martie 1813 și iscălit de Vel Logofetel, s'au dat Beizadelelor.

20 ipac s'au făcut tot la 19 Martie 1813, iscălit de dumné-lui Vel Logofetel, s'au luat de Vel Logofetel.

4 cărți noue a luat Belu, 1813 Martie 20.

2 ipac cu loc deschis la Vel Postelnicel, 1813 Maiũ 8.

10 ipac la Meșteru Chiriac, 1813 Maiũ 18.

Ioniță sin Niță Ilarion sud Saac ipac, Februarie 23.

Costea Buzun, Februarie 23.

Stăncilă Onișelescu ipac, Februarie 23, cu sinetul Divanului.

care la noi va ține loc de «*tiers état*» și se va substitui mai târziu

- Dinul Vornic Drăghiceanu polcovnic sud Ialomița, Februarie 26.
 Michalache sin Ianco, căpitan din Bucuresci ipac, Februarie 23.
 Răducanu Cruțescu Brat Nicola, postelnicel Ialomița ipac, Febr. 16.
 Dragu sin Grigorie, biv Vel Pitar Ialomița ipac, Februarie 16.
 Stan sin Negoită, logofet din sud Ialomița ipac, Februarie 21.
 Stoian sin Nițu din Bucuresci ipac, Februarie 21.
 Șerban sin Popa Șerban ot sud Prahova ipac, Februarie 25.
 Ioniță sin Gheorghe din Bucuresci, Februarie 25.
 Ioan sin Nicolae Pițiligă, cu cartea Divanului, Februarie 25.
 11 Nicolae Bersoianu.

11

18

(Cod. XXXIV, pag. 169.)

Trimise de la sud Saac.

- Lupul sin Grigorie sud Ialomița, bez acésta ce este de Ialomița după a Măriei Sale Ipsilant, 1813 Februarie 27.
 Panait sin Popa Voinea sud Saac ipac, 1813 Februarie 28.
 Dinul sin Stan Tohonénul din sud Saac ipac, 1813 Februarie 28.
 Dimache Logofetel Hurduescu sud Saac ipac, 1813 Februarie 28.
 Mareș sin Iordache sud Saac ipac, 1813 Februarie 28.
 Minea ot sud Saac ipac, 1813 Februarie 27.
 Efrem Hordăescu sud Saac ipac, 1813 Februarie 28.
 39 Stefan sin Baltea căpitan Hordăescu din sud Saac, 1813 Februarie 28.
 Ioan Fendul ot sud Saac ipac, după a lui Ipsilant, 1813 Februarie 28.
 Petrache sin Dolet ot sud Saac ipac, 1813 Februarie 28.
 Oprea sin Stan Măgurénu ot sud Saac, 1813 Februarie 28.
 Stefan sin Dolet ot sud Saac ipac, 1812 Februarie 28.
 Andreiș sin Dedul Vrăbiescu Vornic, Pitar Dumitrache din sud Saac, după sinetul tatălui său, făcut pe numele fiului său, și de aceea s'aũ șters de sus, 1813 Februarie 28.
 Iorga postelnicel din Bucuresci, după cartea Divanului, 1813 Martie 4, s'aũ trecut.
 Oprea din Craiova postelnicel ipac, după cartea Divanului, 1813 Martie 4.
 Gheorghe sin Dumitru ot sud Vlașca, după a lui Ipsilant, 1813 Februarie 23.
 Stan sin Polcovnic Șerban ot sud Vlașca, după a lui Ipsilant, 1813 Februarie 23.
 Michalache Plopeanul ot sud Prahova ipac, 1813 Februarie 23.
 Panait sin Mărgărit ot sud Prahova ipac, 1813 Februarie 26.
 Dobre sin Radu Vătavu ot sud Olt ipac, 1813 Februarie 23.
 Stefan sin Ilie Totescu ot sud Olt ipac, 1813 Februarie 23.
 Ioniță 1813 Martie 1.

clasei boeresci și-î va aduce disolvarea. Mulțimea numelor de postel-

- Dinul Odobescu din Bucuresci, după cartea lui Moruzi ot lét 800 Aprilie 25, 1813 Martie 9.
- Ioniță Boșogescu ot sud Teleorman, de la Moruzi i Constantin Vodă Ipsilant, 1813 Martie 9.
- Nicolae sin Preda ot sud Saac, prin cartea lui Alexandru și Constantin Domni Ipsilanti, ot lét 804 Iunie 25, 1813 Martie 9.
- Dinul vnuce Iordache Homorăceanu ot sud Saac, cu cartea lui Ipsilant, 1813 Martie 9.
- Apostol sin Tănase ot sud Teleorman, prin cartea lui Moruzi, a lui Ipsilant, 1813 Martie 9.
- Radu sin Stoica ot sud Saac, după cartea lui Moruzi i a lui Ipsilant ot lét 804 Iulie 25, care fiind perdută, s'a făcut după condică, 1813 Martie 9.
- Constantin de la sud Teleorman, după a lui Ipsilant, 1813 Martie 11.
- Ioniță sin Mitul sud Teleorman, după a lui Moruzi și Ipsilant, 1813 Martie 10.
- Gheorghe sin Cârstea sud Teleorman, după a lui Ipsilant, 1813 Martie 11.
- Vasile ot orașul Câmpulung, după a lui Ipsilant, 1813 Martie 11.
- Gheorghe Coșorénu din Bucuresci, după a Divanului, 1813 Martie 11.
- Négul sin . . . ot sud Teleorman, după a lui Moruzi și Ipsilant, 1813 Martie 11.
- Nicolae sin Ioniță Stălpénu sud Muscel, în locul tatălui său, 1813 Martie 14.
- Mateiș sin Sandul din sud Ilfov, asemenea în locul tatălui său, însă pre numele părinților lor au făcut cărți domnesci, 1813 Martie 14.
- Pană Conțescu 1813 Martie 18.
- Constantin Oresténul ot sud Saac, noș, 1813 Martie 20.
- Sterie sin Atanasie ot sud Saac, de la Moruzi și Ipsilant, 1813 Martie 21.
- Lazăr Polcovnic ot sud Muscel, de la Moruzi și Ipsilant, 1813 Martie 16.
- Andronache Hăbudénu din sud Prahova, Ipsilant, 1813 Martie 22.
- Gheorghe Nicolau vnuce Vistier Mateiș Sălcénu ot Craiova, Ipsilant, 1813 Martie 16.
- Tudorache sin Dumitrache Condeiescu sud Ilfov, cu a Divanului, 1813 Martie 23.
- Ioniță Teișanu ovnuce Iordache Paropa din sud Saac, cu doveși de la mănăstire, 1813 Martie 23.
- Dumitrache Zadăricénu sin Ignat ot sud Ilfov, Ipsilant, 1813 Martie 23.
- Alexandru Zaharia ot sud Dimbovița, Ipsilant, 1813 Martie 23.
- Stancul zet Decul căpitan ot sud Ilfov, Ipsilant, 1813 Martie 21.

nicei din notă arată încă și *bunul câștig* al lui Vodă și al Marelui

- Tudorache ovnuc Gheorghe biv céuș ot sud Saac,
Michaiū Suțu i Ipsilant, 1813 Martie 21.
- Dumitrache Giugescu cu lude doi străini, Ipsilant, 1813 Martie 23.
- Stroe sin Cernea din Bucurescî, de la Moruzi și Ipsilant, iară
acum i s'a adăogat și scutéla unei pivnițe, 1813 Martie 23.
- Ivan sin Vasile Condeiescu din Bucurescî, nou, 1813 Martie 19.
- Șerban sin Neagul Potropop ot sud Buzău, după a lui Ipsilant,
1813 Martie 27.
- Christea sin Ioan Ciupitu, a lui Moruzi, 1813 Martie 27.
- Dinul sin Potropop Stroe de la Gălisescî, după doveđi, 1813
Martie 27.
- Dumitru Constantin ot Focșani, Ipsilant, 1813 Martie 27.
- Mateiū sin Mateiū Priscénu Bucurescî, cu doi scutelnici, Ipsilant,
1813 Martie 27.
- Constantin sin Crăci Berleciu din Bucurescî, după a lui Moruzi
i Ipsilant, 1813 Martie 28.
- Ioniță sin Ioniță Sălcénu din sud Saac, după Moruzi i Ipsilant,
1813 Martie 28.
- Iordache Borcea ot sud Prahova, nou (Belu), 1813 Martie 19.
- Toma Penescu din Bucurescî, după Ipsilant, 1813 Martie 31.
- Constantin din sud Ilfov, după a lui Moruzi, 1813 Aprilie 1.
- Radu Avram Islescul ot sud Saac, nou (Belu), 1813 Martie 19.
- Constantin Beșca ot sud Gorj, nou (Belu), 1813 Martie 19.
- Gheorghită sin Ceauș Badea, ot sud Ilfov, nou (Belu), 1813 Martie 20.
- Stan Iordănescu din sud Saac, să fie apërat de ori-ce dare și
angarie ce va fi după vremi pe alți postelniceî, după a lui
Ipsilant, 1813 April 3.
- Grigorie și Oprea din Bucurescî, după a lui Ipsilant, 1813 Maiū 28.
- Dumitrache sin Nicolae, cupeț din Bucurescî, după a lui Ipsilant,
1813 Aprilie 3.
- Ioniță sin Ene din sud Saac, nou, 1813 Martie 19.
- Petre sin Dinul ot sud Saac, nou, 1813 Martie 19.
- Tudose Chiriac din Bucurescî, nou, 1813 Martie 19.
- Stancul sin Dănăilă ot Oltenița, după cartea Divanului că aū
avut și carte domnescă, 1813 Aprilie 9.
- Anton sin Petre Dedulescu ot sud Saac, după Moruzi i Ipsilant,
1813 Aprilie 8.
- Radu sin Stoica, s'a găsit în condică de la Moruzi și Ipsilant,
1813 Aprilie 8.
- Nicolae Popovici ot sud Muscel, de la Aleco Suțu, 1813 Aprilie 5.
- Nicolae Ciocaniștea sud Ilfov, nou (Belu), 1813 Martie 19.
- Néșu Ciocaniștenu Ilfov, nou (Belu), 1813 Martie 19.
- Nicolae Hristu din Bucurescî, nou, 1813 Martie 19.
- Barbul sin Nicolae ot sud Muscel, după condică, Moruzi, Ipsilant,
1813 Aprilie 21.

Postelnic și din taxa actelor de recunoșcere ale acestor postelnice. Nu

Mateiș sin Grigorie ot sud Muscel, asemenea, 1813 Aprilie 21.
 Ianache Găgescu din sud Saac, după a lui Ipsilant, Aprilie 21.
 Constandin Stefulescu ot sud Vilcea, noș, 1813 Martie 19.
 Dumitru sin Dedu sud Saac, noș, dumné-lui Vel Logofét, 1813
 Martie 19.

Ioan sin Oprea Șătrar ot sud Ilfov, Ipsilant, 1813 April 24.

Decul ot Ulmeni sud Ilfov, Ipsilant, 1814 Aprilie 23.

Nicolae sin Constandin Iordănescu ot sud Prahova, noș, b. 1813
 Martie 19.

Gheorghe sin Vasile din Bucuresci, noș, 1813 Martie 19.

Anastase sin Constandin din Bucuresci, cu doi ómenș și o câr-
 ciumă (o vorbă nedescifrabilă), 1813 Aprilie 25.

(Idem apoi vorba «Ipsilant».)

Gheorghe Dimitriu, după a lui Moruzi, 1813 Maiș 6.

Radu Poenaru, după a lui Moruzi, 1813 Maiș 6.

Mateiș ot sud Mehedinți, noș, 1813 Maiș 8.

Apostol sin Vel Vameș Michail din Bucuresci, de la Ipsilant, 1813
 Aprilie 29.

Lupul ot sud Prahova, noș, 1813 Maiș 8.

Mateiș Băluță Argeș, cu 4 ómenș, cu cartea Domnului Ipsilant,
 1813 Maiș 10.

Nișul Budiștenu Argeș, cu cartea lui Ipsilant, 1813 Maiș 10.

Nișu sin Popa Stan Argeș, cu cartea lui Ipsilant, 1813 Maiș 10.

Gheorghe Dușescu Bucuresci, noș, 1813 Maiș 8.

Nicolae Rusin sud Argeș, noș, 1813 Maiș 8.

Ilie și Popescu din Bucuresci, după cartea Divanului că a avut
 sinetură domnesci, 1813 Maiș 15.

Gheorghe Cojorenu din Bucuresci, după cartea Divanului țerii,
 1813 Martie 13.

Preda i Stănescu sud Saac, noș (Belu), 1813 Maiș 8.

Mateiș sin Stefan, căpitan Bucuresci (Belu), 1813 Maiș 8.

Manole Gheorghiu din Bucuresci, noș, 1813 Maiș 15.

Mateiș sin Enache căpitan, noș, 1813 Maiș 15.

Stancu Grecu, noș (Pahar. Belu), 1813 Martie 19.

Nicolae Străulescu, noș, Pahar., 1813 Martie 19.

Radu Dobrescu sud Prahova, Moruzi i Ipsilant, 1813 Maiș 29.

Vasile Tocilescu zet Manole Vernescu ot sud Buzău, Moruzi-Ipsi-
 lant, 1813 Maiș 29.

Nicolae logofét sin Popa Ioan ot Muscel, Moruzi-Ipsilant, 1813
 Maiș 28.

Barbul sin Cârștianu ot Condeiesci sud Ialomița, noș, 1813 Mar-
 tie 15.

Stanciu Cordescu ot sud Buzău, noș, după mijlocirea Paharnicu-
 lui Belu, 1813 Maiș 8.

Petru sin Ianuș (Paharnic Belu), 1813 Maiș 8.

mai puțin de 313 postelniceî, cu noi, cu vechi, sunt recunoscuți de către

- Gheorghe Michail ot sud Muscel, cu sinet Ipsilant, 1813 Maiu 30.
 Michaiu Nepotul Ursianu sud Vilcea, Ipsilant, 1813 Maiu 30.
 Gheorghe Copăcescu, cu sinet Alexandru-Vodă Suțu, 1813 Maiu 30.
 Ioan sin Stefan Pitiștenu Argeș, nou (Pah. Belu), 1813 Maiu 8.
 Nicolae sin Anghel din sud Muscel, 1813 Maiu 30.
 Oprea sin Stanciul sud Vlașca, cu cartea Domnului Ipsilant, 1813 Aprilie
 Gheorghe Bacioiu, după doveđi că este postelnice, 1813 Aprilie 8.
 Badea Ionița, asemenea, 1813 Aprilie 8.
 Nicolae Produlescu, după a lui Moruzi ot lét 1800 Noembre 30, 1813 Maiu 30.
 Gheorghe sin Mihalcea Mazil ot sud Slam-Rîmnic, nou, 1813 Maiu 15.
 Ionița Chicoș ot sud Slam-Rîmnic, nou, 1813 Maiu 15.
 Mateiu Doicescu din Bucuresci, nou, 1813 Maiu 8.
 Gheorghe Haținiț, nou, 1813 Maiu 25.
 Părvu sin Ioan Cumpuniți sud Saac, nou, 1813 Iunie 11.
 Iorga Marcociu, 1813 Maiu 15.
 Ioan sin Dima diacon domnesc, nou, 1813 Maiu 15.
 Panait sin Popa Iordache ot sud Ialomita, nou, 1813 Maiu 15.
 Ananite sin Gheorghe Sirbul ot sud Ilfov, nou, 1813 Iunie 13.
 Șerban Varsăescu, Ipsilant Iunie 12.
 Chivul Logf. Bucuresci, Ipsilant, Iunie 12.
 Radu Poenar sud Ialomita, Ipsilant, Iunie 7.
 Nicolae Vătav din sud Argeș, după adeverința, extract i înscințarea isprăvniciei, Iunie 7.
 Stan sin Popa Tudor od sud Saac, nou, Maiu 15.
 Iordache Păpurescu ot sud Ilfov, nou, Maiu 15.
 Oprea Clăbescu sud Muscel, nou, Iulie 25.
 Nicolae sin Popa Tudor ot Ulmeni, sud Ilfov, nou, Maiu 15.
 Anghel sin Popa Tudor ot Ulmeni, sud Ilfov, nou, Maiu 15.
 Constandin sin Paraschiva Greco, ot sud Saac, nou, prin Vel Log. Maiu 15.
 Constandin sin Răducan zugravu, Maiu 18.
 Gheorghe Butculescu Teleorman, cu cartea Domnului Ipsilant, . . . Iunie 21.
 Gheorghe sin Hagi din Bucuresci, nou, Iunie 13.
 Ionița sin Gheorghe Stol. Teleorman, cu cărți vechi, Iunie 21.
 Drăghici sin Gligore, cu cărți vechi, Aprilie 17.
 Dimitrie Ioan din sud Ilfov, după a lui Ipsilant, 1813 Iunie 23.
 Sterie Gheorghiu din Bucuresci, 1813 Aprilie 26.
 Ilie sin Hagi ot mahalaoa Delea-nouă, nou, 1813 Aprilie 21.
 Ionița sin Protopop Radu Slam-Rîmnic, Ipsilant, 1813 Iunie 24.
 Lupul Proșcan Bucuresci, nou, dumné-lui Vel Logf., 1813 Maiu 25.
 Ioan sin Părvan din Bucuresci, cu lude patru, Ipsilant, 1813 Iunie 27.

Caragea. Câte din familiile actuale mai cunoscute au originea din

- Atanasie ot sud Ilfov, nou, 1813 Maiu 15.
 Stoian sin Gheorghe Bucuresci, dupa a lui Ipsilant, 1813 Iunie 21.
 Badea Ghisdeviș, cu trei omeni, Bucuresci, cu carti vechi, 1813 Iunie 28.
 Radu Scanteie ot sud Ialomița, dupa a lui Moruzi și Ipsilant, 1813 Maiu 23.
 Dimitrie ot Slăvesci, sud Teleorman, cu adeverința Comisului Rasti că este vechi, 1813 Iunie 28.
 Iordache ot sud Teleorman, Alexandru Suțu, 1813 Iunie 28.
 Dinul sin Ionița din sud Saac, nou, 1813 Maiu 15.
 Iamandi Ioan din Bucuresci, dupa a lui Ipsilant, lude doue și o cârciumă, 1813 Iulie 4.
 Dimitrie sin Alexe ot sud Slam-Rîmnic, nou, 1813 Aprilie 21.
 Moisi Dănciulescu din sud Saac, nou, 1813 Maiu 15.
 Dumitrache sin Negoita Țuguiu din sud Saac, nou, 1813 Maiu 15.
 Négul sin Stan ot sud Buzeu, nou, 1813 Maiu 15.
 . . . din Bucuresci, lude doi i o cârciumă, dupa a lui Ipsilant, 1813 Iulie 4.
 Dumitrache sin Radu Podénul ot sud Saac, dupa a lui Ipsilant, 1813 Iulie 13.
 Bănică sin Constantin Berlescu din Bucuresci, în locul tatăului său, Pitar Dumitrache au luat-o, 1813 Iunie 28.
 Ioan Bălătenu Gorj, vechi, 1813 Iulie 12.
 Răducanu Fendu Saac, nou, 1813 Iunie 12.
 Nicolae sin Brat Muscel, vechi, 1813 Iunie 13.
 Ilie sin Dima, nou, 1813 Iunie 13.
 Nicolae sin Gheorghe
 Badea Ghizdăvêtu Bucuresci, cu cartea lui Ipsilant, cu lude trei, 1813 Iunie 28.
 Radu sin Mirica, nou, 1813 April 12.
 13 carti de postelniceii s'au făcut noue și s'au luat de dumné-lui Postelnicul cu locul deschis, din cari s'au trimis la Craiova, 1813 Septembre 20.
 Mateiu sin Stefan Zicenu Postelnicel sud Prahova, s'au așezat Mateiu în locul tatăului său, 1813 Octobre 16.
 Pantazi Zorilescu din sud Gorj, dupa a lui Moruzi și Ipsilant, 1813 Octobre 13.
 Vladuț Burdiharu din sud Gorj, dupa a lui Moruzi și Ipsilant, 1813 Octobre 13.
 Alexandru Roșianu ot sud Gorj, dupa a lui Moruzi și Ipsilant, 1813 Octobre 13.
 Nicolae Teodor, dupa a lui Moruzi, 1813 Octobre 21.
 Dima din sud Saac, nou, prin grămatic Post., 1813 Octobre 22.
 Petrache sin Ionița Rășnița, nou, 1813 April 19.
 Stefan Cocos din Bucuresci, nou, 1813 April 23.

aceste 313 de mici scutiți ai visteriei? E destul să cităm numele:

- Paraschiva sin Radu Pleșoianu ot sud Mehedinți, noŭ, 1813 Martie 19.
- Constantin sin Michaiŭ din sud Ilfov, după a lui Moruzi și Ipsilant, 1814 Ghenarie 28.
- Nicola i Nicolae Mușat, noŭ, sud Saac, 1813 April 21, de Matache Logofet s'aŭ trecut.
- Alexe sin Coman din sud Prahova, noŭ, 1814 April.
- Dimitrie Ioan Caciupul, noŭ, 1813 April 23.
- Stan sin Adreiŭ Ciocan ot sud Saac, de la Moruzi i Ipsilant, 1814 Maiŭ 14.
- Ioniță sin Frățiță zet Stâlpenu sud Muscel, Moruz, Ipsilant, 1814 Maiŭ 14.
- Sandul sin Gheorghe Cinciulescu ot sud Gorj, Moruz și Ipsilant, 1814 Maiŭ 14.
- Dinul Măican ot sud Romanați, Ipsilant, 1814 April 25.
- Oprea sin Trizan sud Ilfov, noŭ, 1814 Maiŭ 16.
- Christea din Bucuresci, după a lui Ipsilant, 1814 Iulie 21.
- Stroe sin Radul Moisénu din Bucuresci, după Moruz și Ipsilant, 1814 Iulie 21.
- Vasilache sin Polcovnic Michaiŭ Corlătescu ot sud Teleorman, noŭ, 1814 August 6.
- Sterie Dorobanțul ot Craiova, noŭ, 1814 August 6.
- Gheorghe sin Vladu Sătulul sud Prahova, noŭ, 1814 August 18.
- Nicolae vnuc Șătrar Tărtășescu, noŭ, 1814 August 6.
- Slavu sin Gheorghe ot mahalaua Agiu, noŭ, 1814 August 6.
- Ilie sin Năstase de aici din Bucuresci, noŭ, 1813 April 21.
- Dumitru sin Staicul ot Bucuresci, noŭ, 1814 August 29.
- Năstase Postelnic ot Bucuresci, noŭ, 1814 Septembre 23.
- Chiriță sin Dumitru din Bucuresci, noŭ, 1814 Septembre 29.
- Paraschiva sin Anastasiu din Bucuresci, noŭ, 1814 Noembre 29.
- Gheorghe sin Tănase Bilviu din Bucuresci, noŭ, 1814 Noembre 29.
- Nica sin Popa Ilie ot Crângură din sud Vlașca, noŭ, 1814 Noembre 29.
- Dumitrache Razu sin Grigorie, noŭ, 1814 Decembre 15.
- Stefan sin Alexandru Gemenu, noŭ, 1814 Decembre 22.
- Nicolae sin Vasile Cruțescu sud Ialomița, după a lui Moruz și Ipsilant, 1815 Ianuarie 15.
- Stan sin Vasile Piscupescu sud Ialomița, după a lui Moruz și Ipsilant, 1815 Ghenar 28.
- Ioniță Cosâmbescu sud Ialomița, după a lui Moruz și Ipsilant, 1815 Ghenarie 28.
- Oprea Maltezan sud Ilfov, după a lui Ipsilant, 1815 Ghenar 28.
- Gheorghe . . . după a lui Ipsilant, cu o cârciumă i cu doi ômeni străini, 1815 Ghenar 28.

Niculescu, Iarca, Slănicénu, Bozianu, Vrabiescu, Odobescu, Homori-

Mitul sin David Ghizdăvescu, după a lui Michaiū Suțul și Ipsilant, 1815 Ghenar 28.

Ioniță Ursescu sud Slam-Rimnic, după a lui Moruz, 1815 Ghenar 28.

Michaiū ot sud Ialomița, după a lui Ipsilant, 1815 Ghenarie 28.

S'aū făcut la Decembre 10 trei-spre-dece cărți de postelniceii ce se află slujind și la Ghenarie 31, 1815, cu osebit privilegiū, și s'aū trecut în condica de obiceiuri.

Ioniță Vornic, Pitar Vilcea din Bucuresci, după a lui Moruz și Ipsilant, 1815 Februar 25.

Radu Logofet ot sud Ilfov, după a lui Moruz și Ipsilant, 1815 Februar 25.

Ioniță Pârvueț de la Caracal sud Romanați, noū, 1815 Februar 10.

Anton Vistier Hristodul, noū, 1814 Noembre 10.

Iane sin Teodor Bălténu ot sud Dîmbovița, noū, cu doi ómenī străini, 1815 Mart 6.

Ioniță sin Constantin Rizu ot sud Muscel, noū, cu doi ómenī străini, 1815 Martie 6.

Preda sin Ioniță Coșocu din sud Vlașca, noū, 1815 Martie 30.

Toncea Străinu sin Sandul Gârbul, noū, 1815 Martie 25.

Iordache sin Protopopu Ioan, noū, 1815 April 15.

Avram sin Vlad Isbășescu ot Drăgănesci, 1815 Maiū 2.

Stefan sin Ioan de aici, noū, 1815 Maiū 25.

Michalache sin Manole din Bucuresci, noū, 1815 Martie 20.

Christea sin Harisis din Bucuresci, noū, 1815 Maiū 2.

Négul Rădulescu din Bucuresci, noū, 1815 Maiū 2.

Iene Ţilea din Bucuresci sin Hristul Zagurianos, noū, 1815 Noembre 16.

Badea sin Petre din mahalaua Oțetarului Bucuresci, noū, 1815 Iulie 24.

Constandin Boșotă, noū, 1815 Ilie 27.

Răducan sin Protopop Tănase din Bucuresci, noū, 1815 Iulie 1.

Filimon sin Ene din Bucuresci, noū, 1815 Iulie 1.

Ioniță sin Tudori Șoimărénu, noū, 1815 Iunie 15.

Ioniță Rădulescu, noū, 1814 August 23.

Marin sin Protopopul Hristea sud Teleorman, noū, 1815 Iulie 15.

Radul sin Boténul sud Dolj, noū, 1815 Iunie 15.

Dumitru sin Tudor din Bucuresci, noū, 1815 August 16.

Profir sin Hristea din Bucuresci, noū, 1815 Septembre 12.

Manolache sin Preda Ciocărdie din Bucuresci, noū, 1815 Maiū 4.

Ștefan Albénu sud Gorj, noū, 1815 Septembre 12.

Marin sin Popa Hristea ot satul Dég sud Teleorman, 1815 August 1.

Alexandru sin Diacon, noū, 1816 Ghenarie 1.

Anastasia Papazoglu din sud Saac, noū, 1816 Ghenarie 31.

cénu, Stâlpénu, Conțescu, Habudénu, Condeescu, Teișanu, Zădări-
cénu, Priscicénu, Penescu, Ștefulescu, Stănescu, Tocilescu, Cordescu,

- Alecul Speténu din sud Ialomița, noă, 1816 Ghenarie 31.
Mitrea sin Vladul Covrig sud Saac, noă, 1816 Februarie 1.
Ioniță sin Michaiă din orașul Craiova, ce-î die Cerșotescul, noă,
1815 Septembrie 4.
Ianache sin Iordache din orașul Bucurescî, noă, 1816 Iunie 7.
Răducan sin Protopopol Tănase din Bucurescî, noă, 1815 Iunie 1.
Preda Borducea Bucurescî, noă, 1816 Iunie 13.
Mateiă Postelnicul, i s'a făcut carte nouă, dară are și de la Ipsilant,
noă, 1816 Octombree 10.
Petre Postelnicel de aici, noă, 1816 Octombree 15.
Ionașcu Rătescu din Slatina sud Olt, noă, 1817 Ghenarie 19.
Ioan sin Anton Diaconescu, noă, 1817 Decembre 8.
Ioniță sin Gheorghe Scheianu, noă, 1817 Decembre 4.
Chiriac sin Nicoli Grecu, noă, 1817 Ghenarie.
Petre Tudorescu din sud Dîmbovița, de la Moruzi și Ipsilant,
1817 Aprilie 22.
Dimitrie Petrescu ot Bucurescî, 1817 Februarie 27.
Teodor Pavlu de aici, noă, 1817 Maiă 12.
Lefter sin Aldea, noă, 1817 Februarie 27.
Gheorghe sin Ioan Sparilescu din Bucurescî, mahalaua Bărbătescului,
1817 Aprilie 7.
Radu Pârvulescu din sud Romanați, noă, 1817 Iunie 1.
Radu Zota ot Cărbunescî sud Saac, noă, 1817 Aprilie 7.
Barbul Portărescul ot Craiova, noă, 1817 Iunie 24.
Gheorghe sin Stroe Berlescu ot Bucurescî, noă, Septembrie 16.
Constantin Sterie de aici din Bucurescî, noă, 1817 Septembrie 20.
Pascale sin Stoian ot Bucurescî, noă, 1817 Octombree 10.
Teodor sin Stefan Burducea, noă, 1817 August 27.
Preda sin Răducanu Gocea ot sud Ialomița, noă, 1817 Octombree 15.
Călin sin Călin de aici, noă, 1817 Decembre 26.
Gheorghe sin Postelnic Avram Șitoianu din sud Gorj, noă, 1818
Ghenar 1.
Dumitru Bândănescu ot sud Dîmbovița, noă, 1818 April 20.
Mirea sin Popa Gheorghe ot Ciorani sud Prahova, noă, 1818.
Nicolae Nenciulescu sin Popa Andreiă ot Bucurescî, noă, 1818
Ghenar 7.
Dobre sin Ioan Crețul ot Ciorogârla sud Ilfov, noă, 1818 Maiă 28.
Stan sin Ioan Obelă din Bucurescî, noă, 1818 Martie 15.
Marin sin Stavru ot sud Dolj, noă, 1818 August 9.
Alexandru sin Nicolae ot Bucurescî, noă, 1818 August 21.
Ilie sin Radu ot Bucurescî, noă, 1818 Maiă 27.
Dumitrache sin Nicolae de aici din Bucurescî, noă, 1818 August 6.
(Cod. XXXIV, pag. 175.)

Ursianu, Poenaru, Merlescu, Pleșoianu, Corlătescu, Razu, Bălténu, Rizu, Rădulescu, Ciocârdie, Papazolu, Nenciulescu etc.

În notă aducem de model un act de liberare din slujbe a unor bătrâni și infirmi. Ceî liberați beneficiau de scutire de dări. (1)

Cartea lui Dumitrache Datco Brat Ianache Postelnicul.

Fiind-că am miluit Domnia Mea pe Dumitrache Datco Brat Ianache Postelnic și l'am făcut postelnicel, i-am dat dară la mânilor lui această domnesca Năstră carte, ca să fie sciut că este în orînduiala postelnicilor și să aibă privilegiul cel obicinuit al scutelei pre drepte bucatele sale de dijmărit și vinăriciū, precum au și cei-lalți postelnicēi, drept aceea dară poruncim la toți căți se cuvine, ca să cunoșceți pre mai sus numitul boer al Domniei Mele de postelnicel, i saam reche gosp.—1815 Iulie 2.

Cartea de postelnicel ce s'au înnoit după rugăciunea Mariei i Vasilichiei și Elenchiū, fetele Danciului postelnicel, ce au murit, pe chipul lui Nicolae logofetelul, vărul lor.

După rugăciunea, ce prin jalbă au făcut către Domnia Mea Maria i Vasilichia și Elenca, fetele Danciului postelnicel, ce au murit, ca să înnoim sinetul tatălui lor pe numele lui Nicolae Logofetul, vărul lor, sub a cărui îngrijire și căutare se află, fiind fete sărmane, milostivindu-ne asupra-le, facem pe numitul Nicolae vărul lor postelnicel și, spre a fi cunoscut de postelnicel, i-am dat această domnesca Năstră carte, prin care să aibă privilegiul cel obicinuit al scutelei pe drepte bucatele sale de dijmărit și vinăriciū, după orînduiala ce au și cei-lalți postelnicēi; pentru care poruncim la toți căți se cuvine, să cunoșcă pe numitul boer de postelnicel, i saam reche gpd.—1817 Noembrie 8.

(Cod. LXXVII, fila 281.)

(Pecetea gpd.)

Vel Logofet.

(1) Dumné-ta Vel Vistier, după pliroforia ce Ne dai printr'acastă anafora, milostivire făcând Domnia Mea asupra jăluitarului, poruncim să fie ertat și apêrat de slujbă.—1813 Maiū 24.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofet.

Prea Înălțate Dómne,

După orînduiala vistieriei s'au seris la isprăvnicatul Săcuenilor, care și însciințeză, precum se va vedé, de próstă starea și bătrânețele jălui-

În note mai dăm unele acte de natură administrativă. De vornicia obștirilor fiind pendinte măsurile privitoare la *igiiena* publică, tot aici aducem și acte relative la doctorii cari sunt chemați a combate epidemia și bólele din oraș (1)

torului Șerban, copil din casă de Divan; deci, pentru a se ertă de slujbă, rămâne la milostivirea Măriei Tale.—1813 Maiu 5.

(Cod. LXXVI, fila 271 v.)

Vel Vistier.

Cartea lui Ștefan ce s'aũ orînduit cêuș de Divan.

Dat-am domnéscă Nóstră carte lui Ștefan, carele s'aũ așezat cêuș la vătășia vătăfului Divanului, în locul lui Mateiu ce aũ fost până acum, ca să aibă privileghiul ce din vechime aũ fost hărăzit zapciilor Divanului Domniei Mele, adecă să fie apêrat atât de rîndul dăjdiilor visteriei, cum și de alte orîndueli, să scutescă și drepte bucatele lui stupi i rîmători de dijmărit și vinul de vinăriciũ, să ție și o prăvălie dréptă a sa aici în Bucuresci, scutită și apêrată de fumărit, de căminărit, de vamă și de alte dări ce vor fi pe alte cărciune; așijderea să ție și lude unul, străin și fără pricină de dajdie, carele și acela să fie apêrat de rîndul dăjdiilor visteriei și de alte orîndueli. Drept aceea poruncim la toți căți se cuvine, nimeni întru nimic supêrare să nu-ĩ facă, ci să i se păzescă privileghiul și mila acésta întocmai și fără strămutare; i saam receh gpd.—1816 Iulie 1.

(Cod. LXXVII, fila 243.)

(1) Dumné-ta Vel Vistiere, de vreme ce printr'acéstă anafora Ne arăți că jăluitorul are să ieă léfă acei taleri 150 de la visteria Domniei Mele, de aceea poruncim ca din sfertul viitorului Octombre să se plătescă jăluitorului banii acéștia.—1816 Septembrie 18.

Vel Logofêt.

(Pecetea gpd.)

Prea Înălțate Dómne,

Intrând în cercetarea jălbei ce aũ dat Măriei Tale Grigorie Bulucbașa, m'am pliroforisit că numitul are cu adevêrat să ieă de la visterie léfă pe cinci luni, de la Iunie 1814 adecă până la sfîrșitul lui Octombre, taleri 150, po taleri 30 pe lună, din rămășița lefilor ce mai este visteria datore până la sfîrșitul lunii lui Ianuarie cu lét 1815, când atunci s'aũ întocmit casa lefilor, pentru care nu lipsiũ cu plecăciune a arătă Înălțimii Tale; iar de este a se slobođi acésta, rămâne la bună milostivirea Măriei Tale în ce chip vei voi a arătă asupră-ĩ.—1816 August 10.

Vel Vistier,

Cutia milosteniei, alipită la «*vornicia obștirilor*», este pururea în de-

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta Vel Postelnice, fiind-că sfinșitul și pricina pentru care s'aũ dat de la cutia epitropiei obștirilor lefi la cei în dos arătați doctori și pentru care se numesc doctori ai politiei, în adevăr este numai ca să fie datori a căutã la bóle pe cei sãraci și scãpãtați fãrã de nici o platã, nefiind cu îndoialã cã de la cei ce aũ stare își ieãu fieș-care plata ostenelei sale, de aceea primim Domnia Mea acéstã anafora a dumné-luĩ Vel Vornicul al obștirilor, ca o dréptã și cu cale, ca împreunã cu dumné-luĩ Vel Vornicul sã chemați pe toți dumné-lor numiți doctori, cãrora sã le arãtați cã îndatã, fãrã de nici o prelungire, sã-și împartã între dumné-lor tóte mahalalele politiei și, veri-unde li se vor face prin raport de la casa de privighere cunoscut cã s'aũ bolnãvit vre-un sãrac. numai decãt sã alerge acolo, ca sã-l caute fãrã de nici o platã, fiind lucru împotriva omenirii ca dumné-lor sã ieã lefã cu numire de doctori ai politiei și acei sãraci sã se tiranisescã la bólele lor fãrã de nici o cãutare și mângãere din partea doctorilor, și doctoriile sã se plãtescã de la cutia epitropiei obștirilor dupã rețetele doctorilor, cãrora sã li se dea a întelege cã, de Ne vom mãi pliroforisĩ Domnia Mea cum cã nici de acum înainte nu s'aũ pus din partea dumné-lor în lucrare acéstã orĩnduialã a datoriei, care aũ, precum mãi sus se aratã, sã scie cã li se vor rãdicã cu hotãrire lefile ce ieãu de la cutia epitropiei, iar de va pricinui vre-o unul din numiți doctori cã este însãrcinat cu cãutarea vre-unuĩ spital, acéstã pricinuire nu-ĩ este de nici un ajutor, în vreme ce pentru cãutarea bolnavilor de la spitãluri li se dã acelor doctori osebitã lefã din iraturile ale acelor spitãluri, iar lefile ce aũ de la cutia epitropiei sunt chiar pentru cãutarea acestor fel de sãraci bolnavi.—1816 Septembre 18.

Vel Logofet.

(Pecetea gpd.)

Prea Înãlțate Dómne,

Insciintez Înãlțimii Tale cã aici în politia Bucurescilor s'aũ înmulțit firescile bóle, adecã de rēcãlã, friguri și altele, pe la sãraci, cari nu aũ putere și mijloc a se cãutã cu doctori; pe tóte zilele vin la epitropie, cerënd milã și ajutor pentru bóla ĩntru care se aflã, și fiind-cã aici în politie, din porunca Mãriei Tale, se aflã cei mãi jos numiți doctori cu lefã de la cutia milosteniei, sã li se poruncescã prin dumné-luĩ doctorul cel mare ca fieș-care sã-și alégã parte din sempturi ale politiei, sã cerceteze pe la cei bolnavi sãraci, prin raporturile ce se aduce de cãtre vãtãșeĩ mahalalelor la casa depo, de acolo fãcendu-li-se sciut prin raport la fieș-care doctor semptul ce-și va alege sã alerge la acei sãraci bolnavi, sã le cerceteze bóla, orĩnduindu-le doctoriĩ pentru ĩntregimea sãnãtãții lor, și cum va fi bunã hotãrirea Înãlțimii Tale.—1816 Septembre 14.

(Cod. LXXXV, pag. 341.)

Vel Vornic.

ficit. În 1817, Domnitorul face catastih nou de împărțirea milelor. (1)

Dumné-lor doctorii ce sunt cu léfă la epitropie.

Doctorul Silvestru.
 » Constantin Darvari.
 » Caracaș.
 » Ioan Pascal.
 » Oler.
 » Filitis.
 » Raiter.
 » Zosim Storer.
 Gérahul Mesîț.
 Ceprieiciu Filip Zorotarahu.

(1) Intărim Domnia Mea întocmirea acestuî catastih al lefilor și poruncim dumné-tale Vel Vornice al obștirilor, ca să se urmeze întocmai darea lor pe acest următor an, atâta numai osebite facem, ca din taleri 28, ce vëdum, în osebit perilipsis ce Ni s'a'au citit, că prisosese pe tótă luna din lefile acestuî an peste suma lefilor din anul trecut, să se adaoge taleri 20, pe lângă taleri 80, cu care se vede trecută într'acest catastih Elena, soția Paharniculuî Costache Teologul, ca să i se dea adecă pe tótă luna câte taleri 100, precum a'au avut și mai înainte.—1817 Mart 8.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofët.

Prea Înălțate Dómne,

După luminată poruncă adunându-ne la un loc și privind la iraturile cutiei milosteniei cele canonisite i cele întâmplătore, care am socotit că se pot împlini prin ajutorul Înălțimii Tale, alăturând și vorniciile de prîpasuri ale anuluî viitor a se luă pentru următorul an, precum am vëdut că s'a'au ardat de vre-o doi trei ani încóce, din pricina a multor săraci ce s'a'au adăogat i dohtorii și alte cheltueli, cu chibzuire am alcătuit lefile săracilor i dohtorilor și ale epitropilor precum într'acest catastih se cuprinde, câte cât este a li se plăti pe lună, însă cu scădămînt la vre-o câte-va nume câte puțin și alte nume din cei morți i parte femeiască măritate, într'al căror loc puindu-se alți milași, ce după jălbî s'a'au găsit cu cale, să facă a se răspunde pe tótă luna, adecă săracii lefași taleri 3.595, și taleri 1.620 dohtorii i gerahii politiei, i taleri 1.810 tagma vorniciei obștirilor, cu taleri 100 Petrache logofëtul ot dumné-lor boerii epitropi ai sërmanilor evgheniți, cu deosebită poruncă, care acest catastih, iscălindu-se și de către noi, se va da luminată întărire, cu hotărîre ca până la anul să nu se mai adaoge alți miluiași lefași, spre a se puté epitropia cu puțin irat ce s'a'au vëdut să

Ca să se echilibreze budgetul cutiei, se dispune a se cheltui în 1817 suma cuvenită pe 1818 din venitul vornicilor, pripasuri.

O măsură polițienescă energică se ieà în 1817. (1) Marele Spătar trimite la pușcărie pe toți cei cari ar puté fi bănuți că au să se facă hoți.

*

Nici o prefacere în organele judecătorești nu se întâmplă sub domnia lui Ioan Caragea. Continuă :

a) Divanul domnesc, ca ultimă instanță de judecată,	} în Bucuresci,
b) Departamentul de opt	
c) » de șapte	
d) » de criminalion	
e) Divanul Olteniei sub președința Caimacamului,	

întîmpine alcătuitele lefi de la trecutul Ianuar până la sfîrșitul anului cu urmare întocmai.—1817 Februar 20.

Al Ungro-Vlachiei Nictarie, Radu Golescu Vel Ban, Isaac Ralet Vel Vornic, Istrate Kretzulescu Vel Vornic, Michalache Manu Vel Logofet, Grigorie Bălénu Vel Vornic, Constantin Caliarh Vel Vornic, Constantin Dudescu biv Vel Logofet, Nicolae Golescu Vel Logofet, Alexandru Filipescu Vel Logofet.

(Cod. LXXXIV, fila 117.)

(1) Cu cale fiind anaforoa acésta a dumné lui biv Vel Banul, epistatul spătăriei, primită este Dorniei Mele, pe care și întărind-o, poruncim atât dumné-tale epistatule al armășiei i dumné-vostre judecătorilor ai departamentului criminalion, cât și voué tuturor slujbașilor ai armășiei, să aveți neadormită privighere de a se urmă de acum înainte întocmai nizamului de mai jos arătat.—1817 Mart 9.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofet.

Prca Înălțate Dómne,

Fiind-că dregătoria spătăriei se silește cu tóte mijlócele de a întîmpina pornirile făcătorilor de rele, ce mai fără sfială urmăză asupra primăverei, și a cercetă pe cei bănuți în netrebnicii și a iscodi pe cei dovediti și mărturisiți hoți, face trebuință a se ridică toți aceștia la grosul spătăriei, din cari cei ce se vor îndreptă și vor da chezășii vrednice vor rămâne slobođi, iar cei după învinovățirea lor și cuviinciósele bănueli ce va avé spătăria asupră-le se va cuvení a stă la închisóre vremelnică și pentru înfrînarea lor, și pentru ca să dea vrednice chezășii, pe unii ca aceia învinovățiti, neavénd spătăria gros cu țarie de ziduri,

- f) Departamentele de patru și de criminalion în Craiova,
- g) Spătăria,
- h) Agia și
- i) Judecători speciali în județe.

Pe lângă aceste instanțe se mai crează una nouă specială, numită «*Departamentul străinilor pricinii*», instanță menită a judeca procese dintre pămîntenii și sudiți. (1)

Mai există sub Caragea și o epitropie obștească a evgheniților. Acesta are misiunea de a priveghia și oprî risipirea averilor de «evgheniți», de fiii boerilor cari n'au încă 25 de ani împliniți. Un moment în fruntea acestei instanțe se află Gr. Brâncovenu, căruia îi succede Racoviță.

Câte-va săptămâni după sosirea în țară a lui Caragea în Bucuresci, el nu face nici o schimbare radicală în personalul «departamentelor».

este silită a-i trimite la pășcărie cu tacir arătător de urmările fieș-căruia, pentru cari să se poruncască strașnic de către Măria Ta epistatului și slujbașilor pușcăriei ca să-i aibă în bună pază, fără a slobođi de la închisóre, până când mai întâiu se vor arată și chezașii lor la spătărie, pentru care și cercetând spătăria și dovedindu-i de chezași cinstiți și destoinici și cu cuprins, răspunđători pentru ori-ce nărăvire a celor ce slobođindu-se se va dovedi în urmă și dând asemenea chezașie la spătărie, se va face anafora către Măria Ta, ca să se slobođă și întărirea Înălțimii Tale va rămăné sinet la departamentul pușcăriei; părerea slugei Măriei Tale este într'acestași chip, iar Măria Ta ve porunci ceea ce ve chibzui cu cale. — 1817 Mart 7.

Vel Spătar.

(1) Acastă instanță a fost așezată în 1814 în casele Stolnicesei Manda Costésca, care primiă o chirie de 5.000 taleri pe an. Din acastă cifră se pöte vedé că acea casă eră din cele mai mari din Bucuresci. În acastă casă a ținut și Divanul ședințele sale de judecăți, căci Curtea domnăscă fiind arsă, nu mai află loc în noua reședință a Domnitorului.

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta Vel Vistier, fiind-că dumné-lui Vel Logofét de Țera-de-sus, din porunca Domniei Mele, au făcut invoice cu Stolnicésca Manda Costésca pentru casele sale, unde se caută pricinile de judecăți atât de dumné-lor veliți boeri, cât și de Departamentul străinilor, ca să i se dea pe an chirie 5.000, de aceea poruncim dumné-tale ca de la începutul viitorului Octombre să se dea numitei Stolnicesei de la domnăscă Nóstră visterie acești taleri cinci mi, chiria casei. Tolco pisah gpd.—1814 Sept. 23.

(Cod. LXXIV, fila 143 v.)

Abiã aflãm câte-va numiri nouë de la noul Domnitor din 7 Decembre 1812. Slugerul Nicolae(?) înlocuesce la data acësta pe Slugerul G. Artino la judecătoria spãtãriei.

La 23 Decembre 1813 s'aũ orînduit cu pitac Paharnicul Costache Fotino judecãtor dimpreunã cu Slugerul Constantin Otopënu la departamentul agiei. (1)

În cod. LXXV (la fila 17) existã minutele pregãtite pentru reînnoirea personalului ambelor departamente (de patru și criminal) și a Divanului din Craiova, cu data de 26 Decembre 1812. Totuși numirile se fac numai pe ziua de 1 Ianuarie 1813, când se fac și numirile la tôte instanțele judecătorești din Bucuresci.

Dãm în notã lista și decretul de numire a noilor judecãtori din Bucuresci. (2)

La aceeași datã de 1 Ianuarie 1813 sunt numiți și judecãtori la Craiova (4 la departamentul civil și 4 la cel penal), cum și câte un

(1) Cod. LXXIV fila 97.

(2) Iatã aceste acte:

Judecãtorii ce s'aũ orînduit de cãtre Domnia Mea la departamentele de mai jos arãtate. La departamentul de opt:

Paharnicul Ionițã Kretzulescu.
Serdarul Nicolae Cuza
Serdarul Vasile Isvoranu.
Medelnicerul Alexandru Calã.
Medelnicerul Nicolae Roșca.
Medelnicerul Dumitrache Broștënu.
Șãtrarul Stavri.
Vãtaful Mateiũ Lambrino.

La departamentul de șapte.

Stolnicul Nicolae Crețënu.
Stolnicul Dumitrache Ștefãniu, 1813 Februar 13, în locul vãtafului Nicolae.
Slugerul Gheorghe Artino, prin pitac s'aũ lipsit, 1813 Mart 1, la 23 s'aũ ertat.

Pitarul Nicolae Lambrino.

Nicolae biv cãpitan za dorobanți.

Serdarul Dimitrie Filodor, prostichiũ, 1813 Ianuar 11.

Serdarul Ioan Politimos, Ianuar 12.

Serdarul Constantin Grecënu, Mart 15.

al treilea logofăt de fie-care «departament» și un al treilea logofăt și

La departamentul criminalion.

Dumné-lui Stolnicul Constantin Caragea.

Medelnicerul Caclica.

Medelnicerul Mateiü Grecénul.

Serdarul Atanasie.

Slugerul Teodor Comino.

Medelnicerul Costacopol, 1813 Ianuar 12.

Dumné-vóstre boerilor cinstiți măi sus numiți, fiind-că v'am orînduit Domnia Mea judecătóri la numitele departamenturi, să aveți dar a vă aduná fieș-carele la departamentul unde sunteți orînduiți și să urmați pururea a căută trebile judecăților ce vi se orînduesc de către Domnia Mea, cu silință păzind dreptatea cu tótă scumpătatea, și dumné-ta cinstite și credincios boerul Domniei Mele Vel Logofete de Țéra-de-sus, după ce se va trece în condica Divanului fóia acésta, să o faceți apoi cunoscută și dumné-lui Vel Vistierului, spre a se așezá în catastihul lefilor. Tolco pisah gpd.—1813 Ianuarie 1.

(Cod. LXXV, fila 20 v.)

Pitac prin carele s'aú ertat Slugerul Artino de greșala ce aú făcut și iarăși s'aú orînduit judecătór la departamentul de șepte, unde aú fost măi înainte.

Fiind-că după rugăciunea ce aú făcut-o Domniei Mele unii din dumnélor boerii pentru Slugerul Gheorghe Artino, ca să-l ertăm de greșala ce aú făcut-o, dând fágăduiala și prin scrisóre că se va purtà cinstit în tréba judecătórii și nu va măi face cel măi mic cusur, Ne-am mi-lostivit Domnia Mea asupra-i și îl ertăm, cu acésta hotărîre înșă că, de acum înainte, de se va dovedi cu cât de puțină rea urmare și catachrisis, nu numai că se va lipsi, ci încă se va pedepsi strașnic; cu acest mijloc dar, ca unul ce aú dobândit ertăciune greșelei ce aú făcut, îl orînduim iarăși la tréba judecătórii departamentului de șepte, unde aú fost măi înainte, în locul sêu, de care și poruncim dumí-tale cinstite și credincios boerule al Domniei Mele Vel Logofete de Țéra-de-sus să-l faci cunoscut la cei-lalți boeri departamentari, ca să urmeze a păzi la departament pentru căutarea pricinilor de judecăți. Tolco pisah gpd.—1813 Mart 22.

(Cod. LXXVI, fila 36.)

Cinstit și credincios boerul Domniei Mele, dumné-ta Vel Logofăt de Țéra-de-sus, fiind-că la departamentul de șepte a orînduit Domnia Mea judecătór pe biv Vel Vameșul Nicolae în locul Stolnicului Dumitrache Ștefăniu, să aibă dar de astăzi înainte a merge la acest departament,

logofeții trebuincioși la Divanul Craiovei și tot acolo și un al doilea portar. (1)

Indată după constituirea Divanului domnesc în Bucuresci și după trecerea sărbătorilor Bobotezei, Domnitorul adresază membrilor lui următoarea carte deschisă:

Cinstiților și credincioși dumné-vostre boerilor veliți ai Divanului Domniei Mele, vă însciintăm că cea întâiu datorie netăgăduită este a căută pricinile norodului și a îndreptă pe cei năpăstuiți; ei fiind că vedem din jălbile ce Ni se dau multe pricinii de judecăți, de aceea am hotărît ca de ađi înainte să facem și noi Divan Lunea și Vinerea, când vor fi pricinii de a se înfățișă înaintea Nóstră; dar și dumné-

ca dimpreună cu cei-lalți boeri judecători să urmeze a căută și a cercetă pricinile de judecăți și a nu zăbovi pe ipotesiari; pentru care se face cunoscut și la visterie, a se așeză la catastihul lefurilor. Tolco pisah gpd.—1813 Februar 13.

(Cod. LXXIV, fila 27.)

Vel Logofet.

(Pecetea gpd.)

(1) *Pitac pentru léfa judecătorilor i III logofeților și II portar de la Craiova.*

Cinstit și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta Vel Vistier, fiind că s'aú orinduit opt judecători la departamentul ot Craiova, însă la cel de patru și la cel de criminalion, i câte un III logofet la fieșcare departament și un III logofet și trebuincioșii logofetei la Divanul Craiovei, cum și II portar, de aceea poruncim dumné-tale ca pe toți cei arătați mai sus să-i așezi la catastihul lefilor visteriei cu aceeași léfa ce aveaú și mai înainte. Tolco pisah gpd.—1813 Ianuarie 1.

(Cod. LXXV, fla 22 v.)

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta Vel Vistier, fiind-că la Divanul Craiovei s'aú orinduit de către Domnia Mea judecători dumné-lor boerii ce mai jos s'aú însemnat, cari sunt la număr cincî, să aibi dar a-i așeză dumné-ta la catastihul lefilor visteriei cu léfa ce aú avut și mai înainte. Tolco pisah.—1813 Ianuarie 5.

Dumné-luí biv Vel Logofetul Dumitrache Bibescu.

biv Vel Clucerul Cornea Brăiloiu.

biv Vel Clucerul Dumitrache Brăiloiu s'aú orinduit în

locul Clucerului Gănescu, 1813 Septembre 8.

Dumné-luí biv Vel Clucerul Haralambie.

biv Vel Pitarul Constantin Oteteleşanu.

vostre să vă strîngeți în tóte ȕilele a căută pricinlie de judecătî ce se orînduesc de Domnia Mea, afară din sêrbătorile mari i Dumnicile, la care să fiți cu silință a le cercetă cu scumpătate spre descoperirea adevêrului, ca cei năpăstuiți să-și afle îndreptarea lor, și în tóte ȕilele să vă adunați la locul cel orînduit în domnésca Nóstră curte la trei cêsuri din ȕi, stând până la vremea prânđului a căută tóte pricinile ce vor fi gata; de care poruncim și dumné-tale, cinstit și credincios boerule al Domniei Mele Vel Logofete de Țera-de-sus, să dai nizam zapciilor și logofeteilor a se află mai de diminéță cu tóte pricinile și hărțiile ce vor fi trebuincióse gata; iar cel ce nu va fi următor să Ni-l arăți, spre a i se face căđuta osîndă. Tolco pisah. — 1813 Ianuarie 9.

(Cod. LXXIV. fila 13 v.)

Vel Logofêt.

(Pecetea gpd.)

În 20 Ianuarie 1813, Ioan Caragea numesce pe judecătórii de județ, cu decrete în cuprindere ce ne probéză că încă nu s'a făcut despărțirea definitivă a puterii judecătórescî de cea administrativă. În adevêr, decretul de numirea judecătóruului de județ pe de o parte stabiliă ca «judecătóruul să caute judecătîle și să facă hotărîrea în scris, iar împlinirea după hotărîre să se facă de ispravnicii județuluui», la care împlinire să nu se amestece judecătóruul, și pe de altă parte adăogiă a ȕice că «judecătóruul să fie nelipsit de la județ, lângă scaunul ispravnicesc, ca să caute pricinile judecătîlor necontenit, dimpreună cu ispravnicii»; decî, repetăm, încă principiul despărțirii celor douê mari puteri în stat nu este deplin. (1)

1813 Ianuarie 5. Pitac către Vel Vistier, ca peste léfa ce aũ avut-o mai înainte Clucerul Cornea Brăiloiu, unul din mai sus numiții judecătóri, să i se mai adaogă alți taleri 300.

(Cod. LXXV, fila 21.)

(1) *Carte de judecătóru de județ.*

Dat-am domnésca Nóstră carte pre carele l'am orînduit Domnia Mea judecătóru la sud . . . ca să aibă a căută tóte pricinile de judecătî ale locuitorilor cu bună cercetare, ca să le hotărască cu dreptate și pentru fieș-care pricină ce va judecă să facă hotărîre în scris la mîna cui se va căde, ferindu-se de hatîr și voe veghiată; iar pe cei ce nu se vor odihni de acolo, să le dea la mîna soroc în scris, cu ȕi orînduită, spre a veni la Divan, și pentru tóte pricinile ce va căută să aibă a ținé condică deosebită, întru care să trecă tóte cu bună orînduială, și așa judecătóruul să caute judecătîle și să facă hotărîre în scris, iar împlinirea după hotărîre să se facă de ispravnicii

În anul 1813—1814, ca dispozițiuni mai însemnate în sfera justiției aflăm:

I. Relative la *protimisis*:

Chrisovul din 12 Iunie 1813 dispune că, de acum înainte, ori-cine va vinde vre-un lucru nemișcător fără de mezat să fie dator ca, după ce va face zapisul vîndării, să-l facă cunoscut tuturor rudelor și vecinilor lui, la câți după pravilnicésca condică li se cuvine *protimisis*, ca orî să-l iscăléscă, de nu vor să cumpere ei acel lucru, sau vrînd a-l cumpêră, să numere bani. Când vîndătorul își va face acésta datorie și vre-unul din cei cari au *protimisis* nu va voi nici zapisul să-l iscăléscă, nici bani să-î numere, atunci vîndătorul să cheme în judecată la stăpânire pre un asemenea, ca să-l oblige la una din douê. Refusând și atunci, vîndarea va fi declarată bună. Cu afacerea *protimisului* urmêză și alte *dispozițiuni* mai departe, în 1814.

Mereu cestiunea «*protimisului*» revine la ordinea șilei.

Am arătat aiurea însemnătatea acesteî dispozițiuni intrate în obiceiul pămîntului, cum ea împedică pe Greci de a se face proprietari în pămîntul țerii. De aci un răsboiî surd făcut «*protimisului*» și numeroșe explicațiuni și înterpretațiuni ce i se aduc cu diverse cărți domnesci.

Așă în 18 Iunie 1814 Ioan Caragea înterpretă capul din legea lui Ipsilante, dicînd că rêu și fără de cale judecătôrii acordă *protimisul* mai întăiî rudelor de aprôpe, căci, după interpretarea lui, acest *protimis* se cade să-l aibă mai înainte de toți «*rezorași* de moși», adecă *vecini* imediați, fie ei rude sau nu. Cu diverse mijlôce, între cari

județului, la care împlinire să nu se amestece judecătôrul. Pentru care poruncim Domnia Mea și dumné-vôstre ispravnicilor ai județului să-l cunôsceți de judecătôr și să-î dați mână de ajutor cu ômenii de slujbe pentru cei ce vor fi a se aduce și a se scôte în judecată, care judecătôr să fie nelipsit de la județ lângă scaunul ispravnicesc, ca să caute pricinele *judecăților necontenit, dimpreună cu ispravnicii*, sau când ispravnicii vor fi încărcați cu alte trebî ale județului, judecătôrul nelipsit să caute judecățile în tótă vremea, fără de a lipsi încôce și încolo, de a se chemă numai cu numele judecătôr, că acésta nu este suferită Domniei Mele. Drept aceea poruncim și mazîlilor i breslașilor și tuturor locuitorilor de obște să fiți înscințați de acésta și fieș-care pentru pricinile ce vor avé să mêrgă să se judece la orînduitul de Domnia Mea boer judecătôr, că pentru aceea am orînduit deosebit de ispravnicii și judecătôr, să se caute mai cu înlesnire și fără de zăbavă în tótă vremea pricinile judecăților ce veți avé. I saam rezech gpd.—1813 Ianuar 20.

(Cod. LXXV, fila 47 v.)

prin simulată *adopțiune*, mulți Greci deveniau proprietari de imobile și acum în favoarea aceloră se interpretă protimisul ca să aibă ei beneficiul lui cu precădere asupra rudelor mai de aproape, cari nu erau și proprietari vecini cu imobilul pus în vânzare.

Afacerea «*protimisului*» preocupă pe Divan și în urma acestei «*deslegări domnesci*». Biv Vel Căminarul Nestor (1), legistul ilustru al timpului, presintă lui Vodă un proiect de nouă legiuire asupra materiei. Vodă îl dă în cercetarea Divanului la 29 Iulie 1814 cu următorul pitac:

Prea Sfinția Ta Părinte Mitropolit, iubitorule de Dumneșeu Sfințite Episcópe Buzău, i dumné-vóstre veliților boeri ai Divanului Domniei Mele, împreună și dumné-ta biv Vel Bane Grigorie Brâncovene, iată se însemnéază mai jos într'acest domnesc al Nostru pitac teoria ce a făcut dumné-lui biv Vel Clucerul Nestor la capul pentru protimisis, carele, pentru ca să se întocmescă după cuviință prin sfat de obște și cu domnesca Nóstră hotărîre, poruncim ca, adunându-vé cu toții la un loc de obște și teorisind cu luare aminte, să faceți cuviincioasa chibzuire și să arătați Domniei Mele prin anaforă cu zapciú de Divan. Tolco pisah gpd.—1814 Iulie 29.

(Cod. LXXIV, fila 135.)

Vel Logofét.

(Pecetea gpd.)

Proiectul lui Nestor este aprobat de Divan și acesta, cu anaforaua sa din 8 Septembrie 1814, supune lucrarea lui Nestor la aprobarea lui Vodă. Caragea o aprobă, modificând-o în sensul circularii sale de mai sus. Nestor dedeă preferință la cumpărare de imobile *rudelor* mai de

(1) Nestor a fost conservat membru al Divanului de către Caragea, deși nu eră boer cu serviciú efectiv, ci numai biv Căminar. Iată actul de numire:

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta biv Vel Căminare Nestore, fiind că Ne-am pliroforisit Domnia Mea că ai fost orînduit judecător între dumné-lor veliții boeri, ca unul ce ai sciință și praxis a pravilelor, de aceea iată printr'acest domnesc al Nostru pitac te orînduim Domnia Mea de a fi și de acum înainte tot într'această trébă, silindu-te de a te arătă cu slujbă plăcută, după datoria ce are fieș-care nefățarnic judecător; poruncim Domnia Mea și dumné-vóstre cinstiților și credincioșilor boerilor veliți ai Divanului Domniei Mele să cunósceți pe mai sus numitul boer, că este orînduit judecător împreună cu dumné-vóstre.—1814 Decembre 30.

(Cod. LXXIV, fila 9.)

Vel Logofét.

(Pecetea gpd.)

aprópe, iar Vodă, în interesul măi sus explicat, acordă protimisisul în prima linie rudelor orî și străinilor cari sunt vecinî cu imobilul de vîndare. (1)

În urma pitacului domnesc de sus, urmază anaforaua următoare a boerilor întărită de Domnitor :

Asemenea publicații s'aũ făcut la tóte județele și la Caimacam, trămițendu-se și copii după anafora i după hotărîrea din anul trecut, și s'aũ trecut și aici copia de anafora. (2)

Întru tóte cele-lalte primită fiindu-Ne anaforaua acésta, o întărim Domnia Mea, afară numai dintr'al treilea felurime a protimisisului ce se cuprinde măi jos, arătatul al treilea pont, care împotrivă hotărîm a se urmă, adecă cel ce va fi și rudă și părtaș sau vecin, fie măcar și măi depărtat (însă numai până la acea spiță din care nu se pot luă în căsătorie), acela să se protimisească decăt altă rudă măi de aprópe care nu va fi și vecin sau părtaș, de vreme ce pravilnicésca condică la titlul pentru protimisis chémă întăiũ pe rudele cari vor fi părtașe sau răzorașe, fără de a dice cele de aprópe orî de departe, și apoi dice să se cheme rudele cele măi de aprópe, și într'acest chip vorbind, se înțelege curat că chemarea de al doilea este pentru rudele cele măi de aprópe decăt cele dintăiũ cari vor fi și părtașe sau răzorașe, bez părintele la lucrul fiului sœu și fiul la lucrul tată-

(1) Aducem chiar aci aceste acte importante :

Două pitace la departamentul de opt și la departamentul de șapte pentru pricinile de protimisis cum aũ să urmeze.

Dumné-vóstre boerilor judecătóri de la departamentul de opt, vœ facem în scire că, pentru pontul de protimisis la lucruri nemișcătóre, prin obștésca anafora a dumné-lor boerilor și prin întărirea ce am dat Domnia Mea la acea anafora, s'aũ dat hotărîre cum aũ să urmeze tóte judecătóriile a judecã pricinile ce se vor întimplã de protimisis; după care scoțendu-se copie și alăturându-se și hotărîrea cea din anul trecut tot pentru protimisis, iatã se trimise dumné-vóstre, adeverită de către dumné-lui Vel Logofêt; ci dar vœ poruncim ca de acum înainte să urmați întocmai la pricinile ce se vor întimplã de protimisis, care copie să se trecã și în condica departamentului și să se păstreze, spre a fi tot-deauna sciută și păzită întocmai. Tolco pisah gpd.—1814 Octomvre 16.

(Cod. LXXIV, fila 148 v.)

(2) Hotărîrea ce s'aũ făcut în anul trecut, lét 1813 Iunie 12, pentru cei ce aũ protimisis când se vinde lucru nemișcătór, care hotărîre prin

său, aceștia, și de nu vor fi părtași sau vecini, să se protimisescă decât rudele mai depărtate ce vor fi și vecini sau părtași; drept aceea, cu osebirea ce s'au ȋșis mai sus, poruncim dumné-tale Vel Logofete de Țera-de-sus, ca trecându-se anaforaua acésta în condica domnescului Nostru Divan, să se trimiță asemenea copii, însoțite cu osebite porunci ale Domniei Mele, la judecătoriile de aici, i la ale Divanului, cât și la tóte isprăvnicaturile, în care copii să se adaoge și nizamul ce-am dat Domnia Mea în anul trecut tot asupra protimisului, pentru cele ce este dator a păzi vîndătorul și cei ce au protimisă când se vinde lucru nemișcător, și apoi anaforaua acésta să se dea a sta în păstrare la sfînta Mitropolie.—1814 Octomvre 5.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofet.

Prea Înălțate Dómnne,

După luminată porunca Măriei Tale, ce prin pitac ni s'au dat, adunându-ne cu toți la un loc, am vedut teoria ce au făcut dumné-lui biv Vel Clucerul Nestor la capul pentru protimisis, care teorie, cercetând-o și noi cu luare aminte, am găsit-o cu bună orînduială alcătuită și arătăm și noi mai jos prin ponturi cu deslușire în ce chip să se urmeze la felurimile pricinilor:

1) Când se vinde lucru nemișcător, întăiū să se cheme la protimisis pe rudele, al doilea părtașii și al treilea vecinii.

publicație s'au făcut cunoscută la toți de obște și acum după poruncă se mai trece și aici într'acésta copie.

Hotărîm ca, de acum înainte, orî-cine va vinde vre-un lucru nemișcător fără de mezat să fie dator, ca după ce va face zapisul vîndării, să-l facă cunoscut tuturor rudelor i vecinilor lui, la căți după pravilnicésca condică li se cuvine protimisis, ca orî să-l iscălésca, de nu vor vrea să-l cumpere acel lucru, sau vrënd a-l cumpără, să numere banii, și când vîndătorul își va face acésta datorie și vre-unul din cei ce au protimisis, înderétnicindu-se, nu va voi nici zapisul să-l iscălésca, nici banii să-î numere, atunci acel vîndător să se arăte cu jalbă către stăpânire, ca stăpânirea să-l îndatorésca pe acel înderétnic la una din douē, și orî-ce cheltuială și deciuélă se va întîmplă să le plătésca acel înderétnic, fără de a i se primî vre-un cuvînt de pricinuire, iar când vîndătorul împotriva nu-și va urmă acésta datorie, să scie atât el, cât și cumpărătorul, că acea vîndare nu va fi temeinică și, orî-când va porni jalbă vre-unul din cei cari au protimisis și nu va fi iscălit în zapis, i se va da dreptate de va luă acel lucru cu întórcere de banii prețului ce se va dovedi adevérat, fără de a se mai cercetă de și-au pornit jalba de protimisis în vreme sau fără de vreme, iar cele-lalte capete din pravilnicésca condică, ce sunt întocmite asupra titlului de protimisis, poruncim să nu se mai metahirisésca de nici o judecătorie.

(Cod. LXXIV, fila 149.)

2) Rudele de sus și de jos au protimisis la răscumpărătoreă lucrului nemișcător până la spița ce pôte a cere și clironomie, iar cele de alătoreă au protimisis numai până la al patrulea spița, cari sunt verii primari, iar nu mai mult.

3) Aceste rude, de vor fi și părtașe sau vecini, au îndoit protimisis, și câți vor avé îndoit protimisis, adecă fie și rudă și părtași sau și rude și vecini, de o potrivă unul cu altul, toți împreună se chemă să se împărtaşescă acea protimisis, iar când este cine-vași rudă tot de o spiță ca altul, dar nu este și părtaș sau vecin ca acela, se protimisesce cel ce este și rudă și părtaș sau vecin, iar când este rudă și părtaș sau vecin și altul nu este nici părtaș nici vecin, dar este rudă mai de aprópe decât acela, atunci se protimisesce acea rudă mai de aprópe, măcar deși nu este părtaș sau vecin.

4) Părtași sunt cei ce stăpânesc lucrul acela d'avalma și fieș-care dintr'înșii are dreptate de protimisis, după analoghia părții ce stăpânesc într'acea moșie sau acaret.

5) Vecinii sunt de trei trepte: trépta dintăi sunt cei ce se vecinesc în lung și trépta de al doilea cei ce se vecinesc în cap, iar partea al treilea sunt cei ce se vecinesc la vre-o parte, și când se va vinde acea moșie sau loc, se protimisesc întâi vecinii din lung și apoi vecinii din cap, apoi vecinii de la vre-o parte.

Acésta este deslușirea pravilnicescii condicii ce s'au legiuit cu sfat de obște și s'au și urmat la pricinile de judecăți, de care ne rugăm să se întărescă cu luminată pecetea Măriei Tale acéstă plecată a noastră anafora și, după ce se va trece în condica Divanului, să se scóță copii asemenea și să se trimiță de către dumné-lui Vel Logofët cu luminate poruncile Măriei Tale, atât pe la judecătorii de aici din Bucuresci, cât și la Divanul Craiovei i la tóte isprăvnicaturile județelor, spre a se face cunoscut tuturor de obște deslușirea acésta a pravilnicescii condicii, iar anaforaua acésta se va da în păstrare la sfînta Mitropolie, iar hotărîrea rămâne la Măria Ta.—1814 Sept. 8.

Grigorie Brâncovénu biv Vel Ban, Barbu Văcărescu Vel Vornic, Constantin Bălénu Vel Vornic, Grigorie Filipescu Vel Logofët, Constantin Filipescu Vel Logofët, Fotache Știrbeiu Vel Logofët.

(Cod. LXXIV, fila 148 v.)

II. Relative la taxe de justiție.

La 10 Februarie și la 22 și 23 Martie 1813 Divanul a propus și Domnitorul a aprobat nouă instrucțiune, fixând suma ce are a se percepe de la procese—decieuéla— și modalitatea de percepere. Se făcea un mare abus la perceperea decieuélei cuvenite justiției, prin faptul că ea eră percepută imediat după pronunțarea sentinței de la câștigătorul procesului, ori putea acesta sau nu a vedé efectuată aducerea la împlinire a hotărîrii. Ba adesea mai plătiă nouă decieuéla, când se aducea la împlinire, sau când procesul mergea în apel la instanța superióră. Se ordonă stîrpirea acestui «catachrisis» și pentru acésta se dispune ce-

tirea prin toate satele a nouelor cărți deschise cu datele mai sus indicate.

În 23 Ianuarie 1813, Ioan Caragea suprimă taxa de o para la leu, ce se percepea în folosul vorniciei Obștirilor de la vânzarea lucrurilor nemișcătoare «*ce se vînd cu rizapazar*». Curînd se restabilește taxa acésta și iarăși la 27 Ianuarie 1815 se desființază.

În 20 Septembrie 1814, Caragea modifică taxa ce se plătiă lui Vel Portar cînd acesta hotărnicia o moșie, fixînd-o la cîte șese parale de stîngen, făcînd tot de-odată obligatorie taxa la hotărniciei, chiar dacă se face acésta fără de prezența lui Vel Portar. (1)

III. Cel mai important act din sfera justiției, din 1813, de la Ioan Caragea, este cel următor, prin care se reînnoește prohibițiunea pentru sudiții a orî-ce Putere de a cumpără și posedă bunuri nemișcătoare în Muntenia. Iacă acest act:

Publicații la toate județele pentru sudiții ce cumpără acareturi nemișcătoare, să le poprască zapisele cumpărătorii.

Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud . . . sănătate. Fiînd-că sudiții nu încetază cumpărînd lucruri nemișcătoare aici în pămîntul domnescei Nóstre țeri, care acésta urmare este împotriva împărătescilor tractaturii, de aceea vă poruncim Domnia Mea că, de va veni vre-unul din sudiții sau vîndătorul la ispravnicat cu zăpisul vîndării vre-unui acaret, ca să-l adeveriți după orînduiala pravilnicescei condici și după osebitul nizam ce am dat Domnia Mea prin domnescele Nóstre porunci, care s'au trimis către toate ispravnicaturile încă de la 28 ale trecutului Iunie pentru avăetul cutiei milosteniilor ce s'au orînduit a se da de cumpărătorii acareturilor ce se vor vinde prin rizapazar, dumné-vóstre nu numai să nu adeveriți acel zăpis, ci încă, poprindu-l la ispravnicat, să însciințați Domniei Mele numele vîndătorului i al cumpărătorului sudit, cu arătarea protecției sale i suma prețului vîndării și felurimea acaretului, iar de primirea acesteia porunci să trimiteti Domniei Mele răspuns.— 1813 Decembre 27. (2)

(1) Veți actele din 1813 și 1815 (Cod. 74, fila 173) și din 1817 Septembrie 20 (Cod. LXXVII, fila 275 v.).

(2) Iar la Caimacamul s'au scris, ca și la acest mezat să nu fie primiți sudiții a da și a luă acaret.

Asemenea pitac s'au făcut și către starostea de neguțători, să nu primescă pe sudiți.

Asemenea pitacuri s'au făcut și pe la departamenturi i la agie și

IV. In anul 1814 (la 26 Ianuarie și în 30 Novembre), Ioan Caragea trimite carte deschisă la ispravnicî, prin care hotărêșce ca arestul preventiv al prinșilor în fapte de hoșii să nu fie mai lung de trei zile și imediat să fie trimiși la spătărie cu tacirul, adecă cu dispozițiunea lui, dând de scire și păgubașilor să vină după ei.

V. La 25 Martie 1814, Ioan Caragea adreséză boerilor divaniți o carte deschisă, pentru a-i îndemnă să fie judecătóri harnici, *uniți*, drepti, și le cere să caute negreșit numai câte trei, mult patru procese afară din zilele când prevede Domnitorul, ca nu cum-va, din cauza repeđiciunii, spre a cercetă mai multe procese, «din nebagare de sémă, să rămână învêluită dreptatea vre-unuia». (1)

la spătărie, precum și la departamentul pricinilor străine i la dumnêlor veliții boeri.

(Cod. LXXIV, fila 97.)

(1) *Pitac pentru nizamul judecătîlor:*

Cinstiților și credincioși dumnê-vostre veliților boeri ai Divanului Domniei Mele, fieș-care se cuvine a înfelege cât este de sfintă trêba judecătîlor și cu câtă luare aminte și cu ce fel de orinduială sunt datorî judecătórii a căută pricinile de judecătî și a fi cu toții întru o unire, precum pe larg se cuprinde de acéstă bună orinduială și în pravilnicésca condică la titlu ce este alcătuit pentru judecătóri, al cărui sfirșit privesce negreșit spre a se putê descoperi dreptul fieș-căruia prin unita cercetare a tuturor obrazelor ce sunt orinduiți judecătóri, căroră fiind-că li se încredintéză de către ipotesiarîi ce se judecă și cinstea și averea și vieța lor, nu puțină luare aminte urméză a avé asupra cercetării fieș-căreia pricinî, pentru că pămîntescile judecătî sunt a însuși lui Dumneđu judecată și judecătórii cei pămîntesci vor avé a da sémă la aceeași nefătarnică judecată, care nu numai acéstă temere îndestulă este a povățui pe fieș-care de a nu se abate din calea dreptății, lăsând a dice când acești judecătóri vor bine chibzui întru sinele, că neabătêndu-se dintr'acéstă cale pricinuesc și norodului ce-l judecă o bună și mulțamită petrecere și patriei laudă și la sinele osebîtă în parte cinste și bun ipolipsis, precum și împotrivă urmând pricinuesc obidă către norod, hulă către sinele și mahnire stăpânirii. Mijlocul dar cu care se pot dobândi cele dintăi și a lipsi cele din urmă fiind silința, nepregetarea spre descoperirea dreptului și unirea judecătórilor, precum mai sus am đis, suntem bine încredințați că de către dumnê-vostre se va vină mai cu deosebire acest mijloc, ca unii ce fresce urméză să fiți doritori de câte privesc atât spre lauda și podóba patriei, cât și al dumnê-vostre în parte bun ipolipsis, de aceea și poruncim Domnia Mea cu deadinsul, ca de astăzi înainte să urmați a vê adună cu toții

Mai puțin de două luni după aceea, în contradicere cu această circulară, I. Caragea, vădend că procesele s'au înmulțit, provocă pe boerii divaniți să se adune și după prânț, ca să dea curs tuturor pricinilor, ca să nu întârșie. (1)

VI. Prin o carte către Marele Logofet al Țării-de-sus, care aveă direcținea cancelariei Divanului, I. Caragea se arată grijiliv de dreptatea țeranilor, recomandându-și să-și *protimisescă* în căutarea proceselor. Caragea, ca să se convingă de activitatea Divanului, cere, în 4 August 1814, a i se aduce în fie-care și de Marele Logofet «report» de judecățile ce se caută la Divan. (2)

fără de pregetare la locul cel orînduit și a căută într'o unire pricinile ce se orînduesc în cercetarea dumné-vostre, ascultând cu luare aminte și cu bună înțelegere provlimile și răspunsurile prigonitelor părți, ca nu cum-vași din vre-o nebagare de sémă să rămăe învéluită dreptatea vre-unuia și din întârșiere să se pricinuiască ipotesiarilor perdere de vreme și cheltueli zadarnice; și ca să aveți vreme să vă îndeletniciți a chibzui cu de-amăruntul pricinile ce le veți căută, nu cerem să căutați mai mult decât câte trei, mult patru pe fieș-care și, afară din dılele întru care facem Domnia Mea Divan. Tolco pisah gpd. — 1814 Maiu 25.

(Cod. LXXIV, fila 123.)

(1) Cinstiților și credincioși dumné-vostre veliților boeri ai Divanului Domniei Mele, fiind-că pricinile de judecăți s'au înmulțit și pe tóte dılele se adaogă, după jălbile ce vedem că se dau către Domnia Mea, ca să nu se zăbovescă dar ipotesiarii cei de afară, ședend aici în grea cheltuială, i cei de aici să nu se prelungescă, perđend trebile și interesurile lor, poruncim dumné-vostre ca în tóte dılele să vă adunați cu toți de a căută pricinile judecăților ce vi se orînduesc de către Domnia Mea, silindu-vă de a le căută cu bună orînduială și după dreptate, căci judecata este a lui Dumneđeș, și nu numai diminéța, ci și încă după prânț să urmați a vă adună spre cercetarea pricinilor, ca să ieă sfirșit fără de zăbavă, și dumné-ta Vel Hatmane al Divanului să dai poruncă și celor-lalți zapei, ca să urmeze a aduce și a înfățișă fără de prelungire pricinile ce vor fi orînduite la fieș-care, căci de Ne vom însciință că din amelia vre-unuia din ei, sau de vre-un interes, se zăbovesce înfățișarea pricinilor, acela nu numai că va fi lipsit din tréba, ci încă se va și pedepsi. Tolco pisah gpd.—1814 Iulie 13.

(Cod. LXXIV, fila 132.)

Vel Logofet.

(2) Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta Vel Logofete de Țera-de-sus, fiind-că atât cu tréba și buna eftacsie a Divanului Domniei Mele, i cu nizamul calemgıilor i a logofetilor ce se află în slujbă, i cu nizamul zapeilor, de a curge trebile și pricinile judecăților

Trebue să recunoscem că Ioan Caragea și-a arătat bunăvoința sa către țeranii și la altă ocaziune, în 24 August 1814, când prin publicațiunii în toate județele provocă pe țeranii să denunțe jafurile și răpirile de averi și de moșie, ce li se vor fi făcut în timpul ocupațiunii rusesce de aceia ce pe atunci erau slujbași, ca să facă Domnitorul a li se întorce cele hrăpitate. E probabil că această bună intențiune ascundeă numai scopul de a storce, ca bărbierul, *lipitorea* plină de sânge.

Tot în favórea țeranului sunt menținute vacanțele judecătoriilor în Iulie, de Paști și de Crăciun.

VII. O vacanță neobișnuită ieă Divanul în 22 Februarie 1865, de prima săptămână a postului mare. (1)

VIII. O mare mișcare în personalul justiției se face la 1 Aprilie 1814. Dăm în anexe întréga listă a noilor judecători și cu unele schimbări ulterioare. In această listă se póte vedé și onorariile ce primiă fie-care. Aceste onorarii erau între 250 tal. pe lună maximum și 80 minimum, afară de Logofét III și condicari, cari erau plătiți până la 45 taleri mensual.

IX. Dintre dispozițiunile din sfera justiției de la anul 1814 să măi luăm cunoscință și despre acea relativă la feciorii de boeri risipitori de avere. «*Spre a nu se stinge casele boeresce*», Caragea, la 2 Septembrie 1814, dispune că, până la vârsta de 25 de ani, fiii de boeri, măcar de vor fi căsătoriți ori în serviciul statului «*cu cin de boerie*», să nu fie

cu bună orînduială și zapcii să aducă pricinile de diminéță înaintea dumné-lor veliților cu toate hârțile cele trebuinciose, gata a se căută, să nu se zăbovescă ipotesiarii cu a-și perde vremea în zadar, iar *mai virtos țeranii să se protimisescă*, cu toate acestea ești însărcinat dumné-ta a le duce la bună orînduială și a da cuviincios nizam, căci de la dumné-ta se cere bună eftacsie a tuturor, și pe toate dylele să Ne aduci report de judecățile ce se caută la dumné-lor veliții boeri; ci dar poruncim ca cu totă strășnicia să dai nizamul acesta și să îngrijesci tot-deauna spre a se păzi și a nu se face cel măi mic cusur; poruncim dar și dumné-vóstre veliților boeri, ca în dylele cele sciute să vă adunați măi de diminéță la locul cel orînduit, a căută pricinile ce se orînduesc în cercetarea dumné-vóstre, spre a nu se zăbovi ipotesiarii. Tolco pisah gpd.—1814 August 4.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofét.

(Cod. LXXIV, fila 137 v.)

(1) Cod. LXXIV, fila 178.

volnic nimeni a le da câtuși de puțină marfă, sau bani, sau a face veri-ce alișveriș cu dînșii, ci numai cu porunca archiereilor. (1)

Pentru protegerea tagmei boeresci și a feciorilor de boeri orî «evgheniști», cum li se dicea, Caragea organiză chiar o anume epitropie, în care intrau archiereul și câți-va boeri, dintre cari biv Vel Ban Gr. Brâncovénu. La 15 Aprilie 1815, demisionând acest boer, Caragea chemă la *epitropia evgheniștilor* pre Vel Logofétul de obiceiuri Fotache Știrbeiu.

X. *Epitropia evgheniștilor.*

Campania întreprinsă de presa bucurescă în 1897 contra cămătarilor și în favorul feciorilor de bani-gata, cari risipesc averea părintească chiar mai înainte de a intra în posesiunea ei, a adus la ordinea țilei amintirile istorice din trecut cu referință la risipitorii de averi.

Nu de erî, nici de astăzi a eșit ceta cea lacomă și necinstită a cămătarilor.

Nu de erî, nici de astăzi numai a existat în societatea română

(1) Iată acest act:

Publicațiile ce s'au făcut către dumné-lor ispravnicii județelor i la Divanul Craiovei i la departamentul de opt și de șapte i la dumné-lui Vel Spătar și dumné-lui Vel Agă, i la starostea de neguțători și la Consulatură s'au trimis numai copii, pentru feciorii de boeri răsipitori, după anaforaua obștească, cu întărire și hotărîre gpd.

Fiind-că prin anafora obștească a Prea Sfinției Sale Părintelui Mitropolit și a dumné lor boerilor, care s'au întărit și de Domnia Mea, spre a nu se stinge casele boeresci de copii ce rămân răsipitori și nevîrstnici, precum s'au întîmplat de s'au stins unele din casele cele mari, s'au făcut hotărîre ca de acum înainte feciorii de boeri cei răsipitori și fără de epitropi și neajunși în vîrstă de anî 25 (afară din cei ce sunt sub epitropi), măcar fie și căsătorit, sau cu cin de boerie, să nu fie volnic, atât alții, cât mai virtos neguțătorii, a le da împrumut câtuși de puțin marfă, sau bani, sau a face veri-ce alișveriș cu dînșii, ci când vor avé trebuință acei feciori de boeri pentru hrana și îmbrăcăminte lor, sau pentru economia casei, să mERGă să se arate la Sfinția Lor Părinții archierei și cu iscălitura Preaosfințiilor Sale să aibă voe să se împrumute, de care mai pe larg pliroforie veți luă dumné-vostre din copia de anafora ce cu această hotărîre vi se trimite, ci dar să puneți a se publicarisî acéta, îngrijind de a se urmă și a se păzi acum și tot-deauna în pricinile ce se vor întîmplă, și de primire să avem răspuns.—1814 Septembre 1.

(Cod. LXXIV, fila 139.)

risipitorii de averi, feciorii de bani-gata, cari, nesciind cu ce greutate se innodă doi bani în ciorap de bunică, dau sbrania în «*rēmasul*» de la bunică, de la bun și de la părinți.

«*Nihil novi sub sole*» al psalmistului se aplică și aci, ca peste tot. Așa a fost, așa este și . . . și fără a fi proroc după Christos, *așa va fi!* . . .

Ca să nu fie așa s'aun inventat une-orii așa dișele *legi somptuarii*.

S'a dovedit însă neputința legilor de a împedica risipa caselor frunțase, ba chiar a unor întregi popóre.

În cele nouă volume, ce până acum au văduț lumina dișei din «*Istoria Românilor*» de mine, am adus diverse *nizamuri* sau regulamente și *pitace* ori porunci țintind a împedica luxul ruinător din clasa boerescă.

Cu deosebire boerimea cheltuiă, la finea secolului trecut, pe blănți, stofe și carete. Alexandru Moruzi, la 11 Martie 1794, ordonă lipscanilor să înceteze de a mai importă «*flude, linaz, sadedică, cusături și basmale, ce sunt lucruri cari pricinuesc o cheltuială zadarnică și o stângere de obște . . .*» (1)

În 8 August 1796, același Domnitor reînnoesce prohibițiunea importării de *butce* sau *carete*, sub aspre pedepse. (2)

Măsurile luate sub domnia lui Ioan Caragea (1812—1818) sunt cu mult mai energice, ba și mai originale decât tóte cele de la anteriorele domnii.

În contra luxului cere Divanul de la Caragea *legi somptuarii* în 13 Februarie 1815 în următórea anafora, ce o dăm în traducere după originalul grecesc:

Prea Inalte Stăpâne,

Privind dișnic la risipa averilor familiale și a caselor de boeri, produsă de luxul nefolositor și de cheltueli fără judecată, și prevēdēnd cu durere întinderea catastrofei, am fost mișcați cu toții și, conduși de un simțemint de compasiune, ne-am decis în comun a pune stavilă acestui rău distrugător. Spre acest sfirșit ne-am luat libertatea să ne adresăm prin umilita noastră petițiune către stăpânul și tatăl nostru de milă iubitor, cunoscēnd bine că Înălțimea Vóstră în bună-tatea ei va oprì aceste desordini, necuviințe și prejudiții, aducēnd decența, modestia și cumpētarea, virtuți într'adevăr mântuitoare pentru

(1) Veđi «*Istoria Românilor*» de V. A. Urechia, tom. V, pag. 806.

(2) Veđi actul în cod. domnese XXIX, fila 218, la Archiva Statului.

binele public și pentru averile supușilor voștri. Să înfrânați asemenea luxul îmbrăcămintelor și numeróselor echipaje, pentru a se pute împiedica cu efect dilapidarea averii fie-cărui, a aduce pe toți la buna cuviință, a reduce cheltuelile nesocotite la o măsură cuvenită și *în raport cu condițiunea, familia și rangul fie-cărui*, ușurând pe toți de prea marele datorii ce au, și pentru a-i deprinde în fine după cum se cuvine în modestie și decență.

Pentru a se aduce cuvenitul ordin, urmază că atât luxul îmbrăcămintelor, cât și somptuositatea echipajelor să se înfrâne *în raport cu fie-care clasă, rang și pozițiune*. Vă rugăm deci să ordonați să se numescă boerī, cari să se întrunescă și pentru una și pentru cea-laltă clasă și să cerceteze în comun și să afle ce e regulat și resonabil și folositor? și pronunțându-se în unanimitate, să raporteze Înălțimii Vóstre măsurile luate asupra pricinei, prin un raport special, care să fie sancționat și de autorități.

Convinși că Înălțimea Vóstră va primi cele de față de cuviincióse și sperând că rugămintea ne va fi ascultată, ne subscriem:

Mitropolit Nectarie, Iosef Argeșiu, Const. Buzău, Const. Filipescu Vistier, Grigorie Brâncovénu, Barbu Văcărescu Vel Vornic, Const. Bălăcénu Vel Vornic, Michalache Mano Vel Vornic, Theodor Văcărescu Vel Vornic, Gheorghe Filipescu Vel Logofét, Scarlat Grădiștenu Vel Logofét, Filipache Știrbeiu Vel Logofét.—1815 Februarie 13.(1)

Incă în 1814 se luase o măsură mai eficace decât legile somptuarii.

Pentru întâiași dată facem cunoscută înființarea, sub Ioan Caragea, a unei ciudate instituțiuni, numită «*epitropia evghenișilor*», adecă a nobililor.

La 1 Septembre 1814, Ioan Caragea, după mijlocirea Divanului său, adresază «*către dumné-lor ispravnicii județelor, i la Divanul Craiove, i la Departamentul de opt și de șapte, i la dumné-lui Vel Spătar și dumné-lui Vel Aga, i la starostea de neguțători și la Consulaturi*» următoarea carte deschisă, adecă circulară:

Fiind-că prin anafora obștească a Preaosfinției Sale Părintelui Mitropolit și a dumné-lor boerilor, care s'au întărit și de Domnia Mea, spre a nu se stinge casele boeresei de copiii ce rămân risipitori și nevirstnicii, precum s'au întâmplat de s'au stins unele din casele cele mari, s'au făcut hotărîre ca de acum înainte feciorii de boerī cei risipitori și fără de epitropi și neajunși în vârsta de 25 de ani (afară din cei ce sunt sub epitropi), măcar fie și căsătoriți sau cu cin de boerie, să nu fie volnici, atât alții, cât mai virtos neguțătorii, a le da împrumut câtuși de pușină marfă, sau bani, sau a face veri-ce alișveriș cu dînșii, ci când vor avé trebuință acei feciori de boerī pentru hrană și îmbrăcămintea lor, sau pentru economia casei, să mērgă să se arâte la Sfinția Lor Părinții arhieriei și cu iscălitura Prea Sfințiilor

(1) Pag. 401, condica LXXVIII.

Sale, să aibă voe să se împrumute. De care mai pe larg pliroforie veți lua dumné-vóstre din copia de anafora ce cu acéstă hotărîre vi se trimit. Ci dar să puneți a publicarisî acésta, îngrijind de a se urmâ și a se păzi acum și tot-deauna în pricinile ce se vor întîmplă. Și de pricinuire să avem răspuns.—1814 Septembre 1.

Curînd însă, tot după stăruința Divanului, Ioan Caragea înființeză noua instituțiune menită a protege pe fiii risipitori în contra cămătarilor.

Acéstă instituțiune pórta numele de «*epitropia evghenișilor*».

În acéstă epitropie intră prelații țării și un număr de boeri, între cari aflăm pe fostul Mare Ban Grigorie Brâncovénu.

Iată anaforaua prin care boeri, la 15 August 1814, mijlocesc la Ioan Caragea înființarea epitropiei evghenișilor sau cel puțin publicațiunea ca neguțatorii să nu dea bani cu împrumut, nici să vîndă nimic la feciorii de boeri risipitori:

Prea Înălțate Dómne,

Cu plecată anafora arătăm Măriei Tale, că din vicelenele urmări ale unora din neguțatorii de aici din Bucuresci s'au stîns și s'au prăpădit câte-va case de boeri mari de starea dintăiui, ajungînd la lipsă și sărăcie vrednică de jale, căci din lăcomia lor, dând clironomilor acelor case sciufi de risipitori marfă cu preț încărcat și împrumutări de bani cu grele dobândi, drept care luându-le zălog moșiile și alte acareturi și silindu-i spre plată, după ce i-au făcut de și-au vîndut lucrurile putem dice și fără prețul cel cuviincios și au rămas ca nise nemernici în patria lor, tot nu s'au putut plăti de dînșii, ci au ajuns și la scăpătăciune și au rămas și datorii din pricina lor, pentru care, fiind-că Înălțimea Ta ne ești dăruit din pronia cea de sus părinte al patriei cu rîvnă și dorire spre fericirea și binele tuturor supușilor Măriei Tale de obște, iar mai ales spre întregimea némului boeresc, îndrăsnim a face Înălțimii Tale obștescă și plecată rugăciune ca să bine-voesci a da luminată întărire la acéstă anafora a noastră, că de acum înainte feciorii de boeri cei risipitori și fără de Epitropi și neajunși în vîrstă de ani 25 (afară din cei ce sunt sub epitropi), măcar fie și căsătorit, sau cu cin de boerie, să se dea sub epitropia Preaosfinției Sale Părintelui Mitropolit și a unuia din părinții episcopi și nimeni din neguțatori să nu fie volnicii a le da cu împrumut cătuși de puțină marfă, sau bani, sau a face veri-ce alișveris cu dînșii, ci când va avé trebuință acel fecior de boer pentru hrana și îmbrăcămîntea lui, sau pentru iconomia casei, să mérgă să arăte Preaosfințiilor Sale Părinților archierei și, pliroforisindu-se Preaosfinția Lor că acea trebuință este neapărată și cu cale, prin scirea și iscălitura Preaosfinției Sale, să aibă voe a se împrumută, iar fără de acéstă orînduială făcîndu-se vre-o împrumutare, să scie acel neguțator cu hotărîre că se va osîndi după pravilele

împărătesci a rămâne păgubaș, cum nici mumele a celor risipitori că aceia să nu fie volnice a face datorie pe numele acestor fel de copii și a le supune lucrurile sub zălogire, căci se vor osindi a răspunde acea datorie chiar din zestrele dumné-lor; care această hotărîre, după ce se va trece în condica Divanului, să se scoată copii asemenea și să se trimită la tóte cinstitele Consulaturî și la starostea de neguțatori, ca să se facă cunoscut tuturor de obște, și apoi să se dea la sfînta Mitropolie în păstrare, spre a nu găsi vre-unul pricină că n'aũ știut, iar hotărîrea rămîne la Măria Ta.—1814 August 15.

Mitropolit Nectarie, Radu Goleșcu Vel Vistier, Constantin Filipescu Vistier, Grigorie Brâncovenu biv Vel Ban, Const. Kretzulescu Vel Ban, Radu Slătînénu Vornic, Barbu Văcărescu Vel Vornic, Const. Bălăcénu Vel Vornic, Dumitrașco Racoviță Vel Vornic, Iordache Slătînénu Vornic, Grigorie Filipescu, Dumitrache Racoviță, Iordache Filipescu Vel Logofet, Const. Filipescu Vel Logofet, Fotache Știrbeiu Vel Logofet, Nestor Clucer.

Domnitorul aprobă anaforaua cu următorul pitac din 23 August:

Fiind-că mijlocul acesta, ce se arată mai jos într'această obștească anafora, privește spre bună ființa și întregimea caselor boeresci celor ce din nenorocire se întîmplă de rămân la acest fel de fiș, o întărîm Domnia Mea, cu hotărîre ca întru tóte întocmai să se urmeze, și poruncim dumi-tale Vel Logofete de Țera-de-sus ca, nu numai la cinstitele Consulaturî și la starostea de neguțatori să se trimită copii după această hotărîre, ci încă și la Divanul Craiovei și pe la tóte isprăvnicaturile, însoțite și cu osebite porunci ale Domniei Mele, spre a se publicarisi în auđul tuturor, și apoi, trecendu-se în condica domnescului Nostru Divan, să se trimită a sta în păstrare la sf. Mitropolie, iar pe de altă parte Preaosfinția Sa Părintele Mitropolitul, împreună cu unul din Sfinția Lor Episcopii, îndată să se însărcineze cu îngrijirea acestei epitropii cu urmare întocmai precum se cuprinde mai jos, iar când vre-unul din feciorii de boeri ce sunt supuși la această epitropie se vor arăta neînțelegetori la acest folositor mijloc, atunci Preaosfinția Lor pentru unul ca acela să facă arătare către stăpânire, cu care această îngrijire însărcinăm împreună și pe dumné-lui biv Vel Banul Grigorie Brâncovenu i pe dumné-lui Vel Vornicul Const. Bălăcénu. — 1814 August 23.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofet.

(Cod. LXXIX, fila 232.)

Actul acesta al boerimii urmăresce, ȓicem, două scopuri: pe de-o parte boerimea își apără averile prin înființarea epitropiei evgheniților, pe de altă parte împedică pe cei nevoeri de a purtă haine ca și boerimea.

Pe când Enache Vărărescu, cu puțini ani mai înainte:

..... ședeă 'n pörtă la Dudescu
cu antereu de atlas,
móre Dómna de necaz!

Adecă pe când boerii din protipendadă își permit de a rivalisă în lux cu domnia, neguțătorimii și celor de trepte mai de jos Divanul cere ca Ioan Caragea să nu le permită a se întrece cu boerimea în lux, în port, în butce.

Cartea deschisă din 1 Septembrie 1814 adusă la pagina 394 este consecința anaforalei de la 15 August 1814.

Epitropia evgheniților nu are de a protege numai pe feciorii de boerî nevristici în contra cămătarilor și de a-i împedica să-și risipească averile. Acéstă instituțiune a pus de multe ori sub interdicțiune boerî în vîrstă. Așa bunăoară la Iulie 1816 a pus sub tutela sa, cu decret domnesc de la Ioan Caragea, pe Vătaful de curte Costache Alexandri. (1)

În 16 Februarie 1815, epitropia evgheniților amintesce din nou neguțătorilor că nu le e slobod să deă banî cu împrumut și nici să vîndă marfă la feciorii de boerî și de altă parte pune sub interdicțiune pe Dumitrache Hrisoscoleu, care, venind în vîrstă de a-și administra averea, «epitropia îl vede cu totul risipitor și prăpăditor casei». (2)

(1) Preaosfinția Ta Părinte Mitropolit, iubitorule de Dumneđu Sfinția Ta Episcopoe și cei-lalți dumné-vostre boerilor sin epitropi ai sărmanilor evgheniți, am luat Domnia Mea pliroforie, că Vătaful Costache sin răposatul Paharnic Alexandri de la o vreme încóce se află cam smintit de minte și póte dintr'acésta să i se pricinuiască și casei sale dărăpănare, neavînd cine să îngrijescă atît de el, cât și de casă, și mai vîrtos fiind dator pe la unii alții, cari prin jalbă către Domnia Mea își cer dreptul lor, de aceea poruncim ca, după datoria acestei epitropii, să intrați în cercetarea stării lui și a casei sale și să se însărcineze epitropia cu îngrijirea cea cuviinciosă asupra numitului și a casei sale, ca și casa să nu i se dărăpene și creditorilor lui să li se plătescă dreptul ce vor fi avînd a lua. Tolco pisah gpd.—1816 Iulie 31.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofët.

(Cod. LXXIV, fila 261.)

(2) *Pitac către starostea de neguțători pentru a nu împrumutá nimeni pe Dumitrache Hrisoscoleu și pe alți feciori de boerî.*

Staroste de neguțători, încă din anul trecut prin hotărîre obștescă s'au dat nizam pentru feciorii de boerî, cari sunt în vîrsta tinerețelor, risipitori și prăpăditori caselor părintesci, ca să nu-î împrumute nimeni

Acastă carte deschisă sau circulară către neguțătorii a fost motivată de o anafora, adevărat raport, a epitropilor speciali, ce la mórtea sa lăsase mama lui Dumitru Hrisoscoleu, în persóna Episcopului de Buzău Constandie și a Vistierului Constantin Filipescu.

Epitropii aceștia cer interdicerea lui Hrisoscoleu, pentru că-l ved *«urmând unora din tinerii vécului acestuia»* (1) și risipindu-și averea.

cu bani, sau să le dea lucruri sau marfă pe datorie, și s'au și publicarisit acésta, că cine împotriva le va da să scie că va perde, iar pentru neapérată trebuință ce li se va întâmpla de cheltuială, s'au orînduit epitropi obștesci, ca prin scirea acelor epitropi să împrumute cât le va fi trebuința. Acum iubitorul de Dumneđu Sfinția Sa Episcopul Buzău și dumné-lui Banul Const. Filipescu au făcut Domniei Mele arătare prin anafora, cum că răposata Clucerésa Maria Hrisoscolóica i-au însărcinat a fi epitropi, precum și prin poruncă domnescă au fost orînduiți și au și avut chivernisirea casei până la o vreme, apoi luând Dumitrache Hrisoscoleu casa în stăpânire-și, îl vede cu totul risipitor și prăpăditor casei. De aceea, despre o parte s'au pus în orînduială nizamul epitropiei acei case, iar despre alta își poruncim ca să publicarisesci către toți neguțătorii, de a nu mai împrumutá pre numitul Dumitrache în nici un fel de chip, că cel ce va face urmare împotriva să scie că își va perde banii împrumutării ce-i va da acestuia și altora asemenea lui. Tolco pisah gpd.—1815 Fevruar 16.

Asemenea trei note s'au mai făcut către Consulatură.

(Cod. LXXIV, fila 174 v.)

Vel Logofet.

(1) Iacă acésta anafora :

Prea Înălțate Dómne,

Arătăm Măriei Tale că răposata Clucerésa Hrisoscolóica, la sfîrșitul vieței sale, prin graiú ne-au însărcinat a fi epitropi asupra casei dumné-sale, și după mórtea-i am fost orînduiți cu înscris porunca Măriei Sale Domnului Constantin Vodă Ipsilant, fiind Domn al țerii pe acea vreme, spre a chivernisi casa, și așa am avut acésta îngrijire a epitropiei până la o vreme, apoi Dumitrache fiul dumné-ei luând casa în stăpânire și chiverniséla, auđim și îl vedem cu totul risipitor (*urmând unora din tinerii vécului acestuia*), pentru că anțerț au vîndut o moșie ce se numesce Măicánescii, ce este aici aprópe, estimp au vîndut casele ce le-au avut aici în Bucuresci și acum auđirám că umblá a vinde și muntii. Noi după datorie facem cunoscut Măriei Tale, rugându-ne ca să bine-voesci Măria Ta, ca pe de o parte prin luminată poruncă iarășî să se dea casa sa cea părintéscă sub epitropia unui ipochimen, și pe de alta, după obștesca hotărîre, să se poruncéscă neguțătorilor a nu-l mai împrumutá cu nici un chip, căci oricarele ar voi a-l mai împrumutá de acum înainte, împotriva luminatei

«Tinerii vécului acestuia»! Cum sémână de bine aceștia-lalți tineri din secolul nostru cu cei din timpul lui Caragea!

porunci urmând, își va perde banii, pentru că de-a mai rămâne casa tot sub a sa rea iconomie, negreșit va rămâne la cea mai próstă stare, orî mai bine să dîcem că se va stinge cu totul, și rămâne la luminată porunca și bunavoința Măriei Tale.— 1814 Decembre 7.

Constandie Episcop Buzéu, Constantin Filipescu Vistier.

Iată rezoluțiunea dată de Domnitor :

Prea Sfinția Ta Părinte Mitropolit, iubitorule de Dumneđeú Episcopópe i dumné-vóstre einștiților și credincioși boerilor ai Domniei Mele, ce prin domnésca Nóstră hotărîre sunteți orînduiți epitropi asupra sármanilor evgheniți, veți vedé arătarea ce Ne fac printr'acéstă anafora Sfinția Sa iubitorule de Dumneđeú Episcopul al Buzéului i dumné-lui biv Vel Vistierul Constantin Filipescu, după care, fiindu-le și cererea cu cale și cuvinčíosă, primită este Domniei Mele și poruncim ca pentru acest Dumitrache, fiul rēposatei Cluceresei Hrisoscolóei, să aveți asemenea îngrijire cu urmare întocmai precum în mai sus dîsa domnésca Nóstră hotărîre se cuprinde, ca nisce obștesei epitropi ce sunteți orînduiți. Fiind însă că Sfinția Sa Episcopul și dumné-lui biv Vel Vistierul Filipescu au fost orînduiți epitropi asupra acesteia case, precum mai jos se arată, și au și mai întregă sciință și pliroforie de starea ei, de aceea la orî-câte veți chibzui pentru economia acestei case, să vé sfătuiți împreună și cu Sfinția Sa și cu dumné-lui numitul boer. Iar pe de altă parte poruncim dumné-tale Vel Logofete de Téra-de-sus, să se facă porunca Domniei Mele către starostea de neguțătorî, ca să publicariséscă către toți neguțătorîi de a nu mai împrumutá pe numitul Dumitrache în nici un fel de chip, căci cel ce va face urmare împotrivă să scie că își va perde banii împrumutați. — 1814 Decembre 14.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofet.

(Cod. LXXVIII, fila 156.)

Cu cale fiind anaforaua acéstă, primită este Domniei Mele, după care și poruncim dumné-vóstre mai jos arătaților boeri, ca adunându-vé câte-și trei la un loc, să faceți urmare întocmai, prin zapciú Vătaf de visterie.—1815 Martie 11.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofet.

Prea Înălțate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale, ce s'au dat la anaforaua mea smeritului Episcop al Buzéului și al slugei Măriei Tale Vistierul Con-

Epitropia evgheniților a funcționat mai mult timp și și-a întins mereu dreptul de a protege *cinul* boeresc contra creditorilor, mai

stantin Filipescu, am vădut arătarea ce s'a făcut Măriei Tale prin anafora pentru Dumitrache, fiul răposatei Cluceresei Mariei Hrisoscoleu, cum că este foarte risipitor, căci mai anțerț a vîndut o moșie ce se numesce Măicănescii, aprópe de București, în anul trecut a vîndut casele ce le avea aici și acum umblă să vîndă și munții, și de va mai fi casa părintescă în mîna sa, póte să rămăe la cea mai próstă stare saú să se stingă cu totul; deci, pentru ca să se întîmpine această ne-trebnică urmare a numelui Dumitrache, carele deși este trecut peste vîrsta de 25 ani, dar mintea este tot de nevîrstnic, necunoscîndu-și binele și folosul seú și făcînd urmări carele sunt spre dărăpănarea i prăpădenia sa, de aceea noi slugile Măriei Tale, obștescii epitropi, chibzuindu-ne împreună cu mine smerit Episcop i cu mine sluga Măriei Tale Vistierul Filipescu, ce am fost mai înainte epitropi acestui copil, am găsit cu cale, ca cu luminat pitacul Măriei Tale, să se orînduiască dumné-lui paharnicul Manolache Hrisoscoleu și dumné-lui Costache Hrisoscoleu, fiind rude de aprópe și ómeni înțelepți, însă unul unchiu, frate cu taică-seú, și altul văr primar, ca adunându-se la un loc și aducînd față pe Dumitrache Hrisoscoleu, să vadă catagrafia ce s'aú făcut după mórtea răposatei mume-sei de tótă starea casei, să cêră și lui Dumitrache ca să-și dea séma ce venit aú luat de la casa de când este în zaptul seú, pentru ce pas și trebuintă mare aú vîndut moșia și casele, și banii pe ce i-aú cheltuit? cum și câți bani se află dator acum, la cine anume? să arate în scris sub iscălitura sa și pentru ce sfinșit aú făcut acea datorie, și acum ce venit póte să aducă pe an casa sa ce aú mai rămăs? chibzuind dumné-lor cu ce mijloc s'ar poté plăti acea datorie? ca să nu se înstrăineze cu vîndare din acareturile casei ce mai sunt; și din tóte pe larg să ne arăte în scris și vom arătă și noi Măriei Tale prin anafora la ce orînduială se cuvine a se pune această casă, la care să se orînduiască zapeii de ai Divanului, spre a strînge pe numiții doi boeri la un loc și a duce și pe Dumitrache acolo la cercetare, ca să-și dea séma după cum dicem mai sus; iar hotărîrea rămăne la Măria Ta, rînduindu-se cu cei mai sus diși boeri și dumné-lui Vel Logofétul Grădiștenu, fiind rudă.—1815 Mart 4.

Mitropolit, Constandie Buzéu, Constantin Filipescu Vel Vistier, Grogie Brâncovenu, Const. Bălăcenu.

(Cod. LXXXIV, pag. 23.)

Tot ca să ajute o casă boerescă sunt următoarele acte:

Primită fiind Domniei Mele rugăciunea dumné-lor boerilor epitropi ce Ne fac printr'această anafora, pentru scăpătăciunea și réua datorie întru care se află cufundată această casă, hotărîm ca din taleri 15.530, ce se arată mai jos că face havaetul stărostiei de neguțători și al cu-tiei milosteniilor a luà din telafíc, să dea casa răposatului Paharnicul

adesea cu paguba nu numai a cămătarilor, dar și a neguțătorilor cinstiți. Grigorie Brâncovénu, boer recunoscut de o onestitate perfectă, vedând nedreptatea ce se făcea neguțătorilor prin măsurile luate de epitropia evgheniților, demisionază de la această epitropie în 15 Aprilie 1815 și este înlocuit prin Marele Logofăt de obiceiuri Fotache Știrbeiu. (1)

Răducan Herescu numai taleri 6.000, din care aceștia să ieă taleri 3.000 cutia milosteniilor și taleri 3.000 starostea de neguțătorii.—1815 Maiu 4.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofăt.

Prea Înălțate Dómnne,

Cu plecată anafora arătăm Măriei Tale, că casa răposatului Pahar-nicului Răducanul Herescul fiind cufundată sub grele datorii și după datoria noastră, ca nisce obștesei epitropi, rînduți în locul Înălțimii Tale asupra sërmanilor evgheniști, având îngrijire spre a nu se stinge cu totul, îngreindu-se din vreme în vreme cu dobânșile, după arătarea ce am făcut Înălțimii Tale, din două moși ce are casa, una, adevă Bragadirul, s'aú vîndut cu mezat, eșind la preț de taleri 155.300, însă acest preț aú eșit căci am dat cuvînt mușteriiilor cum că cel ce o va cumpêră nu are a da avaețul stărostiei și al cutiei de milostenie, care avaeț eoprinde taleri 15.530, și când va rêmâné a-î rês-punde casa, îi vine cu mare greutate, după ticăloșia întru care se află; fiind-că deosebit de această moșie s'aú mai vîndut două vii i nisce prăvălii, care de la aceste fiind sume mai mici nu am supêrat pe Măria Ta; decî după nemărginita milostivirea Măriei Tale și părinteșca dragoste ce ai arătat și arăți cu durere asupra acestor case scăpătate, facem plecată rugăciune ca să se ușureze această plată, a se da dintr'însa o a treia parte, din care să se împărțășască atît starostea de neguțătorii, cât și cutia de milostenie, spre a se ajutoră ticăloșia casă la plata datoriilor și a nu fi silită ca să mai facă dezghinare și din cealaltă moșie, în care rëzimă tótă nădejdea chiverniselei elironomului și a maicei dumné-sale, care acest ajutor hotărîndu-se și cu întărirea Măriei Tale, se săvîrșește chipul și sfîrșitul milosteniei pentru care este întocmită și cutia milosteniei.

Grigorie Brâncovénu, Constantin Bălăcenu Vel Vornic, Fotache Știrbeiu Vel Vornic.—1815 Aprilie 25.

(Cod. LXXXIV, pag. 147.)

(1) Cod. LXXIV, fila 193.

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta biv Vel Bane Grigorie Brâncovénu, măcar că destoinicia și caracterul dumné-tale nu Ne-ar fi slobodit a ridică această îngrijire de-asupra dumné-tale, dar fiind-că și înșine Domnia Mea cunoscem că în adevêr te afli în-sărcinat cu destule epistasi și îngrijiri, cari tóte acestea cer necon-te-

Intre măsurile excepționale și *arbitrare* luate de epitropia evgheniților a fost și următoarea: Vestitul boer Constantin Dudescu petrecea în 1814 la Viena, unde, cu titlul de Comite, risipiă averea sa. Deja în 1813, creditorii, mulți la număr, urmăreau în țeră averea luxosului boer. Surorile Logofetului Constantin Dudescu dau jalbă lui Vodă, cerând ca din periusia, adecă clironomia, lui Dudescu, să li se facă parte. Domnitorul trimite jalba în cercetarea veliților boeri, iar aceștia propun că din clironomia boerului cheltuitor, negreșit cu paguba creditorilor, să se retragă câte 100.000 de lei de fie-care din cele două fete «pentru zestrea lor . . . după starea familiei acestor copile».

Ioan Caragea, în hotărîrea ce pune pe anafora, ridică cifra acésta până la 200.000 de taleri de fie-care fată.

Sic volo, sic jubeo. (1)

nită silință și privighere, ca să se pótă îndeplinî în vreme și după cuviință, primim rugăciunea ce Ne faci printr'acéstă anafora și iată ridicăm de-asupra dumné-tale sarcina epitropiei sërmanilor evgheniți, la care eraî până acum orînduit.—1816 Martie 24.

(Cod. LXXXIV, fila 57.)

(Pecetea gpd.)

Vel Logofet.

(1) Iată aceste acte:

Prea Înălțate Dómne,

Ascultând luminată porunca Măriei Tale de la acéstă anafora a noastră, arătăm Înălțimii Tale, că după starea familiei acestor copile a dumné-lui biv Vel Logofetului Dudescu, a se deosebi de la periusia dumné-lui pentru zestrea copilelor cel puțin de copilă câte taleri 100.000, iar cea deplină chibzuire rămâne la Măria Ta.

Radu Golescu Vel Ban, Isaac Ralet Vel Vornic, Barbu Văcărescu Vel Vornic, Dumitrașco Racoviță Vel Vornic.—1813 Iulie 13.

După cererea ce au făcut dumné-lor surorile Logofetului Const. Dudescu prin acéstă alăturată jalbă, după acéstă din dos anafora a dumné-lor veliților boeri și după datoria ce are stăpânirea de a îngrijî cu iubire de ómeni pentru acest fel de copii, mai virtos parte femeiască, fiind-ca să nu rămâe isterisiți de împărtășirea ce li se cuvine de a avé din periusia părintéscă pentru a lor chivernisélă și măritiș, primim Domnia Mea arătarea ce Ne fac dumné-lor veliți boeri printr'acéstă de al doilea anafora și orînduim epitropi și purtători de grijă a acestor fete pre iubitorul de Dumneđeú Sfinția Sa Părintele Episcopul Argeșiu și pe dumné-lor cinstiți și credincioși boerii Domniei

În 1813 nu se lichidară datoriile boerului Const. C. Dudescu. În 1814 el este, repetăm, la Viena. De acolo trimite plenipotență întărită de «privileghiatul împărătesc notar și de către împărătesca canțelarie rusescă ot Viena» pe numele lui Ioan Scufa, cunoscut întreprinzător de «iraturî» ale țării, ca acesta să-i vîndă acareturile sale: moșii, vii, țigani, casele cu grădină etc. și să-i plătească datoriile. Scufa cere voe lui Ioan Caragea să-și îndeplinească mandatul acesta. Domnitorul trimite cererea lui Scufa în chibzuirea veliților boeri. Aceștia propun să se dea voia cerută de Scufa, cu această însă, ca să se oprască din banii prinși la vîndare cei câte 200.000 taleri ai fie-căreia din cele două surori. (1)

Mele Vel Banul Radu Golescu i biv Vel Ban Grigorie Brâncovénu, și poruncim, staroste de neguțători, ca din vîndarea periusei dumné-lui Logofétului Dudescu să popresci taleri 200.000, adecă câte taleri 100.000 pentru fie-care fată, care bani să se dea la orînduiții epítropi, ca să-î iconomisescă precum vor găsi cu cale pentru folosul fetelor până vor veni în vîrsta măritişului, de a se înzestră.—1813 Iulie 20.

(Cod. LXXVI, fila 558.)

Vel Logofét.

(Pecetea gpd.)

(1) Iacă actele relative:

Prea Înălțate Dómne,

Cu această luminată porunca Măriei Tale venind înaintea noastră jăluitarul Ioan Scufa, ne arată cartea de la 9 ale trecutului Octombre, iscălită de dumné-lui Conte Constantin Dudescu și întărită și de împărătescul privileghiatul notariu i de împărătesca canțelarie rusescă ot Viena, prin care orînduesce dumné-lui numitul Conte pe jăluitarul Scufa epítrop cu putere pe deplin, ca să vîndă prin mezat tóte acareturile sale, ce are aici în țeră, adecă: moșii, vii, țigani și altele, și să-î plătească datoriile ce este dator pe la unii alții, și numai pentru moșia Dudesci să-l însciințeze de prețul cel după urmă, ca să-î dea deosebită voe a o haraciladisî, iar cele-lalte lucruri să fie volnic a le vinde cu prețul ce va eși la mezat, între cari lucruri fiind și casa dumné-lui cu grădina ei, urmază, după cuprinderea mai sus numitei cărți de epítropie, a se da luminată porunca Măriei Tale către starostea de neguțători, ca să strige la mezat și cu prețul ce se va mulțami Scufa epítropul să se vîndă, și banii să se dea la mâna sa, ca să urmeze cu dinșii după cartea de epítropie; însă din vîndarea tuturor acareturilor d-lui Constantin Dudescu să se scóță câte taleri 200.000 pentru înzestrarea ficelor dumné-lui, după hotărîrea ce este făcută de Măria Ta.

Radu Golescu Vel Ban, Barbu Văcărescu Vel Vornic.

«Epitropia evgheniților» pare că nu este destul de puternică ca să pue stavilă risipei averilor. În adevăr, cum mai sus vedurăm, Divanul, la 13 Februarie 1815, adresază din nou lui Ioan Caragea o «anafora», adică un raport, scris în limba greacă, prin care-i cere stăvilirea luxului în casele boeresci, ba și de obște. Divanul cere de astă dată legi somptuarii și, negreșit, urmărește și acel scop de a împiedica clasele de jos să concureze cu boerimea în fast, în lux.

Codul nou de legi.

Lucrarea cea mai importantă din domnia lui Ioan Caragea, cu referință la justiție, este *Codicele* care e cunoscut cu numele acestui Domnitor:

Iacă pitacul prin care, la 2 Octombrie 1816, a fost constituită o comisiune cu însărcinarea de a întocmi un proiect de codice de *pravilă*.

Cinstiților și credincioși boerilor ai Domniei Mele, dumné-ta Vel Logofete al străinilor pricină *Atanasie Hristopolu* și dumné-ta biv Vel Clucere *Nistore*, sciută vă este dumné-vóstre rîvna ce avem Domnia Mea și trebuința ce este de a se întocmi aici în pămîntul domnescei Nóstre țeri o *pravilă* coprinđetőre desăvîrșit de tóte pricinile câte privesc la chinonia norodului, ca nici judecătorii să nu cerce discolie la hotărîrile ce aú a face, nici ipotesiarii să nu cerce năpăstuirii la dreptul lor din vre-o întunecare saú nedeslușire a pravilelor, după care acéstă trebuință, măcar că dumné-ta Vel Logofete al străinelor pricină, precum și dumné-ta biv Vel Clucere *Nistore*, ați făcut în scris câte o întocmire de *pravilă*, care s'aú vedút și de Noi, dar pentru ca să se facă cu desăvîrșită întregime și cu bună deslușire întru tóte, spre a se sci legiuit apoi prin domnéscă Nóstră întărire

Asemenea două anaforele cu întăriri s'aú făcut a se vindé la mezat și via ot Sirbeni sud Saac, dimpreună cu acel loc dimpotrița ei, i țiganiî de vatră ce se află la Dudesci i la Vitan și aici în Bucuresci, mai mult de 12 sálașe.

După pliroforia ce Ne daú dumné-lor veliții boeri printr'acéstă anafora, poruncim, staroste de neguțători, să vindí prin mezat, după orînduială, acéstă casă, împreună cu împrejurimea i grădina ei, urmându-se și pentru banii înzestrării fetelor întocmai după porunca Domniei Mele ce este dată la altă anafora de mai nainte a d-lor veliților boeri. — 1814 Ianuar 7.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofét.

(Cod. LXXVI, pag. 768.)

și hotărîre, poruncim dumné-vóstre ca, orînduind într'adins un loc de adunare și luând împreună cu dumné-vóstre și pe dumné-lui Stolnicul Constantin i pe dumné-lui *Stolnicul Ioniță Bălăcénul*, să începeți a vé și adună cu toții la locul cel orînduit și, puind înainte-vé aceste Noué de mai sus arătate ale dumné-vóstre întocmiri de pravilă, să urmați fără de contenire și pregetare a găsi prin adunare și din alte pravili și a chibzui orî-câte veți socoti că sunt trebuinciose și destoinice, spre a aduce acéstă nouă întomire întru întregime și bună ființă, adăogînd adecă câte vor fi lipsind și scoțînd câte vor fi de prisos; după care acéstă a dumné-vóstre chibzuire și întocmire în scădere sau adăogire, să arătați Domniei Mele rînduri, rînduri, practicele ce veți face în scris, ca să le teorisim și să le chibzuim și înșine tóte până la sfîrșit. Cerem însă de la dumné-vóstre cu de adinsul, ca să arătați tótă rîvna și silința spre a săvirși fără cătuși de puțină zăbavă acest lucru obștiei folositor, care privesce și spre a dumné-vóstre laudă. Tolco pisah gpd.—1816 Octombre 2.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofêt.

(Cod. LXXIV, fila 272.)

Din actul de sus se vede că bărbații însărcinați cu redacțiunea codicelui au fost: Atanasie Hristopolu, biv Vel Clucерul Nistor ilustrul juriconsult, Stoln. Constantin și Stoln. Ioniță Bălăcénul.

Acéstă comisiune are de a studiă de aprópe proiectul de codice întocmit de Hristopolu și de Nistor.

Până în Februarie anul următor 1817 lucrarea comisiunii e gata. Atunci Domnitorul convócă o adunare obștéscă din toți boerii halea și mazîli și Episcopi, ca să cerceteze lucrarea comisiunii, adunându-se în fie-ce Marți și Sâmbătă.

Iacă actul de convocare din 15 Februarie 1817:

*Pitac pentru a se strînge toți boerii halea și mazîli și Episcopi
la un loc, de a întocmi pravila cea nouă.*

Prea Sfinția Ta Părinte Mitropolit, iubitorilor de Dumneđu Episcopi și dumné-vóstre cinstiți și credincioși boerilor veliți ai Divanului Domniei Mele halea și mazîli. Din rîvna ce avem de a se păzi întru tóte o bună cumpênire și dreptate și mai virtos asupra pricinilor de judecări (din a cărora hotărîri este atârnată fericirea sau ticăloșia fieș-căruia), îndemnați fiind Domnia Mea ca să întregim cât va fi prin puțință aici în pămîntul domnescei Nóstre țeri mijlocul cel povătuitor la calea dreptății, adecă pravila coprinđétore desăvirșită și cu întréga deslușire de tóte pricinile câte privesc la chinonia norodului, ca nici judecătorii să nu cercé discolii la hotărîrile ce au a face, nici

ipotesiarii la drepturile lor să nu sufere năpăstuirii din vre-o întunecare sau nedeslușire a pravilelor, de aceea încă din anul trecut, prin pitacul Domniei Mele, am orînduit într'adins pe dumné-luî Vel Logofătul al străinilor pricinî Atanasie Hristopolu și pe dumné-luî biv Vel Clucerul Nistor, boeri cu sciință și praxis la ale pravilelor, de aî întocmit acésta pravilă, ce vi se va arătă de către dumné-'uî Vel Logofătul de Téra-de-sus, care și de Domnia Mea s'aî teorisit, s'aî chibzuit după cuviință cu de-amănuntul și s'aî întocmit tótă coprinderea ei cu cea mai cuviinciosă orînduială și întrégă fință a dreptății, dar pentru ca nu cum-vași să fi rămas cevași nepomenit într'acésta pravilnicéscă întocmire, dându-se uitării ori de către Noi, sau de către întocmitorii sêi, iată prin acest domnesc al Nostru pitac orînduim pe Prea Sfinția Vóstră și pe dumné-vóstre și cu de adinsul poruncim, ca pe tótă sêptemâna adunându-vă cu toții la un loc, Marțea și Sâmbăta, fără cătuși de puțină pregetare sau prelungire, să urmați a o teorisi cu bună luare aminte și, adăogînd verî-ce veți găsi lipsă și de trebuintă a se mai întocmi, prin bună și cuviinciosă chibzuire, să arătați Domniei Mele prin obștéscă anafora, ca chibzuindu-se și de către Noi acele adăogiri, să dăm apoi cuviinciosă întărire și hotărîre, spre cea desăvirșită legiuire a aceștii pravilnicesci întocmire, fără de întărziere, ca să o trimitem de a se și tipări. Tolco pisah gpd. — 1817 Februarie 15.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofăt.

(Cod. LXXXVII, fila 15 v.)

In 16 Aprilie 1817 Domnitorul scrie din nou să se grăbescă lucrarea, prin un pitac către toți boerii halea și mazilî: «a da sfîrșit teoriei pravilei».

Se adreséză spre acésta către :

«Prea Sfinția Ta Părinte Mitropolit, iubitorilor de Dumneđeș Sfinția Vóstră Episcopilor și dumné-vóstre cinstiți și credincioși boerilor veliți ai Divanuluî Domniei Mele halea și mazilî :

«Dumné-luî Vel Banul Radu Golescu.

» biv Vel Banul Grigoriè Brâncovénu, epistatul spătăriei.

» » » Constantin Kretzulescu.

» » » Grigorie Ghica.

» » » Isaac Ralet.

Vel Vistier Barbu Văcărescu.

» Vornic Istrate Kretzulescu.

biv Vel Vornic Constantin Bălăcenu.

Vel Logofăt Michalache Manu.

» Vornic Grigorie Bălénu.

biv Vel Vornic Constantin Samurcaș.

» » » Iordache Slătînénu.

» » » Teodorache Văcărescu.

«Dumné-lui biv Vel Vornic Constantin Caliarh.
 » » » Logofăt Constantin Dudescu.
 » » » Vornic Dumitrache Racoviță.
 » » » Logofăt Michalache Racoviță.
 » » » Logofăt Stefan Belu.
 » » » Vornic Petrache Ritoridis.
 » » » Logofăt Constantin Filipescu.
 » » » » Scarlat Grădiștenu.
 » » » » Ioan Știrbeiu.
 » » » » Nicolae Golescu.
 » » » » Iordache Golescu.
 » Vel Logofăt Alexandru Filipescu.
 » biv Vel Logofăt Fotache Știrbeiu.
 » » » » Toma Kretzulescu.
 » » » » Spătarul Nicolescu.
 » » » » Hatman Grigorie Ralea.
 » » » » Vistierul Ioan Moscu.
 » » » » Grigorie Romanitis.
 » » » » Vornic Pană Costescu.
 » » » » Dumitrache Hrisoscoleu.
 » Vel Logofăt Atanasie Hristopulo.
 » biv Vel Aga Costache Rasti.
 » » » Clucerul Nistor.»

Acest apel nominal al acestui «*sfat de obște*» iată cum este imprimat în josul anaforalei sale, propunând, la 9 Iunie 1818, tipărirea codicelui:

«Al Ungro-Vlachiei Nectarie, Iosif Argeșiu, Constandie Buzău, Radu Golescu Vel Ban, Grigorie Brâncovénul biv Vel Ban, Constantin Kretzulescu biv Vel Ban, Grigorie Ghica biv Vel Ban, Barbu Văcărescu biv Vel Dvornic, Dumitrașco Racoviță biv Vel Dvornic, Istrate Kretzulescu biv Vel Dvornic, Constantin Bălăcenu Vel Logofăt, Michalache Manu biv Vel Logofăt, Grigorie Filipescu biv Vel Dvornic, Grigorie Bălenu biv Vel Dvornic, Iordache Slătinenu Vel Dvornic, Constantin Caliarh biv Vel Dvornic, Constantin Dudescu Vel Dvornic, Dumitrașco Racoviță biv Vel Dvornic, Constantin Filipescu biv Vel Logofăt, Michalache Racoviță biv Vel Logofăt, Ioan Știrbeiu Vel Dvornic, Petrache Ritoridis biv Vel Dvornic, Constantin Filipescu Vel Logofăt, Iordache Golescu biv Vel Logofăt, Alexandru Filipescu biv Vel Logofăt, Alexandru Ghica Vel Logofăt, Atanasie Hristopulo biv Vel Logofăt, Nicolae Văcărescu Vel Logofăt, Grigorie Ralea Vel Logofăt, Constantin Golescu Vel Hatman, Grigorie Romanitis biv Vel Vistier, Pană Costescu biv Vel Dvornic, Michalache Cornescu Vel Dvornic și Costache Rasti biv Vel Agă.»

Adunarea convocată cercetază proiectatul codice.

Acî o întrebare, care s'a agitat de multe ori în fața tribunalelor noastre: Când a fost promulgat codicele Caragea?

Din pitacul domnesc tipărit în fruntea codicelui românesc ar urmà să dăcem că încă în 1817 a fost promulgat acest codice.

Adevărat că lucrarea este aproape terminată în Aprilie 1817. Din următorul pitac se vede însă că Adunarea mai are încă de a desbata asupra proiectului:

Fiind-că de la dumné-lui Vel Logofetul de Țera-de-sus am luat Domnia Mea pliroforic că teoria pravilelor s'au săvîrșit, rămîind a se mai face chibzuire la vre-o câte-va însemnări de adaosuri, ce osebit ați mai făcut Prea Sfinția Vostră și dumné-vostre, și fiind-că în porunca Domniei Mele, ce este dată prin pitac de mai înainte, se cuprinde ca cât mai în grabă să se dea sfîrșit teoriei pravilelor, ca unui lucru folositor obștiei, și împotriva vedem că s'au făcut prea multă întârziere până acum, de aceea poruncim ca negreșit să începeți a vă adună cu toții Marțea sau Sâmbăta, la două césuri din zi, la domnesca Nóstră curte, și, puind tótă silința, fără mai multă zăbavă, să dați sfîrșit și chibzuirii ce este să mai faceți asupra acelor însemnări de adaosuri, căci îndestulă vreme este de când se prelungește. Tolco pisah gpd.—1817 Aprilie 16.

(Pecetea gpd.)

(Cod. LXXXVII, fila 21.)

Vel Logofet.

La conclusiunea că încă în 1817 lucrarea fu gata și codul promulgat stău împotriva diverse acte.

Mai întâiu adunarea convocată pentru cercetarea codicelui nu presintă anafora lucrării sale decât în 9 Iunie 1818. Acéstă anafora este cea următoare, publicată la finea codicelui imprimat:

Pitac la dumné-lui Vel Logofetul de Țera-de-sus, ca obștësca anafora cea pentru pravili să se tipărescă în pravilele ce s'au întocmit.

Cinstite și credincios boerul al Domniei Mele, dumné-ta Vel Logofete de Țera-de-sus, fiind-că pentru pravilile, ce prin sfat de obște al părinților archierei și al dumné-lor boerilor s'au întocmit de Domnia Mea, Ni s'au făcut rugăciune prin obștësca anafora a Preaosfințiților și a dumné-lor, de la 9 ale acestei luni, ca să se tipărescă, de aceea poruncim dumné-tale, ca tipărindu-se trupurile pravilelor ce sunt scrise în limba românească, să se trecă la sfîrșitul fie-căruia trup în parte și mai sus arătata obștësca anafora din cuvînt în cuvînt, împreună cu tóte iscăliturile ce se ved într'însa, apoi să se dea mai sus numita anafora la sfința Mitropolie, ca să stea acolo în păstrare dimpreună și cu acest domnesc al Nostru pitac, tolco pisah gpd.—1818 Iunie 22.

(Pecetea gpd.)

(Cod. LXXXVII, pag. 78.)

Vel Logofet.

Nu putea fi promulgat codicele în 1817, pentru că el fu imprimat numai în 1818 la tipografia de la Cișméua Mavrogheni. (1)

Nu mai la 28 Iunie același an, Marele Logofăt C. Bălăcénu dă exemplarul pregătit de tipar și dice că: «am protocolit toate aceste pravili după isvódele ce prin sfat de obște s'aú alcătuit și, găsindu-le întocmai așezate din cuvînt în cuvînt și fără cătuși de puțină schimbare, le-am adevărit și însumi cu iscălitura în toate foile, precum se vede în dos, punându-se și luminată pecetea Mărici Sale la fie-care foie.—1818 Iunie 28.»

După acest exemplar protocolit de Marele Logofăt se face tipărirea. Acesta nu e gata decât în August 1818.

La 9 August 1818, pentru 1 Septembrie 1818, Caragea promulgă noul său codice de lege, prin următorul său pitac rămas inedit până la aflarea lui de noi, ca și multe alte relative la domnia lui:

Prea Sfinția Ta Părinte Mitropolit, iubitorilor de Dumneđeú Episcopii și dumné-vóstre cinstiților și credincioși boerilor veliți ai Divanului Domniei Mele halea și mazili. Precum din începutul domnescei Nóstre oblăduiri, ce din dumneđeésca pronie Ni s'aú încredințat asupra acesteia de Dumneđeú păzită țără, n'am conținut de apururea, nu numai de a cugeta, ci și în faptă de a pune ori-ce am chibzuit că privesce și în parte și de obște spre buna petrecere și fericire tuturor celor ce sunt sub a Nóstră oblăduire, așijderea Ne-am silit după cuviință din tota

(1) Iacă titlul condiceii lui Caragea:

ЛѢВШИРЕ А ПРК ПНЗАЦАТСАШИ ШИ ПРК ПРАВОСЛАВНИКСАШИ ДОМН ШИ ОБЛАЗД-
ИТОРЮ А ТРАТЪ ОУГРОВЛАХІА ІУ ІВАН ГАВРГІЕ КАРАГК КК.

Cu toate cheltuelile d-lui Constantin Caracaș doftor și d-lui Răducanul Clincénu Biv Vel Stolnic și d-lui Dumitru Toplicénu Biv Vel Sluger.

Tipărită în privileghiata tipografie a dumné-lor, ot Cișmeaua repozatului întru fericire Domn Mavrogheni, din Bucuresci, 1818.

Apoi urmăze legea.

La urma volumului este anaforaua obștească a părinților arhieriei și a dumné-lor veliților boeri din 9 Iunie 1818.

În prefață cetim:

«Țăra-Românească având din vechime canóne pentru cele în partea dreptății ale locuitorilor săi, ale sale nescrise și nedeslúșite obiceiuri și ale condiceii sale puține și aú desăvîrșit pravile în scris.... De aceea eră siliți a năzui la pravilele împărătesci ale Romanilor și a se slúji cu toate aceste pravile fără deosebire; așa dar, uluindu-se cu trei tocmiri de pravile, adecă a obiceiurilor, a condiceii și a Romanilor, urmă a nu avé nici o pravilă.»

virtutea (precum este sciut tuturor de obște), ca și la pricinele de judecări să se păzescă dreptatea întru a sa întregime, vîndu-se și deslușindu-se fără de părtinire cea adevărată ființă a fieș-căreia pricinii din învêluirea a ori-ce fel de întîmplare ce ar pute ca să acopere adevărul și dreptatea, ca una ce numai printr'a sa neschimbată și neschimonosită ființă se pôte păzi datorია bunei cuviințe a fieș-căruia către altul, din care se alcătuesce întru norod o fericită chinonie și petrecere. Acéstă dar a obștiei dorită și folositóre alcătuire mai cu adaos dorind-o Domnia Mea, după a oblăduirii datorie, am întocmit prin sfat de obște (precum este sciut), cu destulă ostenelă, pravila ce este adunată din împărătescile pravili i din pravilnicésca condică și din obiceiurile pămîntului ce s'a'u urmat până acum, alcătuind-o și deslușind-o după povățuirea dreptului cuvînt și cu bună orînduială, în cât a'u fost prin puțință, care pravilă s'a'u și dat în tipar, atît în limba românescă, cât și în limba grecescă, și fiind-că acéstă bună întocmire urméză după cuviință a se pune și în lucrare, *de aceea hotărîm ca de la ȕi întăiu a viitorului Septembre să se puc în lucrare și să începă tôte judecătoriale țerii a judeca pricinele după acéstă pravilă, de ale căreia trupuri tipărite poruncim dumné-tale Vel Logofete de Téra-de-sus să se și împartă după însemnarea de mai jos arătată, însă astă una dată din cele grecesci, până vor sosi de la tipografia Rîmniceului din sud Vilcea și cele românesci, și atunci se vor împărți și dintr'acelea tot după acéstă însemnare. Iar pe de altă parte să se facă acum și domnescile Nóstre publicații, atît aici în politie, cât și prin tótă domnescă noastră țera, după copriinderea de mai sus arătată, iar prototipa ale acestei pravili, adecă cele douê trupuri scrise de mână în limba grecescă și altul în limba românescă, care sunt adevărite cu însăși iscălitura și pecetea Domniei Mele, să se dea a sta în păstrare la sf. Mitropolie. Tolco pisah gpd.—1818 August 9.*

(Pecetea gpd.)

(Cod. LXXVII, fila 340 v.)

Vel Logofét. (1)

(1) Trupuri

- 4 la sf. Mitropolie i la trei Episcopii.
- 1 la Divanul dumné-lor veliților.
- 1 la visterie.
- 5 la cinci departamenturi de aici, însă de șepte, de opt și criminalion, spătăria și agia.
- 1 la departamentul străinilor.
- 3 la Divanul Craiovei i departamentul de patru și criminalion de acolo.
- 100 la sfînta Mitropolie, ca să se afle.
- 17 la 17 județe.

Deci pe viitor se va sci de cei interesați, că data de la care co-

Cărți legate ce s'au trimes cu pravilele pământului la toate județele; s'au trimis și la Craiova, iar la Episcopii i la departamenturi și la Mitropolie s'au trimes cu pitacele dumné-lui Vel Logofetul i cu copie după pitacul domnesc.

Dumné-vostre ispravnicilor ot sud sănătate. Fiind-că din începutul domnescei Nostre oblăduiri, ce din dumneđeasca pronie Ni s'au încredințat asupra acestei de Dumneđeșu păzită țeră, n'am conținut de apururea, nu numai de a cugetă, ci și în faptă de a pune orice am chibzuit că privesce în parte și de obște spre bună petrecere și fericire tuturor celor ce sunt sub a Nostă oblăduire, așijderea Ne-am silit după cuviință din totă virtutea (precum este sciut tuturor de obște), ca și la pricinile de judecați să se păzescă dreptatea întru a sa întregime, vinându-se și deslușindu-se fără de părtinire cea adevărată ființă a fie-căreia pricinii din învăluirea a ori-ce fel de întâmplare ce ar pute ca să acopere dreptatea și adevărul, ca una ce numai printr'a sa neschimbată și neschimonosită ființă se pôte păzi datoria buneî cunoscințe a fieș-căruia către altul, din care se alcătuesce între norod o fericită chinonie și petrecere, acéstă dar obștiei de folos și dorită folositore alcătuire mai cu adaos dorind-o Domnia Mea, după a oblăduirii datorie, am întocmit prin sfat de obște (precum este sciut), cu destulă ostenelă, pravila ce este adunată din împărătescile pravili i din pravilnicėsca condică și obiceiurile pământului ce s'au urmat până acum, alcătuindu-o și deslușind-o după povățuirea dreptului cuvânt și cu bună orînduială, în cât au fost prin putință, care pravilă s'au și dat în tipar, atât în limba românească, cât și în limba grecescă, și fiind-că acéstă bună întocmire urmază după cuviință a se pune și în lucrare, de aceea hotărîm ca de la ȓi 'ntăiu a viitorului Septembrie să se pue în lucrare și să începă judecătoriiile țerii a judecă pricinile după acéstă pravilă a pământului, din ale căruia trupuri tipărite să se împartă, însă astă ună dată din cele grecesci, până vor sosi de la tipografia Rîmnicului și cele românești; iată se trimite și dumné-vostre una, după care întocmai să aveți a fi următorii la pricinile de judecați ce veți căută de la ȓi 'ntăiu a viitorului Septembrie, precum poruncim mai sus, care pravilă dându-se sub îngrijirea și păstrarea condicarului județului, să nu fie volnici nici ispravnicii, nici judecătorii, nici alții nimeni a i-o luă de la mîni, ci unde va fi trebuință să se aducă de condicar și iarăși de către el să se ieă, și condicarul dând adevărință de primire, să trimiteti acea adevărință la logofeția Divanului, a sta în păstrare; cum și când se va întâmplă a se schimbă condicarul, să se facă teslim la cel nou condicar, asemenea cu adevărință; de care să avem Domnia Mea însciințare, și fiți sănătoși.—1818 August 12.

Iar la Divanul Craiovei s'au făcut cu acéstă deosebire adevă: ca la acele 5 județe i la departamenturi și la Episcopie să se împartă de către dumné-lui Caimacamul.

(Cod. LXXXVII, fila 85 v.)

dicele Caragea s'a aplicat în țără fu cea de 1 Septembre 1818. (1)

În vedere cu această punere în vigoare a codicelui, Caragea dispune, cu pitacul domnesc ce dăm în notă:

a) Împărțirea la locurile arătate în lista din notă a câte un exemplar din pravilă, «însă astă una dată din cele grecesci, până vor sosi de la tipografia Rîmnicului din sud Vîlcea (2) și cele românesci, și atunci se vor împărți și dintr'acelea tot după această însemnare»;

b) «Să se facă acum și domnescile Nóstre publicații, atât aici în politie, cât și prin tótă domnesca Nóstră țără, după coprinderea de mai sus»;

c) «Prototipa», acestei pravile adecă cele două scrise de mână în limba grecescă și altul în limba românescă, «carî sunt adevărite cu însăși iscălitura și pecetea Domniei Mele, să se dea a sta în păstrare la sf. Mitropolie.» (3)

(1) On. d-l advocat Crătunescu a câștigat un frumos proces cu documentul meu, fixând data esactă a promulgării codului Caragea.

(2) Se pare că edițiunea condiceii de la tipografia «ot Cișmeua lui Mavrogheni» a fost pusă în lucrare numai după ce se vedu că edițiunea de la Rîmnic nu eră posibilă.

(3) Iacă pitacul domnesc și socotela exemplarelor împărțite în țără, ori date în păstrarea Mitropoliei:

Trupuri

- 4 la sf. Mitropolie i la trei Episcopii.
- 1 la Divanul dumné-lor veliților boeri.
- 1 la visterie.
- 5 la cinci departamenturi, însă de șapte, de opt, de criminalion, spătărie și agie.
- 1 la departamentul străinilor.
- 3 la Divanul Craiovei, la departamentul de patru și criminalion de acolo.
- 17 la 17 județe.
- 100 la sf. Mitropolie.

132

- 1 pravilă grecescă scrisă de mână și întărită cu luminată pecetea și iscălitura Măriei Sale Prea Înălțatului nostru Domn.
- 1 pravilă grecescă tipărită.
- 1 anafora obștească prin care se rógă Măriei Sale a se tipări pravila scrisă, în lét 1818 Iunie 9.
- 1 luminat pitac cu lét 1817 Iunie 22, poruncitor către dumné-lui Vel Logofétul de Țera-de-sus, ca aceeași obștească anaforă să se tipărescă la sfîrșitul pravilei cu tóte iscăliturile ce sunt

Nu este locul de a studià mai de aprópe noul codice, care pórta numele lui Ioan Caragea. Operă a oligarchiei boerescî, ea a asigurat țeranului numai atâta dreptate, cât cu ea nu se aduceà știrbire privilegiatei clase boerescî. Din capul locului, codicele stabilește clasificatiunea națiunii după *noroc*, iar nu după *drept*, în «*slobođi. robî și slobođiți*» (pag. 1). Femeii, din capul locului, i se nêgă orî-ce pãr-tășie la interesele publice:

«Numai bărbații se fac boeri, judecãtori și ocãrmuitori obștesci.

«Numai bărbații se fac arhieriei, preoți și diaconi.»

Femeile sunt depãrtate de tóte cinurile politicescei stãpãniri și slujbe publice (cap a, pag. 1).

Cu deosebire este a se înferà din acest noú codice unele dispozițiuni de la cap. 6, unde se tractezã despre *clacã*. Art. 1 dîce tendențios cã claca este o *toemelã* între stãpãnul moșiei și țeranul, care *e primit* de stãpãn sã ședã pe moșie. Cu asemenea dispozițiune țeranul nu mai are drept la *pãmînt*, ci e numai *suferit* de proprietarul adevêrat.

Dușmãnoșã pentru țeran este și dispozițiunea de la art. 2, care declarã *nul* și *neadmis* de lege acordul ce un proprietar de moșie mai omenos ar face de acum înainte cu țeraniî sêi, reducẽdu-le din cele 12 đile de clacã, cum s'au redus pe la mãnãstiri în domnia lui Mavrogheni și de atunci încóce. Noua legiuire are aerul de a nu încãrcã mai mult pe țeran decum s'a stabilit «*pontul*» prin urbariul lui Mavrocordat, cãci art. 2 menține claca de 12 đile. Imediat însã, în alți articoli, o adaogã sub diverse forme. Așã la art. 4 mai încarcã pe țeran cu câte o đi de arãturã primãvara sau tóamna; apoi țeranul va da un car cu lemne la Crãciun, cãrãndu-l orî la moșia boerului, sau anume la un loc cu depãrtare de 6 cêsuri.

Prin art. 5 legea nouã transformã după bunul plac al moșierului claca în bani, socotind điua câte 1 leú.

în anafora, împreună cu pitacul, și sã se dea în pãstrare la sf. Mitropolie.

Acẽstã mai sus arãtatã după luminatã poruncã s'au primit în pãstrare la Sf. Mitropolie.

Ioan Lațcov Pitar.

80 adecã opt-đeci pravilî grecesci legate.

1 pravilã rumãnescã scrisã cu mâna și pecetluitã în tóte foile cu pecetea gpd.

Aceste mai sus arãtate, după luminat pitac gpd. s'au primit în pãstrare la Sf. Mitropolie, împreună și cu pitacul domnesc. — 1818 Noembrie 29.

Ioan Lațcov.

Prin art. 10 se desproprietărește țeranul de via lui, dacă n'o lucrează 4 ani.

Prin art. 11 și 12 se menține monopolul spirtoselor și al băcăniei pe sēma boerului moșier.

Art. 13 stabilește monopolul morilor în favoarea moșierilor.

Art. 14 ridică țeranului dreptul de a vîna pește în Dunăre, dacă nu va da deciuelă proprietarului riveran. Numai în gârlele ce trec pe moșie pōte pescui țeranul fără deciuelă.

În art. 16 se dispune că țeranul care mōre fără de moștenitori este clironomisit, nu de stat, ci de stăpânul moșiei.

Dar apoi cāte nu se ieā de la țeran după glăsuirea art. 16—19! Din 20 vedre de vin ale țeranului, moșierul îi ieā una *domnēscă*. Din 10 clāi de grîu, orz, meiū, i se ieā una de moșier; asemenea din 10 clāi de fîn. Din tot pogonul de porumb, țeranul e dator să aducă 4 banițe de porumb bătut, iar 8 cocoloși, cu banița de 22 ocale! Și în genere, va da deciuelă din tōte cele-lalte produse ale muncēi lui, ne mai exceptānd acum noua lege nici produsele grădinei orī ale viei țeranului. Ba ce e mai mult: tōte acestea țeranul e dator să le care cu carul sēu la casa boerēscă de pe moșie. Și încă tot nu ajunge: țeranul va mai fi obligat ca să plătēscă cāte 3 bani de fie-care stup de albine, cāte 2 bani de fie-ce capră, érna și vara, și cāte un miel și un leū de fie-ce turmă de oi, între Buna-Vestire și Sf. Gheorghe, și de fie-care stānă brānză saū bani, după tocmelā, adecā la discrețiunea moșierului.

Un articol final, asupra cārui atragem atențiunea lectorilor noștri, este acela prin care se fac iarășī neterminabile procesele, putēnd apela cel care perde un proces casarea sentinței judecătorești «la trei domni». Acēstā revenire la o veche și rea procedere, care fusese înlăturată sub regimul muscălesc, va fi și ea o cauză de stingere, prin cheltuelile de judecāți, a multor sate de moșneni.

Urmārind acum deosebī actele din anii 1817—1819 referitōre la justiție, înregistrām pe cele urmātōre :

1. Pitacul din 27 Martie 1818, prin care Domnitorul îndēmnă din nou la lucru harnic pe boerii divaniți, hotārindu-le orele de lucru și cum cā să nu se permitiā intrarea în tribunal de ómeni strāini proceselor, «ca să nu se facā hazmodie», și să dea precādere proceselor locuitorilor de pe afară, «ca să nu șēdā aici, perind în cheltuiālă». Domnitorul ordonā ca procesele celor din Bucuresci să se caute în ordine cronologică. (1)

(1) Veđi actul în cod. LXXVII, fila 219.

2. O importantă dispozițiune se ieà în 8 Iulie 1815: Domnitorul hotărêșce inamovibilitatea logofeților al treilea de la departamenturî din Bucurescî. Dêsa schimbare a judecătorilor de la aceste instanțe făcù necesară permanerea la ele a logofetului al treilea, care așa represintă continuitatea la judecătorie și erà singurul în stare să scie când și ce s'a hotărît în anumite cauze. (1)

3. Nemoralitatea se întinsese tot mai mare în societate. Sub înriurirea fatală a ocupațiunii rusescî, legăturile familiei eraù pe ÷i ce trecea tot mai relaxate.

Ion Ghica ne spune că însuși Domnitorul nu prea ținea sêmă de cinstea căsătoriei. Deși însurat, lui îi plăceaù femeile tot așa de mult cât și fiului sêu, lui Beizadea Costache Caragea. Și acesta va fi căsătorit cu Domnița Ralu Moruzi, ceea ce nu-l va împedica să-și urmeze înainte cu vechia deprindere de a duce scandalul în casele boerescî, ba și neguțătorescî. Caragea Vodă, după cum ne spune I. Ghica, când puneà ochiul pe câte o nevestă, trimiteà pe bărbatul ei într'o slujbă depărtată, la trebuință îl surghiunià și apoi . . . restul se înțelege.

De altă parte Beizadea Costache, «tînăr frumos», nu aveà altă ocupațiune decât a cătă să scôtă din fire cucónele cele tinere și plăcute. El se inhăitase cu câți-va feciori de boeri și băteaù mahalalele ÷iua și nóptea. Odată, fiind urmărit de bărbatul uneia din conchistele sale, cu care se preumblă în trăsură, și vëdëndu-se strîmtorat de aprópe, scóte pistolul și trage să împuce pe soțul trădat. Glonțul însă înemeresce în unul din caii lui. Calul cade din ham și beizadéua scapă cu chica topor. A doua ÷i femeia adulteră erà isgonită de sub strêșina conjugală și locuitorii improvisară cântecul :

C.... ai fost, c.... să fiî,
La mine să nu mai vii!

E de mirare că, după ce spiritualul autor al *Scrisorilor* amintescce asemenea fapte, adaoge a ÷ice că: «pe vremea aceea nu erà lucru lesno de a fi galant și nu fie-cine îndrășnià a face curte». (1)

Dacă protopopii nu mai puteau ștrefui pe femeî, ca pedépsă după păcătuire, Ioan Caragea creðù util — spre moralisarea familiei — să dea un decret, prin care să reguleze pedépsa pentru femeia saù bărbatul abătut de la datoriile conjugale. Nu atât pedepse personale, cât

(1) Veđi actul în cod. LXXVII, fila 219.

(2) *Scrisori* de I. Ghica, Bucurêscî 1884, pag. 35.

perderi materiale, din zestre, prevede noua dispozițiune contra femeilor necinstite. (1)

4. In 23 Decembre 1815, Ioan Caragea dă un nou nizam fixând cine are de a plăti spesele de judecată, «dani-spesele». Nizamul dispune:

1) «Orî-ce judecător la hotărîrea sa, să poruncescă celui ce a ră-

(1) Iacă chiar aci această dispozițiune:

Proces de căsnicie pentru nevastă și bărbat cari nu potrec cinstit și căsnicesce.

Preaosfinția Ta Părinte Mitropolit, iubitorilor de Dumneșu Episcopi, cinstiților și credincioși veliți boeri ai Divanului Domniei Mele. Că sunt datori cei după lege luați în căsătorie a avé unul către altul de o potrivă dragoste și credință și între dinși, însă bărbatul a fi cu ocârmuirea și muierea cu supunerea, acesta și firea o învață și legea îi povățuesce și însăși adevărata credință după dumneșca poruncă ne învață, ca nisce lucruri sfinte și de folos la cei însoțiți, și că de o potrivă dreptate dobândește bărbatul cât și muierea pentru legiuita lor însoțire, și Preaosfinția Ta și dumné-vostre o sciti foarte bine în tóte zilele judecând, cum și Domnia Mea în domnescul Nostru Divan, fieșcăriua dându-i dreptățile legiutei însoțiri, având povăță pravilele împărătesci și întocmirile pravilnescei condici, dar că pravila care și dumné-vostre o sciti, precum îndreptéză pe cei ce veșuesc în tótă vieța lor cinstit și cu credință și fie-căriua îi dá folosul legiutei însoțiri, așa îi și lipsesce de acele folosuri și mai virtos îi supune la învinovățiri, când nu-și vor păzi îndatorata lor cinste și credință unul către altul, abătându-se fără de mustrarea cugetului la fapte necuvióse, după cum vedem pravila acesta și la alte rele urmări păzindu-se și urmându-se asupra muierilor și mai virtos asupra celor ce merg spre al doilea căsătorie până a nu-și împlini anul jălei, păgubindu-le de tot folosul celor lăsate cu diată; numai pentru o necuviinciosă faptă a curviei muierilor celor cu bărbați, nici păzindu-se vedem, nici urmându-se după tótă putința, ci încă unele dintr'însele vrednice fiind de osîndă, pentru că nu păzesc cele cuviincioșe ale cununieii, socotind că au tot acele drepturi ca și cele ce păzesc și cinstese înțelepciunea, fără de sfială au îndrăsnit a se ivi și cu jălbi, cerend folosurile cununieii, lipsă de zestre și cheltuială de hrană, în vreme ce pravila, ca pe nisce preacurve le depărtéză nu numai de tot folosul cununieii, ci însuși de zestrea lor, supuindu-le și la alte mai mari învinovățiri, care a lor împotriva și fără de rușine urmare ne mai putându-se suferi de acum înainte, cu a nu se pedepsi acest fel de muieri preacurve, ci precum la cele-lalte rele urmări ale lor se păzesc pravila și li se pune în faptă osînda, așa ca un lucru trebuincios judecăm osînda și pedépsa ce este orînduită împotriva preacurviei; drept aceea legiuim, și măcar deși este mai cu scădere acesta din cât poruncesc pravilele, dar mai

mas de judecată, ca să plătească toate cheltuelile ce s'aũ făcut în judecată. (Leg. împăratăscă, cap. 9.)

«Aceste sunt cele ce se ȃic *nemșesce* (!) *dani-spese*»

2. Judecătorul, de va găsi pe pîriș, nu ca un minciunos judecându-se, ci ca pentru lucru de care are îndoială în adevăr, acela scapă de osînda cheltuelei judecătii.

3. Când cine-vași se va duce la altă judecatorie afară din eparchia sa și pîrișul nu va da sfîrșit judecătii, saũ nu va puté dovedi pîrile ce aũ făcut, acela se cuvine, ca un pîriș minciunos, să cerce pedepsa fiscală și să plătească tóte cheltuelile ce aũ făcut pîritul în judecată saũ pe drum. (1)

5. În anul 1816 Ioan Caragea reinnoesce, la 5 Febr., circulara către veliții boeri, îndemnându-ı să vină regulat la Divan. Dacă vėd că aũ de căutat prea multe procese, să vină ei și după amėđă, nu numai în órele matinale.

Câte-va luni după acėsta, la 22 Aprilie 1816, Ioan Caragea ordonă să se începă Divanul la 1 oră din ȃi (6 ore de diminėță).

6. În anul acesta se aplică cu mai multă stăruință în justiție fatala

cu drept și mai cu folos fiind către neînfrînarea și nepedepsa acestor fel de muieri, hotărîm ca de acum înainte, trăgėndu-și bărbatul soția lui în judecată cu nume de curvă și o va dovedi într'acest chip, acea muier, spre pedepsa vinei ei, să se trimită la mănăstire de călugărițe în soroc de un an, iar nu de doi, precum poruncesc pravilele, și bărbatul, într'acéstă vreme, de va vreă să-și mai ieă muier, ca un bărbat pe soția lui, slobod este, dar de nu va vreă și cu cuvînt drept va cere carte de despărțire, să nu aibă a câștigă tótă zestrea precum poruncesc pravilele, ci numai lipsa, care se înțelege a-ı da zestrea numai cătă se află și după cum se va fi aflănd, iar pentru lipsa zestreii și exoprica să nu se îndatoreze bărbatul la plată, ci acea lipsă să o plătească muier, spre osînda și să fie câștig bărbatului, de nu vor avé copii, iar avėnd copii, să se păstreze ca un amanet pe numele copiilor; iar osînda bărbaților, cãnd vre-o muier va trage în judecată pe vre-unul, după cum coprinde pravilele, să fie tot aceea precum poruncesc și s'aũ urmat până acum; pentru aceea poruncim dumné-tale Vel Logofete de Tera-de-sus, după ce se va trece în condica Divanului acéstă întocmită poruncă a Domniei Mele, să o cetesci întru aũdire la dumné-lor veliții boeri, apoi să se trimită copii după dînsa la departamenturi și la isprăvnicaturı i la Divanul Domniei Mele din Craiova, spre a se face cunoscută la tóte judecătiele, ca după acėsta de acum înainte să îndrepteze judecătiele și anaforalele de câte-orı se va întimplă acest fel de pricinı între bărbat cu muier.—1815 Septembre 25.

(Cod. LXXIV, fila 225.)

(1) Veți actul în cod. LXXIV, fila 233.

intervenire a dragomanilor Consulațiilor în judecarea proceselor dintre pămîntenii și sudiți. Deja sub administrațiunea rusescă, la 1808 Ianuarie, se recunoscuse Consulilor dreptul de a asista cu un staroste la procesele supușilor lor. La 12 Maiu 1816 Domnitorul scrie lui Aga, Spătarului și la criminalion, ca de-apururea să vestescă pe Consulul respectiv de câte-ori are a judeca un supus străin cu un pămîntean. (1)

Cunoscute sunt gravele consecințe ce au suferit ambele Principate din asemenea aplicare în ele a convențiunilor consulare ale Turciei cu Puterile europene. Numai sub Cuza-Vodă putu scăpa țera de asemenea situațiune detestabilă.

7. O altă dispozițiune din 1816 este cea relativă la *falimente*. Se înmulțiseră falimentele frauduloase într'un mod care amenință piața și îngreuiă relațiunile țării cu străinătatea. Ioan Caragea, de sigur provocat de legiștii țării, instituî, la 23 Maiu 1816, o comisiune compusă din starostele de neguțători și din 5 comercianți, cu îndatorirea ca ei să cerceteze «în frica lui Dumnezeu, fără cătuși de puțină *voie veghiată*, după canónele orînduelei neguțătoriei, din ce pricină și ce pagubă mare au cercat, de au mofluzit» individul, care prin jalbă la Vodă se declară falit? Cu acest mijloc Caragea crede că va împiedica frauduloasele falimente. (2)

8. Din 10 Iulie 1816 avem de la Ioan Caragea o dispozițiune cu re-

(1) Iată acest act fatal :

Pitac la Spătar, ca, când va avé vre-un sudit judecată, să dea de scire și la Consulatul său.

Poruncim Domnia Mea dumné-tale Vel Spătare, ca de acum înainte, când vei prinde vre-unul din sudiți, veri al căruia Consulat de aici, la vre-o faptă netrebnică și se va aduce la judecata departamentului spătăriei, spre a i se cercetă pricina și a se judeca, îndată să se dea de scire la Consulatul său, ca să se orînduiască om și din partea ace-lui Consulat de a veni să fie față la cea cercetare a judecării. Tolco pisah gpd.—1816 Maiu 12.

(Cod. LXXIV fila 246.)

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

Asemenea pitac s'au făcut și la agie și la criminalion.

Fiind-că unii din cei ce metahirisesc neguțătorii, rău năraviți fiind și cu cuget viclean asupra creditorilor, se arată de faliți fără a dovedi vre-o pricină destoinică și priimită dreptății, cu care acest mijloc păgubesc pe o mulțime de ómenii de dreptul ce au a luă de la dînșii,

ferință la dote. Fiind-că s'a întâmplat adesea că, bărbatul înstrăinând din averea imobiliară a soției sale, în urmă ea și-a revendicat acea avere, de aũ rămas păgubași cumpărătorii, Caragea hotăresce că pe viitor vîndarea din dotă făcută cu consimțemîntul soției și sub iscălitura ambilor soți pe zapisul vîndării, înaintea vre-uneia din judecătoriale pămîntului, ori la isprăvnicatul județului de reședință a vîndătorilor, nu mai pôte fi stricată de soție sub cuvînt că lucrul vîndut i-a fost dotal. (1)

9. O specie de moratorium în favórea unei cocóne.

Măcar că dreptatea nu caută la sărac și la bogat, dar după pliroforia ce ne dau dumné-lor veliții boeri printr'acéstă anafora că jăluitoarea se află într'acést fel de sărăcie, în cât, de se va îndatora a-i plăti și dobânda, i se face o lipsă simțitoare, ne mai avênd altă nădejde de a-și agonisi hrana vieței, și creditorilor un prea puțin folos, iar ertându-i-se dobânda, ei i se face un simțitor ajutor și creditorilor prea puțină pagubă, drept aceea, milostivire făcênd Domnia Mea asupra jăluitoarei, poruncim și hotărîm ca numai capetele să plătescă creditorilor sei, iar de dobândă să fie apêrată.—1813 Iulie 15.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofêt.

Prea Înălțate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale de la acéstă alăturată jalbă a d-nei Zoitei Brezoiancăi, am făcut cercetare și precum jăluesce așa

care acéstă viclenă și păgubitóre urmare a unora ca aceștia ne mai putêndu-o suferi Domnia Mea a rămâne și de acum înainte nepusă la nizam și bună orînduială, iată orînduim pe dumné-ta staroste de neguțătorî, i dumné-ta chir Ioane Scufa, i dumné-ta chir Gheorghie Sachelarie, i dumné-ta chir Teodosie Vrana, i dumné-ta chir Răducane Nicolau și dumné-ta chir Andreiũ Papazoglu, ca de acum înainte veri-care va da jalbă de mofluzlic către Domnia Mea, fiind-că că aũ a se orîndui acele jálbi în cercetare-vê, să aveți a vè adunã cu toții și a face scumpă cercetare în frica lui Dumneđu, fără câtuși de puțină voie-vegheată, după canónele orînduelei neguțătoresci, din ce pricină și ce pagubă mare aũ cercat de aũ mufluzit, ca să se doveDESCĂ și să se alégă cei ce cu cuviincióse pricinî și primite dreptății se arată de mufluzi și cei cari numai din rēutatea lor, cugetând viclenie spre paguba creditorilor, și făcêndu-Ne arătare în scris, să dãm apoi Domnia Mea cuviinciósa hotărîre. Tolco pisah gpd.—1816 Maiũ 23.

(Cod. LXXIV, fila 249.)

Vel Logofêt.

(Pecetea gpd.)

(1) Veți actele în cod. LXXIV, fila 257 și 262.

este adevărul, că se află la multă scăpătăciune, ne mai având alt nimic decât o casă aici lângă biserica Sf. Ilie, pe locul Mitropoliei, cum și datore este taleri 11.410 capete, ci pentru sărăcia ei, fiind jupunésă evghenită și cădută la atâta scăpătăciune, să te milostivesci Măria Ta asupra sa, a da luminată poruncă ca de dobândă să nu o supere creditorii, ci să se mulțămescă a-și lua numai capetele, spre a-i rămâne și dumné-ei ořeși-ce din prețul vîndării casei ajutor la sărăcia sa, iar hotărîrea rămâne la Măria Ta.—1813 Iunie 23.

Radu Golescu Vel Ban, Dumitrache Racoviță Vel Vornic, Istrate Kretzulescu Vel Vornic, Iordache Slătînénu Vel Logofăt.

10. Diverse acte posedăm, începînd de la luna Decembre 1812, pentru numirea de judecători la diverse departamente și de condicari, cum și de diverși logofeți. Aceste acte, ce le dăm în note, pot arătă că în genere personalul judecătoresc eră ales mai mult dintre pămîntenii și anume din boerii de clasa a doua. Intre condicari găsim numit și un Ghica, ceea ce probéză importanța acestui post. (1)

(1) *Carte de judecător la departamentul de criminalion ot Craiova.*

Dat-am domnésca Nóstră carte pre carele l'am orînduit Domnia Mea judecător la departamentul criminalion ot Craiova, ca dimpreună cu ceî-lalți boeri judecători de la acest departament să aibă a căută trebile de judecăți ale vinovaților de acolo cu sîrguală, nelipsind de la departament, silindu-se pentru dreptate a face hotărîrile după pravilă, cu arătarea capetelor, spre a-și află fieș-care năpăstuit îndestularea sa, fără de a se zăbovi și a-și perde vremea lor cu îndelungată așteptare păgubașii la departament; urmînd după bunăvoința Domniei Mele întru tot fără de cusur și arătându-se cu slujbă vrednică, va dobândi milă și cinste de la Domnia Mea, cum împotrivă, când se va arătă nedrept judecător, ori lenevindu-se la datoria slujbei sale, ori făcînd hatîruri, sau voie veghiată, sau la alt interes amăgindu-se, va fi scădūt și osîndit după pravilă. Poruncim Domnia Mea cinstite și credincios boerule al Domniei Mele biv Vel Bane Gheorghie Arghiropule, Caimacamule al Craiovei, i dumné-vóstre boerilor divaniți de acolo, să sciți pe mai sus numitul boerul Domniei Mele de judecător la acest departament, i saam reech gpd.—1812 Decembre 26.

(Cod. LXXV, fila 17 v.)

Carte de judecător la Divanul Craiovei.

Dat-am domnésca Nóstră carte pre carele l'am orînduit Domnia Mea judecător la Divanul Craiovei, ca dimpreună cu dumné-lui Caimacamul și cu dumné-lor boerii judecători ai Divanului de acolo să aibă a căută pricinile de judecăți ale norodu-

11. Importanța logofeților de al treilea se pôte vedé din trei chrisóve

lui, atât cele ce sunt orînduite de aici cu porunca Domniei Mele, cât și cele ce vor veni cu jalbă la Divanul de acolo, cu sírguială, nelipsit păzind la Divan, silindu-se pentru dreptate a face hotărîrile după pravilă, spre a-și află fieș-care năpăstuit îndestularea sa, fără de a se zăbovi și a-și perde vremea lor cu îndelungată așteptare la Divan; urmând după bunăvoința Domniei Mele întru tóte fără de cusur și arătându-se cu slujbă vrednică, va dobândi milă și cinste de la Domnia Mea, cum împotrivă, când se va arătá nedrept judecător, ori lenevindu-se la datoria slujbei sale, ori făcend hafiruri, sau voie veghiată, sau la alt interes amăgindu-se, va fi scăđut și osindit după pravilă. Poruncim Domnia Mea și dumné-tale cinstit și credincios boerule al Domniei Mele biv Vel Vistier Gheorghe Arghiropule, Caimacamule al Craiovei, să sciți pe mai sus numitul Domniei Mele de judecător aici la Divanul Craiovei, i saam rekeh gpd.—1812 Decembre 26.

(Cod. LXXV, fila 17.)

Carte de judecător la departamentul de patru ot Craiova.

Dat-am domnésca Nóstră carte pre carele l'am orînduit Domnia Mea judecător la departamentul de patru ot Craiova, ca împreună cu cei-lalți boeri judecători de la acest departament să aibă a căută pricinile de judecăți ale norodului, câte li se se va orîndui în scris de către dumné-lui Caimacamul Craiovei i de către dumné-lor boerii divaniți, cu sírguială, nelipsit păzind la departament, silindu-se pentru dreptate a face hotărîrile după pravilă, spre a-și află fieș-care năpăstuit îndestularea sa, fără de a se zăbovi și a-și perde vremea lor cu îndelungată așteptare la departament; urmând după bunăvoința Domniei Mele întru tóte fără de cusur și arătându-se cu slujbă vrednică, va dobândi milă și cinste de la Domnia Mea, cum împotrivă, când se va arătá nedrept judecător, ori lenevindu-se la datoria slujbei sale, ori făcend hafiruri, sau voie veghiată, sau la alt interes amăgindu-se, va fi scăđut și osindit după pravilă. Poruncim Domnia Mea și dumné-tale cinstit și credincios boerule al Domniei Mele biv Vel Bane Gheorghe Arghiropule, Caimacamule al Craiovei, i dumné-vóstre boerilor divaniți de acolo, să sciți pe mai sus numitul boer al Domniei Mele de judecător la acest departament, i saam rekeh gpd.—1812 Decembre 26.

(Cod. LXXV, fila 17.)

Pitac prin care s'aú orînduit judecător Slugerul Nicolae la departamentul (sic) spătăriei.

Printr'acest domnese al Nostru pitac orînduim Domnia Mea, după alegerea dumné-lui Vel Spătărilor, judecător la departamentul spătăriei pe Slugerul Nicolae, în locul Slugerului Gheorghe Artino, ce aú fost până

ce s'aũ făcut pe la departamentele din Bucuresci sub iscălitura Domni-

acum; drept aceea îți poruncim, mai sus numitule judecător, să îmbrățișezi împreună cu cel-lalt judecător tréba judecăților ce se orînduese la acest departament, căutându-se cu bună orînduială, cu dreptate și fără de zăbavă, prin scirea dumné-lui Vel Spătarului, ca să vè fie slujba plăcută, căci împotrivă urmând, nu veți avè cuvînt vrednic de îndreptare înaintea Domniei Mele.—1812 Decembre 7.

Asemenea pitac s'aũ făcut și pentru cel-lalt boer, de la Măria Sa Vodă.

(Cod. LXXIV, fila 7 v.)

Pitar Costache Calistrat.

(Pecetea gpd.)

Pitac ca să se lipsescă din judecătorie Slugerul Artino, ca un nevrednic.

Dumné-ta Vel Logofete de Țera-de-sus, fiind-că Slugerul Gheorghe Artino, ce eră orînduit judecător la departamentul spătăriei, s'aũ arătat și s'aũ dovedit nevrednic și nedestoinic la datoria slujbei sale, neavînd cuviincioasa sciință la trebile judecăților cari urméză a se teorisi de un judecător fără de cătuși de puțină părtinire și cu deplină sciință, de aceea poruncim Domnia Mea, ca negreșit să se lipsescă numitul de la acel departament. Tolco pisah gpd.—1813 Martie 1.

(Cod. LXXIV, fila 13.)

Vel Logofet.

Carle legată la ispravnicii din sud Teleorman, de a scóte din condicârie pe Sandul III logofet și în loc să pue pe Ioan Florul.

Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud Teleorman, sănătate. Fiind-că după arătarea ce Ne-aũ făcut cinstit și credinciosul boerul Domniei Mele dumné-lui Vel Logofetul de Țera-de-jos, i din însciințarea ce Ne-ați trimis dumné-vóstre și din jalba ce Ne-aũ dat Ioan Florul Ne-am pliroforisit Domnia Mea că eu adevêrat acel Sandul III logofet a ținut și judecătoria și condicâria acelu județ pe acest următor an, de la Ianuarie și până acum, înșelând pe jăluitor, pentru aceea dar poruncim Domnia Mea să i se ieă acum cartea de condicârie de la mână și să se dea la mâna lui Ioan Florul, rămâind pîrîtul numai cu judecătoria, care și aceea cu milostivire i s'aũ lăsat de către Domnia Mea, ci așa veți urmâ dumné-vóstre cu dînșii de acum înainte, metahirisind pe unul condicar și pe altul judecător, și fiți sănătoși.—1813 August 5.

(Cod. LXXIV, fila 79 v.)

1813 Noembre 3. Pitac către dumné-lui Vel Logofetul de Țera-de-sus, prin care se orînduese judecător la departamentul de șapte Teodorache Cloșcă biv III logofet, în locul Slugerului Constantin Grecenu, ce aũ murit.

(Cod. LXXIV, fila 92 v.)

torului și a tuturor boerilor, chrisóve prin cari acești funcționari din

Fiind-că judecătorul la Departamentul de opt în locul Paharnicului Fotino am orînduit Domnia Mea pe Ioan Macri, cu léfă pe lună taleri patru sute, să aibă dar numitul a urmă cu pază la departament, ca împreună cu cei-lalți boeri judecători să caute pricinile judecătii ce se vor orîndui de către Domnia Mea și să le facă alegere după dreptate; prin care poruncim dumné-tale Vel Logofete de Țera-de-sus să-i dai povățuirile cele cuviinciose, făcându-l cunoscut și la Visterie, spre a se așeză la catastihul leflor. Tolco pisah gpd.—1815 Iulie 8.

(Cod. LXXIV, fila 208.)

Vel Logofët.

(Pecetea gpd.)

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-tale Vel Logofete de Țera-de-sus, fiind-că la departamentul de opt am orînduit Domnia Mea judecător pe Vătaful Scarlat Lambrino, ce aū fost tot la acest departament, în locul Medelnicerului Caclica, ce aū murit, care are să aibă și îngrijirea departamentului, precum eră și răposatul Medelnicer încărcat, și să urmeze căutarea judecăților ce se orînduesc de către Domnia Mea fără de pregetare, dându-i și dumné-ta povățuirile cele cuviinciose și să faci cunoscut la Visterie a se așeză la catastihul leflor.—1814 Iulie 10.

(Cod. LXXIV, fila 131 v.)

Vel Logofët.

(Pecetea gpd.)

Asemenea pitac s'aū făcut tot la departamentul de opt, că s'aū orînduit judecător în locul Vătafului Lambrino Aleco Muhurdar.

Fiind-că la departamentul criminalion am orînduit Domnia Mea judecător pe Medelnicerul Constantin Oțel, în locul Medelnicerului Matei Grecenu, cu léfă pe lună 130, i-am dat dar la mânilor lui acest domnese al Nostru pitac, ca să fie cunoscut de judecător la acest departament, și dumné-ta cinstit și credincios boerule al Domniei Mele Vel Logofete de Țera-de-sus să-i dai cuviinciosele povățuiri, făcându-l cunoscut și la Visterie, ca să se așeze în catastihul leflor. Tolco pisah gpd.—1815 Iulie 30.

(Cod. LXXIV, fila 212.)

Vel Logofët.

(Pecetea gpd.)

Pitac prin care s'aū orînduit acum judecătorii la departamentul de opt i de șapte, făcându-se pe al fieș-căruia nume pitac cu léfă ce este orînduit.

Fiind-că la departamentul de am orînduit Domnia Mea judecător pe cu léfă pe lună taleri i s'aū dat acest

magistratură urmăză să fie înamovibili, «statornicii în tótă vieța lor,

domnescul Nostru pitac, spre a fi sciut și cunoscut de judecător la acest departament, ca dimpreună cu dumné-lor cei-lalți boeri judecători să urmeze cu pază la departament pentru căutarea pricinilor de judecări ce se orînduiesc de către Domnia Mea, a le cercetă cu scumpătate și a le face alegere după dreptate, ca să-și dobândéscă cel năpăstuit îndreptarea sa, fără de a se zăbovi cei cu pricinile, spre a-și perde vremea în zădar, și dumné-ta cinstite și credincios boerurile al Domniei Mele Vel Logofete de Tēra-de-sus să-i dai povățuirile cele cuviinciose, îngrijind de a nu se face vre-un cusur, și să-l faci cunoscut și la Visterie de a se așeză la catastihul lefilor. Tolco pisah gpd.—1814 August 1.

Departamentarii de opt cu lefile lor.

taleri	
150	Serdarul Nicolae Serenli.
150	Medelniceru Costacopulo.
100	» Nicolae Roșca (Pitarul Andonache 1815 Maiu 1).
100	» Broștenu.
120	II Postelnic Cozonea.
100	Aleco Muhurdaru (în locu-i s'aũ rînduit Paharnicul Fotino cu pitacul dumné-luĩ Vel Logofēt).
90	Vătaful Scarlat Lambrino.
80	Șătraru Stavri (s'aũ rînduit Aleco Figa Vătaf, 1814 Octobre, cu léfă taleri 100 pe lună).
45	III Logofēt Ghica și condicar.
935	
150	Stolnicul Dumitrache Stefan (1814 Decembre 1, Paharnicul Nicolae Scopelitis).
1085	Stolnicul Dumitrache iar s'aũ rînduit prostichiu cu léfa ce aũ avut. 1814 Octobre 30.

Departamentul de șapte.

taleri	
150	Stolnicul Nicolae Crețenu (1815 Dechemvre 1, s'aũ orînduit în locu-i Panaiot Capu Oglanu cu taleri 150 léfă pe lună).
120	Slugerul Gheorghe Artino.
100	Teodorache Cloșcă.
100	Serdarul Stroe.
80	Constantin Dănciulescu.
80	Dumitrache Halepliu zet Medelniceru Prala.
80	Toma Sefendache.
45	III Logofēt Ioniță și condicar.
735	
100	Serdarul Ianache Politimos, 1814 August 8 prostichiu.

neschimbându-se nici odată fără de vină cercetată și dovedită». Pe

Departamentari cu lefile lor, de la criminalion.

Fiind-că la departamentul de criminalion am orînduit Domnia Mea judecător pe cu léfă de talerî pe lună, i s'aŭ dat acest domnescul Nostru pitac, spre a fi sciut și cunoscut de judecător la acest departament, ca dimpreună cu dumné-lor cei-lalți boerî judecători să urmeze cu paza la departament pentru căutatul pricinelor de *englimatica* și altele ce se orînduesc de către Domnia Mea, făcându-le hotărîrile după pravilă, și să nu zăbovescă cercetările, spre a-și dobândi cel năpăstuit îndreptarea sa, iar cel vinovat osînda, și dumné-ta cinstit și credincios boerule al Domniei Mele Vel Logofete de Țéra-de-sus să-î dai povățuirile cele cuviinciose, îngrijind de a nu se face vre-un cusur, și să-l faci cunoscut și la Vistierie, de a se așeză la catastihul lefilor.—1814 August 1.

talerî

- 200 Stolnicul Costache Pripitoiŭ.
- 150 Medelniceru Ianache Sterian.
- 130 » Mateiŭ Grecénu.
- 150 Slugerul Toma Comino.
- 150 Gheorghe Lehliu (Șătraru Stavri, Iulie 1, cu léfă de talerî 90 pe lună).
- 90 Slugerul Nicolae Antoniu (în locul lui Antoniu s'aŭ orînduit Serdarul Atanasie, cu léfă talerî 100 pe lună, August 1).
- 915 împreună cu talerî 45 ai Logofétului.

Departamentari spătăriei și agiei, tot asemenea.

Fiind-că la departamentul spătăriei am orînduit Domnia Mea judecător pe dumné-lui Paharnicul Nicolae Scopolitis, cu léfă pe lună talerî 200, i s'aŭ dat acest domnescul Nostru pitac, spre a fi sciut și cunoscut de judecător la acest departament, ca împreună cu celălalt judecător să caute pricinile ce urmază după orînduală a se căută la acest departament, silindu-se de a face cercetările cu scumpătate, spre a-și dobândi cel năpăstuit îndestularea, nezăbovindu-se ipotesiarîi, spre a-și perde vremea lor în zadar, și dumné-ta cinstit și credincios boerule al Domniei Mele Vel Logofete de Țéra-de-sus să-î dai povățuirile cele cuviinciose, îngrijind de a nu se face vre-un cusur, și să-l faceți cunoscut și la Visterie de a se așeză la catastihul lefilor.—1814 August 1.

talerî

- 200 Paharnicul Nicolae Scopolitis (1814 Decembre 1, în loc s'aŭ rînduit Stolnicul Ioan cu léfă de talerî 200).
- 100 Proin Céuș Gheorghe al agiei.

lângă inamovibilitatea acestor impiegați, ei se scutesc de havaeturi

La agie.

taleri

250 Paharnicul Fotino (în locu-î s'au rînduit Aleco Muhurdaru, 1815
Ianuarie 1, cu pitacul dumné-lui Vel Logofêt).

150 Slugerul Constantin Otopénu.

(Cod. LXXV, fila 112 v.)

S'au dat acéstă domnéscă a Nóstră carte lui Constantin Dărăscu, pe carele, după alegerea dumné-lui Vel Logofétului de Téra-de-sus Michalache Racoviță, l'am făcut Domnia Mea condicar departamentului de șapte, decî să aibă și el privilegiul carele au și cei-lalți logofeți ai Divanului Domniei Mele, adecă să fie apêrat, atât el, cât și tótă casa lui, de rîndul dăjdiilor Vistieriei, i de alte angarii și podvedî, cum și drepte bucatele lui scutite și apêrate, stupi i rîmători de dijmărit și vinul ce-l va face în viile lui de vinăriciî, precum și o cărciumă să fie în orașul Bucurescilor scutită și apêrată de fumărit, de căminărit, de vamă, de vinul domnesc i de ortul vătășesc și de tóte angariile și dările ce vor eși pe pivnițe și cărciumi, asemenea să fie lude unul om fără pricină de dajdie, pentru poslușania casei sale, care și acela să fie apêrat de rîndul dăjdiilor Vistieriei, pentru care și poruncim Domnia Mea la toți căți se cuvine, ca pentru tóte câte se coprind mai sus întocmai să fiți următori, că așa este porunca Domniei Mele; i saam recheh gpd.—1816.

(Cod. LXXV fila 163.)

Fiind-că la departamentul de șapte am orînduit Domnia Mea judecător pe dumné-lui Căminarul Costache Manu în locul răposatului Sluger Gheorghe Artino, s'au dat dar la mâniale sale acest domnesc al Nostru pitac, spre a fi sciut și cunoscut de judecător la acest departament, unde să urmeze atât după datorie-și, ca împreună cu cei-lalți boeri judecători să caute pricinile de judecări ce se orînduesc de la Divanul Domniei Mele, cercetându-le cu scumpătate, făcându-le alegere după dreptate, ferindu-se de cea mai puțină voie veghiată a nu face către ipotesiari și silindu-se în tot chipul a se da săvîrșire judecăților fără zăbavă, ca să nu cheltuiască ipotesiarii aici cu prelungirea; de aceea poruncim Domnia Mea dumné-tale cinstite și credincios boerule al Domniei Mele Vel Logofete de Téra-de-sus să dai povățuirile cele cuviincióse, îngrijind de a nu se face vre-un cusur, și să-l faci cunoscut și la Visteria Domniei Mele, spre a se așeză la catastihul lefilor. Toleo pisah gpd.—1816.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofêt.

(Cod. LXXIV, fila 263.)

către Marii Logofeți. Se regulază și taxa condicarului de la anaforalele de judecăți. (1)

Pitac către dumné-lui Vel Logofétul de Țéra-de-sus, ca să orînduiască un logofețel dintr'ai Divanului a fi la departamentul străinelor pricinii.

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele dumné-ta Vel Logofete de Țéra-de-sus, fiind-că de la dumné-lui Vel Logofétul al străinelor pricinii am luat Domnia Mea plioforie că la acel departament s'au înmulțit pricinile de judecăți i alte trebî ce se mai caută acolo, și nu pôte să le apandisescă pe tóte și să le săvîrșescă numai logofétul ce este orînduit, de aceea poruncim dumné-tale ca din logofeții Divanului să se dea unul ajutor pe lângă logofétul numitului departament, dându-i-se poruncă ca să urmeze acolo napristan, spre săvîrșirea următoarelor trebî, tolco pisah gpd.—1817 April 25.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofét.

(Cod. LXXXVII, fila 21 v.)

(1) Vađa-se cuprinsul acestor chrisóve în notele de jos :

Primită fiind Domniei Mele anaforaua acésta a dumné-lor veliților boeri, o întărim Domnia Mea și poruncim dumné-tale Vel Logofete de Țéra-de-sus să se pue în lucrare orînduiala de mai jos arătată cu urmare întocmai și cu acest adaos încă, ca nici judecătorii să nu îndrăsnescă a luà măcar un ban mită asupra judecăților, căci dovedindu-se întru acest fel de faptă, nu numai vor fi lipsiți din trebă, ci încă se vor și pedepsi după măsura vinei lor.—1815 Maiu 28.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofét.

Prea Înălțate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale de la acéstă anafora a dumné-lui Vel Logofétul de Țéra-de-sus Gheorghe Filipescul, am făcut chibzuire pentru logofeții al treilea de la departamentele de șapte și de opt și se vėđu cu bună orînduială chibzuirea dumné-lui, spre a se alege adecă ómenii vrednici și a se orîndui la aceste departamente, statornici în tótă vieța lor, neschimbându-se nici odată fără de vină cercetată și dovedită, căroră să li se dea și luminate chrisóvele Măriei Tale pentru nestrămutarea lor și spre a nu fi supérați de către Veliții Logofeți după vremi cu cereri de avaet, dar și ei să slujescă cu tragere de inimă și cu credință, purtându-se cu bună orînduială la tóte și țiind condică curată de tóte pricinile ce se caută în departament, și pentru ca să lipsescă catachrisul ce se urmă la avaturile anaforalelor, luându-se peste orînduială, cu pricină căci da și ei avaet

12. Urmază în note o serie de cărți deschise ale Domnitorului

la dumné-lor Veliții Logofeți, cel dintâiu boer judecător să însemneze din josul anaforalei avaeul ce se cuvine să ieă III logofet de la fieșcare anafora, după starea madelei, precum din vechime așa se urmă până la trecuta rēzmeriță, care avaeț mai înainte eră de la talerī unul până la talerī 11, iar acum, după scumpetea ce este la tôte, să se îndoiască, puindu-se de la talerī doi până la talerī 22; așijderea să se dea luminată porunca Măriei Tale ca nici de la boerīi judecătorī, ce se orînduesc atât aici la departamenturī, cât și pe la județele de pe afară, să nu ieă dumné-lor Veliții Logofeți avaeț, nefind cu cuviință a se luă avaeț de la judecătorī ce nu aũ alte venituri fără numai lēfa ce li se orînduesce din mila Măriei Tale, iar hotărîrea rămâne la Măria Ta.—1815 Maiu 24.

Isosif Argeșiu, Constandie Buzău, Barbu Văcărescu Vel Vornic, Constantin Bălăcenu Vel Vornic, Teodorache Văcărescu Vel Vornic, Scarlat Grădiștnu Vel Logofet, Fotache Știrbeiu Vel Logofet, Nistor Clucer.
(Cod. LXXXIV, pag. 221.)

Trei chrisóve ce s'aũ făcut pentru logofeții al treilea ce s'aũ făcut pe la departamenturīle din Bucuresci, a nu se mai scóte în vieța lor fără de vină.

Rîvnă desăvîrșită avēnd Domnia Mea de a pune în faptă tôte câte sunt de folos și de trebuință pentru buna petrecere a tuturor supușilor Noștri și, între altele fiind și trēba judecăților norodului una din cele mai întâiu datorī a oblăduirii, de aceea, pentru mai multa înlesnire a căutatului pricinilor de judecăți, spre a nu se zăbovi întru prelungire cei ce se judecă, cheltuindu-se și perđēndu-și vremea agonișelelor lor, avem Domnia Mea *trei departamenturī politicesci, unul de opt, altul de șapte, cum și unul de criminalion*, unde se caută pricinile de învinovățire, afară din douē departamenturī al spătăriei și al agiei, unde se caută pricinī mai mici, la care avem rînduiți judecătorī îndestui, cu osebite lefi, care aceste mai sus arătate trei departamenturī politicesci, *pentru a se păzi o bună eftaxie; spre a nu se face cusururī și a se păzi dreptatea întru tôte, fiind legate sub îngrijirea Logofeției cei mari de Tēra-de-sus*, prin anaforaua ce Ne-aũ făcut dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele Vel Logofetul Grigorie Filipescu, scrisă de la August 28, Ne-aũ arătat că logofeții al treilea de la departamenturī, din pricină căci apururea se schimbă și, când se orîndusc de dumné-lor veliții boerī, li se ieă avaețurī, se urmēză o rea rînduială și mare catachrisis cu cerere de avaețurī grele pentru scrisul anaforalelor, ca să-și pótă scóte avaețul ce aũ dat și ei la cei după vremī Logofeți Mari, și cu tôte că la trēba logofeției al treilea a acestor departamenturī intră și ómeni nepractiși și nevrednici de acēstă slujbă, dar și cei vrednici, sciindu-se că nu sunt statornici, nu aũ nici o tragere de inimă, nici îngrijire de a

Caragea relative la adunarea și ținerea de ședințe ale Divanului în

ținé condiiei curate, și dintr'acéstă pricină nu pôte fi sciut la cel ce intră în urmă cele urmate și hotărîrile judecăților ce sunt date mai dinainte, din care pricină nu puține cusururi s'au găsit, pătimind prelungiri ipotesiarii ce au pricini de judecăți și, cu tôte că dumné-lui n'au luat avaeet de la slujba acestor logofeți al treilea ai departamenturilor, dar fiind-că nu sunt statornici, tot n'au fost putință a-i pune la orînduiala ce se cuvine și, spre a se puté îndreptă, și-au dat părerea dumné-sale, găsind cu cale ca să se alegă omeni vrednici a se orîndui III logofeți pe la departamenturi, statornici, fără de dare de avaeet, căroră să li se dea și chrisóvele Domniei Mele de a fi nestrămutați și nesuperați de către nimeni cu nici un fel de cerere de vre-un avaeet, și fără de vină cercetată și dovedită să nu se lipsescă din slujbă, care anafora a dumné-sale rînduindu-o Domnia Mea în cercetarea și chibzuirea dumné-lor veliților boeri, prin anaforaua de la 24 ale trecutei luni lui Maiu, iscălită de părinții Episcopii și de dumné-lor veliții boeri, fac arătare Domniei Mele pentru logofețiile al treilea ale acestor departamenturi, că au găsit cu bună orînduială chibzuirea dumné-lui Vel Logofetului, spre a se alege adecă omeni vrednici, statornici în tótă viața lor, neschimbându-se nici odată fără de vină cercetată și dovedită, căroră să li se dea și chrisóvele Domniei Mele pentru nestrămutarea lor și apărarea de avaeet, dar și ei să slujescă cu credință, purtându-se cu bună orînduială la tôte, ținind condiiei curate de tôte pricinile ce se caută în departament, și pentru ca să lipsescă catachrisisul ce urmă la avaeetul anaforalelor, luându-se peste orînduială, cu pricină căci da și ei avaeet la dumné-lui Vel Logofetul, cel dintăiu boer judecător să însemneze în josul anaforalei avaeetul ce se cuvine să ieă III logofeți de la fieș-care anafora, după starea madelei, după cum din vechime așa se urmă până la trecuta rēzmeriță, care avaeet măcar că mai înainte eră de la taleri unul până la taleri un-spre-dece, dar acum, după scumpetea ce este la tôte, să se îndoiască, puindu-se de la taleri 2 până la taleri 22, precum și de la boerii judecători ce se numesc la departamenturi și pe la județe să nu ieă dumné-lor Veliții Logofeți avaeet; la care anafora, pentru întărirea ce am dat Domnia Mea de a se urmă întocmai, am poruncit ca nici judecătorii să nu se îndrăsnescă a luă măcar un ban mită asupra judecăților, căci dovedindu-se într-u o acest fel de faptă, nu numai vor fi lipsiți din trebă, ci încă se vor și pedepsi după mēsură vinei lor. Deci după acéstă hotărîre a Domniei Mele dăm acest domnesul Nostru chrisov la mâna carele, după alegerea dumné-lui Vel Logofetul de Tēra-de-sus, îl orînduim Domnia Mea cu trebă logofeției al treilea la departamentul de prin care îl hotărîm a fi statornic în tótă viața lui, neschimbându-se nici odată fără de vină cercetată și hotărîită, precum și de către dumné-lor Veliții Logofeți după vremi să fie nesuperați cu cerere de avaeet, dar și orînduitul logofet să-și păzescă datoria sa cu a ținé condiiei curate și a păzi rînduiala

interesul grăbirii rezolvirii proceselor, cum și o alta relativă la vacanțele tribunalelor însărcinate cu justiția. (1)

avaeturilor, cu a se însemna de către cel dintâiu boer judecător la fieș-care anafora, păzind întru toate buna orînduială precum mai sus este îndatorat, fără de cel mai mic cusur, căci găsindu-se în vină, nu numai se va lipsi, ci se va și pedepsi; pentru care și poruncim dumné-tale Vel Logofete de Țera-de-sus să faci cunoscută hotărîrea acesta a Domniei Mele și la dumné-lor boerii judecători ai departamenturilor, ca și dumné-lor să-și păzescă datoria, ferindu-se cu totul de a nu lua de la cine-vași mită cătuși de puțină, căci pe cel ce se va găsi că a îndrăsnit la o acest fel de nevrednică urmare, nu numai va fi lipsit din slujba judecătoriei, ci încă și strașnic îl vom pedepsi Domnia Mea; și am adevărit chisovul acesta cu însuși domnéscă Nóstră iscălitură și pecete, i cu credința prea iubiților Domniei Mele fi, Gheorghe Caragea Voevod, Constantin Caragea Voevod, martori fiind și dumné-lor cinstiți și credincioși boerii veliți ai Divanului Domniei Mele: pan Radu Golescu Vel Vistier, pan Constantin Kretzulescu Vel Ban, pan Gheorghe Arghirovulu Vel Ban, epistatul Spătăriei, pan Barbu Văcărescu Vel Vornic de Țera-de-sus, pan Constantin Bălăcenu Vel Vornic de Țera-de-jos, pan Michalache Manu Vel Vornic de Țera-de-jos, epistatul Vorniciei Obștirilor, pan Grigorie Bălenu Vel Vornic al treilea, pan Teodorache Văcărescu Vel Vornic al patrulea, pan Iordache Filipescu Vel Logofet de Țera-de-sus, pan Scarlat Grădiștenu Vel Logofet de Țera-de-jos, pan Fotache Știrbeiu Vel Logofet za obiceiuri, pan Grigorie Ralea Vel Hatman, pan Alexandru Filipescu Vel Vornic al politiei, pan Iacovache Vel Postelnic, pan Atanasie Hristopulo Vel Logofet al străinelor pricinii, pan Alexandru Ghica Vel Clucer, pan Dumitrache Hrisoscoleu Vel Căminar, pan Nicolae Suțul Vel Comis, și ispravnic pan Iordache Filipescu Vel Logofet de Țera-de-sus; și s'a scriș chisovul acesta întru al treilea an dintru întâia domnie a Domniei Mele, aici în orașul scaunului Domniei Mele București, la anii de la nascerea Domnului Dumneșeu și mântuitorului nostru Isus Christos 1815 Iulie 6, de Nicolae Logofet de Divan.

(Cod. LXXVII, fila 219.)

(1) Cinstiților și credincioși dumné-vóstre veliților boeri ai Divanului Domniei Mele, din jălbile ce pe toate Țilele Ni se dau vedem că totdeauna se ivesc pricinii de judecăți, cari se orînduesc în cercetarea dumné-vóstre, după a căror mulțime urmază ca și dumné-vóstre să nu pregetați a le căuta, silindu-vă cu toții împreună spre descoperirea adevărului și a dreptății fieș-căruia, care și acesta este una din fericirile ce póte avé un norod bine otcărmuit; de aceea dar poruncim dumné-vóstre, ca în toate Țilele ce sunt orînduite a se căuta pricinii de judecăți la Divanul dumné-vóstre, să vă adunați cu toții aici la domnéscă Nóstră curte, fără nici o pricinuire (afară numai din vre-o pricină adevărată de zaiific sau alta destoinică spre a zătici venirea vre-unuia

13. Un cas curios. Aceeași persoană, prin abus, se face judecător,

din dumné-vóstre), și căutați pricinile de judecăți ale norodului, privind cu totul întru unire asupra dreptății, și când veți vedé că prea se înmulțesc pricinile, să vă adunați și după prânđ către séră la casa unuia din dumné-vóstre a le căută, ca să nu se zăbovescă și să ședă ipotesiarii, cheltuindu-se și vremea lor perdându-și, care acésta silință și nepregetare va fi și pentru cunoscința patriotismosului dumné-vóstre și spre a Nóstră mulțămire, precum și împotrivă urmare a verí-căruia din dumné-vóstre la cele mai sus poruncite va fi iarăși spre împotrivă cunoscință și spre măhnirea Nóstră, care siliți vom fi în urmă, după a oblăduirii datorie, a arată și în faptă către acel pricinuitor. Tolco pisah gpd.—1816 Februarie 5.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofăt.

(Cod. LXXIV, fila 238.)

Pitac la dumné-lor veliți boeri, ca să caute judecățile de la un ceas din ȓi.

Cinstiților și credincioși dumné-vóstre veliților boeri ai Divanului Domniei Mele, pricinile și prigonirile norodului, din jălbile ce pe tóte ȓilele Ni se dau, vedem că se înmulțesc, după care se cuvine ca și judecătoriile să nu pregete la căutarea pricinilor ce li se orînduesc, precum asemenea și dumné-vóstre, atât ca nisce boeri patrioți, cât și ca unii ce într'adinsul sunteți orînduiți, se cuvine să vă arătați cu mai multă nepregetare și osîrdie la căutarea pricinilor norodului ce se orînduesc în cercetarea dumné-vóstre, socotînd-o acésta ca o sfință și neapărată datorie, și fiind-că acum ȓiua s'a mărit, iată printr'acést domnesc al Nostriu pitac cu deadinsul poruncim dumné-vóstre, ca de acum înainte în ȓilele ce sunt orînduite pentru căutarea judecăților să vă aflați negreșit cu toții adunați diminéța la un ceas din ȓi, aici la domnésca Nóstră curte, și să începeți a căută pricinile de judecăți, după datorie ce aveți, atât dumné-vóstre, cât și însine Domnia Mea la acésta, căci împotrivă urmând, nu numai că în hula norodului cădeți, ci și Domnia Mea cu drept cuvînt Ne vom măhni. Tolco pisah gpd.—1816 Aprilie 22.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofăt.

(Cod. LXXIV fila 445 v.)

Pitac pentru judecăți de a se strînge dumné-lor veliți boeri la un ceas din ȓi.

Cinstiților și credincioși dumné-vóstre veliților boeri ai Divanului Domniei Mele, fiind-că din necontentitele jălbii ce Ni se dau de către cei ce au pricinii de judecăți, plângendu-se pentru zăbava ce se ur-

fiind dejă în funcțiunea de condicar. Este destituit din condicărie și

méză până a li se cercetă pricinile de către dumné-vóstre, după tot cuvîntul drept Ni s'aú dat mare bănuială că dumné-vóstre nu puneți epimelie cu dinadinsul la căutarea judecăților norodului după netăgăduita datorie ce aveți, iar celor ce se întîmplă de aú priciní de judecăți li se pricinuesce tuturor nu puțină pagubă, perdere de vreme și cheltuială zădarnică, care acésta nici cum nu póte fi suferită Domniei Mele, după rîvna și bunavoință ce avem ca toți de obște să petrecă întru tóte bine ocârmuiți și liniștiți, acum dar, fiind-că și díua s'aú mărit și madéua acésta a căutării judecăților norodului din fința ei fiind delicată, iată printr'acést domnescul Nostru pitac cu deadinsul poruncim dumné-vóstre, ca de acum înainte în dílele ce sunt orînduite pentru căutarea judecăților să vè aflați negreșit cu toții adunați aici la domnésca Nóstră curte, urmând cu tréba căutării judecăților într'acestași chip adecă: în curgerea viitorului April să începeți a căuta tréba de la doué césuri din dí și până la șése césuri, iar în luna Maiú de la 1 din dí și până la 5, și de la Iunie înainte de la 12 césuri, cercetând pricinile ce se orînduesc la dumné-vóstre de la domnescul Nostru Divan cu mare scumpătate și luare aminte, după buna orînduială, aflându-se în casă înaintea judecății numai cei ce se prigonesc, iar nu și alții străini, ce nu vor fi trebuincioși, ca să nu se facă hazmodii, ce sunt neavuinciose, ci tot-deauna să protimisiți dumné-vóstre a se căută *întâiú judecățile cele ce vor fi avênd locuitorii de pe afară, ca să nu ședă aicea, perind în cheltuială*, și apoi cele de aici cari vor fi mai vechi. Pentru care poruncim dumi-tale Vel Logofete de Téra-de-sus să îngrijesci a se păzi întocmai acest nizam, fără cătuși de puțină strămutare, precum asemenea și dumné-ta Vel Hatmane să dai poruncă tuturor zapeiilor, spre a avé gata judecățile ce vor fi a se înfățișa, cari judecăți să fie orînduite prin fóie anume cu o dí mai înainte de înfățișare. Iar când și după acéstă poruncă a Domniei Mele se va face vre-o urmare împotrivă, atunci cu drept cuvînt Ne vom mahní asupra dumné-vóstre. Tolco pisah gpd.—1817 Mart 27.

(Pecetea gpd.)

(Cod. LXXV, fila 179.)

Vel Logofet.

Cartea dumné-luú biv Vel Clucerului Constantin Haralambie, prin care se orînduesce divanít la Divanul Craiovei în locul Clucerului Dumitrache Brăiloiu.

Dat-am domnésca Nóstră carte cinstului și credincios boerului Domniei Mele biv Vel Clucerul Constantin Haralambie, pre carele l'am orînduit Domnia Mea judecător la Divanul Craiovei în locul Clucerului Dumitrache Brăiloiu, ca dimpreună cu dumné-luú Caimacamul și cu dumné-lor boerii judecători ai Divanului de acolo să aibă a căută pricinile de judecăți ale norodului, atât cele ce sunt orînduite de aici

din judecător, fiind-că destul *s'a chivernisit* în ambele funcțiuni șese luni de zile.

14. Este demnă de atențiune porunca dată de Domnitor la 19 Februarie 1817, oprind pe jălbari de a întrebuiță cuvinte ofensătore la adresa judecătorilor, sub pedepsă de spargere a jălbiî, deosebî de pedepsirea scriitorului. Iacă actul :

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta Vel Logofete de Téra-de sus, fiind-că din felurimea jălbilor și a tacrirurilor ce ni se dă pe tóte zilele vedem că mulți din scriitorii acelor jălbi și tacriruri obicinuesc și nu scriu numai cuvintele cele trebuinciose la pricina pentru care se prigonesc cei ce se judecă și, abătându-se din noima pricinei, se întind de scriu și cuvinte atingătore asupra judecătorilor, în feluri de chipuri, care acéstă obrăznicie a lor nefiind suferită Domniei Mele, poruncim dumné-tale să se facă cunoscută către toți de obște acei scriitorii ce obicinuesc de scriu jălbi și tacriruri, ca de acum înainte nimeni să nu se mai îndrăsnescă a mai pune vre-un cuvînt în vre-un fel de chip asupra judecătorilor atingător în jălbele și tacrirurile ce vor face, orî pentru ale lor pricinî, sau pentru ale altora, ci să-și arâte numai pricina pentru care se prigonesc și dreptățile sale, ce se socotesce că ar avé la aceeași pricină, căci orî-carele se vor îndrăsnî de acum înainte a urmă împotrivă după acéstă poruncă a Domniei Mele să scie cu hotărîre că, nu numai se va sparge acea jalbă sau tacrir, ci încă se va și pedepsi cu strășnicie scriitorul aceluî engrafon, spre pilda și altora; către acéstă poruncim dumi-tale, ca și din jălbele ce se scrie și se trimit de afară de prin județe aici la canțelaria domnescului Nostru Divan, de se va vedé vre-unul cu acest fel de vorbe atingătore, acea jalbă, rumpându-se de către

cu porunca Domniei Mele, cât și cele ce vor veni cu jalbă la Divanul de acolo, cu sirguială, nelipsit păzind la Divan, silindu-se pentru dreptate a face hotărîrile după pravilă, spre a-și află fieș-care năpăstuit îndestularea sa, fără de a se zăbovi și a-și perde vremea lor cu îndelungată așteptare la Divan; urmând după bună voința Domniei Mele întru tóte fără de cusur, și arătându-se cu slujbă vrednică, va dobândi milă și cinste de la Domnia Mea, cum împotrivă când se va arătă nedrept judecător, orî lenevindu-se la datoria slujbei sale, orî făcê hatîruri sau voie veghiată, sau la alt interes amăgindu-se, va fi sc și osîndit după pravilă. Poruncim Domnia Mea și dumné-tale și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta biv Vc' Costache Suțu, Caimacamule al Craiovei, să scii pe mai boerul Domniei Mele de judecător aici la Divanul Crai receh gpd.—1817 Iulie 7.

(Pecetea gpd.)

(Cod. LXXV, fila 183 v.)

Vel

dumné-ta, să se trimită înapoi la ispravnicii aceluï județ, arătându-li-se pricina spargerii și porunca ce este dată. Tolco pisah gpd. — 1817 Februarie 19.

(Cod. LXXXVII, fila 14.)

(Pecetea gpd.)

Vel Logofăt.

In volumul meu special de «Istoria Românilor» voiû da în anexe actele a câtor-va procese mai interesante din domnia lui Ioan Caragea.

Dare de sémă despre colecțiunea de documente istorice române aflate la Wiesbaden.—Cuvintare pentru aniversarea zilei de 10 Maiu, ținută de <i>Dimitrie A. Sturdza</i> . — (Cu 4 stampe.)	1.—
I. Scrisóre autografă de la Michaiu-Vitezul. II. Stégul lui Șerban-Vodă Cantacuzino. III. Nouă descoperiri numismatice românesci. — Cuvintare pentru aniversarea zilei de 10 Maiu, ținută de <i>D. A. Sturdza</i> . — (Cu 1 stampă)	—50
Tom. IX.— Desbaterile Academiei în 1886—87.	5.—
» IX.— <i>Memoriile Secțiunii istorice</i> :	3.—
Dece Maiu. Memoriu prezentat Academiei, de <i>D. A. Sturdza</i>	—30
Biserica din Pârhauți în Bucovina, de <i>S. Fl. Marian</i>	—20
Séma visteriei Moldovei din 1818, de <i>V. A. Urechia</i>	—20
O statistică a Țării-Românesci din 1820. Comunicare de <i>V. A. Urechia</i>	—20
Inscripțiuni după manuscrise. Comunicări și note de <i>V. A. Urechia</i>	—30
Generalul Pavel Kisseff în Moldova și Țera-Românescă, 1829—1834, după documente rusesci, de <i>A. Papadopol-Calimach</i>	
Notițe despre slobozii, de <i>V. A. Urechia</i>	—40
» IX.— <i>Memoriile Secțiunii științifice</i>	1,50
» X.— Desbaterile Academiei în 1887—88	4.—
» X.— <i>Memoriile Secțiunii istorice</i> :	6.—
Didachiile saú predicele Mitropolitului Antim Ivirénul, tomul II.— Studiu de <i>Episcopul Melchisedec</i>	—40
Studii asupra legei celor XII tabule, de <i>Ioan Kalinderu</i>	—60
De la Tobolsk până în China. Note de călătorie de Spătarul Nicolae Milescu, 1675. Traduse după un text grecesc de <i>G. Sion</i>	1.—
Archimandritul Vartolomeiu Măzărénul (1720—1780). Notiță biografică și bibliografică, de <i>V. A. Urechia</i>	—60
Sigiliul tirgului Petrei (jud. Némțu). Notiță istorică de <i>V. A. Urechia</i>	—30
Pe file de ceaslov. Note istorice de <i>V. A. Urechia</i>	—20
Document referitor la limba românescă. Comunicare de <i>V. A. Urechia</i> . (Cu stampă heliografică.)	
Documente dintre 1769—1800. Comunicări de <i>V. A. Urechia</i>	—40
Documente relative la anii 1800—1831. (I-a Serie). Comnicațiune de <i>V. A. Urechia</i>	—40
Moratorium. Comunicațiune de <i>V. A. Urechia</i>	—20
Autografele lui Varlaam Mitropolitul. Comunicațiune de <i>V. A. Urechia</i> . (Cu stampă heliografică.)	—50
Istoria evenimentelor din Orient, cu referință la Principatele Moldova și Valachia, din anii 1769—1774, scrisă de biv Vel Stoln. Dumitrache și editată după copia lui Nicolae Piteșteanul din anul 1782 de <i>V. A. Urechia</i>	1,50
Indice alfabetie al cuprinsului volumelor XI din seria I și I—X din Seria II din <i>Analele Academiei Române</i> pentru 1878—1888	2.—
Tom. XI.— Desbaterile Academiei în 1888—89	3.—
» XI.— <i>Memoriile Secțiunii istorice</i> :	2.—
Câte-va manuscrise slavo-române din Biblioteca Imperială de la Viena, de <i>Ioan Bogdan</i>	—50
Cinci documente istorice slavo-române din Arhiva Curții Imperiale de la Viena, de <i>Ioan Bogdan</i>	1.—
Diploma birlădenă din 1131 și Principatul Birladului. — O încercare de critică diplomatică slavo-română, de <i>Ioan Bogdan</i>	—60
Biserica din cetatea Némțu și documente relative la Vasile Lupu și Dómna Ruxandra, de <i>V. A. Urechia</i>	
» XI.— <i>Memoriile Secțiunii științifice</i>	5.—
» XII.— Desbaterile Academiei în 1889—90	3.—
» XII.— <i>Memoriile Secțiunii literare</i>	2,50
» XII.— <i>Memoriile Secțiunii istorice</i> :	12.—
Biserica ortodoxă în luptă cu Protestantismul, în special cu Calvinismul, în vécul XVII-lea și cele două sínóde din Moldova contra Calvinilor, de <i>Episcopul Melchisedec</i>	1,20

Analele Academiei Române.

L. B.

	Memoriu asupra perioadei din Istoria Românilor de la 1774—1786 însoțit de documente, cu totul inedite, de <i>V. A. Urechiiă</i>	11.—
Tom. XII.—	<i>Memoriile Secțiunii științifice</i>	—40
»	XIII.— Desbaterile Academiei în 1890—91	4.—
»	XIV.— Desbaterile Academiei în 1891—92	2,50
»	XIV.— <i>Memoriile Secțiunii literare</i>	4.—
»	XIV.— <i>Memoriile Secțiunii științifice</i>	3,50
»	XV.— Desbaterile Academiei în 1892—93	4,50
»	XV.— <i>Memoriile Secțiunii literare</i>	1,50
»	XV.— <i>Memoriile Secțiunii istorice</i> :	8.—
	Documente inedite din domnia lui Alexandru Constantin Moruzi, 1793—1796. Memoriu de <i>V. A. Urechiiă</i>	8.—
»	XVI.— Desbaterile Academiei în 1893—94	4,50
»	XVI.— <i>Memoriile Secțiunii istorice</i> :	3,50
	Codex Bandinus. Memoriu asupra scrierii lui Bandinus de la 1646, urmat de text, însoțit de acte și documente, de <i>V. A. Urechiiă</i>	3,50
»	XVI.— <i>Memoriile Secțiunii științifice</i>	1.—
»	XVII.— Desbaterile Academiei în 1894—95	7.—
»	XVII.— <i>Memoriile Secțiunii istorice</i> :	2.—
	Sofia Paleolog, nepoța Impăratului Constantin XII Paleolog, și Domnița Olena, fiica Domnului Moldovei Ștefan-cel-Mare, 1472—1509, de <i>A. Papadopol-Calimach</i>	1,60
	Vilegiatura și reședințele de vară la Romani, de <i>I. Kalinderu</i>	—50
	Un nou document de la Constantin Cantemir-Vodă, Iași, anul 7197 (1689). Comunicațiune de <i>V. A. Urechiiă</i>	—20
»	XVIII.— Desbaterile Academiei în 1895—96	5.—
»	XVIII.— <i>Memoriile Secțiunii literare</i>	1,50
»	XVIII.— <i>Memoriile Secțiunii istorice</i> :	1,50
	Contribuțiuni la Istoria Munteniei din a doua jumătate a secolului XVI-lea, de <i>N. Iorga</i>	1.—
	Cestiunea Arilor, de <i>Gr. C. Butureanu</i>	—25
	Un episod din istoria tipografiei în România, de <i>A. Papadopol-Calimach</i>	—20
»	XVIII.— <i>Memoriile Secțiunii științifice</i>	1,60
»	XIX.— Desbaterile Academiei în 1896—97	4,50
»	XIX.— <i>Memoriile Secțiunii istorice</i> :	3.—
	Domnia lui Ioan Caragea. — Biserica română, de <i>V. A. Urechiiă</i>	1,60
	August și literații, de <i>I. Kalinderu</i>	—35
	Pretendenți domnesci în secolul al XVI-lea, de <i>N. Iorga</i>	1.—
»	XX.— Desbaterile Academiei în 1897—98	4,50
»	XX.— <i>Memoriile Secțiunii literare</i> (Sub presă)	
»	XX.— <i>Memoriile Secțiunii istorice</i> : (Sub presă)	
	Domnia lui Ioan Caragea, 1812—1818 — Biserica — Școlile — Cultura publică, de <i>V. A. Urechiiă</i>	1,20
	Primul proiect de Constituțiune a Moldovei din 1822, de <i>A. D. Xenopol</i>	—60
	Bucurescii până la 1500, de <i>G. I. Ionescu-Gion</i>	—30
	Manuscripte din bibliotecă străine relative la Istoria Românilor. (Intâiul memoriu). De <i>N. Iorga</i>	—60
	Literații opozanți sub Cesari, de <i>Ioan Kalinderu</i>	—30
»	XX.— <i>Memoriile Secțiunii științifice</i> (Sub presă)	

